

**NARODNA
UMETNOST
JUGOSLAVIJE**

NARODNA UMETNOST JUGOSLAVIJE

BEOGRAD 1980.

020060801

COBISS

POČASNI ODBOR

MIHAJLO APOSTOLSKI, predsednik Makedonske akademije nauka i umetnosti
 ALOJZ BENAC, predsednik Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine
 KRSTO BULAJIĆ, generalni direktor Saveznog zavoda za međunarodnu prosvetno-kulturnu, naučnu i tehničku saradnju
 MILOVAN GAVAZZI, profesor Sveučilišta u Zagrebu
 ŽIVORAD KOVAČEVIĆ, predsednik Skupštine grada Beograda
 IVO MARGAN, potpredsednik Saveznog izvršnog veća
 PREDRAG MILOSAVLJEVIĆ, član Srpske akademije nauka i umetnosti
 JANEZ MILČINSKI, predsednik Slovenske akademije nauka i umetnosti
 DUŠAN NEDELJKOVIĆ, predsednik Saveza društava folklorista Srbije
 MILENKO NIKOLIĆ, predsednik Jugoslovenske komisije za saradnju sa UNESCO-m
 BRANKO PAVIČEVIĆ, predsednik Crnogorske akademije nauka i umetnosti
 HARALAMPIJE POLENAKOVIĆ, član Makedonske akademije nauka i umetnosti
 SURJA PUPOVCI, sekretar Akademije nauka i umetnosti Kosova
 PAVLE SAVIĆ, predsednik Srpske akademije nauka i umetnosti
 JAKOV SIROTKOVIĆ, predsjednik Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti
 BOGOLJUB STANKOVIĆ, predsednik Akademije nauka i umetnosti Vojvodine

ORGANIZACIONI ODBOR

IVANKA BAKRAČ, viši kustos Etnografskog muzeja u Zagrebu
 MARIJA BANSKI, kustos Vojvodanskog muzeja u Novom Sadu
 LJILJANA BELJKAŠIĆ-HADŽIDEDIĆ, savetnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine u Sarajevu
 ŽELJKA BJELČIĆ, direktor Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine u Sarajevu
 DR LJUBIVOJE CEROVIĆ, direktor Vojvodanskog muzeja u Novom Sadu
 MARIKA HADŽI-PECOVA, direktor Etnološkog muzeja u Skopju
 GVOZDEN JOVANIĆ, upravnik Etnografskog muzeja u Beogradu
 DR BORIS KUCHAR, direktor Slovenskog etnografskog muzeja u Ljubljani
 DR GORAZD MAKAROVIĆ, naučni saradnik Slovenskog etnografskog muzeja u Ljubljani
 VIDOSAVA MILOSAVLJEVIĆ, kustos Muzeja Kosova u Prištini
 DR JAKOV MRVALJEVIĆ, direktor Etnografskog muzeja na Cetinju
 ZORICA MRVALJEVIĆ, kustos Etnografskog muzeja na Cetinju
 NIKOLA PANTELIĆ, savetnik Etnografskog muzeja u Beogradu
 DUŠAN PAVLOVIĆ, direktor Muzeja Kosova u Prištini
 DR MARIO PETRIĆ, direktor Etnografskog muzeja u Zagrebu
 ANICA PETRUŠEVA, savetnik Etnološkog muzeja Makedonije u Skoplju
 MILADIN ŠAKIĆ, predsednik Beogradskog sajma

ZAMISAO I POSTAVKA IZLOŽBE

Nikola Pantelić

SARADNICI

Ivanka Bakrač, Banski Marija, Ljiljana Beljkašić-Hadžidedić, Dr Gorazd Makarović, Vidosava Milosavljević, Zorica Mrvajević

ASISTENTI

Ranko Barišić, Zoran Rodić, Olivera Vasić

AUTORI TEKSTOVA

Nikola Pantelić, Ljiljana Beljkašić-Hadžidedić, Mladen Lompar, Ivanka Bakrač, Anica Peruševa, Zorka Delinikolova, Dr Gorazd Makarović, Jasna Bjeladinović

PROJEKAT I LIKOVNA REALIZACIJA

Momčilo Sotirović, arhitekt, Radmila Lazarević, akademski slikar

FOTOGRAFIJE

Miodrag Đorđević, Dobrivoje Urošević, Srba Vranić, Ranko Barišić, Stanko Vrtovec, Sreča Kolar

PLAKAT I POZIVNICE

Ljubomir Pavićević

LIKOVNA I TEHNIČKA OPREMA KATALOGA

Milica Matlas

PREVODI TEKSTOVA

Andrijana Gojković na engleski, Jagoda Krivokapić, Zlata Muratbegović, Nina Seferović, Lala Deleon, Jelena Grulović, Ivana Hadži Popović na francuski

LEKTOR

Leposava Žunić

TEHNIČKA REALIZACIJA IZLOŽBE

Odeljenje za zaštitu muzejskih predmeta Etnografskog muzeja u Beogradu
Zavod za novinsko-izdavačku i propagandnu delatnost Jugoslovenskih železnica u Beogradu

TIRAŽ — 5000 primeraka

IZDAJE

Etnografski Muzej u Beogradu, Beograd
Studentski trg 13.

METER

Branko Crnomarković

ŠTAMPA

OUR Štamparija „Slobodan Jović“, Beograd, Stojana Protića br. 52.

Izložba **narodne umetnosti Jugoslavije** prilika je za međusobna upoznavanja i zbližavanja. Zajednički su je pripremili etnografski i drugi muzeji u kojima se čuva i proučava narodno blago. Ostvarena je zajedničkim trudom i udruženim sredstvima svih republika i autonomnih pokrajina u Jugoslaviji.

Povod ovoj izložbi je XXI zasedanje Generalne konferencije Ujedinjenih nacija za obrazovanje, nauku i kulturu — UNESCO, koje se održava u Beogradu. Otvaranje izložbe uoči ovog značajnog i velikog skupa podstaknuto je načelima i ciljevima afirmacije i poštovanja kulturnog identiteta pojedinih grupa, naroda i regiona, kao i širokim akcijama zaštite i prezentacije kulturnog nasleđa koje UNESCO uspešno ostvaruje. Jugoslavija je pružala i pruža svoje doprinose ostvarivanju ovih načela i ciljeva. Oni su u osnovi politike ravnopravnosti u razvijanju više nacionalnih kultura i njihovog povezivanja koja se u socijalističkoj Jugoslaviji ostvaruje.

U delima i oblicima narodnog izražavanja prikazanim na ovoj izložbi mogu se uočiti i prepoznati odlike i obrisi nacionalnog bića, duha i svesti, ukusa i nazora koji su se u prošlosti otkrivali mnogostrukim tokovima energije i života ljudi i njihove borbe za opstanak.

U širokim vidokruzima i prostorima mnoga dela i njihovi oblici prepliću se prepoznatljivim i nenametljivim značenjima, srodnim obeležjima i zavičajnim osobenostima, svrsishodnošću i lepotama kao brojance, radosnice, tužbalice i rugalice u isto vreme. Postojbine se i ovde otkrivaju u delima vezilja i tkalja, drvorezbara, kujundžija, grnčara i neimara kao poslovice, sažeta iskustva i suštine, kao obrasci i savršeni modeli. Žive i danas u muzejima, u skučenim okvirima nepresušnih nadahnuća i mukotrpnih, svakodnevnih potreba. Oni se javljaju u prostoru u kome su naši preci ovde, na Balkanu, Mediteranu i u Evropi, morali i mogli da žive i stvaraju samo tako i nikako drugačije, samosvojni, obdareni, mudri i hrabri, razdvojeni ili ujedinjeni u zajednicama, u nesrećama, trvenjima, za-

bludama. Izloženi u novom poretku i pri jačoj svetlosti, ovi predmeti i bez izlišnih opisa dobijaju nova, proširena značenja i istorijske vrednosti, kao svedočanstva i obeležja, manje opora i škrti, sažeta i uzvišena.

Pogledi i misli ljudi usmereni su budućnosti jer se nje ne mogu lišiti. Pa ipak, što više u nju gledaju sve više se vraćaju prošlosti čak i kada su svesni da je se pokatkad moraju i odricati, znajući da ona nije konačna i da se stalno otkriva i ponovo vraća.

U nadama i težnjama za bezbednijim, pravednijim i lepšim životom mnogo je nedoumica i sumnji. Kako uspostavljati poremećene ravnoteže između duhovnih i materijalnih vrednosti? Jer, duhovno i kulturno nasleđstvo ne znači samo imetak. U njemu je obaveza da se savesno upravlja blagom koje je predato u nasleđe, da se ono čuva, proučava i neguje. Ono je oslonac i podrška čoveku, ne samo njegov ukras.

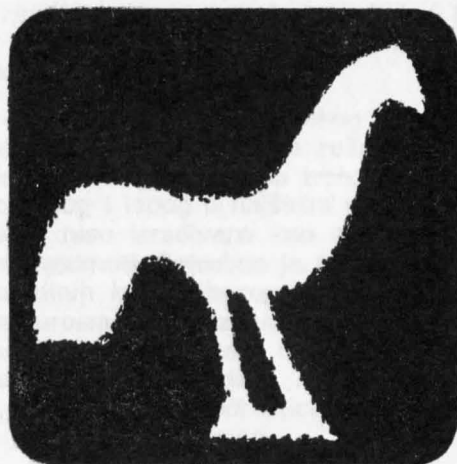
U prirodi kulturnog nasleđa je njegovo zajedništvo. Sve što je vredno i lepo u svetu trebalo bi da pripada svima, bez ograničenja. Motivi i legende, stvaralačka dostignuća, duhovna i materijalna kultura naroda preplicu se i slivaju u zajedničke riznice, ma koliko tumačenja i rasuđivanja o njima mogla biti različita.

Povod ovaj izložbi je XIX zasедanje Generalne konferencije Ujedinjenih nacija za obrazovanje, nauku i kulturu — UNESCO, koje se održava u Beogradu. Ovim izložbom uobičajenoj funkciji ovog zasedanja i velikog kulturnog događaja pridaje se i uloga kulturnog razvoja i podstiranja kulturnog identiteta pojedinih država, naroda i regiona, kao i širokih ekoloških razmera. Jednako važna je uloga ovog zasedanja i podstiranja kulturnog razvoja i podstiranja kulturnog identiteta pojedinih država, naroda i regiona, kao i širokih ekoloških razmera. Jednako važna je uloga ovog zasedanja i podstiranja kulturnog razvoja i podstiranja kulturnog identiteta pojedinih država, naroda i regiona, kao i širokih ekoloških razmera.

U Beogradu i okolnim područjima izložba će biti otvorena od 1. oktobra do 1. novembra. Izložba će biti otvorena od 1. oktobra do 1. novembra. Izložba će biti otvorena od 1. oktobra do 1. novembra. Izložba će biti otvorena od 1. oktobra do 1. novembra.

U Beogradu i okolnim područjima izložba će biti otvorena od 1. oktobra do 1. novembra. Izložba će biti otvorena od 1. oktobra do 1. novembra. Izložba će biti otvorena od 1. oktobra do 1. novembra. Izložba će biti otvorena od 1. oktobra do 1. novembra.

NARODNA UMETNOST JUGOSLAVIJE

NARODNA UMETNOST JUGOSLAVIJE

Želja priređivača izložbe **Narodna umetnost Jugoslavije** bila je da učesnicima XXI zasedanja Generalne konferencije UNESCO-a, koja se ove godine održava u našoj zemlji, u Beogradu, u čijem će radu učestvovati oko tri hiljade kulturnih i naučnih radnika i veliki broj umetnika iz celog sveta, prikaže izbor iz narodne tradicionalne likovne umetnosti naših naroda i narodnosti. Izložba je takođe namenjena svim radnim ljudima, učenicima, studentima i drugim građanima naše zemlje kako bi u celini sagledali i na jednom mestu dobili predstavu o raznovrsnosti i osobenosti narodnog stvaralaštva svih krajeva naše zemlje.

Uporednim prikazivanjem opštih i posebnih svojstava umetničkog stvaralaštva, zatim oblikovanja, komponovanja, smisla za nalaženje rešenja, izražavanja osećanja i misli naših naroda i narodnosti, izložba treba da pokaže idejno jedinstvo shvatanja funkcionalnog i lepog u najširim narodnim slojevima, jer dela narodnog stvaralaštva nisu izrađivana kao umetničke tvorevine već, pre svega, kao upotrebnii predmeti. Potrebno je takođe ukazati na osobenosti i razlike između pojedinih kulturnih zona, geografskih oblasti, naroda i etničkih celina, koje su proizašle iz različitog istorijskog, društvenog i ekonomskog razvika, kao i uticaja i odraza drugih kultura i stilova u pojedinim našim zemljama u prošlosti. Najzad, da pokaže i postepeno nestajanje izvornosti izraza, odnosno sve veći uticaj pa i preuzimanje određenih umetničkih oblika iz stilske umetnosti.

Složenost sadržaja i mnogobrojna značenja likovne narodne umetnosti ne mogu se, istina, u potpunosti sagledati i upoznati na jednoj izložbi ali se mogu doživeti, unekoliko spoznati njene estetske vrednosti, videti sadržaj, motivi, kolorit, veština vladanja tehnikama, radoznalost, senzibilitet i invencije njenih stvaralaca ma koliko oni bili ograničeni ukusom i zahtevima lokalnih i širih zajednica.

Ako je izložba uspela, makar i delimično, da odgovori na postavljena pitanja, bićemo zadovoljni jer će prikazati koliki je doprinos naše narodne umetnosti obogaćivanju opšteg ljudskog umetničkog stvaralaštva. Sa druge strane, potvrdiće svoj identitet, razlike i specifičnosti umetničkog iz-

raza naših naroda i narodnosti, kao i povezanost sa susednim narodima i kulturama, a i sa onima s kojima smo bili u dodiru u različitim prilikama tokom istorije.

Na izložbi se ne prikazuje posebno umetnost pojedinih naroda i narodnosti u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, već sinteza stvaralačkog izraza u nekoliko širih kulturnih zona, relativno lako prepoznatljivih. Idući od severozapada prema jugu i istoku, to su: alpska, panonska, dinarska, jadranska i centralnobalkanska zona, u kojoj se izdvajaju moravsko i makedonsko područje. Granice između ovih zona su često širi pojasevi prelaznih oblika i međusobnih prožimanja. Pri tom nisu zanezarene nacionalne, odnosno narodnosne karakteristike, koje su negde veoma osobene a negde, kao u dinarskoj ili panonskoj zoni, slične i teže prepoznatljive. Sve ovo je proizvod istorijskih procesa, prožimanja i uticaja između srodnih pa i nesrodnih društvenih i nacionalnih sredina i kultura, saživljavanja, pretapanja, mešanja različitih tradicija usled migracija izazvanih raznim istorijskim prilikama i uticajima koji su strujali iz određenih pravaca. Između ostalog, razlike su nastajale i zbog pripadnosti, odnosno uticaja različitih religija.

Na izložbi su prikazani umetnički oblikovani i ukrašeni predmeti proizvedeni u najširim narodnim slojevima, vrednim rukama seljanki i seljaka, seoskih i gradskih zanatlija. Radile su ih žuljevite ruke majki, u njima je utkana i izvezena ljubav i čežnja devojačka, urezana žudnja mladenačka, ispoljeno savršenstvo umeća zanatske veštine i taštine, ispoljena radost života ali i suprotstavljanje, strahopoštovanje, molbi i zahvalnost nedokučivom, nepoznatom, uzvišenom, „vanzemaljskom“. Ti predmeti su vekovima pisane poruke radosti i tuge, nadanja i straha, dobra i zla, borbe za bolji život, uspeha i poreda, poimanja reda i lepog, pri čemu vreme i prostor nisu odlučujuće vrednosti, već snaga asocijacija. To su „ispisane knjige“ koje su dobro razumeli oni kojima su bile namenjene. Mi ih danas teže čitamo jer ne razumemo uvek njihovu simboliku, ali shvatamo njihov smisao i valorizujemo njihove estetske vrednosti. Većina izloženih predmeta je iz XIX i XX veka, a manji je broj starijih proizvoda iz XVI do XX veka. To su predmeti za svakodnevnu ili samo prazničnu upotrebu, alati za proizvodnju, delovi pokućstva, tkanine i delovi nošnje, nakit, oružje, muzički instrumenti, zatim sakralni predmeti, nadgrobni spomenici, ikone, votivi, šaralice za obredne i svečarske hlebove, uskršnja jaja i mnogi drugi.

Oblikovanje i ukrašavanje predmeta i izražavanje estetskih shvatanja zasniva se na vekovnim tradicijama i iskustvima mnogih generacija jednog naroda, odnosno njegove kulture. Generacije su unosile svoje stvaralačko osećanje i veštinu, a svaki stvaralac je davao proizvodima svoje obeležje. Sve to, međutim, bilo je podređeno potrebama, ukusu i poimanju zajednice. Promene su postepeno unošene i isto tako polako prihvaćane jer se teško odvajalo i odricalo od stečenih iskustava, saznanja i nauka.

Opšte konstatacije o narodnoj likovnoj umetnosti i uopšte o tradicionalnom stvaralaštvu odnose se i na našu narodnu umetnost. Pre svega, to

je umetnost seoskog stanovništva, pretežno zemljoradnika i stočara, koje je u prošlosti činilo većinu naroda, a u manje razvijenim zemljama i danas predstavlja većinu. Narodna umetnost ne poznaje autore ali nije obavezno anonimna; ona je mnogo više izraz shvatanja i ukusa određene društvene zajednice u kojoj je nastala, nego što su umetničke tvorevine koje nastaju u gradskim sredinama i dela koja su namenjena višim slojevima društva, a čiji su autori, ili makar radionice, poznati u svojoj sredini i šire. Narodnoj umetnosti pripadaju i zanatski proizvodi koji su izrađeni u duhu narodnih tradicija i shvatanja lepog, iako su tokom vremena trpeli uticaje i transformacije. Osim toga, narodna umetnost je više ili manje sačuvala neke crte primitivne umetnosti, što se posebno ogleda u njenom osnovnom funkcionalnom sadržaju i značenju. To su, uglavnom, upotrební predmeti čiji oblici i ukrasi imaju simbolična značenja, često već davno zaboravljena.

Skoro bez izuzetka, ispitivači i naučnici su saglasni da je za određivanje pripadnosti nekog proizvoda narodnoj umetnosti najvažnija proizvodna sredina u kojoj je nastao i njegova namena, a zatim da su njegov oblik i ukrasi svojina društvene zajednice. Autor je najčešće anonimn, posebno van svoje uže okoline, pa prema tome njegov identitet nije presudan za karakter proizvoda.

Za M. Kus-Nikolajeva, narodna umetnost, odnosno seljačka umetnost povezana je mnogim nitima sa primitivnom umetnošću epoha i savremenom umetnošću naroda u razvoju. Njenu osnovnu osobinu vidi u kolektivnom umetničkom izrazu čitave etničke grupe ili naroda. Opređenost umetnika ne dolazi do izražaja u kreiranju umetničkih oblika, već samo u jedva приметnom njihovom razvoju. Estetska shvatanja i ukus zavisili su od tradicije zajednica isto kao i običaji, pravo, verovanja i drugo. M. Gavazzi razlikuje narodnu umetnost u užem smislu — seljačku i zanatsko-seljačku umetnost. Odlika seljačke likovne umetnosti je da proizvode izrađuju sami seljaci, u duhu tradicionalnih oblika, motiva, tehnika i materijala, ali sa primesama različitih uticaja, kao i proizvodnjom novih rukotvorina. Zanatsko-seljačku umetnost proizvode seoske zanatlije za potrebe seljaka, koji ih najčešće smatraju nečim tradicionalnim, seljačkim. Proizvodi i jedne i druge vrste ne mogu se odvajati jer su u uzajamnoj povezanosti i unekoliko utiču jedni na druge. Ovo određenje sužava na izvestan način pojam narodne umetnosti za razliku od nekih novijih tumačenja, ali im je i veoma blisko u suštini. Tako, D. Borbolija, pod narodnom umetnošću podrazumeva tradicionalnu proizvodnju oblika za rešavanje problema svakodnevnog života, koja proističe iz narodne kulture. Naziv narodna označava učešće cele zajednice u stvaranju ili osmišljavanju oblika za svakodnevnu upotrebu, od materijala koje uglavnom pruža prirodna sredina. Iz generacija u generaciju odvija se lagani, jedva приметni proces preobražaja ovog stvaralaštva bez prekida i završetka. Zato tradicija u narodnoj umetnosti predstavlja vekovno iskustvo određenog naroda ili kulture. Umetnik — proizvođač ispoljava svoju veštinu u vladanju tehnikom i stvaralački senzibilitet, ali sve to deli sa zajednicom kojoj je predmet namenjen

i koja ga upotrebljava. U oblicima i izrazu narodne umetnosti, slično Gavaziju i Borbolja kaže da su uočljivi uticaji i strujanja iz drugih kultura preobraženi i prilagođeni njenim oblicima. Zato svaki narod daje svoj doprinos riznici tradicionalne umetnosti uopšte, a razlike do kojih dolazi oznake su za prepoznavanje naroda i kultura. Za njega je naziv narodna umetnost samo odrednica za tvorevine u čijem procesu nastajanja učestvuje određena društvena zajednica kao proizvođač i potrošač. On smatra da je umetnost jedinstvena i nedeljiva u suštini pa je, prema tome, i narodna umetnost deo jedinstvenog načina izražavanja svojstvenog čoveku.

Posebnu pažnju određivanju pojma, sadržaja, suštine i porekla narodne umetnosti posvetio je A. Hauzer. Pored ostalog, on zaključuje da svojstvo narodne umetnosti leži u činjenici da je uticaj individuumata neznatan i da su stvaraoci zastupnici i prenosioci zajedničkog ukusa u znatno većoj meri nego što je to slučaj u visokoj umetnosti. Začetnik svake tvorevine jeste pojedinac, ali njegova stvaralačka usmerenost zavisi od ukusa zajednice. Umetnik je u pravom smislu predstavnik zajednice pa je zato narodna umetnost kolektivna delatnost. Međutim, to nije, kako još od romantizma potiče tvrdnja i ponegde ubeđenje, delo naroda kao jedinstvene psihičke celine. Veliki deo tvorevina ne proizvodi narod, već se oni proizvode za njega, a to posebno vredi za likovnu narodnu umetnost. Narod neposredno utiče na svoju umetnost upravo najviše kao korisnik. Prema tome, ta umetnost nije umetnost celokupne zajednice, već određene klase i staleža koja čini ili je činila većinu naroda.

Ono što nazivamo narodnom umetnošću nastalo je najvećim delom u poslednjih nekoliko vekova, ali je nesumnjiva povezanost tih tvorevina sa mnogo starijim iskustvima i tradicijama. K. Kosik kaže: „U ljudskom sećanju se **osavremenjava** prošlo... sama prošlost za čoveka (je) nešto što ne ostavlja iza sebe kao nepotrebnu stvar, nego nešto što konstitutivnim načinom ulazi u njegovu sadašnjost". Tako i naša narodna umetnost sadrži, pre svega, stare slovenske tradicije, zatim stare balkanske, panonske, mediteranske, kao i orijentalne srednjoevropske i druge mlađe kulturne uticaje. Sve je to, u dugom društveno-istorijskom razvoju, uticalo na nastanak izuzetne i vrlo raznovrsne narodne umetnosti jugoslovenskih naroda i narodnosti. Osobenosti prostranih kulturnih područja, kao što su panonsko, dinarsko, jadransko, alpsko, centralnobalkansko (moravsko i makedonsko), u okviru kojih se izdvajaju regionalne i lokalne specifičnosti narodnog likovnog stvaralaštva, vezane su za etnički ili socijalni sastav stanovništva i prirodne pogodnosti. Sve zajedno daje jedinstven mozaik međusobnog prožimanja i povezanosti. Postoje određene narodnosne osobenosti ali uglavnom u okviru zona i regiona i, po pravilu, ne mogu se vezivati za sve pripadnike jednog naroda jer su svojstvene samo nekim njegovim delovima a neke karakteristike imaju mnogo šire rasprostranjenosti i značenje.

Naši narodi i narodnosti izrađivali su, oblikovali i ukrašavali različite predmete i tako izražavali svoja estetska shvatanja. Predmeti su oblikovani i ukrašavani, što će se videti u narednim izlaganjima, zavisno od kul-

turnog nasleđa, društvenog i ekonomskog razvitka, kao i geografske sredine. Stilske karakteristike zavisile su od materijala i vremena u kome je predmet izrađen, kao i od uticaja već prevaziđenog stila u umetnosti razvijenijih sredina. Funkcije različitih tvorevina, kao i svuda u svetu, su utilitarne, mađijsko-religiozne i dekorativne, sa značenjskim sadržajem.

U oblikovanju predmeta i građenju objekata u narodnoj umetnosti Jugoslavije zastupljena je bogata polihromija, geometrijski i biljni ornamenti, a manje su primenjivani zoomorfni i antropomorfni ornamenti i likovi, kao i naivni, unekoliko nespretni realizam.

U brdsko-planinskim predelima prisutna je umetnost stočara, koju karakteriše nošnja sa više odevnih delova od sukna, vez vunom, sa pretežno stilizovanom geometrijskom i biljnom ornamentikom, kao i arhitektura od drveta i kamena, veći broj predmeta od drveta, pokućstvo, posuđe, preslike, korpe, škrinje i drugo, često ukrašeno i duborezom. Za dinarske krajeve karakteristična je i keramika rađena na ručnom kolu.

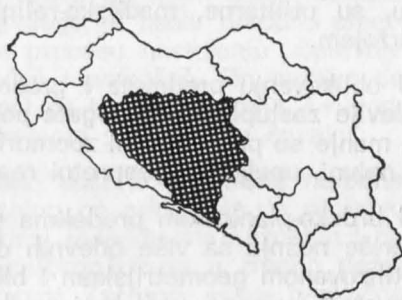
Umetnost zemljoradnika ne može se strogo odvojiti od stočarske umetnosti, kao što se ni umetnost stočara ne može potpuno odvojiti od zemljoradničke jer se naše seosko stanovništvo malo gde bavilo isključivo jednom privrednom granom. Ipak, stvaralaštvo zemljoradnika izraženo je u većem broju delova odeće načinjenim od lakših tkanina biljnog porekla i suknenim delovima odeće za hladnije vreme. Više je i kupovnih, industrijskih tkanina, što je više odraz uticaja razvijenijih sredina. Odeća, kao i drugi predmeti, obiluju vedrim bojama i tonovima i barokiziranim ornamentima i motivima. Ove boje i tonovi, kao i pokušaji realističkih predstava biljnih i naivnonaturalističkih likova životinja i ljudi, prisutni su takođe na delovima pokućstva, posuđu, preslicama, tkaninama i sakralnim predmetima.

Tradicionalnu zanatsku umetnost predstavlja, pored ostalog, grnčarstvo, koje zauzima značajno mesto u seoskoj materijalnoj kulturi od davnih vremena, zatim nakit i oružje izrađeni u različitim tehnikama, metalno pokućstvo i posuđe, alati i sprave, u čemu se ogledaju umetnička shvaćanja i stremljenja, često sa izraženim tradicionalnim normama lepog i funkcionalnog.

Iako postoje određene osobenosti po kojima se razlikuju tvorevine narodne umetnosti naših naroda i narodnosti, etničkih grupa, pojedinih kulturnih zona i krajeva, to nije bila prepreka da na izložbi prikazemo zajednički sintetički presek narodnog likovnog stvaralaštva jugoslovenskih naroda i narodnosti. Uporednim prikazivanjem nacionalnih i regionalnih razlika, bogatstvom oblika, kompozicija i različitih uticaja otkriva se suštinsko jedinstvo, koje ima opšti karakter, a to je idejni svet širokih narodnih slojeva, povezan prirodnom sredinom i težnjama za oblikovanjem, promenom i napretkom svoje okoline i sveta uopšte.

Nikola Pantelić

SR BOSNA I HERCEGOVINA

Oblici umjetničkog izražavanja u Bosni i Hercegovini veoma su raznovrsni i prisutni su u svim vidovima narodnog života, kao i u drugim krajevima naše zemlje (pa i svijeta) i upravo taj termin „narodna umjetnost“ sadrži suštinu toga stvaralaštva.

Potreba za umjetničkim oblikovanjem predmeta koji su bili u upotrebi u svakodnevnom životu i potreba za umjetničkim izražavanjem na tlu Bosne i Hercegovine seže u daleku prošlost. Stoga se, upravo, i ne može govoriti o „tradicionalnoj“, ili „narodnoj umjetnosti“, a ne osvrnuti se unazad i ne sagledati korijene iz kojih je ta umjetnost crpila snagu za svoje nastajanje i postojanje.

Neosporno je da je postojao kontinuitet u kulturi naroda koji su naseljavali teritoriju Bosne i Hercegovine tokom vijekova, u što je, naravno, uključena i narodna umjetnost. Ta prastara domaća kulturna baština dio je šireg mediteranskog kruga, a bila je izložena različitim kulturnim uticajima — od orijentalnih do zapadnoevropskih — koji su se međusobno prožimali i stapali zajedno sa autohtonom kulturnom baštinom; sve to je, kao krajnji rezultat, dalo naše narodne kulture i naše narodne umjetnosti. Taj kontinuitet u umjetničkom stvaralaštvu naroda Bosne i Hercegovine može se pratiti kroz vijekove. Ako se umjetnost na tlu Bosne i Hercegovine prati hronološki, mogla bi se podijeliti na nekoliko perioda: preistorijski, antički, srednjovjekovni, period turske vladavine i noviji period, a tu podrazumijevamo period od polovine XIX vijeka do naših dana.

Oblici umjetničkog izražavanja iz prva tri perioda mogu se upoznati iz materijalnih ostataka dobijenih arheološkim istraživanjima. Od onoga što je ostalo sačuvano iz tih dalekih vremena teško je izdvojiti nešto što se posebno ističe svojom ljepotom i preciznošću izrade, jer postoji obilje takvog materijala. Ipak, izdvojili bismo i posebno istakli iz praistorijskog perioda preciznost izrade, bogatstvo ornamentike i njene likovne

vrijednosti na keramici iz Butmira, kod Sarajeva. Antički period se odlikuje bogatom ornamentikom i figuralnim predstavama na nadgrobnim spomenicima i mozaicima. Srednjovjekovna umjetnost Bosne i Hercegovine postala je poznata širom svijeta najviše zahvaljujući kamenim nadgrobnim spomenicima — stećcima. Pojedini primjerci po svojoj umjetničkoj obradi predstavljaju prava remek-djela. Period turske vladavine mogli bismo, zavisno od materijala kojim raspolažemo, da podijelimo na dva dijela. Iz ranog perioda turske vladavine u našim krajevima do naših dana sačuvani su pojedini primjerci monumentalne arhitekture visokog umjetničkog dometa. U izgradnji i ukrašavanju tih objekata učestvovali su i naši ljudi. Kasniji period iz koga postoji dosta materijala doseže do kraja XIX vijeka. To je uglavnom materijal izrađen rukama domaćih zanatlija koji su radili u našim gradovima, pretežno za potrebe gradskog stanovništva. Po ljepoti i po suptilnosti izrade, mnogi od tih predmeta imaju izuzetnu likovnu vrijednost. Posebno mjesto treba dati kujundžijskim, terzijskim, puškarskim, kazandžijskim i drugim proizvodima. Ta zanatska proizvodnja, iako razvijana pod orijentalnim uticajima, imala je i svoja domaća, lokalna obilježja, jer je bila podvrgnuta estetskim kriterijima i osjećanju za lijepo ljudi koji su učestvovali u toj proizvodnji, kao i onih, domaćih ljudi, kojima su ti proizvodi i bili namijenjeni. Iz tog perioda malobrojni su umjetnički oblikovani predmeti proizvedeni na selu koji su sačuvani do naših dana, jer je samo manji dio tog materijala sačuvan u muzejskim zbirkama.

Kada se govori o umjetničkim dostignućima bilo zanatlija ili onih koji su za vlastite potrebe oblikovali razne predmete, potrebno je napomenuti da umjetničko stvaralaštvo i umjetnička obrada predmeta, zapravo potreba za umjetničkim izražavanjem, nije bila sama sebi cilj. Potreba za umjetničkim oblikovanjem dobila je i imala svoju primjenu na predmetima namijenjenim za svakodnevnu upotrebu, čak i kod onih kod kojih vijek trajanja nije bio dug. Želja za ukrašavanjem i potreba za isticanjem vlastitih estetskih kriterija došli su do izražaja i našli svoju primjenu u narodnoj arhitekturi, u pokućanstvu, u nošnjama, oružju, na nekim predmetima vezanim za proizvodnju, itd. Jedinstveni estetski kriteriji nisu mogli postojati — svaki kraj imao je, prema umjetničkoj obradi predmeta, vlastite kriterije i lokalne odlike. Čak su se u nekim detaljima obrade razlikovala međusobno i neka sela. Razlikovali su se po ornamentici, koloritu, tehnici rada, nekad čak po tako sitnim pojedinostima, koje onaj ko u to nije sasvim upućen ne može lako da razlikuje.

U izradi i oblikovanju svih tih predmeta učestvovala su generacije i generacije anonimnih autora i svaka od tih generacija dala je svoj udio u načinu umjetničkog izražavanja.

Djela narodne umjetnosti, namijenjena prvenstveno za zadovoljenje vlastitih potreba za uživanjem u lijepom, stvarana su u svim vrstama materijala. Naravno, veći je broj onih koja su ostvorena u materijalima pogodnim za obradu, a to su, prije svega, tekstil i drvo.

Kamen je materijal nepodesan za širu primjenu jer nije pogodan za obradu. Ipak, od umjetnički oblikovanih radova u kamenu treba posebno istaći muslimanske nadgrobne spomenike iz sjeverozapadne Bosne, koji pored monumentalnosti sadrže i dekorativne elemente srednjovjekovne umjetnosti sa stećaka (u ornamentici) i islamske epigrafike.

Keramika u Bosni i Hercegovini, po umjetničkoj obradi i po oblikovanju nema većeg značaja. Izuzetnu vrijednost imaju keramički proizvodi iz srednje Bosne (Višnjica, kod Kiseljaka), izrađeni od bijele gline, sa bogatom ornamentikom smeđe boje. Po oblicima neki od tih proizvoda liče na metalno posuđe orijentalnog porijekla, a po svojoj umjetničkoj obradi i po vrsti materijala i proizvodnje ukazuju na starobalkansko nasleđe.

Metal je materijal pogodan za obradu, i u Bosni i Hercegovini našao je široku primjenu u umjetničkom oblikovanju. Umjetnička obrada metala došla je do punog izražaja na kujundžijskim, kazandžijskim, nožarskim i puškarskim proizvodima. Kujundžijski proizvodi izrađivani su uglavnom od srebra, nekad u kombinaciji i sa drugim materijalima, a nekad i pozlaćeni. U nekim našim gradovima, posebno u Sarajevu, Mostaru, Banjaluci, Foči radio je velik broj kujundžija. Proizvodi iz svakog od ovih centara imali su i svoje specifičnosti, kao i proizvodi iz Bosne i Hercegovine u odnosu na izrađevine iz drugih krajeva naše zemlje. Kujundžijski proizvodi rađeni su najviše tehnikom filigrana i granulacije. Izrada nakita u svim tehnikama, po ornamentici i oblicima nesumnjivo ukazuje na starobalkansko i slovensko nasljeđe, ukomponovano sa orijentalnim uticajima. Kad se govori o obradi srebra, ne treba izostaviti ni specifičnu vrstu rada, a to je „vez“ srebrnom žicom po drvetu. Na taj način izrađivani su razni ukrasni predmeti, nakit i slično, i to u Sarajevu i Livnu.

Kazandžijski proizvodi bili su nadaleko poznati po ljepoti izrade, a posebno proizvodi ukrašeni tehnikom „savat“. To je bila tehnika urezivanja ornamentata na kalajisanom bakarnom posuđu. Interesantno je da se pomene da su najpreciznije „savaćene“ predmete radile žene Muslimanke.

Proizvodi nožara i puškara bili su takođe veoma poznati. Oni su pri izradi svojih proizvoda kombinovali razne vrste materijala (željezo, srebro, zlato, korale itd), a i pozlata je često primjenjivana.

Drvo je našlo široku primjenu u umjetničkoj obradi, a posebno na predmetima za svakodnevnu upotrebu. Drvo kao pogodan materijal umjetnički su oblikovali i seljaci a i zanatlije u gradovima. Zanatlije su se bavile umjetničkom obradom tavanica, vrata i ostalih dijelova pokućstva (pnr. sanduci za ruho), a seljaci, pored toga što su ukrašavali zgrade, pokućstvo, muzičke instrumente, posuđe i druge upotrebne predmete, umjetnički su oblikovali i predmete kojima su se služili u privrednoj proizvodnji.

Od kože su se također proizvodili predmeti ukrašavani na razne načine, bilo da se ukomponuju u jednu cjelinu našiveni komadići raznobojne ko-

že (npr. na kožusima), da se na koži utiskuju različite šare, ili, pak, da se po koži vezu razni motivi pamukom, svilom ili zlatnom žicom. To su radili zanatlije sarači. Seljaci su predmete od kože ukrašavali sitnim dugmićima i zrcima od olova, „olovnim pulama“. Na taj način ukrašavane su „terkiije“ (privjesci sastavljeni od više kožnih kajišića koje su žene nosile na pojasu) ili, pak, široki kožni muški pojasevi sa više pregrada, zvanii „bensilah“.

Sedef, kao ukrasni materijal, imao je također primjenu na raznim predmetima i materijalima. Sedef se kombinovao sa drvetom (na muzičkim instrumentima, na pokućstvu itd.) ili sa metalom (na oružju ili nakitu). Ukrašavanje sedefom bilo je slično radu na mozaicima (uglavljivanjem sitnih komadića), a ponekad se na većim sedefnim površinama urezivao plići reljef, što se radilo pod uticajem mode iz Jerusalima. Naime, imućniji hrišćani koji su išli na „hadžiluk“ (hodočašće u Jerusalem) donosili su nakit, krstove i ikone izrađene od sedefa. Na „paftama“, ukrasnim kopčama za pojaseve, bile su u plitkom reljefu urezane scene religioznog karaktera ili drugi dekorativni elementi. Po ugledu na te predmete, domaći obrtnici počinju takođe da izrađuju nakit sa plitkim reljefom (patte), i to posebno u Mostaru, no to zbog veoma visoke cijene nije imalo širu primjenu.

Sitne perle — „dinduvica“ — bile su takođe materijal koji je služio za to da se na izvjesnim drugim materijalima kao što su tekstil, metal i drvo upotpuni umjetnički doživljaj. To se posebno može reći za tekstil. Međutim, i od samih perli raznih boja pravili su se pojasevi ili nakit, sa bogatom ornamentikom. Ponekada su uz perle našivana i sitna dugmad.

Na tekstilu je došla do punog izražaja mašta i smisao za estetiku i seoskih i gradskih žena, kao i obrtnika abadžija i terzija. Predmeti su ukrašavani pri tkanju mnogih tkaninama. Pri tkanju pamučnih tkanina ukrašavanje se vršilo utkivanjem istobojnih niti različite debljine ili utkanom svilom ili pamukom različitih boja. Tkanine od vune veoma bogato su ukrašavane različitim tehnikama a motivi od raznobojne vune pružaju zaista pravi estetski doživljaj, što se posebno odnosi na ćilime i ženske pregače. Postojalo je više ćilimarskih centara, ali je po svojim izradevinama bio najpoznatiji Bosanski Petrovac. Tehnika pletenja takođe je dala široke mogućnosti za umjetničko oblikovanje, na primjer: čarapa, rukavica, priglavaka i nazuvaka, koji skladom boja i ornamentikom često izazivaju divljenje. Ukrašavanje upotrebnih predmeta vezom veoma je rašireno u Bosni i Hercegovini. Posebno mjesto treba dati vezu domaćom vunom na lanenom platnu, što je karakteristika nekih dijelova zapadne Bosne. To su zaista prava umjetnička dostignuća, kako po skladu boja tako i po bogatstvu ornamentike (pretežno geometrijske). Posebno mjesto tu zauzima i vez iz okoline Mrkonjić-Grada, izveden tamnoplavom vunom, što je jedinstveno u Bosni i Hercegovini. Vez pamukom takođe je imao široku primjenu, u nekim krajevima bijelim, ali najviše

raznobojnim. Osim pamuka, za vez se upotrebljavala i svilu. Svaki kraj se odlikovao svojim karakterističnim vezom, kao i ornamentikom. Tako na primjer, u Zapadnoj Bosni preovladavaju geometrijski motivi, a u posavskim krajevima biljni. Ima čak i lokalnih razlika u primjeni pojedinih motiva, na primjer između susjednih sela.

Vezovi gradskih žena bili su uglavnom izvedeni svilom i zlatnom žicom. Po preciznosti izrade i po motivima i skladu boja ti vezovi takođe predstavljaju umjetnička ostvarenja vrijedna posebne pažnje. To su odjevni predmeti, kao i posteljno rublje i predmeti sa ukrasnom funkcijom.

Abadžije i terzije proizvodili su odjevne predmete za seosko i gradsko stanovništvo. Po načinu ukrašavanja treba posebno istaći rad sarajevskih abadžija, a to su „kićene čurdijske“, namijenjene za nošnju u Sarajevskom polju. Po izuzetno lijepom, preciznom radu treba istaći i terzijske proizvode, kao što su anterije, feredže i libade i druge odjevne predmete, vezene slivenim ili zlatnim „zehom“ (više uvrnutih niti), gajtanima i zlatnom žicom. Dobri majstori u svom poslu, „vezači“, bili su izuzetno dobro plaćeni. Za izradu bogato vezene anterije trebalo je dosta vremena, nekada čak i godina dana. Rad terzija iz Bosne i Hercegovine bio je specifičan u odnosu na proizvode terzija iz naših drugih krajeva. Pored veza, pri ukrašavanju tekstilnih predmeta primjenjivana je i aplikacija, tj. našivanje tkanina po kojima se izvodio vez. U nekim krajevima zapadne Bosne dijelovi nošnje ukrašavani su upravo našivanjem čohu na sukno ili pleteni predmet, a po čohu bio je izvezen „sindžirac“, izuzetno sitan vez svilom.

Potreba za umjetničkim oblikovanjem ne samo da je dolazila do izražaja u ukrašavanju predmeta trajnije vrijednosti, kao što su na primjer dijelovi nošnje, posuđe, muzički instrumenti i sl., nego je bila prisutna i pri oblikovanju predmeta namijenjenih za pojedine prilike i jednokratnu upotrebu. To su bili obredni hljebovi, posebno „slavski kolači“, izrađivani sa mnogo mašte i smisla za lijepo, kao i šarena uskršnja jaja, svaki primjerak sa skoro neponovljivom ljepotom i skladom motiva.

Tradicionalna narodna umjetnost, pored toga što je nastala kao potreba čovjeka da izrazi svoja osjećanja i smisao za lijepo, sadržavala je u sebi i različita simbolička značenja, izražena posebno u ornamentici (npr. motiv stabla života, heksagram i sl.). Neki simboli i njihova namjena već davno su zaboravljeni, ali su ipak ostali u narodnoj umjetnosti kao dekorativni elementi.

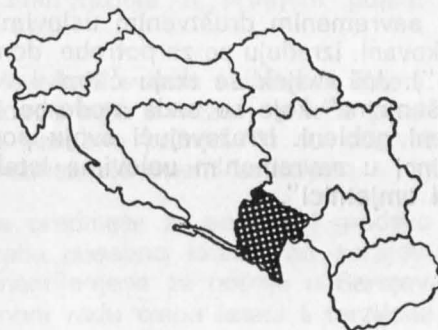
Promjena u načinu života i seoskog i gradskog stanovništva, nagla urbanizacija, industrijalizacija i deagrarizacija seoskog stanovništva uticali su i na promjene u proizvodnji a, s tim u vezi, i u proizvodnji predmeta koji su ranije primjenjivani u svakodnevnom životu, a bili su umjetnički oblikovani. Nema više potrebe da se proizvode na primjer zubuni

sa veoma lipejo ukomponovanim motivima, pregače, terkije i drugi predmeti, jer se više ne nose. Takav je slučaj i sa drugim primjercima tradicionalne narodne umjetnosti.

U savremenim društvenim uslovima neki od tih predmeta, nešto modifikovani, izrađuju se za potrebe domaćeg i stranog tržišta (kao „suvenirni“). Još uvijek se tkaju ćilimi i vezu različiti predmeti, ali najčešće po „šemama“ koje su sada moderne. Ranije ukrasne peškire zamjenjuju vezeni gobleni. Izražavajući svoju potrebu za lijepim neki nadareni pojedinci u savremenim uslovima istakli su se svojim radovima kao „naivni umjetnici“.

Ljiljana Beljkašić-Hadžidedić

SR CRNA GORA

Narodna umjetnost u Crnoj Gori, zastupljena na predmetima neophodnim za svakodnevnu upotrebu (namještaj, odjeća, posuđe), muzičkim instrumentima i ukrasnim predmetima (gusle, duvački instrumenti, čipke, ćilimi, ćemer, nakit, oružje itd.), a često i na crkvenim utvarima, odraz je njegovanja bogatog nasljeđa i raznorodnih uticaja (ilirskih, romanskih u Primorju i orijentalnih u kontinentalnom zaleđu, naročito u sjevernom dijelu), čijim su prožimanjem često nastajale specifične umjetničke tvorevine. Ona je, u vjekovnoj odbrani slobode, na našim prostorima sažimala likovne nagone Crnogoraca, jer je, uz stvaralaštvo pod okriljem zografskih kanona, bila jedini oblik likovnog izraza ovih vještih boraca. Ta činjenica otkriva iznenadnost i ljepotu tvorevina narodnog genija.

Mada pretežno plošna (ukrasi na skrinjama, grnčariji, tekstilno rukotvorstvo i, najčešće rovašenjem ukrašeni dijelovi namještaja i pokućstva i sl.), u Crnoj Gori je, naročito na muzičkim instrumentima, prisutna i plastična vokacija.

Plošna dekoracija i njena raznolikost najuočljivije su na skrinjama, djelovima kućnog namještaja, preslicama i duvačkim instrumentima. Riječ je o unikatnim i zanatskim duboreznim ukrasima (floralne i figuralne scene — čempresii, vaze sa cvijećem, valovita lozica, ptice, arhitektura itd.) na predmetima u Crnogorskom primorju, i bojenim ukrasima pod orijentalnim uticajem. Na skrinjama je uvijek ukrašavana prednja strana, češće bočne, dok je poklopac, iz praktičnih razloga, ostajao neukrašen. Dekoracija se, ponekad, nalazi i na unutrašnjim djelovima, najčešće na predmetima iz XVIII i XIX vijeka, koji su ukrašavani slikanjem cvijeća, vaza, ptica, i sl., uz fiksirano ogledalo ili ikonu.

Poseban tip čine mornarske skrinje, oslikavane samo na unutrašnjem dijelu (poklopac i poklopac pregrada) ornamentima, a često i pejzažem mornarevog zavičaja.

Poseban tretman su imale noge na skrinjama, bez obzira na to da li su u pitanju one primorskog ili zetsko-skadarskog tipa, koje su bile nešto uzdignutije. Rađene su najčešće stilizovane životinjske šape ili paralelopipedi u primorskom pojasu, i gređice u ostalim krajevima. Predmet bez nogara se može vrlo rijetko sresti.

Na objektima sa romanskim uticajem nalaze se romanički, gotički, renesansni i barokni elementi. Ukrasi laičke, narodne izrade su, za razliku od zanatske, grublji po obliku ali raznovrsniji i autentičniji u ornamentici.

Dekoracija na preslicama, muzičkim instrumentima i ostalim predmetima (stolovači, stolovi, tronošci) najčešće se izvodi rovašenjem i izdubljivanjem. Ukrasi su geometrijskog karaktera a ponegdje se pojavljuju stilizovane floralne i figuralne scene.

Slobodno izrezivanje ljudskih i životinjskih likova na guslama (stilizovane glave životinja, gudala u obliku zmije i sl.) prate duborezno i slikano ukrašavanje; u pitanju su ličnosti iz političke i kulturne istorije, narodni junaci, itd.

U tekstilnom rukotvorstvu najveću raznovrsnost pružaju čipkarstvo, čilimarstvo i narodna nošnja.

Čipkarstvo, njegovano u Boki Kotorskoj, izaziva naročito interesovanje istraživača i ljubitelja narodne umjetnosti. Sabran i sistematizovan, ovaj materijal se čuva u trezorima kotorske biskupije, u crkvi Sv. Eustahije (Sv. Stasija) u Dobroti, a u današnjoj nauci poznat je pod nazivom **dobrotske čipke**.

Najstariji primjerci oltarnika, uobičajenog za ovu umjetničku djelatnost, pripadaju XVI vijeku. U primarnoj upotrebi ovi eksponati su bili bijele ženske pokrivače, djelovi ženske bokeške nošnje.

Ukras se najčešće sastoji od bijelog veza i rubne čipke. Vez definiše naglašenu dijagonalu izraza i karakteristične, dobrotske četvrtaste motive. Rubne čipke su oštrouglih zubića (tehnika punto avorio) i imaju naglašene sitne ažure i reljefne čvoriće. Vezuje se za ranu renesansu a ima i primjesa gotike.

U XVII vijeku ukrasi na oltarnicima postaju bogatiji i, pored specifičnog dobrotskog veza (osmolisna rozeta ili ne sasvim zaobljeni četvorolisni oblik i sl.), javlja se rubna čipka na batiće, čipka kapice ili raspleta. Na pojedinim radovima očigledni su elementi cvjetne gotike, usklađeni sa postulatima bijelog veza rane renesanse. To su dragocjeni, unikatni radovi, djelovi nošnje sa očiglednom izuzetnošću u folklornom tekstilu na jugoslovenskim prostorima.

Već u XVIII vijeku bijela ženska pokrivača čili iz bokeške nošnje pa su dobrotski čipkani radovi u primarnoj upotrebi kao crkveni pribor. To je period postrenesansnih tendencija (reticella), koji tvore harmoniju sa karakterističnim motivima dobrotskog veza.

Barokni odrazi pojavljuju se na primjercima iz polovine XVIII vijeka, a srijeću se, pored crkvenih predmeta, i na djelovima ženske odjeće. Izdvaja se unikatna korotačka marama, svilovez sa dijagonalnim prugama, koje se sjeku u obliku andrejskog krsta. Takođe jedinstven u istorijskom i folklornom tekstilu je primjerak pokrivače zlatnice.

Čilimarstvo, naročito razvijeno u sjevernim krajevima, otkriva jake orijentalne uticaje. Čilimi se tkaju klečanjem i čunčanjem, a ukrasi su stilizovani biljni motivi ili krupni geometrijski elementi. Karakteriše ih tonska harmonija, a najčešće su crvena, plava, drap i zelena boja.

Stara crnogorska nošnja je izrađivana od grubog sukna tkanog u domaćoj radinosti. Karakterističan dio bila je struka, koja je ratnicima služila i kao ogrtač i pokrivač i prostirač. Žene su nosile tkane, ukrašene torbice, najčešće resače, a od ukrasa su imale pojaseve, jakičare.

Svečana crnogorska nošnja čini izuzetno raskošan ansambl.

Muška nošnja sastoji se od bogato ukrašene crvene dušanke, svijetlozelenog gunja, crvenog ukrašenog džamadana, plavih širokih gaća, dokoljenica od bijelog sukna i opanaka. Stariji muškarci nosili su toke, tamnozelenu dolamu, a za dugim svilenim pojasom, u kožnom silavu oružje. Kapa ima crni rub (deravija) sa crvenim poljem (tepelak) na kojem se, zlatovezom, izrađivao crnogorski grb, inicijali vlasnika ili drugi simboli.

Dušanka je rađena od crvene čohe i bogato je ukrašavana zlatnim širitom, gajtanom, zlatnim kitama, zlatovezom i crvenim perlicama. Ornamenat u zlatovezu je geometrijskog karaktera, a ima i stilizovanih floralnih motiva (spletovi povezanih duguljastih i srololikih listova sa cvjetnim laticama na leđima, rukavima, oko vrata i na prednjicama). Sa unutrašnje strane dušanka je uvijek postavljana.

Gunj i dolama su takođe ukrašavani zlatnim širitima, zlatnom trakom i geometrijskim ornamentima, floralnim detaljima, a ponekad i izvanredno stilizovanim životinjskim predstavama.

I džamadan je ukrašavan zlatnim širitom, zlatovezom i trakama, uglavnom geometrijskim i stilizovanim floralnim ornamentima.

Geometrijski elementi, i to oko džepova ukrašavali su muške gaće rađene od plave čohe.

Ženska crnogorska nošnja sastoji se od svijetlozelenog koreta, crvene jakete, svilene, vezom ukrašene košulje i duge svilene suknje. Djevojke na glavi nose kapu, a žene raznobojnu, odnosno crnu maramu, zavisno od životnog doba.

Koret je rađen od svijetlozelene čohe i bogato je ukrašavan zlatnim širitom i zlatovezom. Dekoraciju čine geometrijski ornamenti i floralni motivi, a posebno su kićeni uglovi prednjice stilizovanim stablima sa granama, listovima i cvijetima sa više latica, zatim stilizovanim pticama raširenih krila, negdje zmijama, itd.

Isti ovi motivi su dekoracija jakete, koja je izrađivana od pliša, obično crvenog. Ukrasi od zlatoveza i zlatnog širita postavljani su oko vrata duž ivica predica, na donjoj ivici leđa, na spoju jakete i rukava i na kraju rukava.

Izrazito fini ukrasi, uglavnom sličnog karaktera, rađeni su na svilenj košulji, oko vrata i na prsima (ošvice).

Svečana dječija nošnja imala je isti tretman i istu raskošnu dekoraciju. I metalni i tekstilni djelovi na tokama često su bogato ornamentisani, a metalne ploče ukrašavane raznobojnim kamenjem. Jelek, koji je izrađivan od crvene čohe, bio je, kao i ostali djelovi nacionalnog kostima, ukrašen zlatnim širitima i zlatovezom i tradicionalnim dekorativnim ornamentima.

Na crnogorskim prostorima prisutno je još nekoliko karakterističnih tipova narodne nošnje: bokeška (slična crnogorskoj), šestanska (okolina Skadarskog jezera), muslimanska i malisorska.

Oružje je bilo sastavni dio crnogorske nošnje i, za život, kao krv neopodno. U zemlji stiješnjenoj, vjekovnom bunkeru, bilo je ono simbol života i pojam slobode, a ljepota mu je, nerijetko, uzimana kao neizbježno obilježje dostojanstva.

Uz primjerke izrađivane u radionicama Boke Kotorske, Podgorice i Skadra, danas se u riznicama Cetinjskih muzeja čuvaju i najljepši primjerci trofejnog oružja, plijenjeni u bezbrojnim oslobodilačkim bojama i čarkama sa neprijateljima.

Crnogorci su se najčešće opredjeljivali za jatagan, kuburu, džeferdar, itd.

Ukrasi su izvođeni najraznovrsnijim tehnikama (tauširanje, iskucavanje, intarzija, inkrustacija, filigran itd.) i materijalima (gvožđe, srebro, drvo, sedef, zlato, drago i poludrago kamenje i sl.). U domaćim radionicama rađeni su bogato ukrašeni primjerci. Najčešće su urezanim cvjetnim motivima ili predstavama ptica i životinja na tabanu i cijevi, a i dekoraciji liivenom stilizovanom baroknom ornamentu. Vatroeno oružje se oblagalo srebrnim okovom ukrašenim stilizovanim floralnim motivima.

Posebno dragocjenu dekoraciju imaju džeferdari rađeni u domaćim radionicama (Boka Kotorska i dr.), koji su, pored urezanih cvjetnih i životinjskih motiva, ukrašavani sedefom u obliku badema, rozeta i raznih geometrijskih elemenata, zatim koralima, itd.

Na oružju su često urezivani natpisi, a najljepši primjerci potiču iz XVIII i XIX vijeka.

Pored tkanih pojaseva i jakičara, kožnog pojasa ukrašenog kamenima tamnosmeđeg ili smeđecrvenog tona, Crnogorke su nosile i čemere, kovane i rađene u tehnici filigrana. To su bili predmeti izrađivani u zlatarama kotorskih i skadarskih majstora.

Filigranski ćemeri najčešće bogato dekorisani cvjetnim rozetama i ukrasnim kamenjem, uz neizbježnu geometrijsku ornamentiku, sastojali su se od više pločica (najčešće sedam, a ima ih i od pet i devet) međusobno spojenih šarkama.

Kovani ćemeri su rađeni od manjeg broja pločica (najčešće pet ili tri, a veoma rijetko od sedam), ukrašavanih livenim dekorativnim elementima ili dodacima filigranskih stilizovanih oblika sa ukrasnim kamenjem. Na ovim ćemerima srijeću se, na središnjoj pločici sa ovalnim produžetkom, biblijske scene i predstave svetaca, ponekad urađene u drugom, plemenitijem metalu ili jednostavno pozlaćene.

Pored dekorativnih elemenata ćemeri su ukrašavani i dodacima — srebrni lančići, nožići, kutijice za ogledalo, iglu i konac i sl.

Ženski metalni nakit najčešće je rađen tehnikom filigrana, a srijeću se i ukrasi izvedeni cizeliranjem, graviranjem, granuliranjem a ponekad i tauširanjem.

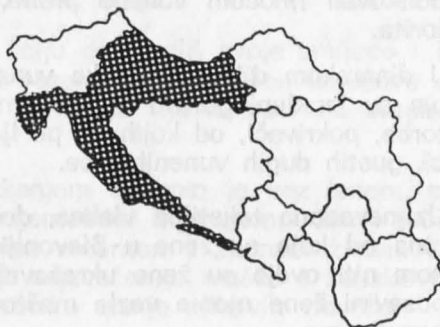
Od metalnih predmeta pokućstva ukrašavane su verige, prijeklad i žarača.

Folklorna arhitektura, uglavnom, može se podijeliti u tri zone, zavisno od materijala koji je uslovljavao određeni tip građevine. U primorskom pojasu i neposrednom zaleđu građene su kamene zgrade takozvanog primorskog tipa. U kontinentalnom dijelu, na lijevoj obali Lima, dominirao je tip kuće brvnare, a desno u upotrebi su bili različiti tipovi (brvnare, bondučare, kamene građevine, itd.).

Najbolji pojam o narodnoj umjetnosti Crne Gore danas može pružiti Etnografski muzej Socijalističke Republike Crne Gore i Državni muzej na Cetinju, kao i Pomorski muzej u Kotoru. Osim toga i zavičajni muzeji čuvaju bogate etnografske zbirke, sa tragovima materijalne i duhovne kulture sa ovoga područja.

Mladen Lompar

SR HRVATSKA

Hrvatski je narod, živeći stoljećima na prostoru koji obuhvaća tri kulturno-geografska a ujedno i etnološka područja: panonsko, dinarsko i jadransko, svako od njih sa svojim specifičnim karakteristikama ali i tipološkim srodnostima na područjima istih uvjeta i povijesnog razvoja, stvorio riznicu narodnog blaga, koju je prenosio s koljena na koljeno, s generacije na generaciju, gotovo do naših dana.

Korijene te ostavštine nalazimo u praslovenskoj baštini koju su donijeli iz pradomovine u novu postojbinu. Oni su asimilirali elemente paleobalkanskih starosjedioca i elemente paleomediteranske kulture, ali su, istovremeno, stvarali i svoja nova kulturna dobra. Tijekom dugih stoljeća primao je narod i vrednote drugih kultura, prilagođavao ih svojim, asimilirao ih na najbolji mogući način i tako stvorio samosvojnju kulturu iz koje je i nastala narodna umjetnost.

Potreba da se i najjednostavnijem predmetu dade uz funkcionalni oblik i estetska vrijednost, doprinijela je da je gotovo nemoguće izdvojiti predmet od tekstilnih vlakana, drva, zemlje ili metala koji ne bi bio odraz inventivnosti anonimnog stvaraoca — našeg čovjeka.

Ipak, moglo bi se reći da je u tekstilnom rukotvorstvu naš narod nadmašio sebe sama. U sjevernom nizinskom području Hrvatske, tom izrazito poljoprivrednom kraju, lan je bio elementarna sirovina za izradu odjevnih i mnogih upotrebnih predmeta. U tom se području zadržala stara slavonska tradicija tkanja, koja je, naročito u Hrvatskoj posavini, dosegla svoj vrhunac. Posebna vrsta lana davala je prozračno tkanje zvano „redina“, od kojeg su žene izrađivale nošnje i pokrivala za glavu, izuzetne finocće. Cijeli niz upotrebnih predmeta — pokrivači za krevet, ručnici i dr., bogato ukrašeni utkanim crvenim, raznobojnim ili bijelim ornamentom, govore o izvanrednoj umješnosti žena u toj tradicionalnoj vještini.

Gotovo u svim krajevima Hrvatske, izuzmemo li njen sjeverozapadni dio, ovčarstvo je bilo važna grana privrede. Od dobivene vune tkale su žene u Slavoniji i Baranji pojedine dijelove nošnje, tobre i ćilime, koji su se odlikovali finoćom vunene pređe, rafiniranošću tkanja i smjelošću kolorita.

U dinarskom dijelu Hrvatske vuna je zauzimala dominantno mjesto. Od nje su izrađeni gotovo svi odjevni i mnogi upotrební predmeti: bisage, torbe, pokrivači, od kojih se po ljepoti i fakturi mogu izdvojiti lički biljci, gustih dugih vunenih biča.

Uz navedena tekstilna vlakna, domaća svila služila je kao lagana tkanina od koje su žene u Slavoniji izrađivale najsvečanije nošnje. Svilenom niti ovdje su žene ukrašavale dijelove nošnji, dok su u Hrvatskoj posavini žene njome vezle maštovite i bogate ornamente na pečama i poculicama.

U jadranskom području svila, rad poluprofesionalnih tkalja, upotrebljavala se za izradu pregača, marama i tkanica, dok se najljepši primjerci svilenog prozračnog tkanja mogu vidjeti u pokrivačama za glavu iz Konavala kod Dubrovnika.

Svilena nit služila je za ukrašavanje prsiju i rukava u Bukovici i Konavlima, a u Ravnim kotanima za ukrašavanje marama — „jašmaka”; njom su djevojke i žene ukrašavale „građu” koju su prošivale na sadake i aljine.

Bogatstvo i raznovrsnost tradicionalne kulture najupečatljivije je u narodnim nošnjama, u brojnim varijantama unutar triju glavnih kulturno-geografskih grupa. U njima se odražava ekonomska razina i kultura naroda. One istovremeno pokazuju i društveni status nosioca, napose ženskog svijeta.

Narodne nošnje panonskog područja karakterizira bijela platnena odjeća s vertikalnim ili horizontalnim naborima. Ukrašena je tkanim ili vezanim bijelim ili raznobojnim ornamentom, lanom, pamukom, vunom ili zlatnom i srebrnom žicom. Dodatni dijelovi nošnji: kožusi, ogrtači, zobuni, ukazuju na panonske elemente ili, svojim krojem, na utjecaje baroka, a kupovni ukrasni dodaci, kao svilene vrpce, marane i dr. upotpunjuju cjelinu tog, u osnovi bijelog ruha.

U dinarskoj nošnji — nošnji stočarskog dijela stanovništva Hrvatske, prevladava domaće vuneno sukno zagasitijih boja, dopunjeno, kožusima, prslucima, sadacima od domaće ili kupovne tkanine, bogato ukrašene vezom. Crvenkapa, to karakteristično pokrivalo glave djevojaka i muškaraca dinarskog područja, prastari je odjevni element, prisutan ovdje još od predninskih dana.

U nošnjama jadranskog područja uočljive su stilske značajke raznih kulturnih epoha, naročito onih iz mediteranskih zemalja, ali su primjetni i

utjecaji njegova zaleđa. Vuna, ovdje mnogo finije fature, dolazi do izražaja u gornjem ruhu ženske nošnje, dok biležu košulju ukrašava bijeli vez ili čipka na iglu. Svileni ukrasni predmeti, pregače, tkanice i nadasve bogat nakit karakteriziraju nošnju ove regije.

Potrebu za lijepim, ali istovremeno i želju da ispolji svoje umijeće i inventivnost duha, izrazio je naš narod vezom. Vez najčešće ukrašava dijelove odjeće, ogavlja i obuće, dok ćemo ga rijetko naći na ostalom upotrebnom tekstilu.

U nizinskom dijelu Hrvatske ukras tkanjem dopunio je vez lanom, pamukom ili svilom, a koji se, pod orijentalnim utjecajem, raširio jačim intenzitetom po Slavoniji i Baranji. Vez srebrnom i zlatnom žicom, rad žena vezilja, ukrašavao je u Slavoniji najsvečanije muške i ženske nošnje, označavajući istovremeno i imovinsko stanje njihovih vlasnika.

Ukrašavanje zlatnom i srebrnom žicom, kojom su specijalizirani majstori — terzije — ukrašavali dijelove dinarske nošnje, odraz je orijentalnog utjecaja na te krajeve.

U zapadnim dijelovima Hrvatske vez je, pod utjecajem baroka, postao veoma cijenjeni ukrasni element ne samo na odjeći. Cvjetne kitice, taj tipični barokni element, nalazimo u bezbroj varijantata i u najljepšem izdanju na maramama — pečama — Hrvatske posavine, izrađene tzv. pečkim vezom.

Crvena boja, od one žarko crvene do tamno višnjeve, temeljna je boja vezanih ali i tkanih ukrasa panonskog područja. Ona je sadržavala, uz dekorativno, i magijsko obilježje.

Raznobojnim vezom pamukom ukrašena su prsa, rukavi ili dijelovi rukava dinarske bijele košulje. Izvedba i ornamentika veza, raznobojnom vunom, pamukom ili svilom na vunanim dijelovima odjeće, upućuje na prastaru tradiciju tog veza.

U Primorju i na otocima raširen je bijeli vez, koji je ovdje zamijenio polihromni srednjevjekovni vezeni ukras, a ukrašava najvidljivije dijelove košulja. Treba posebno istaći čipku na iglu, koja je bila glavni ukras košulja i pokrivača na otoku Pagu i koja je upravo ondje dovedena do najvišeg stupnja izvedbe.

Važan ukrasni dodatak odjeći predstavljao je nakit. Uz dekorativnu funkciju, on je izražavao društveni status nosioca i njegovo imovno stanje.

U nizinskom dijelu Hrvatske poznat je bio cijeli niz ogrlica, od onih jednostavnih, izrađenih od jednog ili dva niza staklenih zrnaca, do ogrlica za svečane zgode, sastavljenih od brojnih nizova koralja, sedefa, granata, bijelih ili plavih zrna, koje su nosile žene u različitoj životnoj dobi. Ukrasne igle, jednostavnije ili složenije izvedbe, naušnice od srebra,

ogrlice od srebrnog i zlatnog kovanog novca zaokružuju bogatstvo nakita panonskog područja. U nakit možemo ubrojiti i djevojačke krune, koje su u zapadnom dijelu Hrvatske bile bogato ukrašene nizom staklenih zrna, koralja, umjetnog cvjeća i brokatnim svilenim vrpčama. Svadbene krune panonskog i jadranskog područja, iskićene perjem, umjetnim cvijećem pretežno crvene boje i blistavim zrcima i ogledalcima, imale su zadatak da, uz ukrasnu funkciju, izvrše i apotropejsku ulogu na najvažniji dan u životu djevojke — na dan svadbe.

Potreba za isticanjem blagostanja nakitom naročito je vidljiva kod stočarskog dijela stanovništva Hrvatske. Ukrašavajući se umjetnički izrađenim oružjem i lijepim, teškim nakitom od srebra, srebrne legure ili miješi, nizovima kovanog novca i kauri školjkama, pokazivao je pojedinac svoj imovinski i društveni položaj. Od bogatog nakita izdvajaju se toke kao najdragocjeniji ukras muške svečane nošnje i đendar iz Vrlike, djevojački prevjes s nanizanim novcima, kojim djevojka pokazuje dio miraza.

Profinjenost u kićenju nakitom izrađenim od plemenitih metala nalazimo u jadranskom području. Ogrlice, naušnice, igle, broševi i prstenje, izrađeni tehnikom filigrana, granulacije ili lijevanja, ukazuju na visok umjetnički domet zlatara u gradovima na obali.

Bogatstvo oblika i likovna vrijednost uočavaju se i kod predmeta za svakodnevnu upotrebu, izrađenih od drva. Likovnom je izrazu kod izrade i najjednostavnijeg predmeta posvećivao anonimni stvaralac mnogo pažnje. Dekorativno ukrašavanje predmeta, od kojih su mnogi ornamenti već u davnoj prošlosti izgubili svoj magijski smisao, odaju vještinu i iskustvo naših ljudi u obradi te elementarne sirovine, a istovremeno pokazuju potrebu stvaralaca da funkcionalnoj komponenti dodaju i estetsku.

U keramičkim centrima Hrvatske — Kaluđerovcu, Raklju, Jerovcu i drugima, lončari su za potrebe stanovništva izrađivali svoje proizvode na tradicionalni način, s regionalnim razlikama.

U planinskim lončarskim centrima seoski su majstori izrađivali na ručnom kolu tamnu kaljenu keramiku jednostavnih rustičnih oblika, često ukrašenu zemljanim obručima, ukrasima nastalim utiskivanjem prstom ili drugim jednostavnim reljefnim ukrasom. Po ljepoti forme izdvajaju se proizvodi iz Kaluđerovca u Lici, velikih dimenzija, i pekve, čiji se kontinuitet izrade i upotrebe može pratiti od prethistorijskih sve do naših dana.

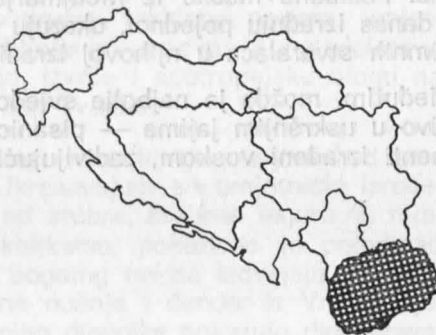
Keramički proizvodi panonskog područja finije fature, rađeni na nožnom kolu, većinom ocakljeni, ali i neocakljeni ili, kao u Baranji, „paljeni u crno“, pokazuju veliko bogatstvo oblika. Ocakljeni vrčevi, čupovi, stucke, zdjele, tanjuri i drugo posuđe ukrašeno je cvjetnim ili geometrijskim motivima u kontrastnoj boji, dok su neocakljeni proizvodi skromnijeg ukrasa ili neukrašeni.

I predmeti vezani uz duhovnu kulturu, običaje, pokazuju bogatstvo duha i umješnost naroda, kako pokazuju lijepo izrađene gusle, obično s glavama instrumenata ukrašenim antropomorfnim ili zoomorfnim oblicima. Pokladne maske iz Međimurja i Baranje, grotesknih crta, koje još i danas izrađuju pojedinci, ukazuju na kontinuitet oblika i darovitost anonimnih stvaralaca u njihovoj izradi.

Međutim, možda je najbolje svjedočanstvo umješnosti našeg naroda vidljivo u uskršnjim jajima — pisanicama, čiju krhku koru ukrašavaju ornamenti izrađeni voskom, zadivljujućih oblika i boja.

Ivanka Bakrač

SR MAKEDONIJA

Narodna umetnost Makedonije, veoma je bogata i raznovrsna, zajedno sa impresivnom narodnom poezijom, narodnom muzikom i igrom, dragoceno je kulturno nasleđe anonimnih stvaralaca.

Ta narodna umetnost, u okviru celokupne materijalne i duhovne kulture makedonskog naroda, stvarana u specifičnim geografskim uslovima, u središnjem delu Balkanskog poluostrva, i u posebnim istorijskim okolnostima, odlikuje se svojim izuzetnim svojstvima. U ovom delu Balkana, koji je spona Evrope, Azije i Mediterana, kao i raskrsnica raznih etničkih kretanja i ukrštanja različitih kulturnih uticaja, nastajale su mnoge etničke simbioze i kulturna prožimanja.

Dolaskom Slovena javljaju se duboke etnosocijalne promene, u osnovi se menja etnička struktura i konačno stabilizuje etnička slika Balkana i ovog njegovog središnjeg dela. Kulturna baština Slovena postaje osnov za dalji razvoj narodne kulture, sa kojom se prepliću i elementi balkanskog kulturnog nasleđa, kao i kasnijeg vizantijskog i tursko-orijentalnog.

Makedonska narodna umetnost, stvarana na ovaj način, veoma raznovrsna i razgranata u svom razvoju, u procesu transformacije i prilagođavanje preuzetih kulturnih elemenata, razvila se vremenom u samostalno umetničko stvaralaštvo, pri čemu je proces etničke simbioze i kulturnih prožimanja samo doprineo njenom bogatstvu i raznovrsnosti.

Međutim, iako sadrži neke elemente ili samo tragove elemenata tuđih uticaja, makedonska narodna umetnost, kao kolektivno i anonimno umetničko stvaralaštvo širokih narodnih slojeva, tesno povezana sa svakodnevnom životom, pokazuje vitalnost i određenost u umetničkom oblikovanju. Makedonski narod je te strane elemente prilagodio svojim estetskim shvatanjima, dao im je svoje oblike i dimenzije, svoj kolorit i kompoziciju, i stvorio nešto svoje, samobitno, što je izraz njegovog duha i njegovog osećanja za umetničko izražavanje. Narodni stvaralac je svo-

jim umetničkim doživljajem, na osnovu svoje sociološke i psihološke osnove, stvarao umetnička dela koja su uvek bila najdublje povezana sa životom i proizvodnim uslovima. Ta dela narodnog umetničkog stvaralaštva govore o razvijenosti estetskih osećanja i o potrebi umetničkog izražavanja na skoro svim predmetima iz svakodnevnog života, gde se na originalan, prefinjen ili rustikalnan način sjedinjuje lepo sa praktičnim.

Umetnička svojstva zastupljena na predmetima za svakodnevnu upotrebu čine sastavni deo njihove funkcionalnosti, sa tehnologijom koja sa drži komponentu umetničkog oblikovanja.

Primenjujući pri izradi predmeta narodne umetnosti tradicionalne tehničke postupke, nasleđene od prastarih vremena i prenošene sa generacije na generaciju, anonimni narodni stvaraoc davao je upotrebnim predmetima određene oblike, ukrašavajući ih i istovremeno oplemenjujući ih estetskim odlikama i umetničkim likovnim izrazom.

Predmete koje je anonimni narodni stvaralac izradio od biljnih i životinjskih vlakana, od drveta, gline, kamena, metala i drugih materijala koje je pružao prirodni ambijent u kome je živio i stvarao, dokaz su njegovog visokog umetničkog nadahnuća, visokog kvaliteta narodnog umetničkog stvaralaštva, u koje su ugrađeni spontani naponi mnogih pokolenja.

Svaku oblast u Makedoniji, svaku užu i širu etničku i predeonu celinu, karakterišu specifična obeležja narodne umetnosti, sa određenim stilom u umetničkom stvaralaštvu. Ali, nasuprot mnogobrojnim regionalnim osobinama, narodna umetnost različitih delova Makedonije sadrži mnogo opštih elemenata, koji ukazuju na jedinstven umetnički kriterijum, na etničko jedinstvo makedonskog naroda.

U riznici narodnog umetničkog stvaralaštva sačuvani su mnogobrojni primeri svih vidova tradicionalne narodne umetnosti, čija se izrada i upotreba može datirati u XIX i početak XX veka, kada je seoska patrijarhalna zajednica doživljavala svoj vrhunski izraz. Oni, međutim, u istorijskoj retrospektivi i očuvanim arhaičnim karakteristikama, upućuju na znatno stariju tradiciju, na poreklo čiji početci sežu u daleku prošlost.

U bogatom opusu tradicionalnog narodnog stvaralaštva makedonskog naroda, narodne nošnje i nakit zauzimaju istaknuto mesto, jer oblačenje i ukrašavanje, osim osnovne funkcije zaštite čovekovog tela, imaju i druga mnogostruka značenja i poruke, posebno opštim stilskim odlikama, kompozicijom i likovnim sadržajem.

Narodne nošnje u Makedoniji, kao najizrazitiji i najbrojniji primeri narodne umetnosti, pokazuju visoku umetničku vrednost i bogatu istinitu lepotu. Stvarane kao kolektivna tekovina, one su se u dugom nizu godina prenosile sa pokolenja na pokolenje i na svom razvojnem putu sjedinile mnogo elemenata kulturnih uticaja, koji su se ukrštali na ovom delu Balkana — starobalkanskih, slovenskih, vizantijskih, trusko-orijentalnih.

Razni kulturni uticaji u narodnim nošnjama prihvaćeni su i prilagođeni shvatanju i načinu života makedonskog naroda, razvijeni i usavršeni prema narodnim estetskim shvatanjima. Tako su narodne nošnje užih i širih predeonih i etničkih regiona stvarane kao izraz narodnih kolektivnih, estetskih i psihičkih dispozicija. One kao etničko obeležje, određuju teritorijalnu pripadnost određenoj društvenoj zajednici, etničkoj i predeonoj celini. Tako narodne nošnje, kao specifična etnički izdiferencirana grana narodnog umetničkog stvaralaštva, predstavljaju kompleksnu celinu, koja nije prilagođena samo njenoj praktičnoj funkciji već zadovoljava i estetska shvatanja njenog stvaraoca. To je kompletno umetničko delo, izrađeno od tekstilnog materijala domaće proizvodnje, obojeno prirodnim bojama, ukrašeno izvezenim ili utkanim motivima, dopunjeno raznim nakitom i drugim ukrasima. Bogatstvom haljetaka i njihovog ukrašavanja ističu se praznične, svečane i obredne nošnje, u kojima su najduže sačuvane stare tradicije, a stvaralački duh makedonske žene dostigao vrhunski izraz.

Veoma bogate i raznovrsne narodne nošnje u Makedoniji, donedavna u upotrebi kako kod Makedonaca tako i kod pripadnika drugih etničkih grupa — Albanaca, Turaka, Aromuna, sačuvale su mnoštvo arhaičnih elemenata. Mušku nošnju, poglavito planinskog stočarskog življa, karakterišu beli sukneni haljeci, ukrašeni crnim vunanim gajtanima, čije se poreklo može tražiti u starobalkanskom kulturnom nasleđu. U nošnji zemljoradničkog stanovništva, u kojoj, osobito letnjoj, prevladaju platnena haljeci mogu se uočiti ostatci starslovenske kulturne tradicije.

Karakteristika ženske nošnje je bela duga platnena košulja u vidu tunike ukrašene veoma bogatim vezom, sukneni haljeci tipa zubuna sa raznovrsnim ukrasnim elementima, dekorativno ornamentisana pregača u polihromnom tkanju i mnoštvo haljetaka i ukrasa, čije se poreklo može povezati sa starobalkanskim i slovenskim kulturnim nasleđem, zatim sa primesama, u nekim elementima i dekoracijama — izvezenim ili apliciranim, starih antičkih tradicija, vizantijskog tekstila i orijentalnih motiva.

Narodne nošnje pojedinih delova Makedonije, sa velikom raznovrsnošću načina oblačenja mnoštvom bogato ukrašenih haljetaka pokazuju dosta etničkih, regionalnih i lokalnih specifičnosti, koje su nastale kao rezultat različitih kulturno-geografskih uslova, izdiferenciranih estetskih shvatanja, kao i različitih etničkih procesa u bližoj i daljoj prošlosti. Često u jednoj etničkoj oblasti ima po dve, pa i više različitih nošnji. Tako, ženska nošnja u Skopskoj Blatiji zadivljuje skladnošću haljetaka izrazite polihromije, dok nošnja iz Skopske Crne Gore deluje skladno upečatljivom jednostavnošću crno-bele kontrastne kompozicije. Svojom monumentalnošću i elegancijom izdvajaju se nošnje Pologa od nošnji Golog Brda i Drimkola, gde impresionira specifični način ukrašavanja vezom i dugim resama. Nošnje Mijaka, sa tipičnom šupljikavom vezenom dekoracijom, karakterističnim resama i srmenim ukrasima, kao i nošnje iz Bitoljskog i Prilepskog polja i Mariova, sa specifičnom stilskom kompo-

zicijom i bogatim ukrasima, deluju teško, ali impresivno, skladnim uklapanjem pojedinih haljetaka i ukrasa.

Poseban izraz i obeležje u likovnom sadržaju narodne nošnje jeste dekorativni makedonski narodni vez. Vezenje, obavezno za svako žensko čeljade u seoskoj patrijarhalnoj zajednici, izučavalo se kao tradicionalna veština, kojom je svaka mlada vezilja savladavala tehniku izvođenja, slaganja boja i kompoziciju ornamenata. Zatim je svaka vezilja, vrlo vešto, u svojim delima izražavala individualne stvaralačke mogućnosti, osećanje za lepo i besprekorni smisao za komponovanje boja i oblika motiva.

Narodni vez svake oblasti u Makedoniji, diferenciran posebnim stilskim obeležjem — ornamentom, kompozicijom, tehnikom i koloritom — karakterističan je po posebnim svojstvima. Regionalne specifičnosti nisu samo umetnički doživljaj i vizuelni efekti, već, kao etničko obeležje pojedinih regiona, rezultat složenih etničkih procesa u bližoj i daljoj prošlosti. Tako, na primer, vez Skopske Crne gore i Donjeg Pologa karakteriše crna imponantna ornamentika, stvarana na osnovi antičkih tradicija. Narodni vez iz okoline Prilepa i Bitolja, u karakterističnoj goblenskoj tehnici, impresionira bogatstvom oblika, sa dominantnom crvenom bojom, koja je ostatak odbleska sjaja vizantijskog tekstila. Za mijački i debarski vez tipične su šupljikave tehnike, a za struško-ohridski vez sitna i prefinjena reljefna ornamentika.

U riznici narodnog vunenog tekstila, suverenim vladanjem tkačke veštine, vunom kao osnovnom sirovinom, makedonska tkalja je izradila veliki broj imponantnih dela ove grane narodne umetnosti — od velikih čilima, preko pokrivača, prostirača do raznovrsnih tkanina za izradu narodne odeće.

Posebnu vrednost po fakturi ima bela vunena stupana tkanina „klačna“, od koje su izrađeni mnogi delovi narodne odeće, kao i drugi predmeti manjih dimenzija — pregače, pokrivači za kolevke, pelene, tobire u raznobojnoj tehnici klećanog tkanja.

Prvo mesto, međutim, u makedonskom narodnom tekstilnom stvaralaštvu zauzimaju čilimi velikih dimenzija, dekorativne prostirke u enterijeru gradskih kuća. Iako je čilim, kao kulturna tekovina sa istoka, donet posredstvom Turaka, tekstilne tkanine za razne druge namene u tehnici klećanja izrađivane su i pre toga, u našoj dalekoj prošlosti.

Makedonski narodni čilimi, izrađivani u Ohridu, Dojranu, Prilepu i Kruševu predstavljaju istinska umetnička dela po skladnom slaganju ornamentalnih kompozicija u toplim i mirnim tonovima prirodnih boja.

Po fakturi, koloritu i veštini realizacije značajno mesto u narodnom tekstilnom stvaralaštvu pripada vunenoj ili kostretnoj jamboliji. Ova debela, teška tekstilna tvorevina, ostvarena valjanjem, stupanjem na starinski način, proizvod Vlaha stočara u Makedoniji, mekana i topla, u pastelnim prirodnim bojama, svakako je delo visoke umetničke vrednosti, koja i

danas, kao likovna aplikacija — tapiserija, može naći primenu u savremenom domu.

Makedonska keramika, predstavljena proizvodima grnčarskog zanata, kao grana narodne umetnosti, pokazuje visoka umetnička svojstva u oblikovanju i ukrašavanju. U Resnu, Titovom Velesu, Strugi, Skoplju, Debru, Berovu, selu Vraneštici kraj Kičeva, izrađivani su mnogobrojni grnčarski predmeti za svakodnevnu upotrebu. Ti keramički predmeti, izrađeni na nožnom grnčarskom kolu, otkrivaju nam funkcionalnu savršenost, veliko bogatstvo oblika i ukrašavanje bojenjem, zgrafitotehnikom i aplikacijom reljefnih motiva. Grnčarstvo u Makedoniji, razvijano i usavršavano u toku mnogih stoleća, sačuvalo je skoro do naših dana karakteristike minulih epoha. Masivne i teške posude iz Debra, Struge, Skoplja, Berova, sa očuvanim antičkim oblicima, deluju monumentalno. Impresivna, gledosana resenska i veleška grnčarija, svojim vitkim i izduženim oblicima, otkriva tragove vizantijskog i orijentalnog uticaja.

Umetničke odlike imaju i razni drveni predmeti, koji su odvajkada služili zemljoradniku za rad u polju, stočaru u planini oko stoke i ženi oko pripremanja odeće i drugog tekstilnog kućnog inventara, kao i pri poslovanju u kući. Svi ovi predmeti za svakodnevnu upotrebu, svojim funkcionalnim i dekorativnim osobenostima, sačuvali su prastare tragove čovekovog umetničkog stvaralaštva.

Anonimni narodni umetnik, najčešće nepismeni ovčar u planini, koji je nadohvat ruke imao u izobilju materijala, izrađivao je razne drvene predmete, koje je maštovito ukrašavao i darivao ih je svojim najbližim. Preslice, končalke, šaralice za obredne hlebove, krluzi, lepim oblicima i dekorativnim izrezbarenim motivima takođe su svedoci umetničkog nadahnuća narodnog stvaraoca.

Drvene škrinje za čuvanje odeće, proizvod poluprofesionalnih seoskih zanatlija, maštovito ukrašene dekorativnim izrezbarenim motivima, često i polihromnim, kao delovi tradicionalnog seoskog nameštaja, imaju određenu umetničku vrednost.

Međutim, rad u drvetu — makedonsko rezbarstvo — dostigao je vrhunski umetnički izraz u delima poznatih majstora rezbara — Mijaka. Oni su, kao profesionalne zanatlije, oblikujući drvo visokim umetničkim kvalitetima, stvorili posebnu umetnost, ukrašavajući predmet koji su prevazišli vremenske i prostorne granice. Tako su stvorena velika umetnička dela profanog i sakralnog karaktera, neprocenjive umetničke vrednosti, koja su oдавно prešla nacionalne okvire i postala opšebalkanska tekovina. U plitkoj i dubokoj rezbi izrađeni su ukrasni delovi gradskih kuća — tavanice i dolapi, i ikonostasi i drugi sakralni pribor u crkvama i manastirima Makedonije i Balkana, koji će, kao remek dela ove grane makedonske narodne umetnosti, ostati najdragoceniji kulturno-istorijski spomenici.

Uskršnja šarana jaja, kao predmeti narodne umetničke tradicije, predstavljaju slikarsku umetnost izvedenu iz crtanim i apliciranim motivima u različitim tehnikama. To su dela individualne umetničke veštine, osećanja i mašte žene koja ih stvara.

Predmeti makedonske narodne umetnosti, u svim vidovima tradicionalnog narodnog umetničkog stvaralaštva, potvrđuju visoka umetnička dostignuća, koja, kao kulturno nasleđe, mogu biti i neiscrpan izvor novih umetničkih kreacija u savremenom umetničkom oblikovanju.

Anica Petruševa

Umetnička obrada metala posebno je zastupljena u izradi nakita, koji sačinjava najdekorativniji deo narodne nošnje. Kao najbrojniji proizvod kujundžijskog zanata, nakit je imao široku primenu u svim istorijskim periodima i kod svih društvenih slojeva kod nas, pre svega kao ukrasni detalj odeće. Kao takav, on je deo brojnog i neprocenjivog nacionalnog bogatstva vrhunskih umetničkih svojstava i nenadmašne lepote. Naklonost prema nakitu, koja je bila naročito izražena kod imućnijih društvenih slojeva, podsticala je kujundžije da u izradu ovih predmeta unesu svu svoju zanatsku umetnost i stvaralačku maštu, zadržavajući pri tom i etnička svojstva tradicionalnog narodnog nakita.

Raznovrsni nakit jedan je od elemenata makedonskih narodnih nošnji koji, zajedno sa vezom i pletivom, doprinosi da svakodnevna odeća dobije svečaniji, praznični izgled, visokih umetničkih vrednosti. Svojom lepotom i izuzetnim estetskim kvalitetima, makedonski narodni nakit bio je i ostaje na visokoj ceni i kao takav predstavlja nepresušni izvor oblika. Različiti ornamenti često su uzeti iz biljnog sveta — stilizovano lišće, rozete, lozice, cveće i slično, a manje su zastupljeni likovi životinja i ljudi.

Kao materijalni i estetski izraz zanatskog stvaralaštva, svojim oblicima, materijalom i tehnikama izrade i ukrašavanja, nakit je usko povezan i sa uslovima života u kojima je naš narod živeo. Zajedno sa ostalim pojavama narodnog života, nakit je služio kao veza i kulturni kontinuitet između prethodnih i novih generacija. Mnogobrojnim oblicima i ornamentima — realističkim ili stilizovanim, makedonski nakit jasno ispoljava slovenske elemente, kao i elemente drugih naroda sa kojima je naš narod dolazio u dodir.

Živeći i radeći na teritoriji koja je i raskršće između Istoka i Zapada, Severa i Juga, makedonske kujundžije su pored slovenskih, uneli i orijentalne, evropske ili neke druge elemente u izradu — pojedine forme i izvesne delove. U njegovoj izradi izražena je velika umetnost, preko

koje je majstor dao maksimum svojih profesionalno-zanatskih i kreativnih mogućnosti. Ovo se naročito odnosi na nakit izrađen u tehnici iskućavanja i filigranu, iako su zastupljene i druge tehnike, osim liivenja. Predmeti izrađeni u pomenutim tehnikama su: razne pafte (kopče), nizaljke, kopci, tepeluci, ukrasne igle, narukvice, čusteci za grudii, prstenje, minduše, kao i različiti predmeti sakralnog karaktera — krstovi, putiri, okovi za ikone i jevandelja i drugo.

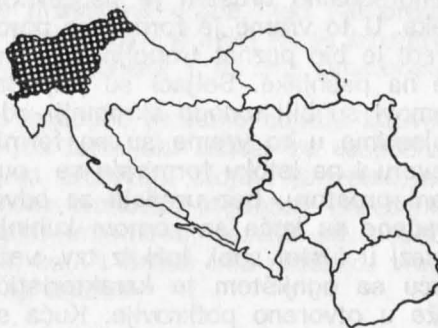
Bogatstvo narodnog nakita govori o procvatu kujundžijskog zanata kod nas, naročito u XIX i početkom XX veka, kada jačaju poznati kujundžijski centri: Bitolj, Debar, Kruševo, Struga, Ohrid, Resen, Skoplje i drugi.

Osim metalnog nakita, u svečanim prilikama nosi se i nakit od perlica, zastupljen više ili manje u svim etničkim celinama Makedonije, u vidu ogrlica, pojaseva, čusteka za grudii, raznih narukvica i sličnih predmeta koji dopunjuju odeću. To su proizvodi naših seoskih žena i devojaka u koje su upletene raznobojne perlice, sa veoma lepom stilizacijom biljnih i geometrijskih motiva i sa bogatim potkilitom.

Obrada metala vezana je i za izradu specijalnih sudova — sahana, ilbrika, bakrača, duguma i drugih, koji se odlikuju elegantnom linijom i raznovrsnim ornamentima koji se javljaju pod uticajem Istoka. To su predmeti za svakodnevnu domaću upotrebu, bogato ukrašeni gravirom, koje su izrađivali domaće kazandžije. Bakarni sudovi se odlikuju bogatstvom oblika i originalnim linijama, vešto usklađeni sa svojom funkcijom. Njihova ornamentika, bogata i raznovrsna, izvedena u tehnici graviranja (savat) pretežno nosi orijentalno obeležje.

Umetnički oblikovani i bogato su ukrašeni i razni predmeti od gvožđa, rad nekadašnjih majstora — kovača. To su, pre svega, predmeti vezani za domaće ognjište, među kojima vidno mesto zauzimaju vešto iskovanii prekladi (mačke). I u drugim sličnim predmetima zastupljeno je bogatstvo i raznovrsnost u stvaralaštvu naših zanatlija, kao neprekidni deo tradicionalne narodne kulture stvarane vekovima.

Zorka Delinikolova

Slovenačka umetnost se formirala u toku istorijskog razvitka raslojenog društva; što se odražava na njenim stilskim karakteristikama. Uporedo sa umetnošću viših društvenih slojeva i crkvenih središta, razvijala se i umetnost nižih društvenih slojeva, koji su bili iskorišćavani zbog ekonomske ili pravne nejednakosti. Sastav nižih društvenih slojeva se menjao, ali je tu ipak uvek bila većina slovenačkog stanovništva. Umetnost nižih društvenih slojeva — naroda — nazivamo narodnom umetnošću. Takvo društveno opredeljenje sadržajno prevazilazi građanske romantičarske definicije narodne umetnosti; odnosii se na celokupno likovno oblikovanje, obuhvaćeno ovom definicijom. Ranije značenje pojma „narodna umetnost“ zasniva se na teorijskim gledištima, koja su uslovljavali građanski interesi; međutim, društveno opredeljenje tog pojma zasniva se na zahtevima savremene „naučne objektivnosti“, to jest posmatranja stvarnosti sa stanovišta onih društvenih slojeva i klasa koji su protagonisti budućeg društvenog razvitka.

Slovenačko društvo bilo je diferencirano već prilikom naseljavanja u VI veku. Ne zna se još da li je na prelomu I i II milenijuma postojalo umetničko stvaralaštvo koje bi se moglo označiti kao narodno. U celokupnom sačuvanom materijalu — skromno ukrašenoj keramici i jednostavnom metalnom nakitu — nema vidnijih razlika u kvalitetu. Keramika nije ukrašena, a nazali iz grobova pokazuju da nakit nisu nosili svi. Zbog toga se može pretpostaviti da deo stanovnika nije imao čak ni ove predmete, doduše likovno veoma skromno oblikovane.

Ranofeudalno društvo je na teritoriji Slovenije formirano od IX do XI veka. U to vreme je formirana porodica sa stalnim njivama, a u poljoprivredi je bio poznat tropoljni sistem kultura i stočarstvo sa izgonom stoke na pašnjake. Seljaci su pripadali nižem društvenom sloju, i njihovi domovi su bili mnogo skromniji od prvih feudalnih dvoraca. U različitim oblastima u to vreme su se formirali pojedini tipovi seoskih kuća. Na severu i na istoku formirala se „pušnica“, sa furunom i ognjištem u jednom prostoru, bez uređaja za odvođenje dima. U centralnim predelima građene su kuće sa „crnom kuhinjom“. U tim kućama se peć, koja se nalazi u čistoj sobi, loži iz tzv. veže, odakle dim odlazi u potkrovlje. Za kuću sa ognjištem je karakteristično nisko ognjište, sa kojeg se dim diže u otvoreno potkrovlje. Kuća sa kaminom ima ognjište pored zida; nad ognjištem je svod za odvođenje dima. Ove osnovne šeme održale su se do XX veka, mada sa nekim izmenama.

U početku su arhitektonski objekti na selu bili od drveta. Specifične geografske i kulturne prilike su najkasnije u XV veku omogućile zidanje kuća od kamena, posebno u primorskoj i suppanonskoj oblasti. U drugim slovenačkim pokrajinama drvo je ostalo glavni i osnovni građevinski materijal sve do kraja XIX veka.

Likovna umetnost seoskog stanovništva značajnije se ispoljava tek u XV veku. U to vreme su na selu podizane crkve pravougaonog broda, sa ravnom drvenom tavanicom, rebrastim svodovima i petostranim prezviterijem. Oprema tih crkava bila je jednostavna; likovno su najznačajnije jednostavne gotske religiozne freske u prezviteriju i brodu, koje su nepismenom seoskom stanovništvu vizuelno dočaravale religiozne i crkvene predstave. Od tog vremena se uporedo razvijala crkvena umetnost, kvalitetnija u crkvenim centrima. Posle gotike izgrađen je manji broj malih crkava, ili su postojeće menjane, opremane novim slikarskim i vajar-skim delima zavisno od promene stila. Crkvena narodna umetnost je, po pravilu, pojednostavljena kopija umetnosti crkvenih središta. Originalnu pojavu predstavljaju, pre svega, „zlatni oltari“ iz XVII veka, ukrašeni bogatom, pozlaćenom reljefnom ornamentikom. U XVIII veku preovladala je jednostavnija barokna oprema, a u XIX veku postbarokna oprema i oprema istorijskih stilova. Takva likovna umetnost je znatno uticala na likovni ukus nižih društvenih slojeva, sve do razdoblja između dva svetskoga rata.

Raslojavanje sela u Sloveniji počinje u XV veku. Seoski proletarijat je brojno jačao sve do pobeđe socijalističke revolucije; međutim, industrijski i gradski proletarijat se javlja tek u drugoj polovini XVIII veka. Proletarijat, sve do poslednje trećine XIX veka, nije imao sopstvenu umetnost, što je bilo odraz osiromašenja tog društvenog sloja, i to na području na kome se najočiglednije pokazuje duhovno stvaralaštvo. U to vreme javlja se umetnički bezvredna proizvodnja litografija, gipsanih

figurica i drugog, pod uticajem religiozne i sentimentalne ikonografije. Ta vrsta umetnosti je, u stvari, prethodnica današnje narodne umetnosti — masovne umetnosti, za koju je karakterističan niski stvaralački nivo. Ta proizvodnja je prodrla u skoro sve društvene grupe, kao i u proleterske domove. Ostala likovna kultura bila je za radničku klasu izuzetna i predstavljala je samo skromnu kopiju građanske i seoske umetnosti.

Umetnost društveno potčinjenih slojeva najčešće je samo najniža likovna kultura trenutno vladajućeg društva. Njen istorijski značaj za raspoznavanje položaja u kome su bili potčinjeni društveni slojevi je veliki, ali beznačajan kad je reč o njenom likovnom kvalitetu. Međutim, pored nekih značajnih spomenika crkvene narodne umetnosti, razvilo se, posebno na selu, izvorno likovno stvaralaštvo, koje i danas ima estetsku vrednost. Tu vrstu umetnosti prikazujemo na izložbi.

Najstariji očuvani spomenici seoske umetnosti su tek iz XVI veka. Celokupni razvojni put ukazuje na to da su seoske kuće pre tog vremena bile opremljene samo utilitarno oblikovanim predmetima, odnosno da je likovno stvaralaštvo na selu bilo pojedinačna pojava. Iz XVI veka je očuvano nekoliko oblikovanih predmeta unutrašnje opreme. Više spomenika očuvano je iz XVII veka; među njima se ističe slikanje škrinja. Seoska umetnost iz tog vremena znatno se oslanja na provincijsku likovnu kulturu; do sredine XVII veka zapažaju se pojednostavljeni elementi gotskog stila, a do sredine XVIII veka — elementi renesanse. Sa karakterističnim zakašnjenjem javljaju se odjeci baroka — tek od sredine XVIII veka. Ta umetnost je kopirala i pojednostavljivala uzore, koji su rađeni u zanatskim radionicama; njeni su stvaraoci pripadali organizovanim seoskim zanatlijama, delimično već razvijenoj domaćoj radinosti.

Veliki preokret u seoskoj umetnosti nastao je u vreme velikih društvenih promena u drugoj polovini XVIII veka. U agrarnoj sredini te promene su se najviše odražavale u agrotehničkoj revoluciji i njenim posledicama. Tropoljni sistem poljoprivrednih kultura zamenjen je nerpekiidnim menjanjem kultura. Uvođene su nove poljoprivredne kulture i kulture za stočnu hranu, a ekstenzivno stočarenje zamenjeno je intenzivnim. Slovenačko selo se promenilo i iznutra i spolja. Seoska zajednica — opština — počela je da gubi svoj položaj, domaćinstva su se individualizirala, povećavale su se razlike, kao i snaga velikih i srednjih poljoprivrednih domaćinstava. Zbog novih privrednih prilika nastao je i novi tip prostorne organizacije seoskih domaćinstava, koji se zadržao sve

do razdoblja između dva svetska rata. Najčešće je ostvaren intenzivnim doživljavanjem i modernizacijom. U to vreme izgrađeno je čak nekoliko seoskih dvoraca, najboljih i najreprezentativnijih primeraka seoske arhitekture. U tim zgradama spojeni su elementi starije seoske i moderne gradske arhitekture, novom organizacijom prostora, u dosta originalne harmonične arhitektonske celine.

Da bi mogao da preživi, sve brojniji seoski proletarijat je počeo intenzivnije da se bavi domaćom radnošću, pa i likovnim oblikovanjem: slikanjem, rezbarstvom, intarzijom, kamenorezbarstvom, vezenjem, tkanjem, kovanjem, livenjem i drugim tehnikama. Ipak, ti stvaraoci nisu shvatili kompleksne likovne zamisli građanske i crkvene likovne kulture, koja im je u početku bila uzor. Likovnom oblikovanju pristupili su stvaralački; stvorilo se više izvornih lokaliteta, u kojima su oblikovali veoma različite preuzete elemente. Likovnu vrednost tih izvora potvrđuju činjenice da su raznorodni elementi u njima dobili jedinstven značaj. Formiran je nov, karakterističan stil sa sopstvenim likovnim izrazom. Poručio je predmeta te vrste bila su velika i srednja domaćinstva. Siromašna domaćinstva i seoski proletarijat nisu imali svoju umetnost.

Novi stil nastaje u drugoj polovini XVIII veka; u XIX veku je likovna umetnost na selu izrastala iz sopstvene tradicije. U to vreme postiže svoj procvat i ujedno stalno preuzima elemente iz građanske i crkvene umetnosti: baroka, klasicizma, bidermajera i istorijskih stilova. Za kvalitativne osnove stila u seoskoj umetnosti svojstven je red, preglednost, konstruktivna gradnja, sa naglaskom (doslovno i u prenesenom značenju reči) na nošenim i osnovnim delovima. Primetan je takođe izrazit karakter osnovnih i dopunskih elemenata, žive, često komplementarne lokalne boje, i dekorativnost. Različita istorijska zbivanja i privredni razvoj seoskog staleža u subalpskoj, subpanonskoj i primorskoj regiji, upotreba jeftinog građevinskog raspoloživog materijala istorijski ustaljeni kulturni uticaji i tradicija, delovali su na ravnomernost pojava i formiranje pokrajinskih stilskih varijanti tog stila, koji je, u suštini, ipak svuda isti. Ta umetnost je, već u vreme definitivnog prodora kapitalizma na selo početkom XX veka, bila u fazi odumiranja.

Likovno oblikovanje na selu tesno je povezano sa upotrebnim predmetima; samostalna plastika i slike bile su retke. Upotrebnim oblicima predmeta su u znatnoj meri diktirali njihovo likovno oblikovanje i ukrašavanje. Na predmetima izuzetnog kvaliteta zapaža se da su sintetizovani oblici, sa utilitarnim i estetskim značenjem. Umetnički je oblikovano više od sto različitih vrsta predmeta; na taj način nastali su mnogi oblici i varijante. Poseban značaj likovno oblikovanim predmetima daje njihova povezanost sa životom na selu. Spoljnim oblikovanjem kuće su se prilagođavale seoskom ambijentu. Naglašeno su bili oblikovani razni arhitektonski elementi u kamenu i drvetu. Zidane kuće ukrašavane su dekorativnim i figuralnim slikama religioznog sadržaja, posebno onih svetaca koji su smatrani zaštitnicima od raznih nedaća. Slični motivi bili su

česti i na ukrašenim znamenjima i u fasadnim udubljenjima. Slovenska specifičnost je slikana fasada košnice za pčele, koje su bile poređane tako da je lice pčelinjaka bilo prava narodna umetnička slikarska galerija u prirodi. Motivi su najčešće uzeti iz narodnih pripovedaka. Uz religiozne motive veliki je broj i profanih motiva. Pažnju privlače prizori, fantastični i satirični, naročito oni koji ismejavaju ženske slabosti, odnose između polova i neka zanimanja, na primer krojača i obučara. Tematika je srednjoevropska, sa više od šest stotina različitih motiva. Slikarstvo na košnicama predstavlja jednu od najvećih zbirki ikonografije u narodnom slikarstvu.

Likovno oblikovanje prostoriya je sastavni deo svakodnevnog ambijenta seoske porodice. Bolji delovi nameštaja od drveta, kao škrinje, ormani, stolovi, klupe, stolice, police za posuđe, kreveti, kolevke i drugi često su ukrašeni slikama, intarzijom ili rezbarenjem. Pored floralne i geometrijske ornamentike, omiljeni su prikazi svetaca zaštitnika, a naročito ikonografski tip Marije hodočasnice kao univerzalne zaštitnice. Pre nego što je uneto u kuću, pokućstvo je bilo deo nevestine opreme. Pošto je najčešće napisana i godina izrade, predstavljalo je spomenik smene generacija u kući.

Posuđe od drveta, zemlje i kamena često je bilo ornamentisano duborezom, slikano ili ukrašeno reljefom. Peći su građene od pečenih glinenih gledosanih pločica, koje su bile reljefno oblikovane. Ornamentika na njima je geometrijska, floralna, kao i figuralna (antropomorfna) i heraldička. Oprema od kovanog gvožđa — za ognjišta, kao što su podmetači za lonce, tiganje i drva često je umetnički oblikovana. U sobama su uobičajena Hristova raspeća. Redi su bili kućni oltari, sa sitnom figuralnom plastikom. U enterijer spadaju i slike religiozne sadržine. Slike na drvetu i platnu bile su retke. Brojnije su bile grafike, a naročito slike na staklu. U XVIII veku slike na staklu su uvozili iz severnih alpskih krajeva, a u XIX veku razvila se i domaća izrada. Unutrašnja oprema seoskih kuća raspoređena je u prostoru po dosta ujednačenim principima, koji su odgovarali arhitekturnoj organizaciji kuće. Prema likovnom izrazu i u odnosu na prostor naročito se razlikovala oprema kuće sa otvorenim ognjištem, odnosno kuće sa kaminom, kuće sa „crnom kuhinjom” i „dimnicom”.

Povremeno su se mogli videti likovno oblikovani predmeti za svetkovine i posebne prilike. Oni su činili sastavni deo ceremonijala prilikom venčavanja, smrti, zatim o velikim praznicima i u drugim sličnim prilikama. Njihov značaj bio je tesno povezan sa karakterom događaja.

Od vezenih predmeta izdvajaju se svadbeni čaršavi, mrtvački pokrovi, stolnjaci, jastučnice i peškiri. Dekorativnim vezom ukrašena je jedna ili obe uže strane. Uobičajena tehnika veza su krstići ili ravan bod. Ornamentika je najčešće floralna ili geometrijska, ali uvek stilizovana. Boja veza je crna ili crvena ili crvena i plava. Simbolika boja se razlikovala

od današnje, pa su čak i svadbeni čaršavi vezani crnom a mrtvački — crvenom bojom. Kompozicija veza na čaršavima prilagođena je pravougaonom obliku i teče po rubu — ili je prilagođena obliku čaršava sastavljenog od dve pole. U tom slučaju se prilagođava sastavu pola na sredini. Jastučnice su ukrašene paralelnim linearnim pojasevima veza, na užim stranama. Strogo centralno simetričnom, često živih boja i detaljima bogatom kompozicijom, oblikuju se uskršnje prostirke za pokrivanje osvećenih uskršnjih jela. Čaršavi, pokrivači, servijete i peškiri često su ukrašeni i heklanom čipkom. Tkanine su često pretkivane jednobojnom ili dvobojnom predom. Tehnologija tkanja je diktirala kompoziciju uporednih pojaseva. Za „poklade“ su pre svega bile u upotrebi maske od tekstila i kože, a ređe od drveta. U veselim trenucima praznovanja učestvovali su i svirači. Njihovi instrumenti su bili često ukrašeni: najbogatije je ukrašena harmonika, i to intarzijom i inkrustacijom. Uz uskršnje praznike pripremana su uskršnja jaja; šarana su batik tehnikom i raznim drugim tehnikama, obavijana srebrnom žicom ili obojenim koncima; naročito su česti floralni i geometrijski motivi, urađeni u drugim tehnikama. U XIX veku razvilo se domaće lisciderstvo i obogatilo dotadašnji cehovski inventar mnogim originalnim motivima. U grupi kulturnih hlebova izdvaja se svadbena pogača, na kojoj je, pored cveća od hartije, prikazana i cela minijaturna svadbena povorka. Specifično je lokalno oblikovanje svadbenog medenog peciva u Selškoj dolini. Ukrašena motivima u obliku voća i cveća spada u najbolje oblikovana peciva. O božićnim praznicima su na selu postavljali scenske kompozicije Hristovog rođenja — „Jaslice“ — sa figuricama od hartije, drveta ili gline.

Likovno oblikovani predmeti za ličnu upotrebu označavali su pripadnost određenom staležu, uzrastu, prilici, želji za dopadanjem, kao i pobožnost a bili su obeležje društvenog položaja njihovih nosilaca. Naročito su karakteristični delovi prazničnih haljetaka, izrađeni od šarenih tkanina ili vezani. Ženska svadbena kapa — avba — imala je čelnik ukrašen zlatovezom, vezom ili brokatom. Žene su o praznicima nosile marame (peče), sitno i bogato vezene belim vezom. Muški pojasevi bili su često dekorisani nitnama, a od ženskih pojaseva izdvajaju se pojasevi ukrašeni gušćim perjem, kao i metalni pojasevi — sklepanci. Među likovno oblikovanim dodacima nošnji, kao što su: štapovi, kresiiva, nakit, brojanice, čuture i drugo, posebno mesto zauzimaju lule, koje su najviše izrađivali u Gorjušama. Ukrašavali su ih srebrom i sedefnom inkrustacijom. Izvozili su ih i u druge zemlje.

Likovno ukrašavanje oruđa i raznih sprava za rad bilo je povezano sa teškim seoskim poslovima. Zbog toga je ono retko. Najčešće se javlja na predmetima koji su upotrebljavani za poslove kod kojih je dolazila do izraza komponenta društvenosti (prese, burad, kolovrat), zatim na predmetima u ličnom vlasništvu (vodiri, preslice), kao i na predmetima koji su reprezentovali kuću (amovi za konje jarmovi).

Neke predmete koji su bili odraz života i događaja na selu seljaci su postavljali izvan domova. Na primer crkvama su poklanjali votivne slike kao

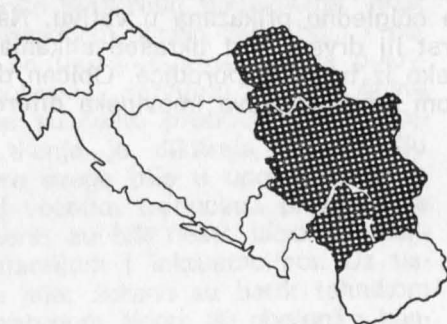
izraz zahvalnosti za spas stoke, za zdravlje, srećan porod ili zaštitu od nesreće. U gornjem delu slike prikazan je svetac koji je uslišao molitvu, a u donjem delu slike naslikan je uzrok molbe, odnosno prikazana zahvalnost, kao i onaj koji je molbu uputio. Votivne figurice, drvene ili od voska, seljaci su darivali crkvama kao molbu za zdravlje stoke ili ljudi namena molbe je očigledno prikazana u votivu. Na seoskom groblju je kovani gvozdeni krst ili drveni krst ukrašen slikama, označavano mesto gde je sahranjen neko iz bogatije porodice. Običan drveni krst je označavao da se i prilikom smrti izražava imovinska diferencijacija u selu.

Gorazd Makarović

SR SRBIJA

SAP KOSOVO

SAP VOJVODINA

Narodno likovno izražavanje na tlu Socijalističke Republike Srbije, poznato mahom na osnovu sačuvanih dela iz XIX i XX veka, zasnovano na temeljima svakodnevnih životnih uslova, zbivanja i potreba, predstavlja sastavni deo narodne kulture. Narodno likovno stvaralaštvo i njegov razvoj tokom vekova, vezano za život i njegove osnovne funkcije, pokazuje ugrađena kolektivna estetska osećanja i kreativne sklonosti i sposobnosti mnogih pokolenja anonimnih stvaralaca iz najširih narodnih slojeva u oblikovanje predmeta iz svakodnevnog života u takve tvorevine koje, pored kulturnog i funkcionalnog obeležja, sadrže i umetničke vrednosti. Pri tome, narodni stvaraoci ne stvaraju posebna umetnička dela koja su sama sebi cilj, već u oblikovanje upotrebnih predmeta i kompleksa istovremeno unose kreativni smisao za praktično i lepo, pri čemu i estetske vrednosti oblikovanih predmeta proizlaze iz međusobnog sklada i povezanosti funkcionalnih i osnovnih likovnih elemenata (faktura, oblik, ornament, boja). Na taj način izražena i ostvarena estetska vrednost upotrebnih predmeta i objekata, njihov skladan odnos prema sličnim ili različitim delima određene oblasti narodnog života, doprinose i estetskom obogaćivanju životne sredine uopšte.

Narodno likovno umetničko stvaralaštvo na teritoriji Srbije i pokrajina Kosova i Vojvodine, obuhvata, pre svega, tvorevine seoskog stanovništva, a zatim i proizvode seoskih zanatlija namenjene seoskom stanovništvu, koje uobičajenom primenom zanatskih proizvoda zadovoljava i dopunjava potrebe tradicionalnog načina življenja. I tvorevine gradskih zanatlija, namenjene potrebama pretežno građanskog društva Srbije i Kosova u XIX veku, koje je imalo specifične osobenosti u razvojnom procesu, sadrže likovna svojstva koja se po izražajnosti i vrednosti takode mogu uvrstiti u širu oblast narodnog likovnog stvaranja.

Podela rada u seoskoj sredini, odnosno zadruzi i porodici u XIX i prvim decenijama XX veka, kao i ovladavanje pojedinaca i manjih grupa proiz-

vodnim znanjima seoskih i gradskih zanata, omogućavali su usavršavanje proizvodne tehnologije, pri čemu je gotovo svaki narodni stvaralac, na temeljima tradicionalnog kulturnog i likovnog nasleđa, iskazivao sklonosti, htenja i potrebe svoje sredine i, istovremeno, u sve to unosio i svoja kreativna i estetska osećanja i viđenja. Istovremeni udeo kolektivnog i individualnog u narodnom oblikovanju životne sredine, zasnovan na vladajućim pravilima u okvirima širih zajednica, nije umanjivao kvalitete likovnih narodnih tvorevina, nego ih je u većini slučajeva obogaćivao mnogim varijantnim oblicima osnovnog uzora, čije su vrednosti ostvarenog proizvoda proizlazile iz vekovnog iskustva, emotivnih osećanja, kao i iz izvesnih uočljivih zakonitosti (likovnih, proporcionalnih, ritmičkih) između narodnog stvaraoca i životne sredine.

Iako narodna likovna ostvarenja predstavljaju izraz vremena i sredine u kojima su nastala i korišćena, ona umnogome pripadaju i prošlim vremenima. U umetničkim predmetima i objektima iz XIX i XX veka sadržani su kulturni i umetnički elementi iz ranijih epoha naše kulturne istorije. Tako se u narodnoj likovnoj umetnosti na teritoriji Srbije, Kosova i Vojvodine, gde su se oduvek susretali i urastali jedni u druge uticaji sa raznih strana, osim elemenata slovenske umetnosti, nalaze i tragovi starobalkanske, vizantijske, tursko-orijentalne, zatim panonske kulture i umetnosti, kao i elementi primljeni od drugih naroda sa kojima se dolazilo u dodir ili, tokom pojedinih istorijskih epoha, živelo u najbližem susedstvu, odnosno na istom prostoru. Prožimanjem svih tih elemenata, zatim odabirom određenih elemenata i njihovim prilagođavanjem sredini, kao i preobražajem u presudnom rukotvorstvu narodnog stvaraoca, nastala je narodna umetnost, koja, pored jedinstva u opštim crtama, ispoljava regionalne i etničke posebnosti, kako unutar samog područja republike Srbije tako i u odnosu na narodnu likovnu umetnost drugih krajeva Jugoslavije. Tome su svakako doprinele različite prirodne, zatim proizvodne, istorijske i društvene prilike tokom raznih etapa kulturne istorije, koje su i uslovljavale da se tradicijom ustaljene vrste tvorevina i razni uticaji primljeni sa strane razvijaju u posebnim okvirima onako kako je to odgovaralo psihičkim i umetničko-estetskim potrebama pojedinih zajednica u socijalno-ekonomskim okvirima njihovog svakodnevnog života. S tim u vezi potrebno je napomenuti da na teritoriji Socijalističke Republike Srbije, u pogledu prirodnih i privrednih osobina, istorijskih i kulturnih kretanja pa, prema tome, i umetničkih ostvarenja postoje izvesne razlike. Središnji deo Srbije, sa Moravskom dolinom i kosovsko-metohijskom oblašću, čini okosnicu centralnobalkanskog područja, preko koga su, i u bližoj i u daljoj prošlosti, tekla različita istorijska, kulturna i etnička kretanja, što je u uslovima manjeg ili većeg prožimanja zemljoradničke i stočarske kulture stanovnika ovih krajeva, uticalo na pojavu specifičnih oblika narodnih umetničkih ostvarenja. Dok je jugozapadni deo Srbije prirodni ogranak prostrane dinarske oblasti, sa gotovo svim odlikama dinarske kulture i umetničkih opredeljenja, severni delovi Srbije su, preko Posavine i Podunavlja, pre svega ravna Vojvodina, deo prostrane Panonske nizije, sa izrazitom kulturom

ravničara i zemljoradnika, koja je takođe pružala mogućnosti za specifične sadržaje i vrednosti u likovnom izražavanju.

Polazeći od opštih i zajedničkih, a zatim i od posebnih odlika i vrednosti narodne likovne umetnosti u našoj republici, potrebno je napomenuti da je izražajno sredstvo ove dekorativne umetnosti pre svega oblik, a zatim ornament i boja. Različite vrste materijala određivale su na izvestan način kakve će se sve vrste likovnih predstava od njih i na njima oblikovati. Međutim, ne čine samo predmeti za svakodnevnu upotrebu, koji poseduju ova izražajna sredstva, vrednost likovnih ostvarenja narodnih stvaralaca, već i njihov proporcionalni sklad i organska povezanost sa okolinom u kojoj su nastali i u kojoj su korišćeni. Stoga se ne mogu izdvojeno posmatrati samo estetske vrednosti pojedinih vrsta predmeta iz većih srodnih skupina narodnog stvaralaštva, već je, pre svega, potrebno uočavati i vrednovati kako se pojedini detalji i pojedinačni predmeti u sklopu većih celina, na primer narodnog graditeljstva, pokućstva, tekstilnih rukotvorina, odeće, nakita i drugih, s jedne strane slivaju u estetske kvalitete proporcionalnih, ritmičkih i likovnih elemenata celine, i, s druge strane, kakve likovne osobenosti svaki predmet poseduje s obzirom na materijal, oblik, ornament i boju, koji predstavljaju osnovne komponente njegove likovne izražajnosti.

Materijali korišćeni za izradu neophodnih predmeta najčešće su bili one vrste do kojih se moglo doći u određenoj prirodnoj sredini. Tako su, na primer, drvo u šumovitim predelima zapadne Srbije, glina u ravničarskim krajevima Vojvodine, kamen u Metohiji, različite vrste vlakna na celom prostoru, bili podloga ne samo za gradnju stanova, odeće, već i za zadovoljavanje drugih potreba. Ti su materijali bili podloga za razvoj drvorezbarstva, keramike, čilimarstva i drugih grana u kojima su se predmeti za svakodnevnu upotrebu proizvodno i kreativno oblikovali. Međutim, iako su pojedine sredine pružale više materijala jedne vrste za obradu, na celokupnom prostoru naše republike koristile su se, više ili manje, sve vrste materijala do kojih se moglo doći. U likovnoj obradi tekstila, drveta, kože, rožine, gline, metala, plodova, kore od jajeta, testa, slame, voska i drugih materijala, dekorativna izražajnost iskazivala se najčešće u samoj ravni predmeta, zatim u plićem i dubljem reljefu i u figuralnoj plastici. Ravno površinsko ukrašavanje predmeta izvodilo se u svim navedenim materijalima, reljefi na predmetima od drveta (na primer kovčezi, prakljače, preslice, kutije, pojedini muzički instrumenti i dr.), metala (primerci nakita), testa (kulturni kolači), kamena (nadgrobni spomenici). Figuralna plastika, najmanje zastupljenja, javlja se, na primer, na vratu gusala, glavni štapova, na predmetima uz običaje (maske, kulturni kolači, votivi), zatim na pojedinim primercima keramike i na nadgrobnim spomenicima.

U ornamentici su najčešće zastupljeni geometrijski, zatim vegetabilni, i u nešto manjoj meri antropomorfni i zoomorfni motivi. Na granici između izrazito figuralnih i geometrijskih motiva nalazi se geometrizacija figuralnih motiva. Mada su svi ovi motivi, naročito geometrijski, prisutni u svakom kraju, ipak treba istaći da je izrazita vegetabilna, kao i zoomorfna or-

namentika, najviše zastupljena u Vojvodini, zatim u severnoj Srbiji, dok je u ostalim krajevima primenjena mahom njihova geometrizirana varijanta. Iako nešto manje zastupljena od geometrijske i vegetabilne, antropomorfna tema takođe je obrađivana na celom području Srbije, s izuzetkom ponekih krajeva u kojima, zbog konfesionalnih zabrana, ova tema nije obrađivana. U stilskim karakteristikama pojedinih motiva naziru se različiti slojevi, od neolitskog u geometrijskoj ornamentici, preko slobodnijih formi klasičnih i tursko-orijentalnih kultura, sve do mladih stilskih slojeva čije tragove nalazimo u pojedinim regionima, kao što je slučaj, na primer, sa barokom u narodnim likovnim ostvarenjima stanovništva Vojvodine.

Osim oblika ornamenta, i harmonija boja jedna je od osnovnih karakteristika narodne dekorativne umetnosti. Preovladava polihromija i često ograničavanje kontrastnim bojama. Lepoti bojenih predmeta, osim polihromije boja, doprinosi i tehnologija izrade tih boja. Za razliku od anilinskih boja, mnogo postojanije i smirenije biljne boje, primenjene na tekstilnim rukotvorinama, pružaju izvanredan kolonistički sklad, sa čitavom skalom iznijansiranih preliva i finih tonova.

Iako je većina od ovih osnovnih elemenata zastupljena u likovnom narodnom izrazu gotovo u celoj Srbiji sa pokrajinama, prisutne regionalne i etničke posebnosti u doživljajnom i izražajnom postupku pri likovnoj obradi predmeta doprinose postojanju raznovrsnog bogatstva likovnih tvorevina na čitavom prostoru Srbije, i isto tako izvesnih specifičnih formi i izraza ograničenih uglavnom na samo poneke krajeve i regione.

U oblasti narodnog graditeljstva, razvijanjem i ukrašavanjem pojedinih tipova kuća, okućnica i naselja, dolazilo se i do estetski oblikovanih pojedinačnih i skupnih stambenih celina. Njihovu estetsku vrednost predstavljaju, pre svega, organska povezanost svakog objekta sa prirodnom sredinom, međusobna srazmera pojedinih delova kuće kao izraz narodnog neimarskog iskustva i tradicije, zatim dekorativno profilisani konstruktivni elementi i primenjeni rezbareni i bojeni ukrasi, kako po unutrašnjim stranama kuće tako još češće po spoljnoj fasadi zgrada, u vidu lepo obrađenih funkcionalnih i dodatnih ukrasnih detalja. Svaka od nekoliko različitih tipova kuća koje su se razvile na teritoriji Srbije, Kosova i Vojvodine, kao što su „brvnara“ zapadne Srbije, „moravska kuća“ istočne, središnje i južne Srbije, „bondručara“ Kosova i južne Srbije, kamena kuća i kula Metohije, zatim gradska kuća Srbije i Kosova, sa izraženim odlikama istočno-balkanske arhitekture, uobličene su tako da pored konstruktivnih i stambenih odlika, i svaki najskromniji ukras nekog detalja ili čitavog oblika, odnosno kućnog dela, određuje njihov stil i ističe njihov estetski izraz. Potreba narodnih neimara da se kuća, u kojoj se odvija čitav društveni, proizvodni i običajni životni ciklus, dopuni i ulepša raznim oblicima i bojama ogleda se najpre na konstruktivnim podupiračima, koji se ukrašavaju zasecanjem drveta i njegovim profilisanjem, zatim na lepo oblikovanim dimnjacima, kapićima, prozorima, vratnicama ne samo glavne kuće već i na drugim objektima u krugu okućnice. Tako, na primer, detalj koji upotpunjuje estetsku izražajnost kuće brvnare je i lučno savijeno brvno iznad

ulaznih vrata. U slikovitom i karakterističnom izgledu moravske kuće dominiraju svetli svodovi — lukovi u prostoru trema, koji se skladno slivaju sa zelenilom prirodnog ambijenta. Bojenje fasada belom, plavom, žutom i ružičastom bojom u vidu geometrijskih, floralnih i antropomorfnih ukrasa na čeonim zidovima kuća u predelima severoistočne Srbije takođe obogaćuje zeleni pejzaž. Na kući panonskog podneblja naročita pažnja posvećuje se izgledu zabata na uličnoj strani, na kome se često zapažaju stilski elementi baroka. Gradskoj kući Srbije i Kosova izuzetnu draž daju istaknuta streha, doksati i čardaci, kao i niz manjih prozora, koji su prema ulici zaklonjeni čipkastim mušepcima — okvirima ispunjenim ukrštenim profilisanim letvicama. Tavanice, vrata i delovi nameštaja gradske kuće, naročito na Kosovu, ukrašavani su polihromnim kompozicijama drvenih ukrasa, ostvarenim veštim slaganjem letvica od raznih vrsta drveta, kao i vegetabilnim motivima rađenim u drvorezu i duborezu.

Oblikovani elementi seoskog pokućstva, kao što su raznovrsni oblici stolica, sofri, dolapa, naćvi, kašikarnika, sanduka, kolevki, zatim stolova, klupe, kreveta, kao i razni oblici drvenih sudova, često pokazuju veoma dovitljiiva i duhoviita rešenja narodnog stvaraoaca da predmetu, prema njegovoj nameni, pronađe najprikladniju formu, koja često sadrži i likovno-estetsku izražajnost. Neke delove pokućstva likovno odlikuje specifičan oblik, druge, pored oblika, još i primenjeni drvorezbareni i bojeni ukrasi. Među navedenim predmetima najčešće je ukrašavanje kolevki i sanduka. Ukrašavani su raznim tehnikama paljenja, urezivanja, duboreza, bojenja, a u gradskim sredinama još i umetanjem komadića drugog drveta, kosti, sedefa, metalne žice i pločica. U seoskim sredinama sanduk je, kao prateći i obavezni deo devojačke spreme, najčešće bogato ukrašavan. Njegovo ukrašavanje duborezom, bojenjem ili i jednim i drugim načinom, stara je tradicija. U dinarskim krajevima Srbije kao i u Metohiji prednja strana sanduka ukrašavana je motivima životnog stabla i drugih biljaka, pored rubnih geometrijskih ukrasa izrađenih u plitkom reljefu. Na Kosovu su sanduci, pored urezanih plitkih geometrijskih i stilizovanih floralnih motiva, često ukrašavani još i bojenjem. Devojački sanduci, naročito iz severnih predela Srbije, slično kao i u Vojvodini, na prednjim stranama su ukrašavani realističkim slikama ptica i krupnih cvetnih motiva u živim bojama. Na ovom području bilo je i rezbarenih ukrasa geometrijskih i stilizovanih biljnih formi. I drugi sitniji predmeti utilitarne namene, kao što su slanič, prakljača za pranje rublja, ramovi za ogledala i slike, ukrašavani su profiliranim ivicama, duborezom i bojenjem. Ovde svakako treba istaći jednu vrstu dugačkih, uskih drvenih stolova oblikovanih u vidu stilizovane ljudske figure. Ovi tzv. „svečarski stolovi” antropomorfnog oblika, koji predstavljaju jedinstveno likovno rešenje ove vrste pokućstva, imali su posebno kulturno mesto i značenje u pogrebnim običajima stanovnika uže Srbije.

Osim slikanih i bojenih sanduka za devojačku spremu, u Vojvodini su specijalni majstori na isti način likovno oblikovali i druge delove nameštaja: krevete, klupe, stolove, stolice, police i ormariće za tanjire, komode, ormare. Na smeđoj, svetloplavoj, tamnoplavoj, sivoj, crnoj bojenoj podlozi,

osim slikanih živopisnih cvetnih motiva često je bilo i ispisano ime i godina izrade. Ova vrsta slikanog nameštaja, čija je izrada pod vidnim kulturnim uticajima srednje Evrope, opremljena, osobito kreveti, bogatom posteljinom, pernatim, pamučnim i vunenim prekrivačima i jastucima, predstavlja tipičan enterijer u kulturi stanovanja panonskih ravničara.

I mnogi drugi drveni predmeti za svakodnevnu upotrebu sa teritorije Srbije, Kosova i Vojvodine ukrašavani su drvorezom i duborezom i, nešto manje, bojenim motivima. Ukrašavani su pojedini sudovi (čša, karta, burence, buklja, kašike), vodir i kosšte, razne kutije, preslice, štapovi, svirale, dvojnice, gusle, gajde. Po raznovrsnosti oblika i bogatstvu ornamentalnih motiva ističu se preslice. Kao predmeti koji su darivani devojci i nevesti, preslice su gotovo uvek bogato izrezbarene, ponegde još i bojene. Motivni su geometrijski, vegetabilni i figuralni. I na muzičkim instrumentima, pored rezbarenih geometrijskih ornamenata, ističu se, naročito na guslama, plastično oblikovani antropomorfni i zoomorfni likovi (čovek, zmija, jelen, konj).

Glineno posuđe u Srbiji, poznato od davnina pa sve do naših dana, veoma je raznovrsno kako po tehnološkim osobinama tako i po likovnoj obradi. Svaka od tri vrste keramike (izrađena bez pomagala, izrađena na ručnom kolu, izrađena na nožnom kolu) ima posebnu fakturu, raznovrsne oblike i ornamentiku. Mrku, kaljenu keramiku rađenu na ručnom kolu, koja se izrađuje u dinarskim krajevima jugozapadne Srbije, karakterišu rustični lonci, kotlovi i čupovi sa horizontalnim pravim ili kratkim vertikalnim zarezima. Nalepljeni glineni obruči na većim loncima služe i kao ukras i kao pojačanje. Najraznovrsnija i po obliku i po nameni je keramika izrađena na nožnom kolu. Poznata su dva područja ove vrste gledosane keramike. Jedno je pirotška keramika u istočnoj Srbiji, sa južnomoravskom i kosovskom varijantom, a drugo je vojvođanska keramika kao deo tzv. panonske keramike.

Pirotška keramika, po stilskim odlikama, podseća na vizantijsku keramiku. Po obliku, gleđi i ukrašavanju postoje izrazite podudarnosti između sačuvanih primeraka srpske srednjovekovne keramike i lončarskih tvorevina pirotških majstora iz kasnijeg perioda. Od pirotških proizvoda, u čije oblikovna je pirotški majstori unose mnogo maštovitosti i veštine, ističu se posude antropomorfni i zoomorfni oblika. Ukrašavanje bardaka, testija, krčaga i drugih posuda izvodi se ukrasima u drugoj boji, urezivanjem sitnih geometrijskih ornamenata i nalepljivanjem plastičnih ukrasa (rozete, listovi, cvetovi, lozice, meandri i dr.). Dok je južnomoravska gledosana keramika veoma slična pirotškoj, kosovska keramika po obliku podseća na metalno posuđe. U vojvođanskoj keramici, koja se od XVIII veka razvijala pod uticajima habanske majolike, karakteristična je harmonija bele podloge i cvetnih motiva, kao i upotreba plave boje na sudovima. Po obliku i bojama (žuta, zelena, plava) ističu se stene posude. U ukrašavanju koriste se zgrafito-tehnika, plastični ukrasi, prskanje posude drugom bojom, tačkasto ukrašavanje pomoću pečata. Uz biljnu ornamentiku, za čije se oblikovanje koristi i četkica, javljaju se likovi ptica i leptira.

Pored drvenog i glinenog posuda, koristilo se i metalno posuđe, koje su izrađivali specijalizovani majstori. Razne vrste bakrača, sahana, tepsija, ibrika, duguma, čaša i drugih posuda, lepih istočnjačkih oblika i ornamentike, upotrebljavane su mahom u gradskim sredinama Kosova i Srbije.

U tekstilnom rukotvorstvu bogatstvo raznih vrsta tkanina i ornamentike manifestuje se, pre svega, u tkanju i vezu. Izrada platna od različite vrste vlakana, zatim vunenih i pamučnih tkanina za odeću, kao i vunenih prekrivki različite namene, vrste i dimenzija, predstavlja veoma staru tradiciju narodnog rukotvorstva, koja se pretežno zadržala u okvirima kućne radnosti za potrebe porodičnog doma. Razne vrste vunenog i platnenog tekstilnog pokućstva, kao što su guberi, šarenice, irami, jastuci, dušeci, prekrivke za kolevku, zatim peškiri, čaršavi, stoljnjaci i drugo, sa likovnim svojstvima ostvarenim u četvoronižnom ili u dvonižnom tkanju tehnikama čunčanja, prebiranja na dansku i klečanja, zatim skladnim slaganjem boja i komponovanjem ornamentata, pored osnovne namene prekrivača, pokrivača, navlaka i dr., umnogome obogaćuju i oplemenjuju seoski stambeni i životni prostor. Za razliku od gubera, četvoronižnih belih vunenih pokrivača rustičnog izgleda, sa ponekom prugom mrke boje, šarenice, irami, jastuci, prekrivke za kolevku na teritoriji uže Srbije rađeni su od vune različitih boja, sa utkanim, ponegde i izvezenim ornamentima, raspoređenim po celoj površini, ili sa naizmeničnim smenjivanjem polja prugastih i sitnih geometrijskih, odnosno stilizovanih biljnih motiva. Među ovom vrstom tkanina u kosovsko-metohijskoj oblasti ističu se „struke” — prekrivke za kolevku, izatkane najčešće u kombinaciji bordo, crvene, bele i crne vune, na kojima se, pored ornamentata geometrijske stilizacije, često nalazi i motiv „kutijice” — magičnog oka — radi „zaštite” deteta od uroka. I dušecima i jastucima iz Metohije i iz Drenice svojstvena je posebna likovna izražajnost u skladnom kolorističkom kontrastu vunenog polja bordo, narančaste i žute boje sa izrazitim crnim ornamentima geometrijske i geometrizirane vegetabilne forme.

Tkačka umetnost posebno je izražena na ćilimima. Po tehnološkom procesu, ornamentici i koloritu, ćilimarstvo Srbije iz perioda XIX i XX veka poznato je po proizvodima nekoliko ćilimarskih oblasti. Vojvođanski ćilimi, koji uglavnom služe za prekrivanje kreveta i stolova ili se stavljaju na zid kao ukras, po svojim odlikama i razvojnim fazama na prostoru panonskog regiona, izdvajaju se u samostalnu grupu. Pored geometrijskih, zatim floralnih i zoomorfnih motiva, posebnu vrednost vojvođanskih ćilima predstavlja kolorit, koji se kreće u skali od tamnijih nijansi pretežno plave, žute, zelene, crvene boje na starijim primercima — do svetlijih i življih tonova na novijim ćilimima. Za razliku od njih, šumadijsko-moravski ćilimi, rađeni takođe na horizontalnom razboju u tehnici klečanja i čunčanja, deluju mirnije. U jednobojnim poljima finih tonova i veoma glatke površine, raspoređene su krupne četvorougaoe i petougaoe šare, tzv. „ikonice”. Mada i poljsko-starovlaško i kosovsko-metohijsko ćilimarstvo sadrži izvesne stilske osobenosti u slaganju boja, ornamentata i u tehnološkom postupku, najpoznatija oblast i središte za izradu ćilima u našoj

republici je svakako Pirot, u kome se tkanje izvodi na vertikalnom razboju. Ovo ćilimarstvo, zasnovano na temeljima stare tkačke tradicije stanovništva ovog dela Srbije, razvijalo se i pod uticajima Istoka. Pirotski ćilimi raznih dimenzija, izatkani u jednom komadu, od fine, tanke i dobro upredene vune, skladnih i postojanih boja i sa bogatom ornamentikom geometrijske stilizacije, pokazuju visoko tkačko umeće i izraziti smisao za likovno i kolorističko umetničko izražavanje pirotskih tkalja. Pirotsko ćilimarstvo najpre kao kućna, a zatim kao zanatska radinost, znatno je uticala na razvoj ćilimarstva cele Srbije, a njegovi uticaji prostirali su se i van njenih granica.

U širokoj oblasti narodne umetnosti, narodne nošnje, po bogatstvu raznovrsnih haljetaka, raznim vrstama primenjenog materijala mahom domaće proizvodnje, i po različitim načinima ukrašavanja gotovo svih odevnih predmeta, pokazuju možda više nego bilo koja druga grana narodne kulture i umetnosti, izrazito razvijeni dar i kreativnu maštovitost narodnog stvarioca da svoju odeću, koja odražava duh sredine u kojoj je i za koju je stvarana, oblikuje sa puno likovne izražajnosti. Isto tako, preko raznih oblika kićenja i nakita, domaće i zanatske izrade, koji su dopunjavali i obogaćivali izgled odela, dolazile su do punog estetskog izražaja primerci ukrasnih tvorevina ručnog i zanatskog rada, koji su, zapravo, generacijama narodnih stvaralaca sazrevali, prenosili se, menjali i oblikovali.

Za razliku od građanskog odela u gradovima i varošima XIX veka, koje je bilo mahom zanatske izrade, pa, prema tome, i ujednačenijih odlika za šire prostore, nošnje seoskog stanovništva Srbije, Kosova i Vojvodine, pretežno domaće i seoske zanatske izrade, odlikovale su se raznovrsnošću osnovnih odevnih elemenata i mnoštvom njihovih varijantnih oblika. Kako su se seoske nošnje razvijale na širem prostoru Srbije, u okvirima većih kulturno-geografskih regiona na sličnim ili istim životnim uslovima, to je uslovlilo formiranje većih skupina nošnji koje imaju zajedničke osnovne tipske i likovno-stilske odlike. U tom smislu, seoske nošnje iz perioda XIX i prvih decenija XX veka razlikujemo kao dinarske, panonske, centralnobalkanske i šopske, od kojih pojedine obuhvataju više nacionalnih i etničkih grupa. Međutim, bez obzira na pripadnost pojedinoj tipskoj i likovno-stilskoj grupi, analiza likovnih svojstava nošnje svakoga kraja, čiji su osnovni tipski ali i likovni elementi kroj, tkanine, ornamentika i kolorit, pokazuje da je estetska vrednost svake nošnje pre svega izražena u vizuelnom skladu svih sastavnih izražajnih elemenata, pa tek onda i u posebno izraženim pojedinačnim likovnim elementima. U tom smislu kroj odevnih predmeta kao osnovni konstruktivni element naglašava vizuelni izgled celine i određuje, odnosno podređuje raspored ornamentalne kompozicije krojnim odlikama svakog haljetka, odnosno izgledu celine. Ovu povezanost i harmoniju opšteg izgleda sa dekorativnim detaljima upotpunjuju odgovarajuće tkanine i skladnost kolorita.

Dinarske nošnje jugozapadne Srbije sadrže strogo zadane forme osnovnih, pretežno vunених haljetaka, u čijem ukrašavanju vunеним vezom tamnocrvene i crne boje preovlađuje geometrijski, odnosno geometrizi-

rani vegetabilni stil. Među brojnim suknenim haljecima bele, bordo i smeđe boje ističe se ženski zubun — gornji haljetak bez rukava i spreda otvoren, sa izrazitom ukrasnom jednostavnošću crno-belog kontrasta ostvarenog crnim reljefnim vezom na beloj suknenoj podlozi.

Panonske nošnje severne Srbije, u kojima ima i stilskih izražajnosti dinarskih i centralnobalkanskih nošnji, odlikuju se, s jedne strane, lakim i nabranim platnenim haljecima ukrašenim izvezenim stilizovanim biljnim motivima, a s druge strane, raznobojnim tkanim i suknenim haljecima, među kojima posebno mesto zauzimaju pregače, suknje, pojasevi, jeleci, gunjevi i zubuni. Dok je na pregačama prefinjenih boja primenjena složena geometrijska ornamentika izvedena tehnikama klečanja i čučanja, na suknjama, kao i na pojasevima, redaju se uske pruge skladno komponovanih boja. No nije samo prugasta ornamentika mirnih tonova jedina odlika ovih sukanja već i njihov blago zvonast oblik, kao i način nošenja na primer u Beogradskoj Posavini. Kako je suknja u ovom kraju spreda otvorena, to se njeni krajevi zakačinju za pojas, tako da se između njih vidi prednja pregača, što celoj nošnji daje specifičnu dekorativnu izražajnost. Na haljecima od sukna, čohe, kože, stilizovani vegetabilni i geometrijski motivi izvedeni su raznim vezilačkim tehnikama i aplikacijama čohe, gajtana i resa. I ovde se zubun, kao jedan od osnovnih i široko rasprostranjenih haljetaka na području Srbije i Kosova, javlja u raznim umetničkim rešenjima izvezenih i apliciranih ukrasa. Ističemo zubun iz Požarevačkog Pomoravlja, ukrašen našivcima raznobojne čohe, jednake veličine, četvrtasto isecane i oblikovane u vidu cvetova i geometrijskih ornamenta, koji predstavlja jedinstven način ove vrste ukrašavanja suknenih haljetaka.

Nošnje Vojvodine, sa lakim platnenim, suknenim i krznenim haljecima i obiljem vegetabilnih motiva, nose tipična obeležja panonske navničarske nošnje, u kojoj Srbi, zatim Hrvati, kao i pripadnici drugih nacionalnosti, pre svega Mađari, Slovaci, Rumuni i Rusini, pokazuju posebnosti u likovnom izražavanju, zasnovane na tradicijama svog etnosa. Platneni haljeci ženske i muške nošnje ukrašeni su utkanim i vezenim šarama u vidu lozica, cvetova, venčića, grančica i žitnog klasja. Pored utkanih šara na starijim primercima košulja, zatim belog „punjenog“ veza i obametnute šupljike („šlengeraja“) na svečanim nošnjama, javlja se vez rađen zlatnom žicom. Reljefni zlatovez na košuljama, jelecima, maramama, a naročito na kapama „džegama“ i „zlatarama“, rađen je preko izrezane čvrste podloge. U zlatovezu kao veoma dekorativnom i skupocenom ukrasu svečane nošnje naziru se odjeci evropskih stilova kasnog baroka i rokoka. Pored platnenih i brojnih suknenih, naročito haljetaka muške nošnje, karakteristična je i krznena odeća, zastupljena kod svih naroda i narodnosti Vojvodine, sa izvesnim razlikama u kroju, boji, tehnici izrade i ornamentici. Razni kožusi, grudnjaci, opaklije, „bundaši“, kao i rumunske „minčije“ i bundice najčešće izrađeni od bele, zatim smeđe, a kod Rumuna i od crne kože, sa apliciranim i izvezenim raznobojnim motivima pretežno vegetabilne stilizacije, predstavljaju živopisna ostvarenja ćurčijskih zanatlija.

U likovnoj raznovrsnosti narodnih nošnji Kosova, južne i središnje Srbije centralnobalkanskog područja, osim osnovnih krojnih odlika izdužene vizuelne forme, ističu se, prema beloj podlozi platnenih i suknenih haljetaka, utkane geometrijske, izvezene i aplicirane stilizovane floralne ornamentalne kompozicije. Dok su dekorativni elementi albanske nošnje kosovsko-metohijske oblasti, pored izraženog kontrasta belih suknenih haljetaka sa crnim gajtanima koje oživljava raznobojni prugasti pojas — u muškoj nošnji, kao i izrazite geometrijske forme sitnih raznobojnih utkanih ornamenata vunени haljetaka — u ženskoj nošnji, na kosovsko-re-savskim nošnjama srpskog stanovništva ističe se bogatstvo tkanina, veza, aplikacija i boja. Crvena boja u ovom tekstu, sa sadržajem životne radosti i magijske odbrane od zlih moći, u kombinaciji sa drugim bojama i zlatnom i srebrnom niti, daje ovim nošnjama živopisan kolonistički sklad. Elegancija jednobojnih sukanja različite dužine, koje veoma dobro pristaju preko bogato izvezenih košulja, isto je toliko privlačna kao i fina raznobojna izražajnost na suknjama sa prugastim i sitnim geometriziranim motivima dobijenim tkanjem raznobojnih vlakana u jednoj ili više tehnika. Na ženskim košuljama iz Metohije, sa vezom pretežno tamnocrvene boje, i košuljama sa Kosova, sa izvezenim razgranatim granama sitnih šara na grudima, rukavima i skutima, koji su vidljivi ispod drugih gornjih haljetaka, ogleda se odjek raskošnih odora srednjovekovne Srbije. I svi drugi haljeci — tkani pojasevi, pletena vunena obuća, vezeni i aplicirani jeleci, haljine, a naročito zubuni sa izrazitom stilizacijom krupnih cvetova, po likovnoj i kolorističkoj izražajnosti i estetskoj vrednosti predstavljaju izuzetne domete narodnog stvaralačkog duha srpskog naroda.

U šopskim nošnjama istočne Srbije, koje nose obeležje stočarske nošnje, aplicirani vuneni gajtanski i srmeni ukrasi, naglašavaju finu jednostavnost krojnih i vizuelnih oblika. Osim crvenih i raznobojnih pojaseva preko belih haljetaka u muškoj, i crnih suknenih haljetaka u ženskoj odeći, i bogat vuneni vez geometrijske stilizacije na starijim primercima ženskih košulja i platnenih haljina „manovila“ bez rukava, u bojama zagasitosmeđih tonova pa sve do različitih crvenih nijansi, dopunjavao je i oživljavao likovni izraz ženske nošnje.

Građanska nošnja u Srbiji i na Kosovu u XIX veku po kroju, materijalu i izradi znatno se razlikovala od seoske nošnje. Izrađivale su je zanatlije od skupocenih tkanina (svile, kadiife, čohe i dr.) i bogato ukrašavale svilenim, zlatnim i srebrnim gajtanskim vezom. Pojedini haljeci, gotovo potpuno prekriveni stilizovanim biljnim vezom, predstavljaju vrhunska umetnička ostvarenja terzijskog zanata. Osim orijentalnih elemenata, naročito u nošnji gradova i varoši Srbije u drugoj polovini XIX veka, zapažaju se i odjeci evropskih odevnih stilova.

Raznovrsni oblici nakita dopunjavali su i dekorativno obogaćivali izgled i stil seoskih i gradskih nošnji. U seoskim sredinama, osim metalnog na-

kita, rado se koristio i nakit koji su same žene, sa puno mašte i veštine, oblikovale nizanjem, pletenjem i vezom od raznobojnih perlica, šljokica, trepetljika, konca i drugih ukrasa. Metalni nakit od zlata, srebra, mesinga, bakra, realizovan u različitim tehnikama (iskucavanje, livenje, filigran, granulacija, graviranje, savat i dr.) bio je zanatske izrade. Odlikovao se bogatstvom formi i ornamentike. Među raznim vrstama proćelnika, tepe-luka, naušnica, ukošnjaka, podbradnika, ogrlica, prstenja, narukvica, po-jaseva, pafti, mnogi primerci predstavljaju prava umetnička ostvarenja ručne zanatske radinosti. Osim metala, radi dobijanja polihromnog izgle-da, naročito kod raznih oblika skupocenog građanskog nakita, korišće-ni su i drugi materijali (biser, kamen, staklo, pasta i dr.). Iako su sve vr-ste nakita bile poznate gotovo u celoj Srbiji, a s obzirom na to da su proizvodi iz gradskih zanatskih centara raznošeni i prodavani na širem području, ipak su pojedine vrste nakita u pojedinim krajevima imale ve-ću primenu, što je odražavalo ukus sredine i stil odevanja određenih kra-jeva. Tako su razne vrste proćelnika, ukošnjaka, podbradnika, perišana za glavu i grudi česti u kosovsko-resavskim nošnjama sa Kosova i iz Sr-bije, masivni pojasevi i muške toke u jugozapadnoj Srbiji, ogrlice i toke u Vojvodini, a pafte, đerdani, narukvice, prstenje gotovo u svim krajevi-ma, sa razumljivim regionalnim razlikama u pogledu oblika i ornamental-nih motiva, pretežno zasnovanim na posebnim karakteristikama stila po-jedinih zanatskih centara, čiji su proizvodi bili dostupniji bližim seoskim sredinama nego onima iz udaljenijih krajeva.

I pojedine vrste oružja, bogato ukrašene, bile su takođe sastavni deo muške nošnje. Pri izradi noževa, jatagana, pušaka i pištolja obraćala se posebna pažnja ne samo ubojitim svojstvima oružja već i njihovom ukra-šavanju. Pojedini primerci oružja, sa drškama okovanim srebrom i bogato ornamentisanim, predstavljaju izvanredne primerke zanatske umetničke ve-štine u obradi metala specijalizovanih majstora nožara i puškara.

Likovno oblikovanje predmeta koji prate tok narodnih običaja i svetkovi-na, pored toga što su imali najčešće magijsku ulogu zaštite i obezbe-đivanja plodnosti i napretka sredine i njenih žitelja, predstavljaju i jedan vid narodne umetnosti, sa individualnim pečatom umeća onoga ko ih iz-rađuje. Obredni hlebovi koji se mese povodom pojedinih godišnjih obi-čaja, rođenja, svadbe i drugih narodnih svečanosti ukrašavani su utisnu-tim šarama pomoću rezbarenog drvenog pečata „šaralice” i, naročito, plastičnim figurama od testa koje predstavljaju ovce, tor, volove, plug, jaram, dete i drugo. Običaj bojenja i šaranja uskršnjih jaja, poznat pre hrišćanstva, održao se kod nas sve do naših dana. Iako se u šaranju pri-menjuju razne tehnike, najviše je rasprostranjeno šaranje jaja pomoću voska, tzv. „batik” tehnikom. U šaranju se primenjuju raznovrsni orna-mentalni motivi, od jednostavnih pravih i cik-cak linija do biljnih, živo-tinjskih i ljudskih predstava. Uspešan završetak žetvenih radova, pored drugih momenata, prati i pletenje žitnih ukrasa za domove i polja, kao simbola uspešno završene žetve i nastojanja ratara da magijskim putem

osiguraju uspešan ishod budućih žetvenih radova, pa, prema tome, i opšti napredak celokupne zajednice. U ovim ukrasima stanovnika žitorodnih polja Vojvodine i Srbije iskazuju se smisao i veština rukotvoraca ove vrste pletilačke umetnosti. Isto tako, i maske u koledarskim i pokladnim povorkama, kao i razni votivi izrađeni u vosku, pored magijsko-obrednih značenja, poseduju i izražena likovna svojstva.

Seosko slikanje ikona na staklu, kao deo likovne izražajnosti narodnog rukotvorstva Vojvodine iz XVIII i XIX veka, razvilo se pod uticajima iz Austrije, odnosno Nemačke, gde se javlja kao imitacija gotskog, renesansnog i baroknog manira. Prilagođavajući se sredini i domaćim shvatanjima i potrebama, ikone na staklu, koje su prihvatili Srbi i Rumuni, postale su ne samo sastavni deo seoskih domova nego prave domaće slikarske rukotvorine seljaka, seoskih molera i farbara, koji su ih radili sa malo prethodne obuke i znanja, unoseći i ispoljavajući pri tom svoj umetnički doživljaj, uođenih vekovnih smisao za boju i šaru. Sa malo alata i gotovo bez učenja zanata anonimni seoski slikari slikali su svetiteljske likove na poledini staklenih ploča po uzorima koje su sami izrađivali. U ikonografsku temu često su u vrlo živim bojama uplitali i rubnu biljnu ornamentalnu dekoraciju.

Seoski nadgrobni spomenici u Srbiji, prema teritorijalnom rasprostranjenju, oblicima i ukrasima uklesanih i isklesanih antropomorfnih, zoomorfnih, vegetabilnih i drugih likova, svojom ulogom i mestom u životu, dele se u dve osnovne grupe. Kameniti spomenici zapadne Srbije od belog mermera i peščara, rađeni su tehnikom urezivanja i klesanjem u plitkoj i punoj plastici. Poznati su još iz srednjeg veka, a najpoznatiji su oni u okolini manastira Studenice. U XVIII i XIX veku spomenici od studeničkog mermera klesani su sa šematizovanim ljudskim likom. Spomenici od peščara u raznim krajevima zapadne Srbije najčešće su u obliku stele sa prikazanim realističkim likovima, uprošćenim u izrazu, koji su često bili i obojeni. Muški, ženski i dečiji likovi, rađeni su u plitkom reljefu; pored nekrologa, na njima su urezane predstave srpa, preslice, kmetškog štapa, knjige i drugo, što simbolično pokazuje zanimanje pokojnika. Tu su prisutni i drugi simboli — htonski (golub, rozeta), posmrtni (sto i čaša), Sunca i života (kukasti krst i dr.) itd. U istočnoj Srbiji preovlađuju spomenici od peščara, na kojima je zanemareno sve što nije bitno. Sa nekoliko uklesanih crta i krugova narodni umetnik ostvarivao je izražajno upečatljiva i monumentalna dela. Ovde kao dekoracija preovlađuju geometrijski motivi, koji nesumnjivo imaju kulturni značaj. Bez obzira na izvesne razlike između ove dve grupe nadgrobnih spomenika, važno je istaći da oni predstavljaju autentična umetnička ostvarenja narodnih klesara. Na njima se, u punoj umetničkoj vrednosti, ispoljavaju skulptorske, slikarske i poetske sklonosti i stvaralačke kreativne mogućnosti anonimnih narodnih umetnika.

Izlažući osnovne vrednosti i osobenosti narodnog likovnog izražavanja u Srbiji, želeli smo da, u osnovnim crtama, učinimo shvatljivijim i bližim

promatraču izloženih predmeta naše narodno stvaralaštvo, čiji se koren i cilj vekovima slivao u tokove svakidašnjeg života i u koje je nerazdvojno utkan stvaralački duh, umetnička i estetska osećanja i poimanja brojnih pokoljenja narodnih anonimnih stvaralaca. Teško se može naći neki predmet koji se upotrebljavao u narodnom životu, a da pored funkcionalnih nema i likovne, odnosno umetničke i estetske vrednosti, što pokazuje izuzetnu stvaralačku invenciju i umetničku kreativnost srpskog naroda i drugih naroda i narodnosti na području Socijalističke Republike Srbije.

Jasna Bjeladinović

SR SRBIJA

PREDMETI IZ ETNOGRAFSKOG MUZEJA U BEOGRADU

1. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, vez vunom. Jošanička Banja, Raška.
XIX vek. Inv. br. 5830
2. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, vez vunom i srmenom žicom. Rača,
Raška. XIX vek. Inv. br. 5942
3. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, vez i aplikacije. Selevac, Šumadija.
Prva polovina XIX veka. Inv. br. 5778
4. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, aplikacije i vez. Petrovac, Šumadija.
Prva polovina XIX veka. Inv. br. 5784
5. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, aplikacije od čohe i gajtana. Raška.
Druga polovina XIX veka. Inv. br. 5822
6. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, vez vunom i zlatnom žicom. Zaovine,
Rača. XIX vek, Inv. br. 5944
7. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje.
Belo sukno, vez vunom. Strmovó, Valjevska Ko-
lubara. XIX vek. Inv. br. 5937
8. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje. Belo
sukno, vez crnom vunom i srmenom žicom. Ro-
gačica, Rača. XIX vek. Inv. br. 5941
9. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, vez vunom, srma, djindjuva i šljokica.
Brajković, Užička Crna gora. Druga polovina XIX
veka. Inv. br. 17617
10. ČURDIJA — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, vez vunom i srmom i aplikacije od
čohe. Čajetina, Zlatibor, XIX vek. Inv. br. 18323
11. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, vez vunom. Knjaževac, Zaglavak, XIX
vek. Inv. br. 5256
12. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, vez od crvene vune. Medveđa, Re-
sava. Polovina XIX veka. Inv. br. 3035
13. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, vez crnom vunom. Jelovac, Resava.
Početak XIX veka. Inv. br. 5248
14. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, vez vunom i našiveni gajtan. Timoč-
ka krajina. Prva polovina XIX veka. Inv. br. 5245
15. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, vez raznobojnom vunom. Vučje, Za-
glavak. Prva polovina XIX veka. Inv. br. 5136
16. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno vez vunom. Zubetinac, Zaglavak. Prva
polovina XIX veka. Inv. br. 5247
17. ČURDIJA — ZUBUN — deo ženske svečane
nošnje
Belo sukno, vez vunom. Žukovac, Zaglavak. Sre-
dina XIX veka. Inv. br. 5259
18. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno, aplikacije od čohe i vez vunom. Po-
četak XX veka. Kraljevo. Inv. br. 5924
19. ZUBUN — deo ženske svečane nošnje
Belo sukno vez vunom, srma i aplikacije od čohe.
Timočka krajina. Početak XIX veka. Inv. br. 18982
20. ZUBUN — Čurdiya — deo ženske svečane
nošnje
Crno sukno, našiveni gajtan, bućma i čoha. Gor-
nji Stranjani, Raška. Kraj XIX veka. Inv. br. 21612

21. KABANICA — „Japundže“

Crno sukno sa „jakuljačom“ — kapuljačom, op-
točena crnim gajtanom. Donja Vapa, Sjeničko po-
lje. Početak XX veka. Inv. br. 27000

22. ŠEŠIRJAKA — košulja ženska

Polupamučno platno, vez pamukom i vunom. Tka-
no, vezeno. Kumodraž, Beogradska Posavina. Dru-
ga polovina XIX veka. Inv. br. 18876

23. KOŠULJA — ženska

Pamučno platno, vez pamukom, šljokice i perlice.
Tkano i vezeno. Žarkovo, Beogradska Posavina. Po-
četak XX veka. Inv. br. 18887

24. KOŠULJA — muška

Pamučno platno, vez pamukom i zlatnom žicom.
Tkano i vezeno. Jelašnica, Ponišavlje. Polovina XIX
veka. Inv. br. 10320

25. KOŠULJA — ženska

Laneno platno, vez vunom i pamukom. Tkano i
vezeno. Sumadija. Druga polovina XIX veka. Inv.
br. 19126

26. KOŠULJA — ženska

Pamučno platno, vez pamukom i perlice. Tkano i
vezeno. Golubinja, Poreč. Početak XX veka. Inv.
br. 1763

27. KOŠULJA — ženska

Kudeljno platno, vez mrkom i crvenom vunom. Tka-
no i vezeno. Boljevac, Timočka krajina. Druga po-
lovina XIX veka. Inv. br. 1664

28. KOŠULJA — ženska

Pamučno platno, vez vunom i pamukom. Tkano i
vezeno. Gornji Matejevac, Ponišavlje. XIX vek. Inv.
br. 1893

29. KOŠULJA — alenica ženska

Kudeljno platno, vez svilom i vunom. Tkano i ve-
zeno. Vlasina. Prva polovina XIX veka. Inv. br. 18986

30. KOŠULJA — ženska

Polupamučno platno, vez pamukom i tankim me-
talnim nitima, perlice i čipka. Tkano, vezeno, kuki-
čano. Sjenica, Sjeničko polje. Sredina XIX veka.
Inv. br. 1323

31. KOŠULJA — ženska

Kudeljno platno, vez i gajtan. Tkano i vezeno. San-
džak. XIX vek. St. Inv. br. 21289

32. ROZAČA — pregača prednja ženska

Vuna, pamuk i srmena žica. Tkano. Leović, Azbu-
kovića. Početak XX veka. Inv. br. 3674

33. PREGLJAČA — pregača ženska.

Vuna. Tkano. Prosek, Ponišavlje. Druga polovina
XIX veka. Inv. br. 9547

34. KECELJA — pregača ženska

Raznobojna vuna. Tkano. Vrčin, Beogradsko Podu-
navlje. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 17520

35. PREGLJAČA — pregača zadnja ženska

Vuna. Tkano. Glogovac, Mačva. XIX vek. Inv. br.
1908

36. PREGAČA STREKAČA — zadnja pregača ženska

Vuna i pamuk. Tkano. Crna Bara, Mačva. Prva po-
lovina XIX veka. Inv. br. 17514

37. PREGAČA — ženska

Mrka vuna. Tkano. Početak XX veka. Inv. br. 4847

38. PREGAČA — ženska

Raznobojna vuna. Tkano. Mirijevo, Beogradsko Po-
dunavlje. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 3652

39. KECELJA — pregača ženska zadnja

Raznobojna vuna. Tkano. Banja, Kragujevačka Ja-
senica. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 17536

40. PREGAČA — ženska zadnja

Modra vuna. Tkano. Lužnice, Kragujevačka Jase-
nica. Sredina XIX vek. Inv. br. 1917

41. KECELJA ROJLJA — zadnja pregača ženska

Modra vuna, vez vunom. Tkano i vezeno. Kumo-
draž, Beogradska Posavina. Druga polovina XIX ve-
ka. Inv. br. 17522

42. KECELJA — prednja pregača ženska

Vuna, pamuk i srmena žica. Tkano. Badnjevića,
Smederevsko Podunavlje. Druga polovina XIX veka.
Inv. br. 17534

43. SONORA — pregača ženska

Crvena vuna. Tkano. Žitkovac, Ponišavlje. Druga
polovina XIX veka. Inv. br. 9794

44. SKUTAČA — pregača ženska

Pamuk. Tkano. Krupac, Ponišavlje. Druga polovina
XIX veka. Inv. br. 9548

45. KECELJA — pregača ženska

Crvena vuna. Tkano. Zvezdan, Crna Reka. Početak
XX veka. Inv. br. 9881

46. OPREG — pregača zadnja ženska

Crno-crvena vuna, duge rese. Tkano. Valakonje, Cr-
na Reka. Druga polovina XIX veka. St. Inv. br.
24937

47. SKUTAČA — pregača ženska
Tamnocrvena vuna i srmena žica. Tkano. Gornji Matejevac, Ponišavlje. Prva polovina XIX veka. Inv. br. 9347

48. PREGAČA — ženska
Tamnocrvena vuna i srmena žica. Tkano i vezeno. Niš, Ponišavlje. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 9351

49. KECELJA — pregača zadnja ženska
Raznobojna vuna. Tkano. Rabrovo, Požarevačko Podunavlje. XIX vek. Inv. br. 10007

50. KICELJ KU ŠUKURI — zadnja pregača ženska
Crna vuna, duge rese. Tkano. Selište, Homolje. Početak XX veka. Inv. br. 10011

51. PARGAR — suknja ženska
Vuna, vez. Tkano i vezeno. Rucka, Beogradska Posavina. Prva polovina XX veka. Inv. br. 1618

52. SUKNJA — šarena
Vuna, vezeno, kukičano. Sremčica, Beogradska Posavina. Prva polovina XX veka. Inv. br. 18105

53. SUKNJA — ženska
Vuna, vez vunom i srmom. Tkano i vezeno. Natalinci, Kragujevačka Jasenica. XIX vek. Inv. br. 1633

54. SUKNJA — ženska
Crna vuna i pamuk. Tkano. Čajetina, Zlatibor. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 5337

55. KRECAN — suknja ženska
Crna vuna i pamuk. Tkano. Podgorac, Crna Reka. Prva polovina XX veka. Inv. br. 22468

56. FUSTA — suknja ženska
Vuna, vez vunom. Tkano i vezeno. Surdulica, Vranjsko Pomoravlje. XIX vek. Inv. br. 8034

57. ZAPREGA — suknja ženska
Od „polutačnog” platna (kudelja i vuna). Tkano. Grabovica, Resava, Srbija. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 4340

58. SUKNJA — ženska
Crveno-crna vuna. Tkano. XIX vek. Inv. br. 8125

59. FUTA — suknja ženska
Crvena vuna. Tkano. Radovnica, Pčinja. Prva polovina XX veka. Inv. br. 15069

60. TKANICA — pojas
Mrka vuna, zlatna i srebrna žica. Tkano. Dužina 255 cm. Kamenica, Ponišavlje. Polovina XIX veka. Inv. br. 11152

61. TKANICA — pojas
Tkano. Dužina 95 cm. Rabrovo, Požarevačko Podunavlje. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 10507

62. TKANICA — pojas
Crvena vuna. Tkano. Dužina 102 cm. Duboka, Zvižd. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 10707

63. TKANICA — pojas
Raznobojna vuna. Tkano. Dužina 200 cm. Grošnica, Šumadija. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 5767

64. TKANICA — pojas
Kudelja. Tkano. Dužina 180 cm. Leović, Azbukovica. Početak XX veka. Inv. br. 17991

65. TKANICA — pojas
Raznobojna vuna. Tkano. Dužina 212 cm. Beloljin, Toplica. Početak XX veka. Inv. br. st. 25319

66. TKANICA — pojas
Raznobojna vuna. Tkano. Dužina 230 cm. Guča, Dragčevo. Početak XX veka. St. Inv. br. 20156

67. TKANICA — pojas
Raznobojna vuna. Tkano. Dužina 245 cm. Badovinici, Mačva. Druga polovina XIX veka. St. Inv. br. 2185

68. ČARAPE — muške
Mrka i crvena vuna. Pleteno. Majdevo, Rasina. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 12384

69. ČARAPE — muške
Modra i crvena vuna. Pleteno. Plažane, Resava. Početak XX veka. Inv. br. 12394

70. ČARAPE — ženske
Crna i narandžasta vuna. Pleteno. Vlase, Poljanica. Početak XX veka. Inv. br. st. 25832

71. ČARAPE — muške
Crvena vuna. Pleteno. Županjevac, Levač. Druga polovina XIX veka. St. Inv. br. 5698

72. ČARAPE — muške
Raznobojna vuna. Pleteno. Titovo Užice, Užička Crna gora. Druga polovina XIX veka. St. Inv. br. 6572

73. ČARAPE — ženske
Raznobojna vuna. Pleteno i vezeno. Užička Pože, Užička Crna gora. Početak XX veka. Inv. br. 21053

74. ČARAPE — ženske
Crvena vuna. Pleteno i vezeno. Makovište, Užička Crna gora. Početak XX veka. Inv. br. 21054

75. ČARAPE — muške
Višnjevo crvena vuna. Pleteno. Babine, Raška. Druga polovina XIX veka. St. inv. br. 18908

76. ČARAPE — muške
Raznobojna vuna i zlatna žica. Pleteno. Otes, Raška. XIX vek. St. Inv. br. 10940

77. ČARAPE — muške
Raznobojna vuna. Pleteno i vezeno. Markovac, Lepenica. Prva polovina XX veka. Inv. br. 21110

78. ČARAPE — muške
Crna vuna i raznobojna vunica. Pleteno i vezeno. Markovac, Lepenica. Prva polovina XX veka. Inv. br. 21547

79. NAZUVICE
Raznobojna vuna. Pleteno. Seča Reka, Užička Crna gora. Kraj XIX veka. St. inv. br. 24179

80. NAZUVICE
Raznobojna vuna. Pleteno. Beljina, Kosmaj. Kraj XIX veka. St. inv. br. 18045

81. NAZUVICE
Raznobojna vuna. Pleteno. Markovac, Lepenica. Početak XX veka. St. inv. br. 23141

82. RUKAVICE — muške
Ljubičasta vuna i raznobojna vunica. Pleteno i vezeno. Vrbova, Raška. Kraj XIX veka. St. inv. br. 18332

83. PEŠKIR
Pamučno platno, svila i srma. Tkano i vezeno (127×52 cm). Beograd, Beogradska okolina. Početak XX veka. Inv. br. 16229

84. MARAMA — peškiri
Beli i crveni pamuk. Tkano i vezeno. Lubnica, Sjeničko polje. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 6766

85. MAHRAMA — peškiri
Mrki, beli i crveni pamuk. Tkano i vezeno. (125×46 cm). Prijepolje, Stari Vlah. Početak XX veka. Inv. br. 4153

86. PEŠKIR
Pamučno platno. Tkano. (182×41,5 cm). Kušiljevo, Resava. Početak XX veka. Inv. br. 3492

87. PEŠKIR
Raznobojni pamuk. Tkano. (102×42 cm). Vranje, Vranjsko Pomoravlje. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 7967

88. PREVEZ — deo ženskog oglavlja
Tkano i vezeno. Crveni pamuk i vuna. Sumrakovac, Crna Reka. Oko polovine XIX veka. Inv. br. 19188

89. PREVEZ — deo ženskog oglavlja
Crvena čoja, kudeljno platno i raznobojna vuna. Tkano i vezeno. Medveda, Resava. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 19077

90. KAJICA — kapa ženska
Kudeljno platno i crvena vuna. Tkano i vezeno. Temska. Kraj XIX veka. Inv. br. 19086

91. BOŠČA POKRIVAČA — peškiri za glavu
Beli pamuk. Tkano. (97×78 cm). Lukara, Raška. Početak XX veka. Inv. br. 4190

92. PONJAVA — šarenica
Vuna. Tkano. (212×49 cm). Golubinja, Poreč. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 2860

93. ČILIM
Vuna i pamuk. Tkano. (203×114 cm). Beljina, Kosmaj. Prva polovina XX veka. Inv. br. 19097

94. ŠARENICA
Vuna. Tkano. (343×178 cm). Prijepolje, Stari Vlah. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 20777.

95. ČILIM
Crna i crvena vuna. Tkano. (142×188 cm). Pirot. Kraj XIX veka. Inv. br. 18313

96. ČILIM
Vuna. Tkano (159×126 cm). Krupanj, Radjevina. Početak XX veka. Inv. br. 20178

97. ČILIM ŠESTAK
Vuna i crveni lan. Tkano. (150×200 cm). Pirot. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 15814

98. ČILIM
Tamnocrvena vuna. Tkano. (114×150 cm). Pirot. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 18959

99. ČILIM
Raznobojna vuna i pamuk. Tkano. (130×200 cm). Kruševac, Kruševačka župa. Početak XX veka. Inv. br. 19111

100. ČILIM
Vuna. Tkano. (185×129 cm). Šabac, Posavina. Početak XX veka, Inv. br. 20791

101. ČILIM
Bela, modra i crvena vuna. Tkano. (122×195 cm). Pirot. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 18308

102. ČILIM
Crvena i modra vuna. Tkano. (85×67 cm). Pirot. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 6436

103. ČILIM

Modra, crvena i zelena vuna. Tkano. (110×146 cm). Jasenička Banja, Kragujevačka Jasenica. XIX vek. Inv. br. 19054

104. ČILIM

Crvena vuna. Tkano. (182×117 cm). Osečina, Valjevska Podgorina. Kraj XIX veka. Inv. br. 20788

105. KOLEVKA — bešika

Drvo, Tesano. Kremna, Zlatibor. XIX vek. Inv. br. 643

106. ŠTAP

Leskovo drvo. Rezbareno. Dužina 93 cm. Timočka krajina. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 5271

107. ŠTAP OVČARSKI

Drenovo drvo. Drška u obliku glave vola. Rezano nožem. Dužina 101 cm. Bratoševac, Nišava. Početak XX veka. Inv. br. 8875

108. OBRAMICA

Bukovo drvo. Šarano usijanom žicom. Dužina 120 cm. Žagubica, Homolje. XX vek. Inv. br. 12298

109. OBRAMICA

Bukovo drvo. Rezano nožem. Dužina 129 cm. Suvi Do, Homolje. XX vek. Inv. br. 6543

110. OBRAMICA

Bukovo drvo. Rezano nožem. Dužina 148 cm. Sikole, Negotinska krajina. XX vek. Inv. br. 8377

111. ČAŠA

Klenovo drvo. Dubljeno nožem. Palještica, Studenica. Kraj XIX veka. Inv. br. 20663

112. BOKAL — oka

Vrbovo drvo. Obradeno na strugu. Plana, Negotinska krajina. Kraj XIX veka. Inv. br. 8396

113. KOSIR — trnorez

Gvožđe i drvo. Klepano — kovano. Lukovo, Svrlijig. XIX vek. Inv. br. 15375

114. PALAMIDARKA — štitnik za ruku

Kruškovo drvo. Rezano nožem i šarano šestarom. Rasnica, Ponišavlje. XIX vek. Inv. br. 4353

115. PALAMIDARKA — štitnik za ruku

Kruškovo drvo. Rezano nožem i šarano šestarom. Rasnica, Ponišavlje. XIX vek. Inv. br. 4352

116. SOFRA

Kruškovo drvo. Rađeno na strugu. Žagubica, Homolje. XIX vek. Inv. br. 6719

117. SOFRA — duga

Lipovo drvo. Tesano. Dužina 236 cm. Stenjevac, Resava. XIX vek. Inv. br. 633

118. KORPA — krošnja

Leskovo drvo. Obradeno nožem. Pačarada, Toplica. XX vek. Inv. br. 2976

119. KORPA

Leskovo drvo. Obradeno nožem. Šumadija. XX vek. Inv. br. 23800

120. KORPA

Jasenovo drvo. Rađeno nožem. Drugovac, Smederevsko Podunavlje. XIX vek. Inv. br. 5303

121. STOLICA

Bukovo drvo. Tesano. Luka, Timočka krajina. XX vek. Inv. br. 9933

122. SLANIK

Bukovo i hrastovo drvo. Rezbareno. XIX vek. Inv. br. 8632

123. SLANICA

Vrbovo i bukovo drvo. Rezbareno. Popovnjak, Resava. XIX vek. Inv. br. 23777

124. KARTA — sud za vino

Kruškovo drvo. Rađeno na strugu. Sipić, Lepenica. XIX vek. Inv. br. 22068

125. KARTA — sud za vino

Kruškovo drvo. Rađeno na strugu. Sipić, Lepenica. XIX vek. Inv. br. 21518

126. KARTICA — sud za vino

Kurškovo drvo. Rađeno na strugu. Dučalovići, Dragacevo. XIX vek. Inv. br. 1635

127. ČUTURA — sud za vino

Kruškovo drvo. Rađeno na strugu. Belo Polje, Šumadija. XIX vek. Inv. br. 8067

128. KUTLAČA — čok

Klenovo drvo. Kopano. Židilje, Resava. XIX vek. Inv. br. 10643

129. KUTLAČA — kuto

Jasenovo drvo. Kopano. Suvi Do, Homolje. XX vek. Inv. br. 6703

130. VERIGE

Gvožđe. Kovačka izrada. Leskovac, Leskovačka Morava. XX vek. Inv. br. 15820

131. KAŠIKA

Šimširovo drvo. Drvodjeljski rad. Temska, Šopluk. XX vek. Inv. br. 8916

132. KAŠIKA
Lipovo drvo. Lovci, Toplica. XX vek. Inv. br. 9967
133. ČUTURA — sud za piće
Bukovo drvo. Rađeno na strugu. Mrčajevci, Dragačevo. XIX vek. Inv. br. 1543
134. ČUTURA — sud za piće
Bukovo drvo. Rađeno na strugu. Mionica, Valjevska Podgorina. XIX vek. Inv. br. 1025
135. ČUTURA — sud za piće
Bukovo drvo. Rađeno na strugu. Valjevo, Valjevska Podgorina. XIX vek. Inv. br. 1030
136. NAČVE — za držanje brašna i mešenje hleba
Bukovo drvo. Tesano. Vranje, Vranjsko Pomoravlje. XIX vek. Inv. br. 23773
137. ŠARALICA — za obredni hleb
Lipovo drvo. Rezbareno. Novo Selo, Jasenica. XX vek. Inv. br. 1536
138. ŠARALICA — za obredni hleb
Lipovo drvo. Rezbareno. Markovac, Šumadija. XX vek. Inv. br. 1538
139. ŠARALICA — za obredni hleb
Kruškovo drvo. Rezbareno. Markovac, Šumadija. XX vek. Inv. br. 522
140. ŠARALICA — za obredni hleb
Kruškovo drvo. Rezbareno. Markovac, Šumadija. XIX vek. Inv. br. 108
141. ŠARALICA — za obredni hleb
Kruškovo drvo. Rezbareno. Novo Selo, Jasenica. XX vek. Inv. br. 523
142. „BOŽJA BRADA” — ukras od žita
Pšenično klasje. Pleteno. Šuljkovac, Belica. XIX vek. Inv. br. 7882
143. VENAC — „božja brada”
Žitno klasje. Pleteno. Korenita, Jadar. XX vek. Inv. br. 218
144. MASKA — lejka
Tikva i konjska griva. Ručni rad. Pertate, Leskovačka Morava. XX vek. Inv. br. 9591
145. MASKA — koruba
Lipovo drvo, ovnujski rogovi i jagnjeća koža. Drvo obrađeno nožem. Koža štavljena. Čukljenik, Leskovačka Morava. XX vek. Inv. br. 9784
146. NADGROBNJI SPOMENIK
Beli mermer. Klesano i glačano. Visina 110 cm, širina 27 cm. Sasi, Raška. Prva polovina XIX veka. Inv. br. 433
147. NADGROBNJI SPOMENIK
Klesano. Visina 173 cm. širina 57 cm. Kobišnica, Negotinska krajina. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 1481
148. NADGROBNJI SPOMENIK
Beli mermer. Klesano i glačano. Visina 112 cm, širina 58 cm. Baljevac, Raška. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 416
149. NADGROBNJI SPOMENIK
Beli mermer. Klesano i glačano. Visina 105 cm, širina 48 cm. Vranovina, Raška. Kraj XVIII veka. Inv. br. 427
150. NADGROBNJI SPOMENIK
Beli mermer. Klesano. Visina 68 cm, širina 24 cm. Čorbići, Raška. XIX vek. Inv. br. 448
151. NADGROBNJI SPOMENIK
Škriljasti kamen. Tesano i klesano. Visina 67 cm, širina 37 cm. Šajnice, Pčinja. XIX vek. Inv. br. 430
152. NADGROBNJI SPOMENIK
Beli mermer. Klesano i glačano. Visina 51 cm, širina 32 cm. Visoka, Ariljska Moravica. XIX vek. Inv. br. 440
153. NADGROBNJI SPOMENIK
Beli mermer. Klesano i glačano. Visina 75 cm, širina 22 cm. Ušće, Raška. Kraj XVII veka. Inv. br. 2612
154. NADGROBNJI SPOMENIK
Beli mermer. Klesano i glačano. Visina 75, širina 43 cm. Rudno, Raška. Prva polovina XIX veka. Inv. br. 425
155. NADGROBNJI SPOMENIK
Beli mermer. Klesano i glačano. Visina 106 cm, širina 70 cm. Arilje, Ariljska Moravica. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 444
156. NADGROBNJI SPOMENIK
Rezano i klesano. Visina 170 cm, širina 49 cm. Sveštica, Stari Vlah. XIX vek. Inv. br. 3762
157. NADGROBNJI SPOMENIK
Rezano i klesano. Visina 139 cm, širina 31 cm. Pešćar. Sirogojno, Zlatibor. XX vek. Inv. br. 3763
158. NADGROBNJI SPOMENIK
Pešćar. Rezano i klesano. Visina 120 cm, širina 37 cm. Gornja Šatornja, Šumadija. XIX vek. Inv. br. 3340
159. ŠARALICA — poskurnik za obredni hleb
Kruškovo drvo. Rezbareno. Vranje, Vranjsko Pomoravlje. XX vek. Inv. br. 12490

160. ŠARALICA — poskurnik za obredni hleb
Lipovo drvo. Rezbareno. Niš, Nišava. XX vek. Inv.
br. 9837

161. ŠARALICA — poskurnik za obredni hleb
Trešnjevo drvo. Rezbareno. Negotin, Negotinska kra-
jina. XIX vek. Inv. br. 4661

162. USKRŠNJE JAJE
Šarano voskom i bojeno. Mrdenovac, Posavina. XX
vek. Inv. br. 2190

163. USKRŠNJE JAJE
Šarano voskom i bojeno. Korenita, Jadar, XX vek.
Inv. br. 953

164. USKRŠNJE JAJE
Šarano bojenim voskom. Niš, Nišava. XIX vek. Inv.
br. 5422

165. USKRŠNJE JAJE
Šarano obojenim voskom. Valjevo, Valjevska Pod-
gorina. XIX vek. Inv. br. 3422

166. USKRŠNJE JAJE
Šarano tutkalom i bojama. Brusnik, Timočka kra-
jina. XX vek. Inv. br. 4432

167. USKRŠNJE JAJE
Šarano voskom i bojeno. Čitluk, Rađevina. XX vek.
Inv. br. 2159

168. USKRŠNJE JAJE
Šarano voskom i bojeno. Mrdenovac, Posavina. XX
vek. Inv. br. 2237

169. USKRŠNJE JAJE
Šarano voskom i bojeno. Šabac, Posavina. XX vek.
Inv. br. 5435

170. USKRŠNJE JAJE
Šarano voskom i bojeno. Kragujevac, Šumadija. XIX
vek. Inv. br. 5427

171. USKRŠNJE JAJE
Šarano voskom i bojeno. Volujac, Pocerina. XX
vek. Inv. br. 2196

172. PRSTEN
Srebro. Liveno. Srbija. XIX vek. Inv. br. 25

173. PRSTEN
Srebro. Filigran sa granulacijom. Kraj XVII veka.
Inv. br. 19440

174. NAUŠNICE
Srebro. Livenje, filigran, granulacija. Zaječar, Ti-
močka krajina. XVIII vek. Inv. br. 20320

175. NAUŠNICE
Srebro. Livenje filigran, granulacija. Zaječar, Timo-
čka krajina. XVIII vek. Inv. br. 20321

176. NAUŠNICE
Srebro. Livenje, filigran, granulacija, pozlata, Ti-
močka krajina. Kraj XVII veka. Inv. br. 20322

177. NAUŠNICA — mamlija
Posrebreni bakar. Livenje. Gornji Matejevac, Niša-
va. XIX vek. Inv. br. 17199

178. PAFTE
Srebro. Livenje, iskucavanje. Stenjevec, Resava. XIX
vek. Inv. br. 4591

179. PAFTE
Srebro i bakar. Iskucavanje, cizeliranje. Piroć, Po-
nišavlje. XIX vek. Inv. br. 9586

180. PAFTE
Alpaka i bakar. Iskucavanje. Niš, Nišava. XIX vek.
Inv. br. 9587

181. PAFTE
Bakar. Presovanje, iskucavanje. Kragujevac, Šuma-
dija. XIX vek. Inv. br. 7334

182. NAKIT ZA GLAVU — načelje
Legure srebra i bakra, pozlata. Kujundžijski rad.
XIX vek. Inv. br. 23608

183. TERKIJA — ukras za pojas
Bronza i staklo. Livenje, brušenje. Novi Pazar, Raš-
ka. XIX vek. Inv. br. 23606

184. NAKIT ZA GLAVU
Bronza, livenje. XIX vek. Inv. br. 858

185. LONAC
Keramika. Rađeno na ručnom kolu. Visina 33 cm.
Paskovac, Jadar. Kraj XIX veka. Inv. br. 911

186. KONDIR
Keramika. Žuta. Rađeno na nožnom kolu. Visina
33,5 cm. Bujanovac, Vranjsko Pomoravlje. Početak
XX veka. Inv. br. 4288

187. BARDAK
Keramika, mrka. Rađeno na nožnom kolu. Visina
18,7 cm. Manastirica, Timočka krajina. Godine 1966.
Inv. br. 6823

188. CRNA — ručkonoša
Keramika, ukrašena vijugama. Rađeno na nožnom
kolu. Visina 22,3 cm. Zagubica, Stig. Druga polo-
vina XIX veka. Inv. br. 6709

189. KONDIR
Keramika, gled, žuta i zelena. Rađen na nožnom
kolu. Visina 24 cm. Rasnica, Ponišavlje. Godine
1890. (23. septembra). Inv. br. 8870

190. TESTIJA

Keramika. Rađeno na nožnom kolu. Visina 26 cm. Knjaževac, Timok. Početak XX veka. Inv. br. 9907

191. BARDAK

Keramika, žuta gledosana. Rađeno na nožnom kolu. Visina 29,5 cm. Knjaževac, Timok. Početak XX veka. Inv. br. 10922

192. KONDIR

Keramika. Zelena gled. Rađeno na nožnom kolu. Visina 30 cm. Klisura, Nišava. Godine 1900. Inv. br. 10925

193. LONAC

Keramika. Gled tamnozeleno. Rađeno na nožnom kolu. Visina 31,5 cm. Knjaževac, Timok. Početak XX veka. Inv. br. 12407

194. BARDAČE

Keramika. Gled žutonaradžasta. Rađeno na nožnom kolu, ukrasi rukom. Visina 23,5 cm. Knjaževac, Timok. Početak XX veka. Inv. br. 12844

195. GOSTARA

Keramika, gled žuta. Rađeno na nožnom kolu. Visina 19,5 cm. Lužnica, Šumadija. Početak XX veka. Inv. br. 13304

196. ČIRAK — svećnjak

Keramika, gled žuta. Rađeno na nožnom kolu. Visina 36 cm. Knjaževac, Timok. Početak XX veka. Inv. br. 13457

197. GOSTARA — posuda za piće

Keramika, gled žuta i zelena. Rađeno na nožnom kolu, ukrasi rukom. Visina 20 cm. Strmosten, Kučaj. Prva polovina XX veka. Inv. br. 13458

198. GOSTARA

Keramika, gled mrkozelena. Rađeno na nožnom kolu. Visina 19,5 cm. Šuljkovac, Kučaj. Prva polovina XX veka. Inv. br. 13461

199. KANARČE

Keramika, gled žutonaradžasta. Rađeno na nožnom kolu, ukrasi pečatom i rukom. Visina 24,5 cm. Izrađeno 1900. godine. Inv. br. 14439

200. OBRUČASTA PLJOSKA

Keramika, gled zelena. Rađeno na nožnom kolu. Visina 17 cm. Surdulica, Vranjsko Pomoravlje. Početak XX veka. Inv. br. 14443

201. LONAC

Keramika. Rađeno na nožnom kolu. Visina 31 cm. Surdulica, Vranjsko Pomoravlje. Početak XX veka. Inv. br. 14452

202. TESTIJA — lutka

Keramika, bojena. Rađeno na nožnom kolu i sa kalupom. Visina 27,5 cm. Surdulica, Vranjsko Pomoravlje. Početak XX veka. Inv. br. 14705

203. BARDAK

Keramika, gledosana tamnozeleno. Rađeno na nožnom kolu. Visina 30,5 cm. Knjaževa, Timok. Početak XX veka. Inv. br. 18827

204. KONDIR

Keramika, gled smeđecrvenkasta. Rađeno na nožnom kolu. Visina 37 cm. Novo Selo, Gornja Pčinja. Prva polovina XX veka. Inv. br. 19380

205. VELIKI LONAC

Keramika, kaljeno. Rađeno na ručnom kolu. Visina 37 cm. Žunjevići, Raška. 1940. godine. Inv. br. 21696

206. SIROMAŠNA PORODICA

Keramika, gled žutomrka. Rađeno rukom i na nožnom kolu. Visina 8 cm. Zaječar, Timočka krajina. Izradio Velja Đorđević 1975. godine. Inv. br. 21994

207. SV. SPIRIDON NA KONJU

Keramika, gled zelena i žutomrka. Rađeno na nožnom kolu i rukom. Visina 51,5 cm. Zaječar, Timočka krajina. Izradio Velja Đorđević 1975. godine. Inv. br. 21992

208. KONDIRČE

Keramika, gled zagasitocrvena. Rađeno na nožnom kolu. Visina 22 cm. Barbace, Pčinja. Prva polovina XX veka. Inv. br. 23305

209. KONDIRČE

Keramika, gled pretežno žuta. Rađeno na nožnom kolu. Visina 17 cm. Barbace, Pčinja. 1934. godina. Inv. br. 23306

210. KONDIRČE

Keramika, gled pretežno žuta. Rađeno na nožnom kolu. Visina 21 cm. Barbace, Pčinja. Prva polovina XX veka. Inv. br. 23315

211. KOTLAJKA — posuda za jelo

Keramika, gled žuta, crvena, mrka i zelena. Rađeno na nožnom kolu. Visina 29 cm. Početak XX veka. Inv. br. 23339

212. LONAC

Keramika, kaljeno. Rađeno na ručnom kolu. Visina 30,5 cm. Belo Polje, Gornja Gruža. Polovina XX veka. Inv. br. 23075

213. FIGURA OFICIRA

Keramika, gled žuta. Rađeno na nožnom kolu i rukom. Visina 30,7 cm. Rača, Šumadija. Godina 1920—21. Inv. br. 23827

214. KONDIR

Keramika, gleđ tamnozelena. Rađeno na nožnom kolu. Visina 35 cm. Knjaževac, Timok. Početak XX veka. Inv. br. 18826

215. TESTIJA — lutka

Keramika, gleđ. Rađeno na nožnom kolu i kalupu. Visina 10 cm. Surdulica, Vranjsko Pomoravlje. Godina 1913—14. Inv. br. 14453

216. LONAC

Keramika, kaljeno. Rađeno na ručnom kolu. Visina 50 cm. Stublo, Titovo Užice. Početak XX veka. Inv. br. 12829

217. BARDAK

Keramika, gleđ žuta i zelena. Visina 18,5 cm. Rađeno na nožnom kolu i rukom. Svileuva, Tamnava. Kraj XIX veka. Inv. br. 11099

218. LIK ČOVEKA

Keramika, gleđ mrka i žuta. Rađena na nožnom kolu i rukom. Visina 44 cm. Žagubica, Homolje. Prva polovina XX veka. Inv. br. 7469

219. BOKAL SA SISKOM — kondir

Keramika, gleđ zelena. Rađeno na nožnom kolu. Visina 27 cm. Rasnica, Nišava. Kraj XIX veka. Inv. br. 8869

220. KANTAR

Gvožđe, klepanje — kovanje. Beograd. Kraj XIX veka. Inv. br. 9053

221. KANTAR

Gvožđe, kovano. Beogradska okolina. Kraj XIX veka. Inv. br. 9045

222. KANTAR

Gvožđe, kovano. Beogradska okolina. Kraj XIX veka. Inv. br. 9046

223. KANTAR

Gvožđe. Kovano. Beogradska okolina. Kraj XIX veka. Inv. br. 9047

224. KANTAR

Gvožđe, kovano. Beogradska okolina. Kraj XIX veka. Inv. br. 9048

225. KANTAR

Gvožđe, kovano. Bujanovac, Južno Pomoravlje. Početak XX veka. Inv. br. 19349

226. KANTAR

Gvožđe, kovano. Kotroman, Zlatibor. Godina 1895. Inv. br. 23684

227. ČUTURA

Kositer, livenje u kalupu. Godina 1901. Inv. br. 13446

228. ČUTURA

Kositer. Livenje u kalupu. Godina 1878. Brestovik, Smederevsko Podunavlje. Inv. br. 13537

229. ČUTURA

Bakar — savat tehnika, kovanje. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 13524

230. ČUTURA

Kositer. Livenje u kalupu. Kraj XIX veka. Inv. br. 18970.

231. ČUTURA

Kositer, livenje u kalupu. Kraj XIX veka. Inv. br. 23633

232. SANDUK

Jelovo drvo, tesano. Lenovac, Timočka krajina. XX vek. Inv. br. 18697

233. GUSLE

Javorovo drvo. Rezbareno i paljeno. Gornji Dobrić, Mačva. Kraj XIX veka. Inv. br. 1831

234. GUSLE I GUDALO

Javorovo drvo. Rezbareno. Mionica, Podgorina. Kraj XIX veka. Inv. br. 5444

235. GUSLE

Javorovo drvo. Rezbareno. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 5535

236. GUSLE

Javorovo drvo. Rezbareno. Okruglica, Svrlijig, početak XIX veka. Inv. br. 5580

237. SVIRALA

Šljivovo drvo. Rezbareno. Šaraš, Takovo. Početak XX veka. Inv. br. 5589

238. TAMBURICA

Kruškovo drvo. Tesane daščiće. Čajetina, Zlatibor. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 5590

239. PREŠLICA

Lipovo drvo. Rezbareno. Gorjna Badanja, Jadar. Godina 1928. Inv. br. 206

240. PRESLICA

Klenovo drvo. Rezbareno. Bobovo, Resava. Oko 1870. godine. Inv. br. 3570

241. PRESLICA

Smrekovo drvo. Rezbareno. Zaovine, Užička Crna gora. Godina 1920. Inv. br. 4056

242. PRESLICA

Bukovo drvo. Rezbareno. Suvi Do, Sandžak. 1927. godine. Inv. br. 4202

243. PRESLICA
Bukovo drvo. Rezbareno. Kučin, Zlatibor. Godine 1940. Inv. br. 4250

244. PRESLICA
Bukovo drvo. Otesano britvom. Laznica, Stig. Inv. br. 6693

245. PRESLICA
Klenovo drvo. Rezbareno. Topolnica, Timočka krajina. Godine 1930. Inv. br. 6807

246. PRESLICA
Klenovo drvo. Usija, Stig. Oko 1940. godine. Inv. br. 7257

247. PRESLICA
Bukovo drvo. Rezbareno. Radujevac, Timočka krajina. Godine 1935. Inv. br. 8355

248. PRESLICA
Bukovo drvo. Rezbareno. Luka, Timočka krajina. Godina 1935. Inv. br. 9932

249. PRESLICA
Bukovo drvo. Rezbareno. Gamzigrad, Timočka krajina, 1923. godine. Inv. br. 12532

250. PRESLICA
Klenovo drvo. Rezbareno. Umka, Beogradska okolina. Prva polovina XX veka. Inv. br. 12560

251. PRESLICA
Bukovo drvo. Rezbareno. Donja Bela Reka, Timočka krajina. Godina 1925. Inv. br. 12900

252. PRESLICA
Bukovo drvo. Rezbareno. Vojska, Resava. Prva polovina XX veka. Inv. br. 13102

253. PRESLICA
Topolovo drvo. Rezbareno. Bučje, Timok. 1904. godina. Inv. br. 13782

254. PRESLICA
Bukovo drvo. Rezbareno. Bežište, Lužnica. Oko 1919. godine. Inv. br. 18493

255. PRESLICA
Orahovo drvo. Rezbareno. Tutin, Sandžak. Prva polovina XX veka. Inv. br. 23178

SR HRVATSKA

PREDMETI IZ ETNOGRAFSKOG MUZEJA U ZAGREBU

256. PLAHE — pokrivač za krevet
Laneno platno, protkivano pamukom (251×100 cm). Sunja. XX stoljeće. Inv. br. 16891

257. PLAHTA — „PLATI“ — pokrivač za krevet
Domaće platno miješano, pamuk. Tkano (118×100 cm). Suvoj, Sunja. XX stoljeće. Inv. br. 18594

258. PLAFTA — pokrivač za krevet
Konoplja, pamuk. Tkano. (176×145 cm). Remetinac, Zagreb. Prva polovica XX stoljeća. Inv. br. 22330

259. PLAHE — pokrivač za krevet
Domaće laneno platno protkivano pamukom (208×154 cm). Gušće, Sunja. Početak XX stoljeća. Inv. br. 4805

260. PLAHTA ZGLAVNJAČA — pokrivač za krevet
Domaće miješano platno, pamuk. Tkano (200×175 cm). Nebojan, Petrinja. XX stoljeće. Inv. br. 17580

261. PLAHTA — pokrivač za krevet.
Lan, pamuk. Tkano (182×140 cm). Novaki, Sv. Nedelja. Početak XX stoljeća. Inv. br. 22117

262. PLAHTA — pokrivač za krevet
Lan, pamuk. Tkano (202×148 cm). Remetinec, Zagreb. Kraj XIX stoljeća. Inv. br. 20294

263. PLAHTA — pokrivač za krevet
Lan, pamuk. Tkano (179×80 cm). Markuševačka Trnava, Zagreb. Početak XX stoljeća. Inv. br. 24926

264. RUČNIK
Konoplja, pamuk, umjetna svila. Tkano (186×35 cm). Poljanica Gornje, Zaprešić. Početak XX stoljeća. Inv. br. 23688

265. RUČNIK
Lan, pamuk. Tkano (330×36 cm). Drežnik, Zagreb. XX stoljeće. Inv. br. 25218

266. RUČNIK
Lan, pamuk. Tkano. Uzlanje resa (230×33,5 cm). Remetinac, Zagreb. Konac XX stoljeća. Inv. br. 21324

267. RUČNIK
Pamuk, vuna, umjetna svila. Tkano. Uzlanje resa, čipka na kuku (144×32 cm). Poljanica, Donja Bistra. Početak XX stoljeća. Inv. br. 23436

268. OTARAK — ručnik
Pamuk, tvornička čipka. Tkano (284×40 cm). Prkovci, Slavonija. Početak XX stoljeća. Inv. br. 21121

269. PEŠKIR — ručnik
Pamuk, platno. Tkano (211×44 cm). Otok, Slavonija. XX stoljeće. Inv. br. 22470

270. OTARAK — ručnik
Pamuk, vuna, umjetna svila. Tkano (114×42 cm). Duboševica, Baranja. Početak XX stoljeća. Inv. br. 21828

271. ČILIMAK — pregača
Vuna, pamuk. Tkano, klječano. Duboševica, Baranja. XX stoljeće. Inv. br. 21437

272. ODIJELO ŽENSKO
Laneno platno, pamuk. Tkano. Vezeno. Sunja. Početak XX stoljeća. Inv. br. 23245 a, b, c, d

273. ZASTOR — pregača
Lan, pamuk, umjetna svila. Tkano. Vezeno (363×96 cm). Sunjska greda, između dva svjetska rata. Inv. br. 19283

274. ZASTOR — pregača
Laneno tkanje „redina“, čipka. Tkano (461×90 cm). Sunja. Početak XX stoljeća. Inv. br. 17942

275. RUBAČA — muška košulja
Domaće platno, pamuk. Tkano, vezeno. Rečica, Karlovac. Početak XX stoljeća. Inv. br. 19830

276. PRSA — ukrasni dio muške košulje
Lan, pamuk. Vezeno. Rečica, Karlovac. Početak XX stoljeća. Inv. br. P. 1. Z.

277. PRSA — ukrasni dio muške košulje
Lan, pamuk. Vezeno. Rečica, Karlovac. Početak XX stoljeća. Inv. br. P. 2. Z.

278. RUBINA — dio ženske nošnje
Pamučno platno, čipka. Tkano, vezeno. Topolje, Baranja. Početak XX stoljeća. Inv. br. 16699

279. RUBINA — dio ženske nošnje
Pamučno platno, zlatna srma, staklena zrnca. Vez zlatom. Levanjska Varoš, Djakovo. Treća—četvrta decenija XX stoljeća. Inv. br. 16934

280. ŠAMIJA — marama za glavu
Baršun, zlatna i srebrna žica. Vez zlatom (110×66 cm). Gorjani, Đakovo. Rađeno 1926. Inv. br. 53000

281. MARAMA
Baršun, srebrna žica, jasprice. Vez zlatom (99×95 cm). Gorjani, Đakovo. Prva polovina XX stoljeća. Inv. br. 16708

282. ŠAMIJA — marama za glavu
Baršun, zlatna i srebrna žica. Vez zlatom (170×77 cm). Semeljci, Đakovo. Početak XX stoljeća. Inv. br. 5293

283. ŠAMIJA — marama za glavu
Svila, zlatna žica. Vezeno (138×87 cm). Semeljci, Đakovo. Početak XX stoljeća. Inv. br. 7287

284. SRMENA PREGAČA
Domaća vuna, srmena žica. Tkano. Slavonija. Treća—četvrta decenija XX stoljeća. Inv. br. 12229

285. SRMENA PREGAČA
Domaća vuna, srmena žica. Tkano. Semeljci, Đakovo. Početak XX stoljeća. Inv. br. 5322

286. SRMENA PREGAČA
Domaća vuna, srmena žica. Tkano. Slavonija. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 2/6150

287. RUČNIK DEVERSKI — svatovski ručnik
Pamuk, vuna. Tkano. Nebojan, Sisak. Početak XX stoljeća. Inv. br. 17725

288. POCULICA — kapica udate žene
Tvorničko platno, pamuk. Vezeno. Koprivnički Ivanec, Koprivnica. Početak XX stoljeća. Inv. br. ZGZ 258

289. POCULICA — kapica udate žene
Laneno platno, pamuk, čipka na batiče. Tkano, vezeno. Sunjska Greda, Sunja. Početak XX stoljeća. Inv. br. 17609

290. POCULICA — kapica udate žene
Domaće platno, muslin, vuna, svila, čipka na batiče. Tkano, vezeno. Inv. br. UO 550

291. POCULICA — pokrivalo udate žene
Laneno platno, pamuk, tvornička čipka. Tkano, vezeno. Sunjska Greda. Početak XX stoljeća. Inv. br. 18828 f

292. POCULICA — pokrivalo udate žene
Lan, pamuk, svila, čipka na batiče. Tkano, vezeno. Sunja. Početak XX stoljeća. Inv. br. 21976

293. POCULICA — pokrivalo udate žene
Lan, vunica. Tkano, vezeno. Kapela, Ludbreg. Treća-četvrt decenija XX stoljeća. Inv. br. 6976

294. PEČA — marama za glavu
Muslin, svila. Vezeno. Okolica Siska. Početak XX stoljeća. Inv. br. UO 758

295. PEČA — marama za glavu
Laneno platno, svila. Vezeno. tkano (94×88 cm). Mahovo, Sisak. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 2/734

296. PEČA — marama za glavu
Muslin, čipka, svila. Vezeno (89×95 cm). Martinska Ves, Sisak. Početak XX stoljeća. Inv. br. UO 156

297. PEČA — marama za glavu
Tvorničko pamučno platno, svila. Vezeno (90×84,5 cm). Inv. br. UO 452

298. PEČA — marama za glavu
Muslin, svila, tvornička čipka. Vezeno (99×92 cm). Vukovina, Velika Gorica. Početak XX stoljeća. Inv. br. UO 253

299. PEČA — marama za glavu
Lan, pamuk. Tkano (92×88 cm). Pokupski Brest, Sisak. Početak XX stoljeća. Inv. br. UO 155

300. PEČA — marama za glavu
Batist, svila. Vezeno (103×102 cm). Mahovo, Sisak. Početak XX stoljeća. Inv. br. UO 502

301. PEČA — marama za glavu
Muslin, svila. Vezeno (107×107 cm). Sela, Sisak. Početak XX stoljeća. Inv. br. UO 4473

302. PARTA — djevojačka kruna
Sukno, platno, koralj, srnca. Šiveno. Sunjska Greda. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 2/7568

303. VIJENAC SVADBENI
Pamučno platno, perje, papir, staklo, perle, ogleđalca. Kornić, Krk. Početak XX stoljeća. Inv. br. 10913

304. ZEBUN — ženski prsluk
Domaća vuna. Tkano. Jerovec, Hrvatsko zagorje. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 13082

305. ZOBUN — ženski prsluk
Sukno, vuna. Aplikacije sukna po suknu. Vezeno. Vugrovec. Početak XX stoljeća. Inv. br. P. 3. Z.

306. ZOBUNEK — ženski prsluk
Tvorničko sukno, vuneni gajtan. Zanatski rad. Sela, Sisak. Početak XX stoljeća. Inv. br. 4176

307. SURINA — muški ogrtač
Sukno, vuna, gajtan. Zanatski rad. Prigorje. Početak XX stoljeća. Inv. br. 14368

308. SURINA ŽENSKA — ženski ogrtač
Vuna, pamuk. Tkano, aplikacije po suknu. Šestine, Zagreb. Početak XX stoljeća. Inv. br. 24033

309. DŽOHA — ženska kabanica
Čoha, tvorničko sukno koža. Krojački rad. Klara, Vel. Gorica. Početak XX stoljeća. Inv. br. 5693

310. KOŽULEC — ženski prsluk
Ovčja koža. Zanatski rad. Gračani, Zagreb. Treća-četvrt decenija XX stoljeća. Inv. br. 24606

311. KOŽUH — ženski prsluk
Ovčja koža. Aplikacije kože po koži. Sv. Nedelja. Početak XX stoljeća. Inv. br. 10018

312. KOŽUHAK — ženski prsluk
Jagnjeća koža. Aplikacije kože po koži. Luč, Baranja. XX stoljeće. Inv. br. 18355

313. PRŠNJAK — muški prsluk
Jagjeća koža, zrcala. Zanatski rad. Gradište, Županja. XX stoljeće. Inv. br. 19726

314. TEKA — dečja torbica
Vuna, svila. Tkano, vezeno. Medek, Gospić. XX stoljeće. Inv. br. 24251

315. BISAGE
Vuna, Tkano. Okolica Knina. Početak XX stoljeća. Inv. br. 5/3206

316. SADAK — djevojački prsluk
Domaće sukno, skrlet. Tkano, vezeno. Vrlika. Treća-četvrt decenija XX stoljeća. Inv. br. 15945

317. SADAK — ženski prsluk
Domaće sukno, skrlet, vuna, pamuk. Tkano, vezeno. Vrlika. Treća-četvrt decenija XX stoljeća. Inv. br. 17507

318. PREGAČA
Domaća vuna, pamuk. Tkano. Kijevo, Vrlika. Početak XX stoljeća. Inv. br. 3333

319. PREGAČA

Domaća vuna. Tkano. Sjeverna Dalmacija. Početak XX stoljeća. Inv. br. 3272

320. PREGAČA

Domaća vuna, pamuk. Tkano. Trolokve, Trogir. Početak XX stoljeća. Inv. br. 4384

321. ALJINA — žensko zimsko ruho

Domaće sukno, skret, kauri pužići. Tkano, širano. Kukar, Vrljika. Oko 1920. godine. Inv. br. 24023

322. JACERMA — muški prsijak

Tvorničko sukno, svila, metal. Krojački rad. Vezeno. Bukovica. XIX stoljeće. Inv. br. BK 608

323. NAZUVCI — dio obuće

Domaće sukno, pamuk, vuna. Vezeno. Vrljika. Treća-četvrta decenija XX stoljeća. Inv. br. 62

324. NAZUVCI ŽENSKI — dio obuće

Domaće sukno, vuna, pamuk. Pleteno na četiri igle. Kruševo, Obrovac. Treća-četvrta decenija XX stoljeća. Inv. br. 18835

325. KAPA MUŠKA

Tvorničko sukno, svila. Šivano, vezeno. Lika. Početak XX stoljeća. Inv. br. ŠM 884

326. KAPA ŽENSKA

Tvorničko sukno. Šivano, vezeno. Bukovica. XIX stoljeće. Inv. br. 25309

327. TKANICA — ženski pojas

Domaća vuna, sukno, svila. Tkano, vezeno (180×8 cm). Vrljika. Treća-četvrta decenija XX stoljeća. Inv. br. 2271

328. TKANICA — ženski pojas

Domaća vuna, kauri školjke. Tkano, šivano (68×5 cm). Vrljika. Treća-četvrta decenija XX stoljeća. Inv. br. 24564

329. KOŠULJA ŽENSKA

Domaće laneno platno, pamuk. Tkano, vezeno. Zadarski otoci. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 19492

330. MARAMA ZA GLAVU

Domaće laneno platno, pamuk. Tkano, vezeno (73×68 cm). Muć, Sinj. Početak XX stoljeća. Inv. br. 4754

331. KOŠULJA ŽENSKA

Laneno platno, čipka na iglu. Pag. XIX stoljeće. Inv. br. BK 509

332. KOŠULJA ŽENSKA

Pamučno platno, čipka na iglu. Pag. XIX stoljeće. Inv. br. BK 511

333. KOŠULJA ŽENSKA

Tvorničko laneno platno, čipka na iglu. Pag. Početak XX stoljeća. Inv. br. 13474

334. FACO — marama za glavu

Laneno platno, pamuk. Vez, čipka na iglu (63×63 cm). Raponji, Istra. Početak XX stoljeća. Inv. br. 14953

335. RUB — žensko oglavlje

Pamučno, platno, svila, vuna (246×5 cm). Vrbnik, otok Krk. Početak XX stoljeća. Inv. br. BK 506

336. RUB — žensko oglavlje

Domaće platno, svila. Tkano (270×10,5 cm). Vrh, otok Krk. Početak XX stoljeća. Inv. br. 9150

337. POKRIVAČA — marama za glavu

Batist, čipka na batiče, čipka na iglu (135×50 cm). Pag. Početak XX stoljeća. Inv. br. 15333

338. POKRIVAČA — marama za glavu

Batist. Čipka na iglu, čipka na batiče (135×37 cm). Otok Pag. Početak XX stoljeća. Inv. br. 15375

339. DIO POKRIVAČE

Batist, čipka na iglu, čipka na kukicu (41×20 cm). Pag. Početak XX stoljeća. Inv. br. 2/6370

340. PRSA — dio ženske košulje

Laneno platno, pamuk. Čipka na iglu. Pag. Početak XX stoljeća. Inv. br. 15221

341. BOŠČA — marama

Domaće laneno platno, svila, čipka na batiče. Tkano, vezeno (88×91 cm). Zadarski Kotari, Zadar. XIX stoljeće. Inv. br. BK 557

342. KOŠULJA — dio

Domaće laneno platno, svila. Tkano, vezeno. Bukovica. XIX stoljeće. Inv. br. 2533

343. KOŠULJA — dio

Domaće platno, vrpca. Tkano, vezeno. Peroj, Istra. XIX stoljeće. Inv. br. 15241

344. POPSRNICA „SKADARICA" — ukrasni dio ženske košulje

Lan, domaća svila. Vezeno. Konavli. XIX stoljeće. Inv. br. BK 517

345. POPSRNICA „SKADARICA" — ukrasni dio ženske košulje

Lan, domaća svila. Vezeno. Konavli. XIX stoljeće. Inv. br. BK 518

346. POPSRNICA „OBJELICA" — ukrasni dio ženske košulje

Lan, domaća svila. Vezeno. Konavli. XIX stoljeće. Inv. br. 17293

347. POPRSNICA — „ŽUTNICA“ — ukrasni dio ženske košulje
Lan, domaća svila. Vezeno. Konavli. XIX stoljeće. Inv. br. 15320

348. OŠVICA PLOČICA — ukrasni dio rukava
Laneno platno, domaća svila. Vezeno. Konavli. XIX stoljeće. Inv. br. 17294

349. OŠVICA PLOČICA — ukrasni dio rukava
Laneno platno, domaća svila. Vezeno. Konavli. XIX stoljeće. Inv. br. 17295

350. KORETINA — ženski zobun
Čoha, svila. Šivano, vezeno. Konavli. XIX stoljeće. Inv. br. 17298

351. PREGAČA
Čoha, svila. Vezeno (94×69 cm). Konavli. XX stoljeće. Inv. br. 16966

352. MODRNA — gornje žensko odjelo
Domaće sukno, tvorničko sukno, pamuk. Tkano. Rapnji, Istra. Početak XX stoljeća. Inv. br. 14953

353. PREGJAČA
Domaća vuna, pamuk. Tkano (84×69 cm). Vitaljina, Konavli. Oko 1930. godine. Inv. br. 23426

354. SUKNJA
Vuneno tkanje. Tkano. Pag. Početak XIX stoljeća. Inv. br. 15371

355. SUKNJA
Vuneno tkanje, svilena vrpca. Tkano. Pag. XIX stoljeće. Inv. br. 24037

356. POKRIVAČA OBJELICA — pokrivalo za glavu
Laneni muslin, svila, pamuk, lan, čipka. Vezeno (108×46 cm). Konavli. XIX stoljeće. P. 5. Z.

357. POKRIVAČA ZLATNICA
Laneni muslin, lan, srma, svila, čipka na iglu. Vezeno (120×46 cm). Konavli. XIX stoljeće. Inv. br. 17516

358. BILJAC KIČENI
Domaća vuna. Tkano (223×134 cm). Brajkovići, Ličko Lešće. XX stoljeće. Inv. br. 20539

359. BILJAC KIČENI
Domaća vuna. Tkano, stupano (208×150 cm). Oraovac, Donji Lapac. Početak XX stoljeća. Inv. br. 23127

360. ČILIMAS NA OROZE — prekrivač
Vuna, pamuk, lan. Tkano (136×114 cm). Antin, Vinkovci. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 20423

361. ČILIMARA
Domaća vuna. Tkano (183×144 cm). Duboševica, Baranja. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 23989

362. ČUPAVAC — čilim
Domaća vuna. Tkano (169×100 cm). Slavonija. Konac XIX stoljeća. Inv. br. PF 384

363. PONJAVA — pokrivač
Domaća vuna, tvornička vuna. Tkano, vezeno (190×186 cm). Slavonija. Početak XX stoljeća. Inv. br. 21594

364. ŠKRINJA
Drvo. Duborez, bojanje uljnim bojama (115×45×46 cm). Otok Pag. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 18559

365. ŠKRINJA
Drvo. Piljeno, urezivano (96×49×80 cm). Jerovec, Hrvatsko zagorje. Inv. br. 24198

366. ŠKRINJA „KOBILAŠ“
Hrastovo drvo. Tesano, urezivano (87×49×80 cm). Samac, Slavonski Brod. Početak XX stoljeća. Inv. br. 7946

367. POLICA „RAF“
Drvo. Piljeno, rezbareno. Andrijevići, Slavonski Brod. Početak XX stoljeća. Inv. br. 8198

368. ORMARIĆ ZIDNI
Drvo, piljeno, rezano. Posavina Početak XX stoljeća. Inv. br. P. 4. Z.

369. POLIČICA ZIDNA
Drvo. Piljeno, rezbareno. Otok, Vinkovci. Početak XX stoljeća. Inv. br. 20223

370. STOLAC
Hrastovo drvo. Tesano, rezano, na proboj. Trebarjevo Desno, Posavina. Početak XX stoljeća. Inv. br. 18331

371. PERO OD STOLCA — naslon stolca
Hrastovo drvo. Piljeno, na proboj. Martinska Ves, Sisak. Početak XX stoljeća. Inv. br. 9803

372. PLEČNICA — naslon stolca
Hrastovo drvo. Piljeno, na proboj. Markuševac, Zagreb. Početak XX stoljeća. Inv. br. 8875

373. PERO OD STOLCA — naslon stolca
Bukovo drvo. Piljeno, na proboj. Letovanić, Sisak. Početak XX stoljeća. Inv. br. 8863

374. KATIGA — stolac
Orahovo drvo. Urezivanje. Kljevo, Velika. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 15936

375. LOPAR — lopta za stavljanje krug kruha u peć
Drvo. Piljeno, rovašeno, urezivano. Otok Pag. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 20653

376. VRATA
Orahovo drvo. Tesano, piljeno (172×65 cm). Gornja Letina, Sisak. Početak XX stoljeća. Inv. br. 22719

377. ČUTURA
Drvo. Tokareno, dubeno. Slavonski Brod. Početak XX stoljeća. Inv. br. 2478

378. ČUTURA
Drvo. Dubeno, tokareno. Slavonija. Početak XX stoljeća. Inv. br. 11678

379. ČUTURA
Drvo. Tokareno, rezbareno, oslikano. Pakrac. Početak XX stoljeća. Inv. br. 269

380. TIKVICA
Tikva. Urezivano, bojano. Gradište, Županja. Početak XX stoljeća. Inv. br. UO 19

381. TIKVICA
Tikva. Urezivano, bojano. Gradište, Županja. Početak XX stoljeća. Inv. br. 10705

382. TIKVA VODENJARA
Tikva. Urezivano, bojano. Gradište, Županja. Početak XX stoljeća. Inv. br. 11678

383. VODIR — spremnica za brus
Drvo. Tesano, dubeno, urezivano. Slavonija. Sredina XIX stoljeća. Inv. br. 16051

384. VODIR — spremnica za brus
Drvo. Tesano, dubljeno, paljeno. Hruškovec, Vel. Gorica. Početak XX stoljeća. Inv. br. 1821

385. VODIR — spremnica za brus
Drvo. Dubljeno, rezbareno, rovašeno. Otok, Slavonija. XX stoljeće. Inv. br. 20257

386. PRESLICA
Drvo. Rezano, urezivano. Pusti, Istra. XX stoljeće. Inv. br. 24849

387. PRESLICA
Drvo. Tesano, rovašeno, savijanje drva. Barat, Istra. XX stoljeće. Inv. br. 24801

388. KUDIJA — preslica
Drvo. Rezbareno. Vela Luka, Dalmacija. XX stoljeće. Inv. br. 12760

389. KUDIJAČA — preslica
Orahovo drvo. Rezano, paljeno. Potrevlje, Sinj. Početak XX stoljeća. Inv. br. 7913

390. PRESLICA
Drvo. Rezano, rezbareno. Bistra, Hrvatsko zagorje. Početak XX stoljeća. Inv. br. 1777

391. PRESLICA
Drvo. Rezano, na proboj. Laminac, Čazma. Početak XX stoljeća. Inv. br. 2778

392. PRESLICA
Drvo. Rezano, rezbareno, na proboj. Lika. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 16265

393. DAŠČICA ZA NAMATANJE VUNE I SVILE
Drvo. Rezano, urezivano, na proboj (38×6,5 cm). Kosare, Vrlika. Početak XX stoljeća. Inv. br. 15869

394. DAŠČICA ZA NAMATANJE VUNE I SVILE
Drvo. Rezano, rezbareno (32×7 cm). Kistanje, Knin. Početak XX stoljeća. Inv. br. 4075

395. DAŠČICA ZA NAMATANJE VUNE I SVILE
Drvo. Rezano, rezbareno, na proboj (32×5 cm). Kninsko polje. Početak XX stoljeća. Inv. br. 1233

396. KIŠČIĆ ZA NAMATANJE SVILE
Drvo. Rezbareno, na proboj. Sjeverna Dalmacija. Rađeno 1899. godine. Inv. br. 2330

397. KIŠČIĆ ZA NAMATANJE VUNE I SVILE
Javorovo drvo. Rezano, rezbareno. Krvarice, Knin. Početak XX stoljeća. Inv. br. 1236

398. KEPČIJA — pastirska čaša
Drvo. Rezano, rezbareno, dubljeno. Lika. Početak XX stoljeća. Inv. br. 3588

399. KEPČIJA — pastirska čaša
Drvo. Rezano dubljeno, rezbareno. Slavonija. Početak XX stoljeća. Inv. br. UO 19

400. KEPČIJA — pastirska čaša
Drvo. Dubljeno, na proboj. Velika, Slavonska Požega. Početak XX stoljeća. Inv. br. 6457

401. KEPČIJA — pastirska čaša
Drvo. Rezano, na proboj. Sibinj, Slavonski Brod. Početak XX stoljeća. Inv. br. 2013

402. KEPČIJA — pastirska čaša
Drvo. Urezivano, na proboj. Hrastine, Samobor. Početak XX stoljeća. Inv. br. 16994

403. SIRNJAČA — košarica za sušenje sira
Ljeskovina, pleteno. Draganički Mrzljak, Karlovac. Početak XX stoljeća. Inv. br. 947

404. KOŠ ZA SUŠENJE LEŠNJAKA
Ljeskovina. Pleteno. Domagovići, Jastrebarsko. Početak XX stoljeća. Inv. br. 10594

405. KORBA — košara za zrnje
Šumska slama. Pleteno. Hrvatsko zagorje. XX stoljeće. Inv. br. 17080

406. PEHAR
Pečena glina. Rad na nožnom kolu. Ocakljeno. Bedenec, Ivanec. Treća-četvrta decenija XX stoljeća. Inv. br. 11601

407. ŠTUCA
Pečena glina. Rad na nožnom kolu. Glazirano. Visina 32 cm. Jerovec. Početak XX stoljeća. Inv. br. 3162

408. LONAC
Pečena glina, glazura. Rađeno na nožnom kolu. Glazirano. Visina 28 cm. Jerovec. Početak XX stoljeća.

409. PEHAR
Pečena glina, glazura. Rad na nožnom kolu. Glazirano. Visina 14 cm. Jerovec, Hrvatsko zagorje. Početak XX stoljeća. Inv. br. 1094

410. PEHAREC — pehar
Pečena glina. Rad na nožnom kolu. Ocakljeno. Visina 14 cm. Jerovec, Hrvatsko zagorje. Početak XX stoljeća. Inv. br. 2428

411. LONAC
Pečena glina. Rad na nožnom kolu. Ocakljeno. Visina 24 cm. Jerovec, Hrvatsko zagorje. XX stoljeće. Inv. br. 2422

412. ZDELIČKA — zdjelica
Pečena glina. Rad na nožnom kolu. Ocakljeno. Visina 11 cm. Jerovec, Hrvatsko zagorje, XX stoljeće. Inv. br. 17970

413. ZDJELA
Pečena glina. Rad na nožnom kolu. Ocakljeno. Visina 26 cm. Petrinja. XX stoljeće. Inv. br. 12542

414. ZDELIČKA — zdjelica
Pečena glina. Rad na nožnom kolu. Ocakljeno. Promjer 18,5 cm. Koprivnica. Početak XX stoljeća.

415. ZDJELICA
Pečena glina. Rad na nožnom kolu. Ocakljeno (18,5×10,5 cm). Cerovec, Ivanec. XX stoljeće. Inv. br. 17197

416. CIMPULET — velika zdjela
Pečena glina. Izrađeno na nožnom kolu. Ocakljeno. Promjer 42 cm. Bikovec, Varaždin. XX stoljeće.

417. ČUP ZA HVATANJE RAKIJE
Pečena glina. Rad na nožnom kolu. Ocakljeno. Visina 40 cm. Gradište, Županja. XX stoljeće. Inv. br. 19745

418. KORŠOV — čup
Pečena glina. Rad na nožnom kolu. Visina 29 cm. Feričanci, Slavonija. XX stoljeće.

419. BONJA
Pečena glina. Rad na nožnom kolu. Ocakljeno. Visina 29 cm. Jerovec, Hrvatsko zagorje. Sredina XIX stoljeća. Inv. br. 14775

420. ČUPARA — čup za hvatanje rakijske
Lončarska zemlja. Rad na ručnom kolu. Kaljeno. Visina 42 cm. Golo Brdo, Slavonska Požega. Rađeno 1927. godine. Inv. br. 25106

421. LONAC S VENCEM
Lončarska zemlja. Rad na ručnom kolu. Visina 37 cm. Rakalj, Istra. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 23661

422. PADELICA ZA RIBU — posudica za ribu
Lončarska zemlja. Rad na ručnom kolu. Kaljeno. Visina 13 cm. Rakalj, Istra. XX stoljeće. Inv. br. 23679

423. LONČIĆ „KOSINJSKI“
Lončarska zemlja, kalcit. Rađeno na ručnom kolu. Kaljeno. Visina 11 cm. Bribir, Hrvatsko zagorje. XX stoljeće.

424. LOPIŽ — lonac za ognjište
Lončarska zemlja. Rad na ručnom kolu. Kaljeno. Visina 14 cm. Meja, Rijeka. Početak XX stoljeća. Inv. br. 11763

425. PADELA — posuda
Lončarska zemlja. Rad na ručnom kolu. Kaljeno. Visina 13 cm. Rakalj, Istra. XX stoljeće. Inv. br. 24827

426. BAKRA — zemljani kotlić
Lončarska zemlja. Rad na ručnom kolu. Kaljeno. Visina 21 cm. Potrevlje, Sinj. XX stoljeće. Inv. br. 24531

427. ČUP S POKLOPCEM
Lončarska zemlja. Rad na ručnom kolu. Kaljeno. Visina 26 cm. Ličko Lešće, Lika. XX stoljeće. Inv. br. 24536

428. LONAC
Lončarska zemlja. Rad na ručnom kolu. Kaljeno. Visina 48 cm. Kaluđerovac, Lika. Rađeno 1923. godine. Inv. br. 18648

429. KOZICA — zdjela za kuhanje
Lončarska zemlja. Rad na ručnom kolu. Kaljeno. Visina 15 cm. Liplje, Gorski kotar. Početak XX stoljeća. Inv. br. 24064

430. SREBLIVEC — vrčić
Kamenina. Rad na nožnom kolu. Visina 19 cm. Torčec, Drnje. Početak XX stoljeća. Inv. br. 5019

431. ŠTUCA ZA NOŠENJE VODE

Lončarska zemlja. Rad na nožnom kolu. Visina 22 cm. Zdenčina, Jastrebarsko. XX stoljeće. Inv. br. 25274

432. KORŠOV

Pečena glina. Rad na nožnom kolu. Visina 33,5 cm. Slavonija. XX stoljeće. Inv. br. 17637

433. FUČKALICA — pištaljka

Pečena glina. Modelirano. Ocakljeno. Jerovec, Hrvatsko zagorje. Prva polovina XX stoljeća. Inv. br. 10160

434. FUČKALICA — pištaljka

Jerovec, Hrvatsko zagorje. Prva polovina XX stoljeća. Inv. br. 10161

435. FUČKALICA — pištaljka

Pečena glina. Modelirano. Ocakljeno. Jerovec, Hrvatsko zagorje. Prva polovina XX stoljeća. Inv. br. 10164a

436. FUČKALICA — pištaljka

Pečena glina. Modelirano. Ocakljeno. Jerovec, Hrvatsko zagorje. Prva polovina XX stoljeća. Inv. br. 10164

437. FUČKALICA — pištaljka

Pečena glina. Modelirano. Ocakljeno. Jerovec, Hrvatsko zagorje. Prva polovina XX stoljeća. Inv. br. 10165

438. FUČKALICA — pištaljka

Pečena glina. Modelirano. Ocakljeno. Jerovec, Hrvatsko zagorje. Prva polovina XX stoljeća. Inv. br. 11608

439. FUČKALICA — pištaljka

Pečena glina. Modelirano. Ocakljeno. Jerovec, Hrvatsko zagorje. Prva polovina XX stoljeća. Inv. br. 13087

440. ŠTEDNA KASICA U OBLIKU SVINJE

Glina. Rad na nožnom kolu, modelirano rukom. Engobirano, ocakljeno. Čakovec, Međimurje. Rađeno 1974. godine. Inv. br. 24565

441. PEKVA

Glina. Rad na ručnom kolu. Kaljeno. Visina 21 cm. Ličko Lešće. XX stoljeće. Inv. br. 24529

442. LEFRA CIGANICA — pokladna maska

Vrbovo drvo. Dubljeno. Kvitrovec, Međimurje. Dru- ga polovina XX stoljeća. Inv. br. 19846

443. LAFRA CIGANICA — pokladna maska

Vrbovo drvo, konoplja. Dubljeno. Turčišće, Međimurje. Sredina XX stoljeća. Inv. br. 22047

444. LAMPA BIRKON — pokladna maska

Turčišće, Međimurje. Polovina XX stoljeća. Inv. br. 17142

445. LAMPA „KOZA“ — pokladna maska

Hrastovo drvo. Dubljeno. Podturen, Međimurje. Polovina XX stoljeća. Inv. br. 17145

446. GLAVINA — dio mišnica

Drvo. Dubljeno, rezano. Otok Krk. Početak XX stoljeća. Inv. br. 10554

447. STRAJNČICA — svirala

Javorovo drvo. Dubljeno, paljeno. Duljina 37 cm. Stubički Laz, Hrvatsko zagorje. Početak XX stoljeća. Inv. br. 8176

448. TROJKA — svirala

Javorovo drvo. Dubljeno, paljeno. Duljina 50 cm. Bistrički Laz, Hrvatsko zagorje. Početak XX stoljeća. Inv. br. 3973

449. DVOJNICE — svirala

Klenovo drvo. Dubljeno, rezbareno. Duljina 27 cm. Zelovo, Sinj. Treća-četvrta decenija XX stoljeća. Inv. br. 10698

450. SOPILE VELE I MALE

Drvo. Tokareno, rezano. Duljina: a) 46 cm; b) 43 cm. Gostinjac, otok Krk. Prva polovina XX stoljeća. Inv. br. 14761, 2044

451. BAJSEK — dječja svirala

Javorovo drvo. Rezano, dubljeno, paljeno. Duljina 15 cm. Stubički Laz, Hrvatsko zagorje. Prva polovina XX stoljeća. Inv. br. 8180

452. TRUMBETA — dječja svirala

Lipovo drvo. Rezano, dubeno. Duljina 16,8 cm. Stubički Laz, Hrvatsko zagorje. Prva polovina XX stoljeća. Inv. br. 10182

453. MIŠNICE

Ovčja koža, javorovo drvo. Štavljeno, rezano, rezbareno. Kistanje, Benkovac. Početak XX stoljeća. Inv. br. 10001

454. VIJALO — lijerica

Javorovo drvo. Rezano, urezivano, ulaganje zrcala. Duljina 53 cm. Hvar. Prva polovina XIX stoljeća. Inv. br. 420

455. GUSLE

Javorovo drvo. Rezano, rezbareno. Duljina 74 cm. Zelovo, Sinj. Polovina XX stoljeća. Inv. br. 9927

456. GUSLE

Javorovo drvo. Rezano, rezbareno. Duljina 69 cm. Žegar, Benkovac. Početak XX stoljeća. Inv. br. 10246

457. KLIČICE ZA ŠARANJE PISANICA
Drvo. Donji Vidovec, Međimurje. Druga polovina
XX stoljeća. Inv. br. 22261a,b

458. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom. Vidovec, Prelog. Prva polovina XX
stoljeća. Inv. br. 6600

459. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom. Martin, Našice. Prva polovina XX
stoljeća. Inv. br. 6269

460. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom. Okolica Slavonskog Broda, Prva
polovina XX stoljeća. Inv. br. 6672

461. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom. Prelog, Međimurje. Prva polovina
XX stoljeća. Inv. br. 7022

462. JAJE USKRSNO „NAPENGANO”
Šarano voskom. Trnovo, Dubrovnik. Prva polovina
XX stoljeća. Inv. br. 9534

463. JAJE USKRSNO „NAPENGANO”
Šarano voskom. Donji Majkovi, Dubrovnik. Prva po-
lovina XX stoljeća. Inv. br. 9536

464. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom. Gorjani, Đakovo. Prva polovina XX
stoljeća. Inv. br. 3857

465. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom. Glogovica, Slavonski Brod. Prva
polovina XX stoljeća. Inv. br. 3344

466. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom. Glogovica, Slavonski Brod. Prva
polovina XX stoljeća. Inv. br. 3343

467. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom. Trnava, Đakovo. Prva polovina XX
stoljeća. Inv. br. 884

468. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom. Drenje, Đakovo. Prva polovina XX
stoljeća. Inv. br. 11013

469. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom. Vinkovci. Prva polovina XX stolje-
ća. Inv. br. 10233

470. KOPORAN
Tvorničko sukno, svila, tvornička vrpca. Zanatski
rad. Vezeno. Obrovac. Konac XIX stoljeća. Inv. br.
BK 1135

471. ČARAPE SA ZRNJCIMA
Vuna, perlice. Pleteno. na pet igala. Otok, Vinkovci.
Prva polovina XX stoljeća. Inv. br. 12715

472. NARUKVICE
Vuna, perlice. Pleteno na pet igala. Slavonska Po-
žega. Prva polovina XX stoljeća. Inv. br. 1135a, b

473. NARUKVICE
Vuna, perlice. Pleteno na pet igala. Emovci, Sla-
vonska Požega. Prva polovina XX stoljeća. Inv. br.
11236a, b

474. KOPČE — „majite”
Mjedena legura, staklo. Lijevano, pozlata, ulaganje
kamenja. Dalmacija. Konac XIX stoljeća. Inv. br.
7250

475. TKANICA S PAFOTOM
Svila, srebro. Tkano, izrada resa, filigran (tkanica
108×6 cm). Dalmacija. Konac XX stoljeća. Inv. br.
11839a, b

476. REČINI — naušnice
Zlato, biseri. Zanatski rad, lijevanje, granulacija.
Dubrovnik. Sredina XIX stoljeća. Inv. br. 25312a, b

477. PERUŽINI — ogrlica
Zlato. Zanatski rad, filigran. Dubrovnik. Sredina XIX
stoljeća. Inv. br. BK 1069

478. NAUŠNICE
Zlato. Zanatski rad. Dalmacija. XIX stoljeće. Inv.
br. BK 1055

479. REČINI NA FJOK — naušnice
Zlato. Zlatarski rad, filigran. Konavli. Konac XIX
stoljeća. Inv. br. 17353a, b

480. REČINI — naušnice
Zlato, prirodni biser, email, staklo. Znanatski rad.
Župa. Dubrovnik. Konac XIX stoljeća. Inv. br.
24940a, b

481. IGLA NA PRSI — ukrasna igla
Zlato, zanatski rad, lijevano, filigran. Župa. Dubrov-
nik. XIX stoljeće. Inv. br. 18732

482. ŠPIODA — igla
Pozlaćeno srebro. Filigran, lijevano. Otok Pag. Ko-
nac XIX stoljeća. Inv. br. 15051

483. ŠPIODA — igla
Pozlaćeno srebro. Filigran. Otok Pag. Konac XIX
stoljeća. Inv. br. 15056

484. ŠPIODA — igla
Pozlaćeno srebro. Lijevano. Otok Pag. Konac XIX
stoljeća. Inv. br. 15053

485. ŠPIODA — igla
Pozlaćeno srebro. Lijevano. Otok Pag. Konac XIX
stoljeća. Inv. br. 15058

486. PRSTEN

Zlato, biseri. Zanatski rad. Dalmacija. XIX stoljeće. Inv. br. BK 1071

487. PRSTEN S KARNJOLOM

Zlato, karneol. Zanatski rad. Split. Treća-četvrta decenija XX stoljeća. Inv. br. 25247

488. PRSTEN „KRSTAVAC“

Zlato. Filigran, granulacija, zanatski rad. Čilipi, Dubrovnik. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 17567

489. PRSTEN

Zlato. Zlatarski rad. Otok Krk. XIX stoljeće. Inv. br. 3359

490. PULČAG — prsni nakit

Srebrna legura. Lijeivano, ulaganje kamena. Sjeverna Dalmacija. XIX stoljeće. Inv. br. 1133

491. GJENDAR — pregača s novcima

Pamuk (novac 110×42 cm). Kosore, Vrljika. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 14610

492. PLOČE POD GRLO

Pozlaćeni metal. Filigran. Sjeverna Dalmacija. XIX stoljeće. Inv. br. BK 7332

493. KRIŽ — privjesak za lanac

Srebro. Lijevanje, graviranje. Otok Pag. XIX stoljeće. Inv. br. 19892

494. PRIVJESAK SA SEDEFOM

Srebro, sedef. Filigran. Dalmacija. XIX stoljeće. Inv. br. 10433

495. PRIVJESAK S TALIROM

Srebro, kamen. Filigran. Dalmacija. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 16108

496. NAUŠNICE

Zlato, granati. Zlatarski rad. Dalmacija. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 2/7235

497. REČINI — naušnice

Srebrna legura, zlato. Zanatski rad, filigran, lijevanje, granulacija. Primorje. XIX stoljeće. Inv. br. 19022a, b

498. SRCE — privjesak

Srebro. Filigran, granulacija, ulaganje. Dalmacija. XIX stoljeće.

499. NAUŠNICE

Srebro. Zanatski rad. Baranja. XIX stoljeće.

500. OBOČIČI — naušnice

Pozlaćeno srebro. Zanatski rad. Srebro. Filigran. Đakovština. XIX stoljeće. Inv. br. 187

501. NAUŠNICE

Pozlaćeno srebro. Zanatski rad. Dalmacija. Konac XIX stoljeća. Inv. br. BK 1088

502. CINTRA — ukrasna iglica

Srebrna legura. Lijeivano, probijeno. Prkovci, Slavonska. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 20880a, b

503. DRONJKI — ukrasna igla

Metal. Filigran. Topolje, Baranja. Početak XX stoljeća. Inv. br. 12393

504. SREBRNI ŽUTCI — prsni nakit

Žica, taliri, porculan. Filigran, nizanje. Plaški, Ogulin. XIX stoljeće. Inv. br. 15840

505. SRCE — ukras za prsa

Karton, metal, raznobojne perle. Šivano. Kupinec. Rađeno 1977. godine. Inv. br. 25311

506. GRILINČEK — ogrlica

Perle. Nizanje na konac. Kupinec, Jastrebarsko. Druge polovina XX stoljeća. Inv. br. 24715

507. OGRLICA

Perlice. Nizanje. Hrvatsko zagorje. Početak XX stoljeća.

508. IGLICA — igla za prsa

Metal, perle. Zanatski rad. Hrvatsko zagorje. Početak XX stoljeća.

509. CVANCIGE — prsni nakit

Srebro, novac, vrpca. Donja Lučenica, Pisarovina. Početak XX stoljeća. Inv. br. 16310

510. TOKE — muški ukras na koporanu

Toke, tvornička metalna vrpca. Lijeivano, iskućano. Vrljika. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 14964

511. ŠPIODA — ukrasna igla

Srebro. Filigran. Potravlje, Sinj. Početak XX stoljeća. Inv. br. 5169

512. PUCA — puceta

Srebrna legura. Tordirana žica, filigran. Srednja Poljica. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 18233a, b, c

513. PUCA POD GRLOM

Srebro, filigran. Dalmacija. Početak XX stoljeća. Inv. br. 17096a, b

514. KRALUŽI — ogrlica

Staklena zrna. Nizanje na konac. Okolica Zagreba. Početak XX stoljeća. Inv. br. 23920

515. KRALJUŽI BISERNJAKI — ogrlica od sedefa

Sedef. Nizanje na konac. Sunjska Greda, Sisak. Konac XIX stoljeća. Inv. br. 18488

516. KRALUŽI — ogrlica od koralja
Koralj. Nizanje na konac. Sunja. Početak XX sto-
ljeća. Inv. br. 15319

517. DJUNDJ — ogrlica
Staklena zrnca. Nizano na konac. Drežnik, Brezo-
vica. Početak XX stoljeća. Inv. br. 23929

518. KRALUŽI — ogrlica
Staklena zrna nalik na granat. Nizano na konac. Oko-
lica Zagreba. Početak XX stoljeća. Inv. br. 3640

519. TORNIČEK — svadbena kruna
Brokatna vrpca, staklena zrnca, ogledalca. Šivano.
Kupinec, Jastrebarsko. Početak XX stoljeća. Inv.
br. 15847

520. GRLIČI — dio obuće
Domaće sukno, pamuk, vuna. Pleteno, vezeno. Med-
vode, Obrovac. Početak XX stoljeća. Inv. br. 4065

521. PRESLICA
Drvo. Rezano, rezbareno. Lika. Konac XIX stoljeća.
Inv. br. 2006

SR SLOVENIJA

PREDMETI IZ SLOVENSKEG ETNOGRAFSKOG MUZEJA U LJUBLJANI

522. HRISTOV KRST
Ulje na drvetu (70,5×61 cm). Okolina Škofje Loke.
XIX vek. Inv. br. EM 1038

523. HRISTOS POD KRSTOM
Ulje na drvetu (33×43,5 cm). Srednja Slovenija.
Prva polovina XIX veka. Inv. br. 10022d

524. HRISTOS PRED PILATOM
Ulje na drvetu (42×34 cm). Bič. XIX vek. Inv. br.
EM 9621a

525. TAJNA SVETE PORUKE
Ulje na platnu (29×33 cm). Okolina Kranja. Prva
polovina XIX veka. Inv. br. EM 932

526. HRISTOS MUČENIK
Ulje na drvetu (45,5×28,5 cm). Okolina Škofje Loke.
Druga trećina XIX veka. Inv. br. EM 3269

527. NEVERNI TOMA
Ulje na drvetu (45,5×29 cm). Okolina Škofje Loke.
Druga trećina XIX veka. Inv. br. 3270

528. SVETA TROJICA
Ulje na drvetu (40,5×30 cm). Okolina Škofje Loke.
Godina 1854. Inv. br. 3272

529. GOSTIONIČARKA
Ulje na drvetu (46×22 cm). Radomlje. XIX vek.
Inv. br. EM 7358

530. POKLONJENJE SVETA TRI KRALJA
Ulje na drvetu (50×38,5 cm). Kranjska Gora. Kraj
XVIII ili početak XIX veka. Inv. br. 12450

531. MOLITVA ILI ZAHVALNOST SVETOJ LUCIJI ZA
ZDRAVE OČI — votivna slika
Ulje na platnu (25×16 cm). Skaračuna. Godina
1729. Inv. br. EM 6746

532. MOLITVA ILI ZAHVALNOST MARIJI SEDAM
ŽALOSTI ZA ZDRAVLJE — votivna slika
Ulje na platnu (46×32 cm). Nova Štifta. Godina
1740. Inv. br. EM 2327

533. MOLITVA ILI ZAHVALNOST HRISTU ZA STOKU
— votivna slika
Ulje na drvetu (40×29,5 cm). Križna Gora. Godina
1824. Inv. br. 3928

534. MOLITVA MARIJI ZA STOKU — votivna slika
Ulje na drvetu (40×29,5 cm). Šmarna Gora. Prva
polovina XIX veka. Inv. br. 11055

535. MOLITVA ILI ZAHVALNOST SV. STEFANU I SV. KUZMANU I DAMJANU ZA STOKU — votivna slika

Ulje na drvetu (52×44 cm). Godina 1764. Inv. br. EM 8962

536. MOLITVA ILI ZAHVALNOST MARIJI ZA ZDRAVLJE — votivna slika

Ulje na drvetu (30,5×23,5 cm). Velesovo. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 3975

537. SVETI ANDRIJA

Slika na staklu (32,5×24,5 cm). Gorenjska. Druga trećina XIX veka. Inv. br. EM 8424

538. SVETI FRANJA

Slika na staklu (31,5×24 cm). Gorenjska. Druga trećina XIX veka. Inv. br. EM 9217

539. SVETI JOVAN KRSTITELJ

Slika na staklu (32,5×25 cm). Gorenjska. Druga trećina XIX veka. Inv. br. EM 3257

540. MARIJINO KRUNISANJE

Slika na staklu (33×25,5 cm). Gorenjska. Druga trećina XIX veka. Inv. br. EM 8810

541. SVETA VARVARA

Slika na staklu (34,5×25 cm). Gorenjska. Druga polovina XIX veka. Inv. br. EM 3267

542. PRIZOR IZ LEGENDE O SVETOM ANTONU PA-DOVANSKOM

Slika sa košnice. Ulje na drvetu (14×32 cm). Gorenjska. Godina 1867. Inv. br. EM 2340

543. PRIČA O IZGUBLJENOM SINU — slika sa košnice

Ulje na drvetu (12,5×29,5 cm). Selce. Druga trećina XIX veka. Inv. br. EM 2519

544. ŽIVOTINJE NOSE LOVCA NA POGREB — motiv iz legende **naopaki svet**, slika sa košnice

Ulje na drvetu (12,5×33,5 cm). Gorenjska. Druga trećina XIX veka. Inv. br. EM 3128

545. TUČA ŽENA OKO MUŠKIH PANTALONA — slika sa košnice

Ulje na drvetu (12,5×32,5 cm). Stranska Vas. Godina 1863. Inv. br. 11701

546. ĐAVO VOZI ŽENSKJE SUKNJE — ismejavanje ženske taštine, slika sa košnice

Ulje na drvetu (14,5×27,5 cm). Pungert. Kraj XIX veka. Inv. br. EM 2346

547. PUŽ NAPADA KROJAČA — ismejavanje krojačke sporosti, slika sa košnice

Ulje na drvetu (15,5×30 cm). Pungert. Kraj XIX veka. Inv. br. EM 2377

548. SELJAK LJULJA FRANCUSKOG VOJNIKA — slika sa košnice

Ulje na drvetu (15×26,5 cm). Pungert. Kraj XIX veka. Inv. br. EM 286

549. DVOBOJ PEGAMA I LAMBERGERA — prizor iz narodne pesme, slika sa košnice

Ulje na drvetu (15×48,5 cm). Gorenjska. Druga trećina XIX veka. Inv. br. EM 282

550. ZAMIŠLJENI HRISTOS

Lipovo drvo, uljana polihromija. Visina 31 cm. Mala Stara Vas. Prva polovina XIX veka. Inv. br. EM 6297

551. SVETAC

Lipovo drvo, uljana polihromija. Visina 30 cm. Srednja. XIX vek. Inv. br. EM 10434

552. „ECCE HOMO!”

Drvo, uljana polihromija. Visina 68 cm. Srednja. Druga polovina XIX veka. Inv. br. EM 2662

553. MARIJA SA DETETOM

Lipovo drvo, uljana polihromija. Visina 55 cm. Dolenjska. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 10973

554. SVETA MARIJA

Drvo, uljana polihromija. Visina 60 cm. Dolenjska. Kraj XIX veka. Inv. br. EM 2208

555. SVETA MARIJA

Lipovo drvo, ostaci uljane polihromije. Visina 39,5 cm. Rašica. Kraj XIX veka. Inv. br. EM 2105

556. MARIJA IZ LURDA

Lipovo drvo, uljana polihromija. Visina 50,5 cm. Mengeš. Kraj XIX veka. Inv. br. EM 9103

557. MARIJA SA DETETOM

Lipovo drvo, uljana polihromija. Visina 62 cm. Javorščica. Kraj XIX veka. Inv. br. EM 2389

558. SVETI VALENTIN

Lipovo drvo, uljana polihromija. Visina 46,5 cm. Srednja Slovenija. Godina 1900. Inv. br. EM 9396

559. OLTAR SA SVETIM ĐORĐEM

Drvo, uljana polihromija (40×27×12,5 cm). Gorenjska. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 10631

560. OLTAR SA PLASTIKOM „ECCO HOMO”!

Drvo, uljana polihromija (29×23×9,5 cm). Gorenjska. XIX vek. Inv. br. EM 3048

561. KONJIC — motiv

Drvo, uljana polihromija. Okolina Mengeša. Godina 1853. Inv. br. EM 10459

562. KRAVICA — votiv
Lipovo drvo, uljana polihromija. Okolina Mengeša. XIX vek. Inv. br. EM 10463

563. PRASE — votiv
Drvo, uljana polihromija. Okolina Mengeša. XIX vek. Inv. br. EM 10471

564. ŠKRINJA
Drvo, kazeinska polihromija (88×166×72 cm). Forme. Godina 1698. privatna svojina, Ljubljana

565. ŠKRINJA
Orahovo drvo, intarzija (53×159,5×56 cm). Prosek pri Trstu. Kraj XVIII ili početak XIX veka. Inv. br. EM 7047

567. ŠKRINJA — sa slikom sv. Luke
Drvo, uljana polihromija (59×125×62 cm). Gorenjska. Godina 1832. Inv. br. EM 6427

568. ŠKRINJICA
Hrastovo drvo, kovani i pocinkovani okov. Srednja Slovenija. Druga polovina XVII veka. Inv. br. EM 2697

569. ŠKRINJICA
Drvo. Gornji Grad. Godina 1812. Inv. br. EM 1072

570. ŠKRINJICA
Drvo, uljane boje. Potkoren. Godina 1851. Inv. br. EM 1071

571. ORMAR sa predstavom Marijinog hodočašća
Drvo, uljana polihromija (176×103×49 cm). Severozapadna Štajerska. Godina 1828. Inv. br. D 9/I 1948.

572. VRATA ORMARA
Drvo, uljana polihromija (99×53 cm). Gorenjska. XIX vek. Inv. br. E 2070

573. STRANICA KREVETA sa likom Majke Božje
Drvo, uljana polihromija (107×105 cm). Gornjesavska dolina. Godina 1870. Inv. br. D 7/I 1949.

574. KOLEVKA
Drvo, uljana polihromija. Kranjska Gora. Godina 1863. Inv. br. 11518

575. KOLEVKA
Drvo, uljana polihromija. Gorenjska. Godina 1869. Inv. br. E 2045

576. STOLICA
Orahovo i jasenovo drvo. Dol pri Sori. Godina 1812. Inv. br. 11522

577. STOLICA
Drvo. Krnica pri Bledu. Kraj XIX ili početak XX veka. Inv. br. EM 12847

578. KAŠIKAR
Drvo (15,5×14×14 cm). Potkoren. XIX vek. Inv. br. 11315

579. KAŠIKAR
Javorovo drvo (22×16×17 cm). Srednja Slovenija. XIX vek. Inv. br. E 2114

580. KAŠIKAR
Drvo. Uljana polihromija (21×14×14,5 cm). Kranjska Gora. Godina 1842. Inv. br. 11305

581. VODIR
Orahovo drvo. Zabukovje. Kraj XIX ili početak XX veka. Inv. br. EM 6431

582. VODIR
Drvo. Gorenjska. Druga polovina XIX veka. Inv. br. E 2227

583. ŠTAP
Drenovo drvo, rezbareno. Dužina 92 cm. Logatec. XVIII vek. Inv. br. EM 1004

584. ŠTAP
Drenovo drvo, rezbareno. Dužina 89,5 cm. Srednja Slovenija. Prva polovina XIX veka. Inv. br. E 1796

585. DEO ŠTAPA
Drvo, rezbareno. Dužina 36 cm. Srednja Slovenija. Druga polovina XIX veka. Inv. br. EM 2732

586. PRESLICA ZA KOLOVRAT
Trešnjevo drvo. Severozapadna Slovenija. Kraj XVIII veka. Inv. br. E 1656

587. PRESLICA ZA KOLOVRAT
Kruševo drvo. Severozapadna Slovenija. Prva trećina XIX veka. Inv. br. E 1676

588. PRESLICA ZA KOLOVRAT
Kruškovo drvo. Severozapadna Slovenija. Prva polovina XIX veka. Inv. br. E 1654

589. POSTOLJE PRESLICE
Bukovo drvo. Koprivnik. Inv. br. 11249

590. „IGLA“ PRESLICE
Kruškovo drvo. Kranjska Gora. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 11442

591. LULA
Drvo, bronza, inkrustacija. Gorjuše. Prva polovina XIX veka. Inv. br. E 1871

592. LULA
Drvo, bronza, inkrustacija. Gorjuše. Prva polovina XIX veka. Inv. br. E 1874

593. LULA „ČEDRA“

Drvo, alpaka, inkrustacija. Gorjuše. Kraj XIX veka. Inv. br. 11464

594. LULA

Drvo, stakleni koral, alpaka. Rezbareno. Dolenjska. Druga polovina XIX veka. Inv. br. EM 1875

595. LULA

Drvo. Rezbareno. Stakovica pri Kamniku. Prva polovina XX veka. Inv. br. EM 5881

596. JARAM

Jasenovo drvo. Brezov dol. Druga polovina XIX veka. Inv. br. EM 10678

597. JARAM

Jesenovo drvo. Kočevje. Kraj XIX ili početak XX veka. Inv. br. EM 9059

598. ŠARKA ZA ORMAR

Kovano gvožđe. Srednja Slovenija. Kraj XV ili početak XVI veka. Inv. br. D1/II 1936

599. ŠARKA ZA ŠKRINJU

Kovano i gravirano gvožđe. Srednja Slovenija. XVII vek. Inv. br. D 1/II 1937

600. ŠARKA ZA ŠKRINJU

Kovano i gravirano gvožđe. Srednja Slovenija. XVIII vek. Inv. br. D 1/II 1938

601. ŠARKE ZA VRATA — par

Kovano i gravirano gvožđe. Ljubljana. XVII vek. Inv. br. EM 10419 H i I

602. ŠARKA ZA ORMAR

Kovano i gravirano gvožđe. Srednja Slovenija. XVII vek. Inv. br. D 1/II 1939

603. OKOV ZA VRATA

Kovano i gravirano gvožđe. Srednja Slovenija. XVII vek. Inv. br. D 1/II 1940

604. OKOV ZA VRATA

Kovano i gravirano gvožđe. Srednja Slovenija. XVIII vek. Inv. br. D 1/II 1941

605. KLJUČAONICA

Kovano i gravirano gvožđe. Srednja Slovenija. XVII vek. Inv. br. D 1/II 1942

606. KLJUČAONICA

Kovano i gravirano gvožđe. Srednja Slovenija. XVIII vek. Inv. br. D 1/II 1943

607. KUKA

Kovano gvožđe, livena bronza. Srednja Slovenija. XIX vek. Inv. br. D 1/II 1944

608. KVAKA

Kovano gvožđe. Srednja Slovenija. XVIII vek. Inv. br. D 1/II 1945

609. KLJUČ

Kovano gvožđe. Okolina Kranja. XVIII vek. Inv. br. EM 13114

610. KLJUČ

Kovano gvožđe. Okolina Kranja. XVIII vek. Inv. br. EM 13113

611. DVOJNJI KLJUČ

Kovano gvožđe. Kraj XVIII ili početak XIX veka. Inv. br. 13373

612. PREKLAD

Kovano gvožđe. XVII ili XVIII vek. Inv. br. D 1/II 1946

613. LATERNA — svetiljka

Gvožđe. Visina 27,5 cm. Srednja Slovenija. XIX vek. Inv. br. D 1/II 1947

614. ČEŠALJ ZA GRIVU

Livena bronza. Srednja Slovenija. XIX vek. Inv. br. 10569

615. TESARSKA SEKIRA

Kovano gvožđe. Brezov Dol. XIX vek. Inv. br. EM 10672

616. SKLEPANEC — pojas

Posrebrna i pozlaćena bronza. Gorenjska. XVIII vek. Inv. br. EM 8834

617. SKLEPANEC — pojas

Bronza presovana, posrebrnenje i pozlata. Gorenjska. Kraj XVIII ili početak XIX veka. Inv. br. EM 8940

618. SKLEPANEC — pojas

Liveno srebro, delimično pozlaćeno. Kranj. XIX vek. Inv. br. EM 8954

619. SKLEPANEC — pojas

Liveni kositer. Severozapadna Slovenija. XIX vek. Inv. br. EM 1126

620. SKLEPANEC — pojas

Livena i presovana bronza i staklo. Kraj XIX veka. Inv. br. EM 9

621. SKLEPANEC — pojas

Bronza, presovana i livena. Spodnja Senica. Kraj XIX i početak XX veka. Inv. br. EM 8533

622. POSUDA

Pečena glina, zelena glaz. Visina 23 cm. Okolina Višnje Gore. XVII vek. Inv. br. 11865

623. POSUDA

Pečena glina. Zelena gleđ. Visina 29 cm. Gorenjska. Kraj XVIII ili početak XIX veka. Inv. br. EM 863

624. POSUDA

Pečena glina. Zelena gleđ. Visina 19,5 cm. Dobropolje. Prva polovina XIX veka. Inv. br. 11886

625. SVETI ĐORĐE UBIJA ZMAJA

Pečena glina. Raznobojna gleđ. Visina 18 cm. Dolenja Vas pri Ribnici. Godina 1925. Inv. br. EM 10185

626. DIVLJI ČOVEK — „GORJAN“

Pečena glina. Raznobojna gleđ. Visina 19 cm. Dolenja Vas pri Ribnici. Prva polovina XX veka. Inv. br. EM 10198

627. PIŠTALJKA — JELEN

Pečena glina. Gledosana. Dolenja Vas pri Ribnici. Godina 1929. Inv. br. EM. 208

628. PIŠTALJKA — PTICA

Pečena glina. Gledosana. Dolenja Vas pri Ribnici. Godina 1929. Inv. br. EM 267

629. PIŠTALJKA — LABUD

Pečena glina. Raznobojna gleđ. Groblje. Polovina XX veka. Inv. br. EM 8216

630. PIŠTALJKA — LAV

Pečena glina. Gledosana. Dolenja Vas pri Ribnici. Godina 1969. Inv. br. EM 12915

631. SLANIK

Pečena glina. Raznobojna gleđ. Visina 23 cm. Moščanci. Godina 1930. Inv. br. EM 744

632. TANJIR

Pečena glina. Engobiran i gledosan. Moščanci. Godina 1947. Inv. br. EM 5848

633. TANJIR

Pečena glina. Engobirano i gledosano. Moščanci. Godina 1974. Inv. br. 5850.

634. TANJIR

Pečena glina. Engobiran i gledosan. Bogojina. Godina 1948. Inv. br. EM 6362

635. ČINIJA

Pečena glina. Engobirana i gledosana. Groblje. Polovina XX veka. Inv. br. EM 8234

636. KALUP ZA PECIVO

Pečena glina opletena žicom. Koruška. XIX vek. Inv. br. EM 8393

637. BUČKA ZA MASLO

Pečena glina. Gledosana. Visina 29 cm. Gradac. Prva polovina XX veka. Inv. br. EM 12622

638. LONČIĆ

Pečena glina. Gledosan. Visina 14,5 cm. Prekomurje. Polovina XX veka. Inv. br. EM 6985

639. VRČ

Pečena glina. Visina 35 cm. Zerovinci. Polovina XX veka. Inv. br. 13980

640. BOKAL

Pečena glina. Gledosan. Visina 17,5 cm. Gradac. Godina 1929. Inv. br. EM 639

641. VRČ

Pečena glina. Gledosan. Visina 22,5 cm. Moščanci. Godina 1930. Inv. br. EM 678

642. VRČ

Pečena glina. Gledosan. Visina 20 cm. Martjanci. Godina 1947. Inv. br. EM 5872

643. POJAS

Koža, kositrane zakovice, staklo, gvozdene kopče. Severozapadna Slovenija. Kraj XVIII ili početak XIX veka. Inv. br. EM 92

644. POJAS

Koža, kositrane zakovice, gvozdene kopče. Severozapadna Slovenija. Kraj XVIII i početak XIX veka. Inv. br. EM 112

645. POJAS

Koža. Vez kožom i gušćijim perjem, svilene trake. Ziljska dolina. Prva polovina XIX veka. Inv. br. EM 5981

646. POJAS

Koža. Utisnute šare, vez kožom. Vinica. XIX vek. Inv. br. EM 1109

647. BIČ

Koža. Vezeno. Koruška. Godina 1843. Inv. br. D 1/II 1950

648. PANTALONE

Koža. Stranje. Druga polovina XIX veka. Inv. br. EM 7744

649. STOLNJAK

Platno. Laneni vez i čipka na batiće (153×123 cm). Srednja Slovenija. Kraj XVIII početak XIX veka. Inv. br. EM 326

650. STOLNJAK

Platno. Laneni vez i čipka na batiće (159×109 cm). Gorenjska. Kraj XVIII, početak XIX veka. Inv. br. EM 1168

651. STOLNJAK

Pretkivano platno (157×120 cm). Bela Krajina. Druga polovina XIX veka. Inv. br. EM 522

652. PREKRIVKA ZA USKRŠNJE JELO

Platno. Laneni vez, optočen čipkom (99×99 cm). Srednja Slovenija. Prva polovina XIX veka. Inv. br. EM 919

653. PREKRIVKA ZA USKRŠNJE JELO

Platno. Laneni vez, optočen čipkom (84×80 cm). Srednja Slovenija. Prva polovina IX veka. Inv. br. EM 926

654. PREKRIVKA ZA USKRŠNJE JELO

Platno. Vuneni vez, optočen kukičanjem (77×79 cm). Srednja Slovenija. Godina 1954. Inv. or. EM 907

655. PREKRIVKA ZA KRŠTENJE

Platno. Vuneni vez (88×88 cm). Rateče. Godina 1876. Inv. br. EM 913

656. ČARŠAF

Platno. Pretkivano, čipka na batiče (180×145 cm). Gorenjska. Kraj XVIII i početak XIX veka. Inv. br. EM 1207

657. UBRUS

Platno. Laneni vez i čipka na batiče (254×31 cm). Gorenjska. Kraj XVIII i početak XIX veka. Inv. br. EM 347

658. UBRUS

Platno. Pretkivano, dvobojno (174×24 cm). Bela Krajina. Druga polovina XIX veka. Inv. br. EM 528

659. JASTUČNICA

Platno. Svileni vez, čipka na batiče (45×120 cm). Srednja Slovenija. Kraj XVIII i početak XIX veka. Inv. br. EM 1275

660. JASTUČNICA

Platno. Laneni vez (43×108 cm). Srednja Slovenija. Kraj XVIII i početak XIX veka. Inv. br. EM 1271

661. JASTUČNICA

Platno. Vuneni vez (46×107 cm). Gorenjska. Kraj XVIII i početak XIX veka. Inv. br. EM 1272

662. JASTUČNICA

Platno. Vuneni vez (46×114 cm). Gorenjska. Kraj XVIII i početak XIX veka. Inv. br. EM 370

663. PEČA — marama

Platno. Beli vez, til i čipka (128×123 cm). Zagorje. Sredina XIX veka. Inv. br. EM 585

664. PEČA — marama

Platno. Beli vez, til i čipka (154×150 cm). Srednja Slovenija. Sredina XI veka. Inv. br. EM 674

665. PEČA — marama

Platno. Beli vez, til i čipka (153×150 cm). Gorenjska. Druga polovina XIX veka. Inv. br. EM 777

666. MARAMA — za vrat

Svila. Tkana. Gorenjska. Sredina XIX veka. Inv. br. EM 1508

667. AVBA — kapa

Srebrne i pozlačene niti, šljokice, svilene trake. Vez, čipka na batiče. Gorenjska. Sredina XIX veka. Inv. br. EM 7700

668. AVBA — kapa

Zlatne niti, šljokice, staklene perle. Vez. Rož, Koruška. Prva polovina XIX veka. Inv. br. EM 234

669. ČELNIK ZA ABVU — kapu

Crni vez. Gorenjska. Kraj XVIII i početak XIX veka. Inv. br. 12639

670. ČELNIK ZA ABVU — kapu

Pozlačene niti i šljokice. Vez. Okolina Škofje Loke. Prva polovina XIX veka. Inv. br. EM 7356

671. ČELNIK ZA ABVU

Pozlačene niti, šljokice. Vez. Gorenjska. Prva polovina XIX veka. Inv. br. EM 2717

672. ČELNIK ZA ZAVIJAČO — ukrasna traka

Platno. Beli vez. Bela pri Jasenicah. Sredina XIX veka. Inv. br. EM 9098

673. MATRICA ZA OTISKIVANJE ŠARE

Drvo. Bukovica. Druga polovina XVIII veka. Inv. br. 11162

674. MATRICA ZA OTISKIVANJE ŠARE

Drvo. Gorenjska. Prva polovina XIX veka. Inv. br. E 3046

675. MATRICA ZA „MODROTISK“

Drvo i bronza. Gorenjska. XIX vek. Inv. br. 6495

676. MATRICA ZA „MODROTISK“

Drvo i bronza. Gorenjska. XIX vek. Inv. br. E 1736

677. MATRICA ZA „MODROTISK“

Drvo i bronza. Gorenjska. XIX vek. Inv. br. E 1724

678. PRSLUK ženski

Zlatni brokat. Gorenjska. Prva polovina XIX veka. Inv. br. EM 800

679. PRSLUK — muški

Žame. Gorenjska. Druga polovina XIX veka. Inv. br. EM 983

680. UKRASNI ČEŠALJ

Rožina, posrebrene bronzane zakovice. Puštal. Prva polovina XIX veka. Inv. br. EM 5940

681. UKRASNI ČEŠALJ

Rožina, bronzane zakovice. Puštal. Prva polovina XIX veka. Inv. br. EM 2716

682. UKRASNI ČEŠALJ
Bronza. Zgornji Kašelj. XIX vek. Inv. br. EM 6955

683. SVADBENI KOLAČ
Testo sa medom. Oblikovano rukom. Okolina Škofje Loke. Godina 1896. Inv. br. 1906

684. SVADBENI KOLAČ — srce
Testo sa medom. Oblikovano rukom. Železniki. Godina 1906. Inv. br. 1943

685. KOLAČ — PTICA
Testo. Oblikovano rukom. Male Lipljene. Godina 1965. Inv. br. EM 10547

686. LECEDERSKI KOLAČ — blizanci
Oblikovano u kalupu iz prve polovini XIX veka. Okolina Škofje Loke. Inv. br. 1932

687. LECIDERSKI KOLAČ — žena
Oblikovano u kalupu iz prve polovine XIX veka. Okolina Škofje Loke. Inv. br. 1933

688. LECIDERSKI KOLAČ — riba
Oblikovano u kalupu iz prve polovine XIX veka. Stara Loka. Inv. br. 1066

689. LECIDERSKI KOLAČ — jelen
Oblikovano u kalupu iz prve polovine XIX veka. Stara Loka. Inv. br. 1054

690. LECIDERSKI KOLAČ — srce
Oblikovano u kalupu iz prve polovine XIX veka. Stara Loka. Inv. br. 1055

691. HLEPČIĆ U OBLIKU HOSTIJE
Oblikovano u kalupu iz sredine XIX veka. Okolina Škofje Loke. Inv. br. 1928

692. KALUP ZA LECEDERSKE KOLAČE
Drvo. Kranj. Kraj XVIII i početak XIX veka. Inv. br. EM 3256

693. KALUP ZA LECEDERSKE KOLAČE
Drvo. Bodovlje. Godina 1820. Inv. br. EM 1750

694. KALUP ZA LECEDERSKE KOLAČE
Drvo. Okolina Škofje Loke. Prva polovina XIX veka. Inv. br. EM 159

695. KALUP ZA LECEDERSKE KOLAČE
Drvo. Kranj. Prva polovina XIX veka. Inv. br. EM 3289

696. KALUP ZA LECEDERSKE KOLAČE
Drvo. Stara Loka. Prva polovina XIX veka. Inv. br. EM 1760

697. KALUP ZA LECEDERSKE KOLAČE
Drvo. Okolina Škofje Loke. Godina 1857. Inv. br. EM 3277

698. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom i bojeno. Bela Krajina. Godina 1924. Inv. br. EM 14811

699. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom i bojeno. Bela Krajina. Godina 1929. Inv. br. EM 14806

700. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom i bojeno. Bela Krajina. Prva polovina XX veka. Inv. br. EM 14805

701. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom i bojeno. Bela Krajina. Prva polovina XX veka. Inv. br. EM 14810

702. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom i bojeno. Bela Krajina. Prva polovina XX veka. Inv. br. EM 14812

703. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom i bojeno. Bela Krajina. Prva polovina XX veka. Inv. br. EM 14809

704. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom i bojeno. Bela Krajina. Prva polovina XX veka. Inv. br. EM 14807

705. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom i bojeno. Bela Krajina. Prva polovina XX veka. Inv. br. EM 14813

706. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom i bojeno. Bela Krajina. Prva polovina XX veka. Inv. br. EM 14814

707. PISANICA — uskršnje jaje
Šarano voskom i bojeno. Bela Krajina. Prva polovina XX veka. Inv. br. EM 14815

708. KALUP ZA MASLO
Bukovo drvo. Štajerska. Prva polovina XIX veka. Inv. br. 11501

709. MATRICA ZA OBLIKOVANJE MASLA
Kruškovo drvo. Gorenjska. Sredina XIX veka. Inv. br. EM 2795

710. MATRICA ZA OBLIKOVANJE MASLA
Kruškovo drvo. Gorenjska. Sredina XIX veka. Inv. br. EM 2790

711. MATRICA ZA OBLIKOVANJE MASLA
Drvo. Gorenjska. XIX vek. Inv. br. EM 8155

712. MATRICA ZA OBLIKOVANJE MASLA
Drvo. Gorenjska. XIX veka. Inv. br. E 163

713. KALUP ZA MASLO —
Drvo. Sodražica. Prva polovina XX veka. Inv. br. EM 8778

714. „TRNIČ” — ukrašen sir za darivanje
Velika planina. Kraj XIX i početak XX veka. Inv. br. EM 788

715. MATRICA ZA UKRAŠAVANJE SIRA — „trniča”
Drvo. Velika planina. Druga trećina XIX veka. Inv. br. 3996/5

716. MATRICA ZA UKRAŠAVANJE SIRA — „trniča”
Drvo. Velika planina. Druga trećina XIX veka. Inv. br. 3996/5

717. MATRICA ZA UKRAŠAVANJE SIRA — „trniča”
Lipovo drvo. Stahovica. Godina 1958. Inv. br. EM 9562

718. „ŽABA KRASTAČA” — votiv nerotkinje
Vosak, oblikovan u kalupu. Ptujška gora. XVIII vek. Inv. br. EM 5888

719. „PRASE” — votiv
Vosak, oblikovan u kalupu. Kranj. Prva polovina XIX veka. Inv. br. 3469

720. „KRAVA SA TELETOM” — votiv
Vosak, oblikovano u kalupu. Kranj. XIX vek. Inv. br. 3470

721. „RUKA” — votiv
Vosak, oblikovano u kalupu. Zaplaz. Prva trećina XIX veka. Inv. br. EM 2174

722. „KONJIČ” — votiv
Vosak, oblikovano rukom na drvenom postolju. Begunje. Druga polovina XIX veka. Inv. br. EM 3475

SR MAKEDONIJA

PREDMETI IZ ETNOLOŠKOG MUZEJA U SKOPJU

723. SOKAJ — nevestinski pokrivač za glavu
Platno, konoplja, vuna. Tkano, vez „sokaečko”. Okolina Ohrida. Početak XIX veka. Inv. br. 1792

724. SOKAJ — nevestinski pokrivač za glavu
Platno, konoplja, vuna. Tkano, vez „sokaečko”. Ohridsko polje. Sredina XIX veka. Inv. br. 4056

725. SOKAJ — nevestinski pokrivač za glavu
Belo platno. Tkano, vez. Struško polje. Sredina XIX veka. Inv. br. 4054

726. SOKAJ — nevestinski pokrivač za glavu
Platno, gajtan, perle i rese. Tkano, vez. Mijaci, okolina Debra. Sredina XIX veka. Inv. br. 4532

727. KISKI — nevestinski ukras za glavu
Vunene rese, školjke i perle. Mijaci, okolina Debra. Sredina XIX veka. Inv. br. 2581

728. UBRUS — nevestinski pokrivač za glavu
Belo platno „sa dva lica”, vez. Poreče. Početak XX veka. Inv. br. 3005

729. KOPRA — pokrivač za glavu mlade žene
Belo domaće platno, vez i rese. Golo Brdo. Kraj XIX veka. Inv. br. 667

730. RAKAVI — rukavi nevestinske košulje
Pamučno platno, vez svilom. Golo Brdo. Kraj XIX veka. Inv. br. 1119

731. RAKAVI — „tioki” — rukavi nevestinske košulje
Pamučno platno, vez. Debarski Drimkol. Početak XX veka. Inv. br. 13629

732. SOKAJ — nevestinski ukras za glavu
Platno, vez srmom. Gornji Polog. Kraj XIX veka. Inv. br. 761

733. KRPA — nevestinski pokrivač za glavu
Platno, vez srmom, rese i perle. Gornji Polog. Kraj
XIX veka. Inv. br. 740

734. RAKAVI — deo nevestinske nošnje
Belo platno, vez srmom i raznobojnom vunom. Gor-
nji Polog. Kraj XIX veka. Inv. br. 780

735. KALČINI — čarape za nevestu
Žuta srma, vuna u raznim bojama. Pleteno. Gornji
Polog. Kraj XIX veka. Inv. br. 6701

736. RAKAVI — rukavi nevestinske košulje
Platno, vez srmom, svilom i pamukom. Kraj XIX
veka. Debar. Inv. br. 1377

737. PARTI — vez za grudi nevestinske košulje
Platno, vez raznobojnom svilom. Debar. Kraj XIX
veka. Inv. br. 1378

738. DARPIA — marama za glavu
Industrijsko platno. Vez. Početak XX veka. Debar.
Inv. br. 1672

739. BOFČA — ženska pregača
Višebojna vunena tkanina. Geometrijski ornament
Debar. Početak XX veka. Inv. br. 8839

740. DARKMA — marama za glavu
Belo platno „vojka“, rese u jednom uglu. Okolina
Bitolja. Početak XX veka. Inv. br. 7434

741. RAKAVI KRSTETNI — rukavi ženske košulje
Belo platno, vez „polnež“. Bitoljsko polje. Početak
XX veka. Inv. br. 1741

742. BOFČA — pregača
Vuna, tkano, duge rese. Golo Brdo. Početak XX
veka. Inv. br. 666

743. POJAS
Vuna. Tkano. Golo Brdo. Kraj XIX veka. Inv. br. 664

744. PREPAŠKA — pojas
Vuna. Tkano. Golo Brdo. Kraj XIX veka. Inv. br. 665

745. KALČINI — čarape ženske
Vuna narandžasta. Pleteno. Debarski Drimkol. Kraj
XIX veka. Inv. br. 5835

746. PARTI — vez za grudi ženske košulje
Belo platno. Vez vunom. Debarski Drimkol. Početak
XX veka. Inv. br. 3974

747. SKUTINA — pregača
Raznobojna vuna. Tkano. Malesija. Početak XX veka.
Inv. br. 5634

748. KALCI — čarape bez stopala, ženske
Pleteno. Prilepsko polje. Početak XX veka. Inv. br.
876

749. KOŠULJA ŽENSKA
Belo domaće platno. Vez „polnež“. Prilepsko polje.
Kraj XIX veka. Inv. br. 6479

750. OPAŠALKA — pregača
Vuna. Tkano. Prilepsko polje. Kraj XIX veka. Inv.
br. 12907

751. SKUTINA — nevestinska pregača
Prilepsko polje. Kraj XIX veka. Inv. br. 1798

752. ČARABI — nevestinske čarape
Vuna. Tkano. Ohridsko polje. Kraj XIX veka. Inv.
br. 11166

753. RAKAVI — rukavi devojačke košulje
Belo platno. Vez „kinatica“ belim pamukom. Mijaci,
okolina Debra. Početak XX veka. Inv. br. 2393

754. RAKAVI — rukavi košulje udate žene
Belo platno. Ažur „kinatica“, crvenom vunom. Mi-
jaci, okolina Debra. Početak XX veka. Inv. br. 2513

755. ČARAPI — čarape ženske
Raznobojna vuna. Tkano. Mijaci, okolina Debra. Po-
četak XX veka. Inv. br. 2448

756. DARPNA — marama za glavu
Crveno platno. Tkano, vez svilom. Mijaci, okolina
Titovog Velesa. Kraj XIX veka. Inv. br. 1330

757. KRPA — marama za glavu
Tanka svileni tkanina. Vez. Skopska Crna gora. Po-
četak XX veka. Inv. br. 7564

758. KOŠULJA — nevestinska
Belo domaće platno. Vez crvenom vunom. Skopska
Crna gora. Kraj XIX veka. Inv. br. 6520

759. KANICA — pojas ženski, debela crna vunena
tkanina sa crvenim geometrijskim motivima
Skopska Crna gora. Početak XX veka. Inv. br. 5790

760. KAMERČE — pojas ženski
Vuna. Tkano. Skopska Crna gora. Početak XX veka.
Inv. br. 13470

761. PELENA GORNJAČA — pokrivač za dete
Tkano. Vuna. Skopska Crna gora. Početak XX veka.
Inv. br. 6133

762. DŽUBE — muško
Belo sukno, crni gajtani. Skopska Blatija. Početak
XX veka. Inv. br. 3693

763. VUTA — pregača
Crvena vuna. Tkano. Skopska Blatija. Početak XX
veka. Inv. br. 6722

764. KOŠULJA — nevestinska
Belo domaće platno, vez raznobojnom vunom. Okolina Kumanova. Kraj XIX veka. Inv. br. 4053
765. SAJA — nevestinska haljina
Belo platno. Vez vunom i šljokice. Okolina Kumanova. Početak XX veka. Inv. br. 6945
766. KEMER — pojas ženski
Vuna. Tkano. Okolina Kumanova. Početak XX veka. Inv. br. 9063
767. SKUTAČA — pregača nevestinska
Crvena vuna. Tkano. Ornament „kolca“. Okolina Kumanova. Početak XX veka. Inv. br. 3545
768. KOŠULJA — „guvealnica“ nevestinska
Belo domaće platno. Vez vunom i srmom. Skopska Blatija. Kraj XIX veka. Inv. br. 4296
769. ČURDIJA
Belo sukno. Vez vunom i srmom. Skopska Blatija. Početak XX veka. Inv. br. 3701
770. VUTA — pregača nevestinska
Vuna i srma. Tkano. Skopska Blatija. Početak XX veka. Inv. br. 1593
771. KEMER — pojas nevestinski
Vuna, tkano. Ukrasi od srme. Skopska Blatija. Početak XX veka. Inv. br. 5725
772. ČARAPI — čarape nevestinske
Vuna, pleteno. Vez srmom. Skopska Blatija. Početak XX veka. Inv. br. 1277
773. KOŠULJA — ženska
Domaće platno. Vez „grabeno“ i „pisano“. Mariovo. Početak XX veka. Inv. br. 5165
774. GORNENIK — nevestinski haljetak
Belo sukno. Vez i obilje resa. Mariovo. Početak XX veka. Inv. br. 13502
775. RAKAVČINJA — rukavi „polieto“
Obilje crvenih resa. Mariovo. Početak XX veka. Inv. br. 3540
776. POJAS — ženski
Crna vuna pleteno. Mariovo. Početak XX veka. Inv. br. 6885
777. ČORAPI — čarape ženske
Vuna. Pleteno. Mariovo. Početak XX veka. Inv. br. 8950
778. PREGAČA — pregača
Vuna. Tkano. Mariovo. Početak XX veka. Inv. br. 11408
779. OBRUS — marama za pokrivanje glave udatih žena
Belo domaće platno. Vez i utkani ornament, rese. Mariovo. Kraj XIX veka. Inv. br. 6996
780. VALANKA — nevestinska haljina
Crno sukno. Crveni gajtani. Prilepsko polje. Početak XX veka. Inv. br. 1691
781. ČULTAR — pregača nevestinska
Vuna, tkano potkičeno resama. Prilepsko polje. Kraj XIX veka. Inv. br. 996
782. RAKAVČINJA — rukavi
Belo platno. Vez „pisano“. Prilepsko polje. Kraj XIX veka. Inv. br. 906
783. KALCI — ženske čarape bez stopala
Raznobojna vuna. Pleteno. Prilepsko polje. Početak XX veka. Inv. br. 895
784. BOFČA — pregača nevestinska
Beli pamuk. Tkano. Alpanai. Struško polje. XX vek. Inv. br. 8530
785. BRIŠALKA — krpa muška
Belo platno. Utkane raznobojne šare. Ovče polje. XX vek. Inv. br. 2919
786. PODVESKI — podvezice muške
Vuna, tkano. Ovče polje. Početak XX veka. Inv. br. 12254
787. SUNICA — pojas ženski
Vuna. Tkano. Ovče polje. Početak XX veka. Inv. br. 12243
788. SALTAVERE — nevestinski haljetak
Belo sukno, crveni gajtan. Donji Polog. Početak XX veka. Inv. br. 13082
789. VEZ SA ŽENSKJE KOŠULJE
Belo platno. Vez vunom i srmenom žicom. Donji Polog. Početak XX veka. Inv. br. 11060
790. SKUTAČA — pregača
Vuna. „Kolca“. Okolina Kumanova. Početak XX veka. Inv. br. 4507
791. TORBA
Vuna. Tkano. Mariovo. XX vek. Inv. br. 11362
792. PREGAČ — pregača
Vuna. Tkano. Okolina Bitolja. Početak XX veka. Inv. br. 11360
793. GUNKA — pelena
Vuna. Tkano resama. Okolina Bitolja. Početak XX veka. Inv. br. 11343

794. RAKAVI — rukavi
Belo platno. Tkano, vez „sirnoto“. Okolina Bitolja. Početak XX veka. Inv. br. 1124
795. KOŠULJA „venčana“ — nevestinska
Belo platno. Tkano, vez. Polog. Početak XX veka. Inv. br. 12004
796. ZAVELJKA — pregača
Vuna. Tkano. Polog. Početak XX veka. Inv. br. 12094
797. KALČINI — čarape ženske
Vuna. Pleteno. Polog. Početak XX veka. Inv. br. 12069
798. POJAS
Vuna, tkano, rese. Debar. Kraj XIX veka. Inv. br. 3150
799. DŽUBE — nevestinsko
Crna čoja, kožna postava, našiven gajtan. Debar. Početak XX veka. Inv. br. 8487
800. KOŽUŠE — kožuh
Ovčja koža, aplikacija od raznobojne čohe. Gornji Polog. Početak XX veka. Inv. br. 12659
801. KOŽUV — kožuh nevestinski
Ovčja koža. Vez sa aplikacijama. Mijaci, okolina Bitolja. Početak XX veka. Inv. br. 4951
802. KOŽUVČE — kožuh
Ovčja koža. Ukrasi rese i perle. Skopska Crna Gora. Početak XX veka. Inv. br. 4115
803. BRES — pojas muški
Vuna, tkano. Muslimani. Kičevlja. Početak XX veka. Inv. br. 1298
804. SARG — pokrivač za glavu
Bela vuna, oivičeno raznobojnim šarama Okolina Radoviša, Juruci. XX vek. Inv. br. 9818
805. DON — gaće ženske
Okolina Radoviša, Juruci. XX vek. Inv. br. 9834
806. KILIM SOFRA — ćilim
Vuna. Tkano. Ohrid. XIX vek. Inv. br. 6610
807. SADŽADE — ćilim
Vuna tkana na „kolca“. Okolina Kumanova. Početak XX veka. Inv. br. 9928
808. JAMBOLIJA — pokrivač
Vuna i kozina. Tkano, valjano. Okolina Bitolja, Vlasi. Kraj XIX veka. Inv. br. 3162
809. SAZMA — tkanina
Vuna i kozina. Tkano na „lokumite“ Prilep. Kraj XIX veka. Inv. br. 4019

810. PREGAČ — pregača
Vuna. Tkano na „kolca“ i motive „klučinja“. Okolina Bitolja. Kraj XIX veka. Inv. br. 8394
811. IGLA
Srebro, pozlata. Mijaci, okolina Debra. Prva polovina XX veka. Inv. br. 9769
812. IGLA
Legura srebra, livenje, pozlata. Okolina Tetova. XIX vek. Inv. br. 3465
813. IGLA — „topka igla“
Srebro, iskucavanje, gravirano. Skopska Crna gora. XIX vek. Inv. br. 594
814. IGLA
Legura srebra, pozlata, na proboj, ukrasno kamenje. Štip. XIX vek. Inv. br. 3824
815. TEPELUK — „tas“ — nevestinski nakit za glavu
Srebro, filigran, livenje, pozlata. Mavrovsko polje, Gostivar. XIX—XX vek. Inv. br. 6604
816. TEPELUK — nevestinski nakit za glavu
Srebro, filigran, livenje, pozlata, koralji. Skoplje. Kraj XIX veka. Inv. br. 10314
817. SAČBOJ — nakit za sokaj
Legura srebra, pozlata, na proboj. Mijaci, okolina Debra. XVIII vek. Inv. br. 10615
818. SAČBOJ — nakit za sokaj
Legura srebra, pozlata, aplikacija, na proboj. Mijaci, okolina Debra. XVIII vek. Inv. br. 10091
819. PIRIŠANI — naušnice
Legura srebra, iskucavanje, livenje, ukrasno kamenje (akik). Okolina Tetova. XIX vek. Inv. br. 2174
820. OBETKI — nakit za glavu
Srebro, pozlata, filigran i granulacija, koralna zrna. Ohrid. XX vek. Inv. br. 6253
821. OBETKI — naušnice
Srebro, filigran, ukrasno kamenje. Ohrid. XVIII vek. Inv. br. 10795
822. Menguši — naušnice
Srebro, filigran, pozlata, ukrasno kamenje. Skoplje. Početak XX veka. Inv. br. 7041
823. Menguši — naušnice
Legura srebra, pozlata, ukrasno kamenje, livenje. Skoplje. XIX—XX vek. Inv. br. 6863
824. GERDAN — ogrlica
Legura srebra, livenje, pozlata, ukrasno kamenje. Skoplje. XVIII—XIX vek. Inv. br. 10475

825. OGRLICA
Srebro, livenje, rubini. Skoplje. XVII—XVIII vek. Inv. br. 10108

826. OGRLICA — nakit za grudi i glavu
Srebro, filigran, ukrasno kamenje. Struga. XVIII vek. Inv. br. 10160

827. OGRLICA SA „TREPETLJKAMA“
Srebro, filigran, pozlata. Mijaci, okolina Debra. XIX vek. Inv. br. 5401

828. KRST SA LANCEM
Srebro, filigran, pozlata. Skoplje. XIX vek. Inv. br. 7038

829. ČAPRAG — nakit za grudi
Srebro, filigran, pozlata, ukrasno kamenje. Okolina Struge i Ohrida. XIX vek. Inv. br. 10490

830. ČAPRAG — nakit za grudi
Srebro, filigran, pozlata. Okolina Ohrida i Struge. XIX vek. Inv. br. 6081

831. BRNU — kolan, ženski pojas sa paftama
Legura, mesinga, bakra, srebro, pozlata. Ovče polje. XIX vek. Inv. br. 2790

832. NIZALKA — nevestinski nakit za pojas
Srebro, filigran, livenje, pozlata, ukrasno kamenje. Mijaci, okolina Debra. XIX vek. Inv. br. 1381

833. MANGURA — nakit za pojas mlade žene
Srebro, livenje, filigran, ukrasno kamenje. Struga. XVIII vek. Inv. br. 10383

834. PAFTE
Legura srebra, iskucavanje, na proboj, pozlata. Mijaci, okolina Debra. XIX vek.

835. PAFTE
Legura srebra, iskucavanje, na proboj, pozlata. Mijaci, okolina Debra. XIX vek.

836. PAFTE
Srebro, iskucavanje, nielo, livenje. Okolina Djevdjelije, Meglenski Vlasi. XIX vek. Inv. br. 10599

837. PAFTE
Srebro, iskucavanje, na proboj, pozlata. Mijaci, okolina Debra. XIX vek. Inv. br. 10518

838. PAFTE
Srebro, livenje, graviranje na proboj, pozlata. Mijaci, okolina Debra. XIX vek. Inv. br. 3414

839. PAFTE
Legura srebra, nakucavanje graviranje, pozlata. Mijaci, okolina Debra. XIX vek. Inv. br. 7679

840. PAFTE
Srebro, iskucavanje, graviranje. Ohrid. XIX vek. Inv. br. 723

841. PAFTE
Legura srebra, livenje, živina pozlata. Ohrid. XVIII—XIX vek. Inv. br. 716

842. PAFTE
Legura srebra, livenje, iskucavanje, graviranje, delimična pozlata. Skoplje. XIX vek. Inv. br. 10735

843. ČAPRAZI — pafte za nevestu
Srebro, sedef, filigran, livenje, pozlata. Skoplje. XIX vek. Inv. br. 8717

844. BELEZIKA — narukvica
Srebro, filigran, granulacija, presovano, patinirano. Debar. XIX vek. Inv. br. 10723

845. BELEZIKA — narukvica
Srebro, filigran, granulacija, patinirana. Skoplje. XX vek. Inv. br. 10722

846. ALKA — narukvica
Srebro, filigran, crna pasta, pozlata, ukrasno kamenje. Skoplje. XVIII vek. Inv. br. 10466

847. PRSTEN
Srebro, filigran, sa privescima. Struga. XVIII—XIX vek. Inv. br. 10382

848. PRSTEN „MIURLIJA“
Srebro, granulacija, graviranje, tordirana žica. Skoplje. XVIII vek. Inv. br. 6417

849. PRSTEN „KARATAŠ“
Srebro, livenje, filigran, crni kamen „karataš“. Skoplje. XIX—XX vek. Inv. br. 6418

850. PRSTEN „STOLOVAR“
Srebro, livenje, emajl. Skoplje. XVIII vek. Inv. br. 10935

851. PRSTEN KUBELIJA
Srebro, filigran, koral. Struga. XIX—XX vek. Inv. br. 6091

852. PRSTEN MUŠKI
Srebro, filigran, nielo „savat“, granulacija. Skoplje. XIX—XX vek. Inv. br. 10901

853. ČUSTEK ZA SAT „TOPKALIJA“ — ukras za grudi muške
Srebro, filigran, granulacija, ukrasno kamenje, koral, pozlata. Skoplje. XIX vek. Inv. br. 10134

854. SAT
Srebro, filigran. Skoplje. XIX vek. Inv. br. 12373

855. VEZME — deo muške opreme

Srebro, filigran, pozlata, koraina zrna. Skoplje. XVIII—XIX vek. Inv. br. 6580

856. ČAŠA

Predstava paunova pored „kladenca života”. Srebro, pozlata, iskucavanje, nielo (crna pasta). Skoplje. XVI vek. Inv. br. 791

857. ČAŠA — tasče

Srebro, iskucavanje. Skoplje. XVI vek. Inv. br. 7904

858. ČUSTEK — kesa za sat

Raznobojne perlice. Okolina Štipa. XX vek. Inv. br. 1095

859. ČUSTEK

Raznobojne perlice, pletenje. Skopska Crna gora, okolina Skoplja. XX vek. Inv. br. 3622

860. ČUSTEK

Raznobojne perlice, pletenje. Okolina Skoplja. XX vek. Inv. br. 5699

861. ČUSTEČE

Raznobojne perlice, pletenje. Gornji Polog, okolina Gostivara. XX vek. Inv. br. 7228

862. ČUSTEK — ukras za pojas

Raznobojne perlice, pletenje, ženski ručni rad. Polog, okolina Tetova. XX vek. Inv. br. 862

863. ŠTAP

Abonovo drvo. Inkrustacija, sedef, srebrna žica — ručni rad. Ohrid. Početak XX veka. Inv. br. 10235

864. ŠTAP

Šljivovo drvo. Inkrustacija, sedef, srebrna i bakarna žica, ručni rad. Ohrid. Početak XX veka. Inv. br. 10236

865. ČIBUK — „tablali”

Orahovo drvo. Inkrustacija sedefom i metalnom žicom. Ohrid. Godina 1955. Inv. br. 10305

866. CIGARLUK

Orahovo drvo, sedef, srebro, inkrustacija, ručni rad. Ohrid. Godina 1955. Inv. br. 10307

867. CIGARLUK — „čibuk”

Srebro, filigran, ćilibar, rog, crna pasta „savat”. Skoplje. XIX vek. Inv. br. 10135

868. CIGARLUK

Orahovo drvo, tauširanje, ćilibar. Ohrid. XIX vek. Inv. br. 10282

869. DUDUČE — „šupelka”

Bivolji rog, ukrašen metalnom žicom. Ručni rad. Skoplje. XX vek. Inv. br. 3244

870. SAHAN — „savatlija”

Bakar, kalajisano, iskucavanje, graviranje. Skoplje. XIX—XX vek. Inv. br. 5764

871. TAS — „čase”, „savatlija”

Bakar, kalajisano, iskucavanje, graviranje. Skoplje. XIX—XX vek. Inv. br. 4266

872. SAHANČIĆ — „pjatce”

Bakar, kalajisano, graviranje, iskucavanje, na probij. Prilep. XIX vek. Inv. br. 7378

873. KOTLE — kotao sa poklopcem — „savatlija”

Bakar, kalajisano, graviranje, iskucavanje. Skoplje — Prilep. XIX vek. Inv. br. 8473

874. VAZA — „savatlija”

Bakar, kalajisano, graviranje. Skoplje. XVIII vek. Inv. br. 10266

875. IBRIK — „savatlija”

Bakar, kalajisanje, graviranje „savat”, iskucavanje. Skoplje. XIX vek. Inv. br. 6555

876. DJUGUM — „stomna-gum”, „savatlija”

Bakar, kalajisanje, graviranje „savat”, iskucavanje. Skoplje. XVIII vek. Inv. br. 10435

877. KAZANČIĆ — „amam-tas”

Bakar, kalajisanje, graviranje, „savat”. Skoplje. XIX vek. Inv. br. 6609

878. PORCIJE — „sefer-tas”

Bakar, kalajisanje, graviranje „savat”. Skoplje. XIX —XX vek. Inv. br. 6164

879. KRSTIONICA — „krštelnik”

Bakar, kalajisanje, graviranje „savat”. Skoplje. XIX —XX vek. Inv. br. 9074

880. POSLUŽAVNIK — „tabaka”

Bakar, kalajisanje, graviranje „savat”. Skoplje. XIX vek. Inv. br. 10198

881. SAHAN

Bakar, kalajisanje, iskucavanje, graviranje „savat”. Skoplje. XIX—XX vek. Inv. br. 5887

882. KOTAO — „grne”

Bakar, kalajisanje, iskucavanje. Skoplje. XIX vek. Inv. br. 6608

883. KUTIJA ZA ŠEĆER I KAFU

Bakar, kalajisanje, graviranje „savat”. Kumanovo. XIX vek. Inv. br. 4397

884. KUTIJA ZA ŠEĆER I KAFU

Bakar, kalajisanje, graviranje „savat”. Skoplje. XIX —XX vek. Inv. br. 10458

885. ČAŠA — tasče
Bakar, graviranje „savat“. Zanatska izrada. Prilep.
XVIII vek. Inv. br. 10225

886. SAHAN
Bakar, kalajisanje, graviranje „savat“. Skoplje. XVIII
—XIX vek. Inv. br. 10276

887. PAVUR — boca za rakiju sa likom sv. Đorđa
Kositar i olovo, livenje. Skoplje — Bitolj. XIX vek.
Inv. br. 3732

888. KAŽLARKA — preslica za lan
Leskovo drvo. Rezbareno. Maleševo. XX vek. Inv. br. 8465

889. VURKA — preslica
Rezbareno. Azot. XX vek. Inv. br. 4133

890. KOŠNIČE — korpa
Vrbovo pručje, pletenje. Kičevija. XX vek. Inv. br. 1302

891. KUTIJA
Orahovo drvo. Rezbareno. Struški Drimkol. XX vek.
Inv. br. 8299

892. KUTIJA ZA ŠEĆER I KAFU
Drvo. Rezbareno. Tetovo. XX vek. Inv. br. 11053

893. LETKA — vreteno
Rezbareni pršljenovi. Debarce. XX vek. Inv. br. 14743

894. KONČALKI — za nošenje konca za vez
Drvo. Rezbareno. Mariovo. XX vek. Inv. br. 8935

895. KONČALKI — za nameštanje konca za vez
Drvo. Rezbareno. Mariovo. XX vek. Inv. br. 4732

896. KONČALKI — za nameštanje konca za vez
Drvo. Rezbareno. Mariovo. XX vek. Inv. br. 4728

897. GUGUŠKA — šaralica za obredne hlebove
Orahovo drvo. Rezbareno. Struško polje. XX vek.
Inv. br. 8624

898. GUGUŠKA — šaralica za obredni hleb
Orahovo drvo. Rezbareno. Struško polje. XX vek.
Inv. br. 8623

899. PRISINI — prešljen
Drvo. Rezbareno. Vlasí. Ovče polje. XX vek. Inv. br. 12258

900. PRISINI — prešljen
Drvo. Rezbareno. Vlasí. Ovče polje. XX vek. Inv. br. 12266

901. SOLENIK — slanik
Bukovo drvo. Rezbareno. Malesija. XX vek. Inv. br. 14158

902. SOLENIK — slanik
Bukovo drvo. Rezbareno. Malesija. XX vek. Inv. br. 14158

902. SOLENIK — slanik
Bukovo drvo. Rezbareno. Polog. XX vek. Inv. br. 12150

903. BURENCE ZA RAKIJU
Drvo. Kratovo. Početak XX veka. Inv. br. 5421

904. SANDAČE — mala škrinja za nakit
Drvo sa inkrustracijom kosti i sedefa. Skoplje. Početak XX veka. Inv. br. 10498

905. STOLIČE — stolica
Javorovo drvo. Paljenje. Polog. XX vek. Inv. br. 14264

906. SELIJA — stolica
Javorovo drvo. Paljenje. Torbeši, Polog. XX vek. Inv. br. 14262

907. KRLUG — kuka ovčarskog štapa
Rezbareno, predstava glave ovna i psa. Okolina Skoplja. XX vek. Inv. br. 6330

908. KRLIG — kuka ovčarskog štapa
Rezbareno, predstava vučje glave i zmije. Okolina Djevdjelije. Meglenski vlasí. XX vek. Inv. br. 9695

909. BASTUN — štap za starije ljude
Rezbarjenje. Skopska Blatija. XX vek. Inv. br. 12895

910. KUKALKI — štap za starije ljude
Drvo. Paljenje. Polog. XX vek. Inv. br. 14265

911. KOLCE — fragment tavanice
Kruškovo drvo, rezbareno. Ohrid. Kraj XIX veka. Inv. br. 10082

912. KOVČEG — škrinja
Bukovo drvo. Rezbareno i obojeno. Kočansko. XX vek. Inv. br. 15087

913. KRONDIRČE
Pečeno. Gлина, gled. Maleševo. XX vek. Inv. br. 5354

914. GRNE
Pečena gлина, žuta, gledosana. Mariovo. XX vek. Inv. br. 8945

915. AVLANKI — posuda za vino
Pečena gлина. Gledosano. Struga. XIX vek. Inv. br. 6099

916. SAFA — posuda za vino
Pečena glina. Žuta gled. Struga. Početak XX veka.
Inv. br. 8668

917. STOMNA — posuda za vodu
Pečena glina. Gledosano. Struga. XX vek. Inv. br. 9117

918. BARDAČE — posuda za rakiju
Pečena glina. Gledosano, zgrafito. Debar. Početak XX veka. Inv. br. 11039

919. PANICA — posuda
Pečena glina. Maleševo. XX vek. Inv. br. 5367

920. KRONDIR — posuda za vino
Pečena glina. Maleševo. XX vek. Inv. br. 5358

921. BARDE — posuda za vodu
Pečena glina, gledosano i inicijali D. M. Struga.
Početak XX veka. Inv. br. 6074

922. IBRIČE — posuda za rakiju
Pečena glina. Gledosano, žuto. Tetovo. XX vek.
Inv. br. 13235

923. IBRIČE — posuda za rakiju
Pečena glina. Tetovo. XX vek. Inv. br. 12323

924. GRNENCE — posuda
Pečena glina. Gledosano. Struga. XX vek. Inv. br. 7499

925. ZURLA — muzički instrument
Klenovo drvo. Rezbareno, inkrustacija i aplikacija metala. Skopje. XIX—XX vek. Inv. br. 6668

926. USKRŠNJA JAJA
Bojena i ukrašena raznim tehnikama (sedam koma da). Razni krajevi XIX—XX vek. Inv. br. 5197

SR CRNA GORA

PREDMETI IZ ETNOGRAFSKOG MUZEJA SA CETINJA ZA IZLOŽBU „NARODNA UMETNOST JUGOSLAVIJE”

927. DŽEFERDAR — vrsta duge puške
Čelik, srebro, mesing, drvo, sedef. Livenje, umetanje, urezivanje, iskucavanje. Foča, Bosna i Hercegovina. XVIII vek. Inv. br. 2891

928. DŽEFERDAR — vrsta duge puške
Čelik, srebro, drvo, sedef. Livenje, tauširanje, intarzija. Boka Kotorska, U. T. Početak XIX veka. Inv. br. 3329

929. JATAGAN SA KORICAMA — ratnički dugi nož
Čelik, srebro, koral. Livenje, iskucavanje, tauširanje, filigran. Skadar, Albanija. Početak XIX veka. Inv. br. 565

930. JATAGAN — ratnički dugi nož
Čelik, srebro, bakar, kost, koral. Livenje, tauširanje. Prizren, Kosovo. Druga polovina XIX veka. Inv. br. 562

931. JATAGAN — ratnički dugi nož
Čelik, kost, koral. Livenje, umetanje. Prizren, Kosovo. XIX vek. Inv. br. 558

932. KUBURA — vrsta kratke puške
Čelik, pozlaćeni bakar, drvo, koral, srebro. Livenje, filigran, umetanje, nielo. Skadar, Albanija. XIX vek. Inv. br. 573

933. KUBURA — vrsta kratke puške
Čelik, mesing, drvo. Livenje, urezivanje inkrustacija. Peć, Kosovo. XIX vek. Inv. br. 602

934. KUBURA — vrsta kratke puške
Čelik, mesing, drvo. Livenje, urezivanje. Peć. Kosovo. XIX vek. Inv. br. 605

935. LEDENICA — vrsta kratke puške
Čelik, srebro, kamen. Livenje, urezivanje. Boka Kotorska. Kraj XVIII veka. Inv. br. 594

936. LEDENICA — vrsta kratke puške
Čelik, srebro. Livenje, tauširanje. Boka Kotorska. Kraj XVIII veka. Inv. br. 594

937. LEDENICA — vrsta kratke puške
Čelik, srebro, drvo. Livenje, inkrustacija. Boka Kotorska. Kraj XVIII veka. Inv. br. 596

938. OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Vez „izriz“. Boka Kotorska. Godina 1580. Inv. br. 5

939. OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Vez „izriz“. Boka Kotorska. Godina 1580. Inv. br. 9

940. OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Dobrotski vez. Boka Kotorska. XVII vek. Inv. br. 10

941. OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Dobrotski vez. Boka Kotorska. XVII vek. Inv. br. 13

942. OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Dobrotski vez, čipka na batiće. Boka Kotorska. XVII vek. Inv. br. 15

943. OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Dobrotski vez. Boka Kotorska. XVII vek. Inv. br. 18

944. MALI OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Dobrotski vez, čipka na batiće. Boka Kotorska. Godina 1700. Inv. br. 21

945. MALI OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Dobrotski vez, rasplet. Boka Kotorska. Godina 1700. Inv. br. 22

946. MALI OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Dobrotski vez, čipka na batiće. Boka Kotorska. Godina 1600. Inv. br. 23

947. MALI OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Čipka na batiće, rasplet. Boka Kotorska. Godina 1700. Inv. br. 27

948. MALI OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Dobrotski vez, čipka na batiće, rasplet. Boka Kotorska. Godina 1600. Inv. br. 29

949. MALI OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Dobrotski vez, čipka na batiće, rasplet. Boka Kotorska. Godina 1700. Inv. br. 31

950. MALI OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Čipka na batiće, rasplet. Boka Kotorska. Godina 1600. Inv. br. 35

951. MALI OLTARNIK — prekrivka od darivanih marama
Laneno platno i konac. Dobrotski vez, čipka na batiće. Boka Kotorska. Godina 1750. Inv. br. 38

952. KOROTNA POKRIVAČA — marama
Svila, vez svilom. Boka Kotorska. XIX vek. Inv. br. 51

953. POKRIVAČA ZLATNICA — marama
Svila, zlatovez. Boka Kotorska. Inv. br. 52

954. KAPA — ženska
Pliš, svila, pozlaćeni konac. Zlatovez. Cetinje. XX vek. Inv. br. 286

955. KOŠULJA — ženska
Platno, konac u boji. Vez. Cetinje. XX vek. Inv. br. 899

956. KOŠULJA — ženska
Platno, konac u boji. Vez. Cetinje. XX vek. Inv. br. 1992

957. KOŠULJA — ženska
Svila-čenar, pozlaćeni konac. Zlatovez. Cetinje. XX vek. Inv. br. 1986

958. KOŠULJA — ženska
Svila-čenar, pozlaćeni konac. Zlatovez. Cetinje. XX vek. Inv. br. 830

959. KOŠULJA — ženska
Svila-čenar, pozlaćeni konac. Zlatovez. Cetinje. XX vek. Inv. br. 844

960. BROS
Metal, kamen u boji. Livenje, umetanje. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 387

** Predmeti od broja 938—953 vlasništvo su Bis-kupije iz Kotora

961. DOLAKTICA — ženska
Pliš, pozlaćeni konac. Zlatovez. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 1230
962. DOKAKTICA — ženska
Pliš, pozlaćeni konac. Zlatovez. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 1233
963. JAKETA — ženska
Pliš, pozlaćeni konac. Zlatovez. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 2269
964. JAKETA — ženska
Pliš, pozlaćeni konac. Zlatovez. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 1174
965. KORET — ženski, deo svečane ženske nošnje
Čoha, pozlaćeni konac. Zlatovez. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 658
966. JAKETA — ženska
Vuna. Pleteno. Katunska nahija, Cetinje. XX vek. Inv. br. 1486
967. KORET — ženski, deo svečane ženske nošnje
Sukno, konac u boji. Vez. Katunska nahija, Cetinje. XX vek. Inv. br. 620
968. OPANCI — ženski
Veža, špag. Štavljenje, preplitanje. Cetinje. XX vek. Inv. br. 3085
969. SUKNJA — ženska
Svila, brokat, šljokice, perlice. Prišivanje. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 962
970. KAPA — muška
Čoha, svila, pozlaćeni konac. Zlatovez. Cetinje. XX vek. Inv. br. 285
971. KAPA — muška
Čoha, svila, pozlaćeni konac. Zlatovez. Cetinje. XX vek. Inv. br. 311
972. DŽAMADAN — muški, deo svečane nošnje
muške
Čoha, pozlaćeni konac. Zlatovez. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 1409
973. DUŠANKA — muška
Čoha, pozlaćeni konac. Zlatovez. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 1427
974. TROMBOLOS — pojas muški
Svila. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 1470
975. JELEK — muški
Čoha, pozlaćeni konac. Zlatovez. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 1313

976. JELEK — muški
Čoha, pozlaćeni konac. Zlatovez. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 1298
977. GAĆE — muške
Čoha, pozlaćeni konac. Zlatovez. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 2268
978. PODVEZE — muške
Čoha, pozlaćeni konac. Zlatovez. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 735
979. DOKOLENICE — muške
Sukno, kopče. Prišivanje. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br. 780
980. ČARAPE — muške
Vuna, konac u boji. Pleteno, vez. Katunska nahija, Cetinje. XX vek. Inv. br. 1491
981. OPANCI — muški
Koža. Štavljenje, preplitanje. Katunska nahija, Cetinje. XX vek. Inv. br. 3086
982. GUNJ — muški
Sukno. Katunska nahija, Cetinje. XX vek. Inv. br. 2212
983. SPAVAČICA — ženska
Platno, čipka. Kukičano. Budva. XX vek. Inv. br. 936
984. ČARŠAV
Platno. Vez rišelj. Budva. XX vek. Inv. br. 2566
985. JASTUČNICA
Platno. Vez rišelj. Budva. XX vek. Inv. br. 2553
987. PREKRIVAČ za kolevku
Vuna. Tkano. Katunska nahija, Cetinje. XX vek. Inv. br. 2934
988. TORBICA
Vuna. Tkano, pleteno. Katunska nahija, Cetinje. XX vek. Inv. br. 797
989. TORBICA
Vuna. Tkano, pleteno. Žabljak. XX vek. Inv. br. 804
990. STRUKA — muška, ogrtač
Tkano. Katunska nahija, Cetinje. XX vek. Inv. br. 701
991. STRUKA — muška
Tkano. Katunska nahija, Cetinje. XX vek. Inv. br. 707
992. STRUKA — muška
Tkano. Katunska nahija, Cetinje. XX vek. Inv. br. 718
993. STRUKA — ženska
Vuna. Tkano. Katunska nahija, Cetinje. XX vek. Inv. br. 708

994. STRUKA — ženska
Tkano. Vuna. Katunska nahija, Cetinje. XX vek. Inv.
br. 709

995. ČILIM
Vuna. Tkano. Bijelo Polje. XX vek. Inv. br. 3251

996. ČILIM
Vuna. Tkano. Bijelo Polje. XX vek. Inv. br. 3249

997. ČILIM
Vuna. Tkano. Titograd (Podgorica). XX vek. Inv. br.
3237

998. ČILIM
Vuna. Tkano. Rožaj. XX vek. Inv. br. 3242

999. ČILIM
Vuna. Tkano. Bijelo Polje. XX vek. Inv. br. 3241

1000. JAKIČAR — ženski pojas
Koža, glačani kamen. Umetanje, urezivanje. Rijeka
Crnojevića. XIX vek. Inv. br. 281

1001. ČEMER — ženski, pojas
Srebro. Filigran, iskucavanje. Prizren, Kosovo. XIX
vek. Inv. br. 175

1002. ČEMER — ženski, pojas
Srebro. Filigran. Prizren, Kosovo. XIX vek. Inv. br.
186

1003. ČEMER — ženski, pojas
Srebro. Filigran. Prizren, Kosovo. XIX vek. Inv. br.
188

1004. ČEMER — ženski, pojas
Srebro. Filigran. Prizren, Kosovo. XIX vek. Inv. br.
194

1005. ČEMER — ženski, pojas
Srebro. Iskucavanje. Boka Kotorska. XIX vek. Inv. br.
176

1006. ČEMER — ženski, pojas
Srebro. Iskucavanje. Boka Kotorska. XIX vek. Inv. br.
204

1007. ČEMER — ženski, pojas
Srebro. Iskucavanje. Boka Kotorska. XIX vek. Inv. br.
229

1008. TOKE NA JELEKU
Čoha, metal, pozlaćeni konac. Livenje, zlatovez. Bo-
ka Kotorska. XIX vek. Inv. br. 2254

1009. TOKE NA JELEKU
Čoha, metal, polazćeni konac. Livenje, zlatovez. Bo-
ka Kotorska. XIX vek. Inv. br. 2274

1010. GUSLE
Drvo. Koža. Duborez, slikanje. Crmnička nahija, Bar.
XX vek. Inv. br. 74

1011. GUSLE
Drvo, koža. Duborez. Budva. XX vek. Inv. br. 75

1012. GUSLE
Drvo, koža. Duborez. Katunska nahija, Cetinje. XX
vek. Inv. br. 98

1013. GUSLE
Drvo, koža. Duborez. Katunska nahija, Cetinje. XX
vek. Inv. br. 2193

1014. KOLEVKA
Drvo. Tesano i bojeno. Titograd (Podgorica). XX vek.
Inv. br. 2847

1015. STOLOVAČ — stolica
Drvo. Duborez. Piva. XIX vek. Inv. br. 2312

1016. STOLOVAČA — stolica
Drvo. Duborez. Piva. XIX vek. Inv. br. 2314

1017. SKRINJA — primorska
Drvo. Duborez. Boka Kotorska, XIX vek. Inv. br. 1662

1018. ŠKRINJA
Drvo. Tesano i bojeno. Katunska nahija, Cetinje. XX
vek. Inv. br. 1660

1019. PRESLICA
Drvo. Duborez. Šestani, Bar. XX vek. Inv. br. 316

1020. PRESLICA
Drvo. Duborez. Kolašin. XX vek. Inv. br. 320

1021. PRESLICA
Drvo. Duborez. Žabljak. XX vek. Inv. br. 327

1022. PRESLICA
Drvo. Duborez. Žabljak. XX vek. Inv. br. 330

1023. PRESLICA
Drvo. Duborez. Žabljak. XX vek. Inv. br. 331

1024. PRESLICA
Drvo. Duborez. Žabljak. XX vek. Inv. br. 336

1025. SIMSIJA — duga lula
Drvo. Duborez. Katunska nahija, Cetinje. XIX vek.
Inv. br. 440

1026. ČIBUK — lula
Srebro, čilibar. Filigran. Titograd (Podgorica). XIX
vek. Inv. br. 444

1027. LULA
Drvo, čilibar, mesing. Duborez. Titograd (Podgorica).
XX vek. Inv. br. 481

SAP VOJVODINA

PREDMETI IZ VOJVOĐANSKIH MUZEJA

1028. ČILIM

Raznobojna vuna i pamuk. Tkano, klečano (210×123 cm). Melenci. Srbi. Oko 1830—1840. godine. Narodni muzej, Zrenjanin. Inv. br. 143

1029. ČILIM

Raznobojna vuna. Tkano, klečano (230×122 cm). Ečka, Rumuni. Oko 1870. godine. Narodni muzej, Zrenjanin. Inv. br. 624

1030. ČILIM

Raznobojna vuna. Tkano, klečano (188×110 cm). Sombor. Srbi. Kraj XIX veka. Gradski muzej, Sombor. Inv. br. 2123

1031. ČILIM

Vuna. Tkano, klečano (200×132 cm). Uzdin. Rumuni. Godine 1917. Narodni muzej, Pančevo. Inv. br. 136

1032. ČILIM

Raznobojna vuna. Tkano (233×131 cm). Bočar. Srbi. Oko 1880. godine. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 1900

1033. ČILIM

Vuna. Tkano (211×71 cm). Vojlovica. Mađari. Oko 1900. godine. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 3279

1034. ČILIM

Vuna. Tkano (184×52 cm). Vajska. Šokci. Hrvati. Oko 1870. godine. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 1853

1035. ČILIM

Raznobojna vuna i pamuk. Tkano (175×125 cm). Begeč. Srbi. Godina 1830. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 1949.

1036. ČILIM

Raznobojna vuna. Tkano (180×144 cm). Alibunar. Rumuni. Oko 1930. godine. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 9327

1037. TORBA

Raznobojna vuna. Tkano. Sombor. Bunjevci. Kraj XIX veka. Gradski muzej, Sombor. Inv. br. 1865

1038. TORBA

Raznobojna vuna. Tkano. Stapar. Srbi. Kraj XIX veka. Gradski muzej, Sombor. Inv. br. 1736

1039. TORBA

Raznobojna vuna. Tkano. Idvor. Srbi. Oko 1880. godine. Narodni muzej, Pančevo. Inv. br. 73

1040. TORBA

Raznobojna vuna. Tkano. Banatsko Novo Selo. Rumuni. Oko 1900. godine. Narodni muzej, Pančevo. Inv. br. 586

1041. TORBA

Raznobojna vuna. Tkano. Morović. Srbi. Godina 1947. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4181

1042. TORBA

Raznobojna vuna. Tkano. Begejci, Mali Torak. Rumuni. Oko 1890. godine. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4621

1043. TORBA

Raznobojna vuna. Tkano. Crepaja. Srbi. Oko 1920. godine. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 7372

1044. TORBA

Raznobojna vuna. Tkano. Vojka. Srbi. Kraj XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 546

1045. OPLEĆAK — ženska kratka košulja

Svila, pamuk, „sadi” platno, čipka, beli vez i zlatovez. Nadlja. Srbi. Godina 1908. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 1396

1046. OPLEĆAK — ženska kratka košulja

„Sadi” platno, beli vez i zlatovez. Zmajev. Srbi. Godina 1905. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 5905

1047. OPLEĆAK — ženska kratka košulja

Domaće pamučno i „sadi” platno. Beli vez i zlatovez. Klek. Rumuni. Oko 1910. godine. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4231

1048. OPLEĆAK — ženska kratka košulja

Domaće platno. Zlatovez. Jankov Most. Rumuni. Oko 1890. godine. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2436

1049. OPLEĆAK — ženska kratka košulja

Pamuk, fabričko platno. Beli vez. Temerin. Mađari. Oko 1910. godine. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 1982

1050. OPLEČAK — ženska kratka košulja
Domaće platno, čipka. Zlatovez. Uzdin. Rumuni. Oko
1910. godine. Narodni muzej, Pančevo. Inv. br. 601

1051. OPLEČAK — ženska kratka košulja
Domaće pamučno platno, čipka. Zlatovez. Uzdin. Ru-
muni. Godina 1930. Narodni muzej, Pančevo. Inv. br.
157

1052. KOŠULJA ŽENSKA
Pamučno platno, čipka. Beli vez. Melenci. Srbi. Go-
dina 1919. Narodni muzej, Kikinda. Inv. br. 1094

1053. KOŠULJA ŽENSKA
Pamučno platno, čipka. Beli vez. Melenci. Srbi. Go-
dina 1919. Narodni muzej, Kikinda. Inv. br. 1093

1054. KOŠULJA ŽENSKA
Pamučno platno — „sadi”. Beli vez. Melenci. Srbi.
Godina 1919. Narodni muzej, Kikinda. Inv. br. 1098

1055. KOŠULJA ŽENSKA
Pamučno platno, čipka. Subotica. Srbi. Početak XX
veka. Gradski muzej, Subotica. Inv. br. 433

1056. OPLEČAK — ženska kratka košulja
Fabričko platno, čipka. Bački Petrovac. Slovaci. Oko
1912. godine. Vojvođanski muzej, Novi Sad. Inv. br.
6687

1057. OPLEČAK — ženska kratka košulja
Fabričko platno. Beli vez. Gložan. Slovaci. Godina
1886. Vojvođanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2177

1058. KOŠULJA ŽENSKA
Pamučno platno. Beli vez. Doroslovo. Mađari. Godi-
na 1936. Vojvođanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 6085

1059. KOŠULJA MUŠKA
Pamučno platno. Zlatovez. Kikinda. Srbi. Početak XX
veka. Narodni muzej, Kikinda. Inv. br. 1348

1060. KOŠULJA MUŠKA
Pamučno platno. Beli vez — „rišelj”. Kikinda. Srbi.
Godina 1922. Narodni muzej, Kikinda. Inv. br. 1101

1061. KOŠULJA MUŠKA
Pamučno „sadi” platno. Zlatovez. Šašinci. Srbi. Po-
četak XX veka. Muzej Srema, Sremska Mitrovica.
Inv. br. 392

1062. DŽEGA — ženska kapa
Svila. Zlatovez. Ostojićevo. Srbi. Oko 1900. godine.
Narodni muzej, Kikinda. Inv. br. 1741

1063. DŽEGA — ženska kapa
Svila. Zlatovez. Sombor. Bunjevci. Oko 1900. godine.
Gradski muzej, Sombor. Inv. br. 1562

1064. DŽEGA — ženska kapa
Svila. Zlatovez. Sombor. Bunjevci. Oko 1900. godine.
Gradski muzej, Sombor. Inv. br. 1295

1065. DŽEGA—ČEPAC — ženska kapâ
Svila. Zlatovez. Brestač. Srbi. Početak XX veka. Mu-
zej Srema, Sremska Mitrovica. Inv. br. 435

1066. KAPA ZLATARA — ženska
Svila. Zlatovez. Zrenjanin. Srbi. Kraj XIX veka. Na-
rodni muzej, Zrenjanin. Inv. br. 529

1067. DŽEGA — mala ženska kapa
Svila. Zlatovez. Subotica. Bunjevci. Početak XX ve-
ka. Gradski muzej, Subotica. Inv. br. 1686

1068. ČULA — ženska kapa
Somot. Zlatovez. Izbište. Srbi. Godina 1908. Vojvo-
đanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2647

1069. FIČULA — ženska kapa
Somot. Zlatovez. Doroslovo. Mađari. Godina 1936.
Vojvođanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 6072

1070. FIČULA — ženska kapa
Svila, perlice. Bezdan. Mađari. Oko 1890. godine.
Vojvođanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4019

1071. KAPA „ZLATA” — ženska
Zlatovez. Mali Žam. Rumuni. Oko 1910. godine. Voj-
vođanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 1221

1072. KAPA „ZLATA” — ženska
Zlatovez. Mali Žam. Rumuni. Godina 1916. Vojvo-
đanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2413

1073. KAPA „POLICA” — ženska
Somot, veštačko cveće. Sremska Mitrovica. Hrvati.
Sredina XX veka. Muzej Srema, Sremska Mitrovica.
Inv. br. 419

1074. KAPA „POLICA” — ženska
Svila, sa slikanim cvetovima. Sremska Mitrovica.
Hrvati. Sredina XX veka. Muzej Srema, Sremska Mi-
trovica. Inv. br. 416

1075. KAPA „POLICA” — ženska
Svila sa slikanim cvetovima. Sremska Mitrovica.
Hrvati. Sredina XX veka. Muzej Srema, Sremska
Mitrovica. Inv. br. 420

1076. FIČULA — ženska kapa
Svila, bele perle. Ruski Krstur. Rusini. Godina 1951.
Vojvođanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4096

1077. FIČULA — ženska kapa
Svila, našiveni pliš. Kucura. Rusini. Godina 1921.
Vojvođanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 8186

1078. MARAMA ZLATARA
Svila sa zlatovezom. Gibarac. Hrvati. Oko 1930. godi-
ne. Muzej Srema, Sremska Mitrovica. Inv. br. 637

1079. MARAMA ZLATARA
Svila sa zlatovezom. Lačarak. Srbi. Godina 1905. Mu-
zej Srema, Sremska Mitrovica. Inv. br. 382

1080. MARAMA ZLATARA

Svila sa zlatovezom. Sivac, Srbi. Početak XX veka. Gradski muzej, Sombor. Inv. br. 278

1081. ČEŠALJ

Rožina. Senta. Mađari. Oko 1910. godine. Kulturno-obrazovni centar „Thurzó Lajoš“, Senta. Inv. br. 548

1082. ČEŠALJ

Rožina. Senta. Mađari. Oko 1910. godine. Kulturno-obrazovni centar „Thurzó Lajoš“, Senta. Inv. br. 663

1083. ČEŠALJ

Rožina. Senta. Mađari. Oko 1910. godine. Kulturno-obrazovni centar „Phurzó Lajoš“, Senta.

1084. KOŽUH

Koža. Aplikacije od kože. Lokve. Rumuni. Oko 1930. godine. Narodni muzej, Pančevo. Inv. br. 446

1085. KOŽUH — ženski

Koža. Aplikacija od kože, vez. Gibarac. Hrvati. Oko 1940. godine. Muzej Srema, Sremska Mitrovica. Inv. br. 635

1086. KOŽUH — muški

Koža. Aplikacija od kože i vez. Jaša Tomić. Srbi. Polovina XX veka. Narodni muzej, Zrenjanin. Inv. br. 1470

1087. PRSLUK — „BURDIK“ — ženski

Koža. Aplikacije od kože, vez. Ečka. Rumuni. Početak XX veka. Narodni muzej, Zrenjanin. Inv. br. 997

1088. KOŽUH — ženski

Koža. Aplikacije od kože i vez. Bački Petrovac. Slovaci. Godina 1930. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 534

1089. KOŽUH — ženski

Koža. Aplikacija od kože i vez. Ada. Mađari. Godina 1958. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2618

1090. PRŠNJAK-PRSLUK — muški

Koža. Aplikacija od kože, vez. Morović. Hrvati. Godina 1933. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4187

1091. GRUDNJAK — ženski

Koža. Aplikacija od kože i vez. Aradac. Slovaci. Godina 1903. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4877

1092. GRUDNJAK — muški

Koža. Aplikacija i vez kožom. Aradac. Slovaci. Godina 1946. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4924

1093. GRUDNJAK — ženski

Koža. Aplikacije od kože i vez. Lačarak. Srbi. 1937. godina. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2469

1094. KOŽUH — muški

Koža. Aplikacije od kože i vez. Pavliš. Srbi. Godina 1903. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 409

1095. MINCIJA — ženska kabanica

Čoha, krzno. Vez, „srebrni“ gajtan, šljokice i perlice. Ečka. Rumuni. Godina 1928. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 877

1096. MINCIJA — ženska kabanica

Čoha, lisičje krzno. Vez, „srebrni“ gajtan. Vršac. Rumuni. Godina 1972. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 7173

1097. SVETI TRIFUN

Slika na staklu (32×43,5 cm). Sombor. Srbi. Kraj XIX veka. Gradski muzej, Sombor. Inv. br. bb₁

1098. SVETI GEORGIJE

Slika na staklu (32×44 cm). Sombor. Srbi. Kraj XIX veka. Gradski muzej, Sombor. Inv. br. bb₂

1099. SVETI ARHANDEL MIHAILO I SVETI JOVAN KRSTITELJ

Slika na staklu (32×43 cm). Sombor. Srbi. Kraj XIX veka. Gradski muzej, Sombor. Inv. br. bb₃

1100. SVETI NIKOLA

Slika na staklu (32×42,5 cm). Sombor. Srbi. Kraj XIX veka. Gradski muzej, Sombor. Inv. br. bb₄

1101. SVETI PETAR I PAVLE

Slika na staklu (33×45,5 cm). Sombor. Srbi. Kraj XIX veka. Gradski muzej, Sombor. Inv. br. bb₅

1102. SVETI DIMITRIJE

Slika na staklu (34×41 cm). Sombor. Srbi. Kraj XIX veka. Gradski muzej, Sombor. Inv. br. 1409

1103. SVETI GEORGIJE

Slika na staklu (37,5×53 cm). Jankov Most. Rumuni. Kraj XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2958

1104. BOGOJAVLJENJE

Slika na staklu (48×64 cm). Begejci. Rumuni. Kraj XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 5021

1105. HRISTOS VINOGRADAR

Slika na staklu (37,5×53 cm). Klek. Rumuni. Kraj XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 3260

1106. BOGORODICA SA HRISTOM I SVETA PARSKEVA

Slika na staklu (40×53,5 cm). Bašajid. Srbi. Kraj XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 7108

1107. KRUNISANJE BOGORODICE SA SVETIM DIMITRIJEM I SVETIM JOVANOM

Slika na staklu (48,5×65 cm). Sremski Karlovci. Srbi. Kraj XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 868

1108. SVETI GEORGIJE

Slika na staklu (27×40 cm). Kraljevci. Srbi. Kraj XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2520

1109. ČAŠA — slikana

Slika na staklu. Kikinda. Srbi. Početak XX veka. Narodni muzej, Kikinda. Inv. br. 97

1110. ČAŠA — slikana

Slika na staklu. Kikinda. Srbi. Početak XX veka. Narodni muzej, Kikinda. Inv. br. 98

1111. ČAŠA — slikana

Slika na staklu. Kikinda. Srbi. Početak XX veka. Narodni muzej, Kikinda. Inv. br. 99

1112. ČAŠA — slikana

Slika na staklu. Kikinda. Srbi. Početak XX veka. Narodni muzej, Kikinda. Inv. br. 100

1113. ČAŠA — slikana

Slika na staklu. Đala. Srbi. Početak XX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 3689

1114. ČAŠA — slikana

Slika na staklu. Đala. Srbi. Početak XX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 3689a

1115. ČAŠA — slikana

Slika na staklu. Đala. Srbi. Početak XX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 3689b

1116. ČAŠA — slikana

Slika na staklu. Đala. Srbi. Početak XX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 3689c

1117. ČAŠA — slikana

Slika na staklu. Novi Sad. Srbi. Početak XX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 7101

1118. ČAŠA — slikana

Slika na staklu. Novi Sad. Srbi. Početak XX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 7102

1119. BOCA — slikana

Slika na staklu. Novi Sad. Srbi. Početak XX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 7103

1120. BOKAL — cehovski

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Subotica. Mađari. Godina 1837. Gradski muzej, Subotica. Inv. br. 561

1121. BUČKA ZA MASLO

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Jazovo. Mađari. Oko 1900. godine. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 7908

1122. BUČKA ZA MASLO

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Totovo Selo. Mađari. Godina 1935. Kulturno-obrazovni centar „Thurzó Lajoš”, Senta. Inv. br. 72.8.3.

1123. LONAC za mileram

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Kucura. Rusini. Druga polovina XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 8084

1124. ČUPICA za mleko

Keramika. Zanatski rad. Senta. Mađari. Godina 1930. Kulturno-obrazovni centar „Thurzó Lajoš”, Senta. Inv. br. 520

1125. ČUPICA za mleko

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Sombor. Srbi. Gradski muzej, Sombor. Inv. br. 2709

1126. ČUPICA za mleko

Keramika. Zanatski rad. Gledosano, zgrafito. Boljevci. Slovaci. Godina 1930. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 7295

1127. ČUPICA za mleko

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Kovačica. Slovaci. Godina 1835. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 6853

1128. ČUPICA za mleko

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Šajkaš. Srbi. Godina 1930. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 5075

1129. ŠOLJA za kiselo mleko

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Senta. Mađari. Kulturno-obrazovni centar „Thurzó Lajoš”, Senta. Inv. br. 208

1130. ŠOLJA za kiselo mleko

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Torda. Mađari. Godina 1965. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 7015

1131. BOKAL

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Begejci. Rumuni. Godina 1880. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 5007

1132. BOKAL

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Aradac. Slovaci. Godina 1905. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 5144

1133. BOKAL

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Senta. Srbi. Godina 1905. Kulturno-obrazovni centar „Thurzó Lajoš”, Senta. Inv. br. 296

1134. BOKAL

Keramika. Zanatski rad. Senta. Mađari. 1902. godina. Kulturno-obrazovni centar „Thurzó Lajoš”, Senta. Inv. br. 286

1135. BOKAL

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Senta. Mađari i Srbi. Godina 1905. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4161

1136. KRČAG

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Bač. Šokci—Hrvati. Godina 1936. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 1621

1137. KRČAG

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Kucura. Rusini. Godina 1920. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 8049

1138. KRČAG

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Debeljača. Mađari. Godina 1900. Narodni muzej, Pančevo. Inv. br. 311

1139. ČUPA za vodu

Keramika. Zanatski rad. Morović. Šokci—Hrvati. Godina 1910. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4185

1140. ČINIJA

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Novi Kneževac. Mađari. Druga polovina XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 7872

1141. ČINIJA

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Stapar. Srbi. Druga polovina XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 1415

1142. ČINIJA

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Bački Petrovac. Slovaci. Godina 1910. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 6665

1143. TANJIR

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Ostojićevo. Mađari. Godina 1920. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 6651

1144. TANJIR

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Kucura. Rusini. Godina 1920. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 6019

1145. TANJIR

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Kupusina. Mađari. Godina 1910. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 8158

1146. LONAC

Keramika. Zanatski rad. Gledosano, oslikano. Gložan. Slovaci. Druga polovina XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2875

1147. LONAC

Keramika. Zanatski rad. Gledosano, oslikano. Kucura. Rusini. Kraj XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 6149

1148. LONAC

Keramika. Zanatski rad. Berkasovo. Rusini. Druga polovina XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 7785

1149. ČUTURA

Keramika. Zanatski rad. Gledosano. Begeč. Srbi. Godina 1896. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4062

1150. STOLICA

Drvo. Zanatski rad. Oslikano. Subotica. Mađari. Godina 1887. Gradski muzej, Subotica. Inv. br. 365

1151. STOLICA

Drvo. Zanatski rad. Rezbareno. Begejci. Rumuni. Kraj XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2447

1152. STOLICA

Drvo. Zanatski rad. Rezano. Orom. Mađari. Kraj XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 547

1153. STOLICA

Drvo. Zanatski rad. Rezano. Aradac. Slovaci. Kraj XIX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 3968

1154. SANDUK — škrinja

Drvo. Zanatski rad. Oslikano. Ruski Krstsur. Rusini. Godina 1879. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4767

1155. SANDUK — škrinja

Drvo. Zanatski rad. Rezbareno, oslikano. Debeljača. Mađari. Godina 1846. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 3271

1156. SANDUK — škrinja

Drvo. Zanatski rad. Rezbareno, bojeno. Bački Monoštor. Šokci—Hrvati. Godina 1840. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 1673

1157. SANDUK — škrinja

Drvo. Zanatski rad. Rezbareno. Bački Monoštor. Šokci—Hrvati. Godina 1880. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 1678

1158. SANDUK — škrinja

Drvo. Zanatski rad. Rezbareno, bojeno. Gložan. Slovaci. Godina 1856. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2180

1159. SANDUK

Drvo. Zanatski rad. Rezbareno, bojeno. Selenča. Slovaci. Godina 1909. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2067

1160. KREKET
Drvo. Zanatski rad. Bojeno. Aradac. Slovaci. Godina 1895. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 3864
1161. KREKET
Drvo. Zanatski rad. Bojeno. Kupusina. Mađari. Godina 1895. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 6495
1162. KREKET
Drvo. Zanatski rad. Bojeno. Pivnice. Slovaci. Godina 1880. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4396
1163. KLUPA
Drvo. Zanatski rad. Bojeno. Kucura. Rusini. 1880. godina. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 5984
1164. KLUPA
Drvo. Zanatski rad. Bojeno. Gložan. Slovaci. Godina 1880. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 3430
1165. KLUPA
Drvo. Zanatski rad. Bojeno, rezano. Bački Monoštor. Šokci—Hrvati. Godina 1916. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 1680
1166. VEŠALICA za odelo
Drvo. Zanatski rad. Oslikano. Kupusina. Mađari. Godina 1892. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 6056
1167. POLICA — „stelaža“
Drvo. Zanatski rad. Bojeno. Kucura. Rusini. Godina 1890. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 5981
1168. ORMAR
Drvo. Zanatski rad. Oslikano. Selenča. Slovaci. Godina 1858. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 4107
1169. ORMAR
Drvo. Zanatski rad. Oslikano. Doroslovo. Mađari. Godina 1880. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 6106
1170. ORMAR
Drvo. Zanatski rad. Bojeno i slikano. Erdevik. Slovaci. Godina 1860. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 7335
1171. KESA ZA DUVAN
Koža. Vezeno. Senta. Mađari. Godina 1876. Kulturno-obrazovni centar „Thurzó Lajos“, Senta.
1172. TIKVA za rakiju
Urezivano. Kikinda. Srbi. Godina 1890. Narodni muzej, Kikinda. Inv. br. 670
1173. TIKVA za rakiju
Urezivano. Kikinda. Srbi. Godina 1890. Narodni muzej, Kikinda. Inv. br. 683
1174. TIKVA zaz rakiju
Urezivano. Sremska Mitrovica. Srbi. Godina 1886. Muzej Srema, Sremska Mitrovica. Inv. br. 132
1175. TIKVA za rakiju
Urezivano. Aadaševci. Srbi. Godina 1911. Muzej Srema, Sremska Mitrovica. Inv. br. 125
1176. TIKVA za rakiju
Urezivano. Sremska Mitrovica. Hrvati. Kraj XIX veka. Muzej Srema, Sremska Mitrovica. Inv. br. 117
1177. TIKVA za rakiju
Urezivano. Iz zbirke Matice srpske. Srbi. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 992
1178. BIČ — kamdžija
Drvo, koža, metal. Inkrustirano. Senta. Mađari. Godina 1932. Kulturno-obrazovni centar „Thurzó Lajos“, Senta. Inv. br. 1146
1179. BIČ — ovčarski
Drvo, koža, metal. Banatska Palanka. Srbi. Početak XX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 1284
1180. BIČ — svinjarski
Drvo, koža, metal. Coka. Mađari. Godina 1944. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 5481
1181. ČOBANSKA KUKA
Drvo, metal. Inkrustirano. Okolina Zrenjanina. Mađari. XIX vek. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 78
1182. OVČARSKI ŠTAP
Drvo. Banatska Palanka. Srbi. Godina 1887. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 656
1183. ČOBANSKA KUKA
Drvo. Boljevci. Slovaci. Početak XX veka. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 854
1184. ROG ZA BARUT
Rožina. Urezano. Subotica. Mađari. Kraj XIX veka. Gradski muzej, Subotica. Inv. br. 497
1185. ROG ZA BARUT
Rožina. Urezano. Botoš. Srbi. Godina 1940. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 325
1186. KANIJA
Neštavljena koža. Hajdučica. Slovaci. Godina 1900. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 5444
1187. KANIJA
Drvo, metal. Inkrustirano. Gibarac. Hrvati. Godina 1930. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2509

1188. KANIJA SA NOŽEM

Koža, metal i rožina. Dobrica. Srbi. godina 1950. Vojvodanski muzej, Novi Sad. Inv. br. 2622

1189. TOKE sa jeleka

Metal, poludrago kamenje. Zanatski rad. Zrenjanin. Srbi. XIX vek. Narodni muzej, Zrenjanin. Inv. br. 483

1190. TOKE sa jeleka

Srebro. Zanatski rad. Zrenjanin. Srbi. XIX veka. Narodni muzej, Zrenjanin. Inv. br. 825

1191. „PULIJE” — dugmad (kolekcija)

Srebro. Zanatski rad. Orlovat, Botoš, Neuzina, Perlez, Crepaja, Zrenjanin, Srbi. XIX vek. Narodni muzej, Zrenjanin. Inv. br. 476

SAP KOSOVO

PREDMETI IZ MUZEJA KOSOVA I PRIŠTINE

1192. STRUKA

Vuna. Tkano, vez vunom i metalnim nitima, vune-na čipka. Priština. XX vek. Inv. br. 3046/1

1193. BOŠČA

Vuna i pamuk. Tkano. Drenica. XX vek. Inv. br. 3515

1194. BOŠČA

Vuna i pamuk. Tkano, vez vunom i metalnim nitima. Sočanica. XX vek. Inv. br. 3225

1195. STRUKA

Pamuk. Tkano, kukičano. Prizren. XX vek. Inv. br. 3446

1196. STRUKA

Pamuk. Tkano, kukičano. Priština. XX vek. Inv. br. 3449/b

1197. STRUKA

Vuna i pamuk. Tkano, aplikacije. Štrpce. XX vek. Inv. br. 2688

1198. BOŠČA

Vuna i svila. Tkano, vez svilom i metalnim nitima, kukičano. Svirce. XX vek. Inv. br. 2875

1199. BOŠČA

Vuna i pamuk. Tkano, vez vunom i pamukom. Prizren. XX vek. Inv. br. 818

1200. BOŠČA

Vuna. Tkano. Drenica. XX vek. Inv. br. 3526/c

1201. BOŠČA

Vuna i pamuk. Tkano, vezeno metalnom žicom i vunom. Vitina. XX vek. Inv. br. 347

1202. PREGAČA

Vuna, pamuk i metalne niti. Tkano i kukičano. Đakovica. XX vek. Inv. br. 3138/b

1203. PREGAČA

Pamuk, vuna i metalne niti. Tkano. Lab. XX vek. Inv. br. 1920

1204. BOŠČA

Pamuk, vuna i metalne niti. Tkano, vezeno, našivene perlice. XX vek. Inv. br. 1658

1205. BOŠČA

Pamuk, metalne niti, vuna, perlice. Tkano. Laplje. XX vek. Inv. br. 66

1206. BOŠČA

Pamuk, vuna i metalne niti. Tkano, kukičano i našivene perle. Metohijski Podgor. XX vek. Inv. br. 2019

1207. BOŠČA

Pamuk. Tkano, vezeno, kukičano. XX vek. Inv. br. 1885

1208. PREGAČA

Pamuk, vuna i metalne niti. Tkano. Drenica. XX vek. Inv. br. 3427

1209. BISAGE

Vuna. Tkano, vez vunom i metalnim nitima, kukičano svilom (143×49 cm). Peć. XX vek. Inv. br. 3251

1210. BISAGE

Vuna. Tkano, vez vunom i pamukom (139×35 cm). Metohija. XX vek. Inv. br. 1951

1211. BISAGE

Vuna. Tkano, vez vunom, svilom i metalnim nitima (142×44 cm). Prizren. XX vek. Inv. br. 3252

1212. JASTUK — dečji

Pamuk. Tkano. Đakovica. XX vek. Inv. br. 3119

1213. DUŠEK — dečji

Vuna. Tkano, vez vunom i pamukom. Đakovica. XX vek. Inv. br. 2074

1214. DUŠEK — dečji

Vuna. Tkano, vez pamukom i metalnim nitima. Metohija. XX vek. Inv. br. 1845

1215. JASTUK

Vuna. Tkano, vezeno (142×36 cm). Prizren. XX vek. Inv. br. 3260

1216. JASTUK

Vuna. Tkano, vez vunom i pamukom (185×34 cm). Priština. XX vek. Inv. br. 2210.

1217. JASTUK

Vuna. Tkano, vez vunom i pamukom (110×38,5 cm). Đakovica. XX vek. Inv. br. 3124

1218. JASTUK

Vuna. Tkano, vez vunom i pamukom (116×35,5 cm). Metohija. XX vek. Inv. br. 1850

1219. JASTUK

Vuna i lan. Tkano (120×31 cm). Priština. XX vek. Inv. br. 3159

1220. FERME — jelek

Vuna, pamuk i svila. Đakovica. XIX vek. Inv. br. 2192

1221. JELEK — ženski

Vuna. Vez pamukom. Prekoruplje. XX vek. Inv. br. 938

1222. JELEK

Somot i kupovno platno. Vez metalnim nitima i pamukom. Priština. XX vek. Inv. br. 627

1223. JELEK

Somot. Vez metalnim nitima. Gnjilane. XX vek. Inv. br. 609

1224. JELEK — ženski

Čoha i kudeljno platno. Vez pamukom i perlama. Prizren. XX vek. Inv. br. 2186

1225. JELEK — ženski

Somot i kupovno platno. Vez metalnim nitima. Gnjilane. XX vek. Inv. br. 2194

1226. JELEK — ženski

Vuna i kupovno platno. Vez metalnim nitima i pamukom. Metohija. XX vek. Inv. br. 2088

1227. JELEK — ženski

Čoha i kupovno platno. Vez metalnim nitima i pamukom. Priština. XX vek. Inv. br. 3414

1228. ČURČE — deo odeće

Sukno. Vez pamukom. Priština. XX vek. Inv. br. 141

1229. MARAMA

Pamuk. Tkano. Istok. XX vek. Inv. br. 1246

1230. PEŠKIR

Pamuk. Tkano. Priština. XX vek. Inv. br. 2287

1231. MARAMA SAFALIJA

Pamuk. Tkano, vez pamukom, aplikacije vunom i perlama. Priština. XX vek. Inv. br. 202

1232. PEŠKIR

Pamuk. Tkano. Đakovica. XX vek. Inv. br. 2080

1233. PEŠKIR

Pamuk. Tkano. Đakovica. XX vek. Inv. br. 2079

1234. MARAMA

Pamuk. Tkano, aplikacije vunom. Priština. XX vek. Inv. br. 2317

1235. MARAMA

Pamuk i metalne niti. Tkano. Metohija. XX vek. Inv. br. 1838

1236. PEŠKIR

Pamuk. Tkano. Prizren. XX vek. Inv. br. 276

1237. KANAVAC — deo oglavlja

Pamuk, svila. Tkano. Prizren. XX vek. Inv. br. 2952/a

1238. MARAMA

Pamuk i metalne niti. Tkano. Metohija. XX vek. Inv. br. 1841

1239. PREVEZ — deo oglavlja

Pamuk. Tkano, vez srebrnim nitima. Ljubizda. XX vek. Inv. br. 120

1240. PREVEZ — deo oglavlja

Kupovno platno. Vez srebrnim nitima. Sredska. XX vek. Inv. br. 45

1241. MARAMA
Kupovna svilená tkanina. Vezeno. Priština. XX vek.
Inv. br. 2572
1242. PREVEZ — deo oglavlja
Kupovno platno. Vez pamukom i srebrnim niti-
ma. Širinić. XX vek. Inv. br. 106
1243. PREVEZ — deo oglavlja
Kupovno platno. Vez srebrnim nitima, pamukom
i perlama. Sredska. XX vek. Inv. br. 46
1244. KOŠULJA — ženska
Domaće platno. Vez vunom, kukičano. Belice XIX
vek. Inv. br. 1116
1245. KOŠULJA — ženska
Domaće platno. Kukičano, perle. Drenica. XX vek.
Inv. br. 517
1246. KOŠULJA — ženska
Pamuk. Tkano, kukičano, perle. XX vek. Inv. br.
3540
1247. RUKAVI sa ženske košulje
Konopljano platno. Vez vunom. Zjum. XX vek. Inv.
br. 153
1248. RUKAVI sa ženske košulje
Konopljano platno. Vez vunom. Čaglavica. XX vek.
Inv. br. 151
1249. RUKAVI sa ženske košulje
Pamučno platno. Vez srebrnim nitima i vunom.
Gračanica. XIX vek. Inv. br. 70
1250. RUKAV sa ženske košulje
Konopljano platno. Vez pamukom. Has. XX vek.
Inv. br. 253
1251. KOŠULJA — ženska
Pamučno platno. Vez pamukom i metalnim niti-
ma. XX vek. Inv. br. 1591
1252. BOŠČA
Pamuk i svila. Tkano. Janjevo. XX vek. Inv. br.
982
1253. BOŠČA
Pamučno platno. Kukičano. Janjevo. XX vek. Inv.
br. 986
1254. MARAMA
Pamuk i svila. Tkano. Janjevo. XX vek. Inv. br.
966
1255. POJAS — muški
Pamuk. Tkano. Drenica. XX vek. Inv. br. 1240
1256. POJAS — muški
Vuna. Tkano. Dužina 659 cm. Priština. XX vek. Inv.
br. 898
1257. POJAS — ženski
Vuna. Tkano. Dužina 266 cm. Sočanica. XX vek.
Inv. br. 3226
1258. POJAS — muški
Pamuk. Tkano, vezeno. Dužina 250 cm. Dragaš. XX
vek. Inv. br. 2004
1259. POJAS
Pamuk i vuna. Tkano. Dužina 297 cm. Glogovac.
XX vek. Inv. br. 2746
1260. POJAS ženski
Vuna i pamuk. Tkano. Dužina 659 cm. Priština. XX
vek. Inv. br. 2269
1261. POJAS — ženski
Pamuk i lan. Tkano. Lipljan. XX vek. Inv. br. 3435/a
1262. POJAS — ženski
Vuna, pamuk i metalne niti. Tkano. Đakovica. XX
vek. Inv. br. 1654
1263. ČARAPE — ženske
Vuna i metalne niti. Pleteno, vezeno. Đakovica.
XX vek. Inv. br. 576
1264. ČARAPE
Vuna. Pleteno. Drenica. XX vek. Inv. br. 3038
1265. ČARAPE muške
Vuna i metalne niti. Pleteno. Pasjane. XX vek. Inv.
br. 1046
1266. NAZUVCI — ženski
Vuna. Pleteno. Brnjica. XX vek. Inv. br. 1598
1267. ŠUPUTKE — obuća
Vuna. Pleteno, kukičano. Metohija. XX vek. Inv.
br. 1858
1268. OGRLICA
Srebro, perle, šljokice. Filigran. Janjevo. XX vek.
Inv. br. 562
1269. POJAS
Pamučna tkanina, raznobojne perle. Drenica. XX
vek. Inv. br. 1892
1270. „MARAMČE“ — ĐERDAN
Kupovno platno i perle. Dragaš. XX vek. Inv. br.
1994
1271. KAPUO — nevestinska kapica
Vuna, perle i metalni novčići. Kukičano. Drenica.
XX vek. Inv. br. 2701
1272. KAPUO — nevestinska kapica
Vuna, perle i metalni novčići. Kukičano. Jablani-
ca. XX vek. Inv. br. 2695

1273. ČUSTEK — nakit za grudi
Nanizane raznobojne perle. Klina. XX vek. Inv. br. 1894
1274. NARUKVICA — „BYLYZYK“
Nanizane perle. Drenica. XX vek. Inv. br. 1992
1275. NAUŠNICA
Bronza. Livno. Janjevo. XVIII vek. Inv. br. 1065
1276. „ČUSTEK“ — futrola sa kesom za sat
Nanizane perle. Južna Morava. XX vek. Inv. br. 2702
1277. KAKUQ — nevestinska kapica
Kupovna pamučna tkanina, perle i kukičana čipka, metalni novčići. Drenica. XX vek. Inv. br. 1222
1278. NARUKVICE — „BRAZLETNE“
Perle, pamučno platno. Sredska. XX vek. Inv. br. 1204
1279. NARUKVICA — „BRAZLETNA“
Perle, pamučno platno. Sredska. XX vek. Inv. br. 105
1280. „ČUSTEK“ — kesa za sat
Nanizane perle. Južna Morava. XX vek. Inv. br. pr. 15
1281. ČUSTEK — nakit za grudi
Srebro. Livno, iskucavano, filigran. Kosovska Mitrovica. Početak XX veka. Inv. br. pr. 16
1282. ČUSTEK — nakit za grudi
Srebro. Livno, filigran, nielo. Peć. XIX vek. Inv. br. pr. 17
1283. KOLAN — SA PAFTAMA
Bakar, srebro, mesing. Livno, iskucavano. XIX vek. Inv. br. 2817
1284. OGRLICA — nakit za grudi
Srebro. Filigran. Prizren. XX vek. Inv. br. pr. 18
1285. OGRLICA — nakit za grudi
Bakar, posrebrjen i pozlaćen. Livno, filigran. Okolina Prizrena. Kraj XIX veka. Inv. br. pr. 19
1286. „KOLAN“ — metalni pojas
Koža, metalne ploče. Livno, rezano. XIX vek. Inv. br. pr. 20
1287. TEPELUK
Srebro. Livno, iskucavano. XX vek. Inv. br. pr. 21
1288. OGRLICA
Srebro pozlaćeno. Filigran. Prizren. XX vek. Inv. br. 3090
1289. OGRLICA — nakit za grudi
Srebro pozlaćeno. Filigran. Lauša. XX vek. Inv. br. 1221
1290. PRSTEN
Srebro. Filigran, nielo. Priština. XX vek. Inv. br. 3458/1
1291. PRSTEN
Srebro. Graviranje. Janjevo. XIX vek. Inv. br. 3306/a
1292. ČUSTEK
Nanizane perle. Lauša. XX vek. Inv. br. 3536
1293. PRSTEN STOLOVAK
Mesing. Livno, Priština. XIX vek. Inv. br. 1154
1294. ČUSTEK — nakit za grudi
Srebro, bakar, mesing. Livno, filigran. XX vek. Inv. br. pr. 22
1295. DEO NAKITA ZA GRUDI
Pozlaćeno srebro. Livno, filigran, iskucavano. XX vek. Inv. br. 2617
1296. IRAM
Vuna. Tkano, vezeno. Drenica. XX vek. Inv. br. 1219
1297. DUVAK — deo nevestinskog oglavlja
Vuna, pamuk. Tkano. Jablanica. XX vek. Inv. br. 2874
1298. DUŠEK — čaršav
Domaće platno. Tkano, vezeno. Priština. XX vek. Inv. br. 3160
1299. DUŠEK — čaršav
Domaće platno. Tkano, vezeno. Glogovac. XX vek. Inv. br. 2666
1300. DUŠEK — čaršav
Domaće platno. Tkano, vezeno. Metohija. XX vek. Inv. br. 1852
1301. DUŠEK — čaršav
Domaće platno. Tkano. Glogovac. XX vek. Inv. br. 2735
1302. DUŠEK — čaršav
Pamuk, svila. Tkano. Glogovac. XX vek. Inv. br. 2742
1303. STRUKA
Vuna. Tkano, vezeno. Priština. XX vek. Inv. br. 3446/2
1304. STRUKA
Vuna. Tkano, vezeno. Drenica. XX vek. Inv. br. pr. 29

1305. STRUKA
Vuna, Tkano, vezeno, kukičano. Dečani. XX vek.
Inv. br. 3263/d
1306. PREGAČA
Vuna, sukno. Tkano, aplikacija. Đakovica. XX vek.
Inv. br. 3120/a
1307. PREGAČA
Pamuk, vuna. Tkano, vezeno. Dobročin. XX vek. Inv.
br. 2183
1308. STRUKA
Vuna, Tkano, vezeno pamukom i metalnim nitima.
Metohija. XX vek. Inv. br. 2036
1309. „PŠELAK“ — PREGAČA
Kupovno platno, pamuk, perle. Vezeno, kukičano.
Peć. XX vek. Inv. br. 3258
1310. MUINTAN muški
Belo sukno. Našiveni gajtani. Peć. XX vek. Inv. br.
49
1311. ČILIM
Vuna i pamuk. Tkano (181×135 cm). Has. XX vek.
Inv. br. pr. 1
1312. ČILIM
Pamuk i vuna. Tkano (260×168 cm). Južna Morava.
XX vek. Inv. br. 3736
1313. ČILIM
Pamuk i vuna. Tkano (400×210 cm). Okolina Kline.
XX vek. Inv. br. 3636
1314. ČILIM
Pamuk i vuna. Tkano (280×173 cm). Jablanica. XX
vek. Inv. br. 3158
1315. ČILIM
Vuna. Tkano (262×170 cm). Okolina Peći. XX vek.
Inv. br. pr. 2
1316. ČILIM
Vuna. Tkano, vezeno pamukom (240×137,4 cm).
Okolina Đakovice. XX vek. Inv. br. pr. 3
1317. ČILIM
Vuna, pamuk. Tkano, vezeno (222×136,5 cm). Dre-
nica. XX vek. Inv. br. pr. 4
1318. ČILIM
Pamuk i vuna. Tkano, vezeno (173×96,5 cm). Dra-
gaš. XX vek. Inv. br. 563
1319. ČILIM
Vuna, pamuk. Tkano, vezeno (254×144 cm). Has.
XX vek. Inv. br. 3247
1320. ČILIM
Vuna. Tkano, vezeno (298×127 cm). Has. XX vek.
Inv. br. 2379
1321. ČILIM
Vuna. Tkano (243×157,5 cm). Dečane. XX vek. Inv.
br. pr. 5
1322. DUŠEK
Vuna. Tkano (228×170 cm). Jablanica. XX vek. Inv.
br. 3548
1323. ČILIM
Vuna, pamuk. Tkano, vezeno (192×163 cm). Dre-
nica. XX vek. Inv. br. 2583
1324. DUŠEK
Vuna, svila. Tkano, vezeno (200×126 cm). Okolina
Đakovice. XX vek. Inv. br. pr. 6
1325. DUŠEK
Vuna, pamuk, metalne niti. Tkano, vezeno (170×
×131 cm). Okolina Đakovice. XX vek. Inv. br. pr. 7
1326. DUŠEK
Vuna, kupovna tkanina, pamuk. Tkano, vezeno (256×
×127 cm). Zjum. XX vek. Inv. br. pr. 8
1327. DUŠEK
Vuna, pamuk. Tkano, vezeno (185×126,5 cm). Zjum.
XX vek. Inv. br. pr. 9
1328. SEDŽADA
Vuna. Tkano (180,6×148 cm). XX vek. Inv. br. pr.
10
1329. SEDŽADA „JAN“
Vuna. Tkano (296×170 cm). Drenica. XX vek. Inv.
br. 4026
1330. JASTUK
Vuna. Tkano, vezeno (120×36,5 cm). XX vek. Inv.
br. pr. 11
1331. JASTUK
Vuna, svileni konac. Tkano, vezeno (134×37,5 cm).
XX vek. Inv. br. pr. 12
1332. JASTUK
Vuna. Tkano, vezeno. XX vek. Inv. br. pr. 13
1333. „ZAMBAK“ — deo ženskog oglavlja
Svila, metalna nit. Kukičano, našivano. XX vek. Inv.
br. pr. 14
1334. „PIRAJKA“
Jablanovo drvo. Rezano, izrezivano. XX vek. Inv.
br. pr. 23/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

1335. LOŽIČARNIK
Bukovo drvo. Probijanje. XX vek. Inv. br. 2852

1336. KUTIJA ZA KAFU
Trešnjevo drvo. Rezano izrezivano. XX vek. Inv. br. pr. 24

1337. „ARKA” — ŠKRINJA
Orahovo i jelovo drvo. Rezbareno. XX vek. Inv. br. pr. 25

1338. „ARKA” — ŠKRINJA
Bukovo drvo. Rezbareno. XX vek. Inv. br. pr. 26

1339. „ARKA” — ŠKRINJA
Brestovo drvo. Rezbareno. XX vek. Inv. br. pr. 27

1340. ŠKRINJA za nakit
Orahovo drvo. Intarzija. XX vek. Inv. br. pr. 28

1341. PRESLICE
Javorovo i bukovo drvo. Rezbareno. XX vek. Inv. br. pr. 30/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

1342. KOLEVKA
Jasenovo, čamovo i bukovo drvo. Rezbareno. XX vek. Inv. br. pr. 31/1, 2, 3, 4

SR BOSNA I HERCEGOVINA

PREDMETI IZ ZEMALJSKOG MUZEJA BOSNE I HERCEGOVINE

1343. ČARAPE — ženske
Vuna, pleteno, vez pamukom. Srbi. Okolina Bosanskog Grahova. Početak XX vijeka. Inv. br. 319/I

1344. ČARAPE — muške
Vuna, pleteno, pokičeno šljokicama. Tušila, Bjelašnica. Muslimani. Početak XX vijeka. Inv. br. 4209/I

1345. DEMIRLIJA
Bakar, iskucavanje, urezivanje „savat”, kalajisano. Sarajevo. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 5935/III

1346. BARDAK
Pečena glina, bojeno. Višnjica kod Kiseljaka. Početak XX vijeka. Inv. br. 3727/IV

1347. SURAHIIJA
Pečena bela glina, bojeno. Višnjica kod Kiseljaka. Početak XX vijeka. Inv. br. 3718/IV

1348. KOŠULJA — ženska
Laneno platno, vez vunom. Kotor Varoš, Imljani. Srbi. Polovina XX vijeka. Inv. br. 11675/I

1349. ČARAPE
Vuna, pleteno. Okolina Glamoča. Srbi. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 11685/I

1350. ČARAPE — ženske
Vuna, pleteno. Vučja Luka, okolina Sarajeva. Srbi. Početak XX vijeka. Inv. br. 2521/I

1351. ČEKMEDŽE — mali sanduk
Drvo, duborez. Oko 1900 godine. Inv. br. 7842/II

1352. SANDUK — SEHARA
Drvo, rezbareno. Sarajevo. Oko 1900. godine. Inv. br. 7939/II

1353. SANDUK — SEHARA
Drvo, rezbareno. Oko 1900. godine. Inv. br. 7939/II

1354. PREGAČA
Vuna, tkano. Okolina Jajca. Srbi. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 5209/I

1355. PREGAČA
Vuna, tkano. Kotor Varoš, Imljani. Srbi. Početak XX vijeka. Inv. br. 4403/I

1356. PREGAČA

Vuna, tkano, pokičeno šljokicama. Skender Vakuf, Banja Luka, Srbi. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 5791/I

1357. PREGAČA

Vuna, takno. Kobilja, Kotor Varoš. Srbi. Oko 1930. godine. Inv. br. 5246/I

1358. DIPLE

Jareća koža, drvo rezbareno. Zlo Selo, Bugojno. Polovina XX vijeka. Inv. br. 37 knj. I

1359. GUSLE

Drvo, rezbareno. Pale, okolina Sarajeva. Polovina XX vijeka. Inv. br. 8743/II

1360. ROG ZA BARUT

Jelenski rog, urezivanje. Fojnica. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 2743/VI

1361. ROG ZA BARUT

Jelenski rog, urezivanje. Sarajevo. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 2740/VI

1362. ROG ZA BARUT

Jelenski rog, urezivanje. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 2739/VI

1363. ROG ZA BARUT

Volujski rog, metalne aplikacije. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 2858/VI

1364. HANDŽAR

Čelik, srebro, filigran, cizeliranje. Početak XIX vijeka. Inv. br. 8036/III

1365. HANDŽAR BJELOSAPAC

Čelik, srebro, korali. Kovanje, cizeliranje. Kraj XVIII i početak XIX vijeka. Inv. br. 8019/III

1366. KUBURA — mala puška ledenjača

Čelik i srebro. Cizelirano. Početak XIX vijeka. Inv. br. 3740/III

1367. SABLJA

Čelik, srebro, kost, koža. Pozlata. Početak XIX vijeka. Inv. br. 11687/III, VI

1368. SAZ

Drvo, sedef, intarzija. Sarajevo. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 4444/II

1369. GUSLE

Drvo, rezbareno. Kreševo. Polovina XX vijeka. Inv. br. 2147/II

1370. PLOSKA

Drvo, perle, koža. Rađeno na strugu, rezbareno. Zlo Selo, Bugojno. Početak XX vijeka. Inv. br. 8736/II, III i VI

1371. LEDEN

Bakar, urezivanje — savat, kalajisano. Sarajevo. Polovina XX vijeka. Inv. br. 11605/III

1372. IBRIK

Bakar, kalajisano, urezivanje — savat, Sarajevo. Polovina XX vijeka. Inv. br. 11604/III

1373. KANDILO

Srebro, filigran, pozlata. Sarajevo. Oko 1900. godine. Inv. br. 4841/III

1374. KUTIJICA ZA „UD“ — mirisni koren

Pozlaćeni metal. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 5625/III

1375. BUKURDAR — kadionica

Srebro, cizeliranje. Sarajevo. Muslimani. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 7088/III

1376. KOPICA za slatkiše

Srebro, filigran. Nevesinje. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 5706/III

1377. SURAHIIJA — posuda za osvećenu vodu

Bakar, cizeliranje. Sarajevo. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 6921/III

1378. BUHURDAR — kadionica

Srebro, probijanje, cizeliranje. Travnik. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 7593/III

1379. ČASA za šećer

Bakar, pozlata urezivanje i cizeliranje. Sarajevo. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 5646/III

1380. ČASA

Bakar, cizeliranje, pozlata. Početak XX vijeka. Inv. br. 7601/III

1381. SAHAN

Mesing, cizeliranje. Mostar. Oko 1900. godine. Inv. br. 76000/III

1382. KUTIJA za šećer

Bakar, kalajisanje, urezivanje — savat. Sarajevo. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 7614/III

1383. BUHURDAR — kadionica

Bakar, urezivanje savat. Sarajevo. Oko 1900. godine. Inv. br. 7592/III

1384. KUTIJA za kafu

Bakar, kalajisanje, urezivanje — savat. Sarajevo. Oko 1900. godine. Inv. br. 7617/III

1385. MLIN za kafu

Mesing, iskucavanje. Bugojno. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 7576/III

1386. MLIN za kafu

Mesing, iskucavanje. Gornji Vakuf. Oko 1900. godine. Inv. br. 7575/III

1387. MLIN za kafu
Mesing, iskucavanje. Gornji Vakuf. Oko 1900. godine. Inv. br. 7574/III

1388. KANDILO
Srebro, filigran, pozlata. Sarajevo. Oko 1900. godine. Inv. br. 4842/III

1389. ZARF — postolje za fildžan
Bakar, pozlata. Sarajevo. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 7314/III

1390. ZARF — postolje za fildžan
Srebro, filigran i granulacija. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 7298/III

1391. ZARF — postolje za fildžan
Srebro, cizeliranje. Sarajevo. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 981/III

1392. ZARF — postolje za fildžan
Mesing, iskucavanje, pozlata. Oko 1900. godine. Inv. br. 7309/III

1393. ZARF — postolje za fildžan
Srebro, filigran. Sarajevo. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 7294/III

1394. ZARF — postolje za fildžan
Srebro, filigran, granulacija. Sarajevo. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 7266/III

1395. KUTIJA za nakit ili novac
Orahovo drvo, rezbareno. Mostar. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 10655/II

1396. KAŠIKA
Drvo, rezbareno, utisnute perlice. Sarajevo. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 9514/II

1397. KAŠIKA
Drvo, rezbareno. Donji Unac, Drvar. Oko 1900. godine. Inv. br. 8771/II

1398. KAŠIKA PREKLAPUŠA
Drvo, rezbareno. Zlo Selo, Bugojno. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 374/II

1399. STOLOVAČA — stolica sa naslonjačem
Drvo, rezbareno. Brezje, Glasinac. Oko 1900. godine. Inv. br. 8985/II

1400. PEŠKUN — stolica
Orahovo drvo, duborez. Sarajevo. Oko 1920. godine u Konjicu. Inv. br. 11491/II

1401. SANDUK — ČEKMEDŽE
Drvo, rezbareno. XIX vijek. Inv. br. 7842/II

1402. SANDUK — SEHARA
Drvo, rezbareno. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 7939/II

1403. SANDUK — SEHARA
Drvo, rezbareno. Sarajevo. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 7932/II

1404. KOLIJEVKA — BEŠIKA
Drvo, rezbareno. Sarajevo. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 6723/II

1405. DŽEFERDAR — duga puška
Čelik, srebro, sedef. Filigran, intarzija. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 4136/III i VI

1406. DŽEFERDAR — duga puška
Čelik, sedef. Intarzija. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 4137/III i VI

1407. PAFTE — kopče za pojas
Srebro, sedef. Granulacija, emajl. Sarajevo. Prva polovina XIX vijeka. Inv. br. 3929/III i VI

1408. PAFTE — kopče za pojas
Srebro, pozlata. Početak XX vijeka. Inv. br. 8297/III

1409. PAFTE — kopče za pojas
Srebro, biser, emajl. Muslimani. Početak XIX vijeka. Inv. br. 5063/III i VI

1410. KRIŽ — nakit za grudi
Srebro, filigran, granulacija, sedef. Okolina Livna. Hrvati. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 5136/III i VI

1411. NARUKVICA
Legura srebra, granulacija. Poljani, Kakanj. Hrvati. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 10773/III

1412. PAFTA — kopča za pojas „PIJEVAC”
Srebro, pozlata, filigran. Bosanski Brod. Muslimani. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 10743/III

1413. KAPA SA TEPELUKOM — ženska
Filc, srebro, brušeno staklo, filigran, iskucavanje. Vrelo, Žepa. Muslimani. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 6145/I

1414. PAFTA — kopča za pojas
Srebro, brušeno staklo, pozlata, filigran. Donja Bočina, Maglaj. Srbi. Prva polovina XIX vijeka. Inv. br. 9259/III

1415. PRIVJESAK — nakit za grudi
Srebro, koral, filigran. Sarajevo. Početak XX vijeka. Inv. br. 9810/III i VI

1416. ŠPIODA — privjesak za kapu
Legura srebra, filigran, staklo. Blagaj, Bugojno. Srbi. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 1951/III

1417. OGRLICA
Srebro, kovanje, filigran. Žitelji, Kakanj. Hrvati. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 10960/III

1418. KOPČA za košulju
Mesing, staklo, livenje. Hercegovina. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 8145/III
1419. PAFTE — kopča za pojas
Srebro, filigran, pozlata. Sarajevo. Muslimani. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 8375/III
1420. TEPELUK
Srebro, filigran i granulacija, pozlata. Muslimani. Početak XIX vijeka. Inv. br. 8195/III
1421. PRSTEN — ženski
Mesing, srebro. Livenje, pozlata. Hercegovina. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 2374/III
1422. PRSTEN — ženski
Srebro, filigran i granulacija. Početak XX vijeka. Inv. br. 2276/III
1423. NAUŠNICE
Srebro, pozlata. Sarajevo. Jevreji. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 8365/III
1424. BROŠ
Srebro, filigran i granulacija, pozlata. Sokolac. Srbi. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 11681/III
1425. PRIVJESAK
Srebro, livenje, pozlata. Hercegovina. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 8140/III
1426. ZUBUN — djevojački
Sukno, aplikacija od čohe i vez pamukom. Kotor Varoš, Imljani. Srbi. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 11683/I
1427. MARAMA — za glavu — „GRANAŠICA“
Laneno platno, vez vunom, aplikacija. Imljani, Kotor Varoš. Srbi. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 689/I
1428. VEZ sa rukava ženske košulje
Vez raznobojnim pamukom. Osmanlije, Bugojno. Hrvati. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 1346/I
1429. VEZ sa rukava ženske košulje
Vez pamukom po platnu. Kupreško polje. Hrvati. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 6584/I
1430. VEZ sa rukava ženske košulje
Vez vunom po lanenom platnu. Bjeljci, Mrkonjić Grad. Srbi. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 1355/I
1431. POJAS — ženski „EŽDER“
Srebro, pozlata, filigran i granulacija. Vojkovići, Sarajevsko polje. Srbi. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 6043/III, I
1432. VEZ sa rukava ženske košulje
Vez vunom po lanenom platnu. Okolina Mrkonjić — Grada. Srbi. Oko 1900. godine. Inv. br. 11688/I
1433. VEZ sa rukava ženske košulje
Vez vunom po lanenom platnu. Mrkonjić Grad. Srbi. Početak XX vijeka. Inv. br. 1360/I
1434. VEZ sa skuta ženske košulje
Vez vunom po lanenom platnu. Imljani, Kotor Varoš. Srbi. Oko 1900. godine. Inv. br. 5808/I
1435. KRPA — MARAMA
Laneno platno, vez vunom. Latkovići, Kotor Varoš. Srbi. Početak XX vijeka. Inv. br. 5793/I
1436. PREGAČA
Vuna, tkano, utkivana zlatna žica. Crvlca, Osat. Početak XX vijeka. Inv. br. 2683/I
1437. KRPA — MARAMA
Laneno platno, vez vunom. Vlatkovići, Kotor Varoš. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 690/I
1438. VEZ sa rukava ženske košulje
Vez vunom po lanenom platnu. Okolina Mrkonjić — grada. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 11689/I
1439. UČKUR
Pamučno platno, vez svilom i zlatnom žicom. Sarajevo. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 10905/I
1440. VEZ sa košulje
Vez zlatnom žicom i belim pamukom po pamučnom platnu. Muslimani. Oko 1900. godine. Inv. br. 10909/I
1441. UČKUR
Svila, vez svilom. Početak XX vijeka. Inv. br. 7442/I
1442. UČKUR
Platno — bez, vez svilom i zlatnom žicom. Mostar. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 10895/I
1443. PREGAČA
Vuna, tkano. Okolina Mrkonjić — Grada. Srbi. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 2324/I
1444. PREGAČA
Vuna, tkano. Čelebići, Livno. Hrvati. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 2323/I
1445. PREGAČA
Vuna, tkano. Okolina Livna. Hrvati. Početak XX vijeka. Inv. br. 1954/I
1446. ČARAPE ženske
Vuna, pleteno. Brdo na Bjelašnici. Muslimani. Polovina XX vijeka. Inv. br. 4932/I
1447. ČARAPE ženske
Vuna, pleteno. Lukavac na Bjelašnici. Inv. br. 4934/I
1448. NARUKVICA — ZAŠAKNICA
Raznobojne perle. Bunar kod Dervente. Hrvati. Inv. br. 87/I

1449. RUKAVICA

Vuna, perlice, šljokice, pleteno. Crnotina, Sarajevsko polje. Deo srpske nevjestinske nošnje. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 11238/I

1450. ČARAPE

Vuna, pleteno. Gornji Rakovac, Maglaj. Srbi. Polovina XX vijeka. Inv. br. 133/I

1451. ČARAPE — muške

Vuna, pleteno, vez perlama. Koraće, Bosanski Brod. Hrvati. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 11508/I i VI

1452. NAZUVCI — „NAPRŠNJACI“

Vuna, pleteno. Okolina Kladnja. Srbi. Polovina XX vijeka. Inv. br. 348/I

1453. VEZ sa rukava muške košulje

Vez pamukom po lanenom platnu. Kupreško polje. Hrvati. Oko 1900. godine. Inv. br. 11690/I

1454. VEZ sa rukava muške košulje

Beli vez po lanenom platnu. Kupres. Hrvati. Oko 1900. godine. Inv. br. 1324/I

1455. GUNJIĆ — ženski

Sukno, vuneni i „zlatni“ gajtan. Donja Dubica. Srbi. Oko 1900. godine. Inv. br. 81/I

1456. ČURDIJA — ženska

Sukno, vez svilom i pamukom. Istočna Hercegovina. Srbi. Oko 1900. godine. Inv. br. 11691/I

1457. KIČENA ČURDIJA — ženska

Sukno, aplikacija, vez svilom i šljokicama. Stup, Sarajevsko polje. Hrvati. Oko 1900. godine. Inv. br. 9606/I

1458. KAPA — ženska

Somot, vez zlatnom žicom. Livno. Hrvati. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 8464/I

1459. NAZUVCI

Vuna, pleteno. Gornji Crnač, Lištica. Hrvati. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 9316/I

1460. NAZUVCI — NASTUPCI — dječji

Vuna, pleteno. Brda na Bjelašnici. Muslimani. Polovina XX vijeka. Inv. br. 3006/I

1461. NAZUVCI — ženski

Vuna, pleteno. Vučja Luka, Sarajevo. Srbi. Polovina XX vijeka. Inv. br. 3126/I

1462. TERKIJA — deo pojasa

Koža, olovo. Grkovci, Livno. Hrvati. Početak XX vijeka. Inv. br. 8796/III i VI

1463. POJAS — djevojački

Somot, vez zlatnom žicom i šljokicama. Sarajevo. Srbi. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 11504/I

1464. EŽDER — pojas ženski

Srebro, pozlata, livenje, filigran. Sarajevo. Srbi. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 3147/III

1465. POČELICA — nakit za glavu

Mesing, pozlata, livenje. Zavaić, Čajniče. Srbi. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 11507/III

1466. RUBINA-KOŠULJA ženska

Platno, vez pamukom. Donji Detlak, Derventa. Srbi. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 10860/I

1467. OBOCI — nakit za kapu „ovrljnu“

Mesing, staklo. Livenje, pozlata. Bileća. Srbi. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 7795/III

1468. NAUŠNICE

Srebro, livenje, granulacija. Tekija, Vlasenica. Muslimani. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 9415/III

1469. TOKE — „KABARE“ — muške

Srebro, livenje, pozlata, granulacija. Hercegovina. Prva polovina XIX vijeka. Inv. br. 11692/III

1470. BENSILAH — muški pojas

Koža, pokićen olovom. Posušje, Hercegovina. Hrvati. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 7470/VI

1471. KIČENA ČURDIJA ženska

Sukno, aplikacija čohom, vez svilom i šljokicama. Sarajevsko polje. Srbi. Oko 1900. godine. Inv. br. 11693/I

1472. ZUBUN-ČURDIJA — ženski

Sukno, vez. Gojšina, Trebinje. Srbi. Prva polovina XIX vijeka. Inv. br. 1692/I

1473. ZUBUN — ženski

Sukno, vez vunom. Kušići, Osat. Srbi. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 2670/I

1474. KOPORAN — ženski

Čoha, vez zlatnom žicom. Medanići, Gacko. Srbi. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 9297/I

1475. VERMEN — muški

Čoha, gajtan, vez zlatnom žicom. Sarajevo. Srbi i Hrvati. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 10998/I

1476. JEČERMA — ženska

Čoha, vez svilom. Bijeljina. Srbi. Oko 1900. godine. Inv. br. 11471/I

1477. KOŽUH — ženski

Koža, aplikacija od kože. Vidovice, Brčko. Hrvati. Oko 1900. godine. Inv. br. 8237/VI

1478. PEŠKIR — ukrasni

Pamučno platno, tkano. Donja Borovica, Vareš. Polovina XX vijeka. Inv. br. 11694/I

1479. MARAMA

Pamučno platno. Rama, Prozor. Hrvati. Početak XX vijeka. Inv. br. 4312/I

1480. LIBADA

Somot, zlatovez i šljokice. Srbi. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 3148/I

1481. LIBADA

Somot, zlatovez, lisičje krzno. Srbi i Hrvati. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 9145/I

1482. FEREDŽA

Coha, zlatovez. Gradačac. Muslimani. Prva polovina XIX vijeka. Inv. br. 9160/I

1483. ANTERIJA — ženska

Somot, zlatovez. Muslimani. Početak XIX vijeka. Inv. br. 9122/I

1484. ANTERIJA — ženska

„Kumaš“ — vrsta tkanine, zlatovez. Srbi. Inv. br. 10976/I

1485. KOŠULJA — ženska

Svileni bez, zlatovez. Srbi. Prva polovina XIX vijeka. Inv. br. p1/I

1486. KOŠULJA — ženska

Pamučni bez, zlatovez. Travnik. Muslimani. Prva polovina XIX vijeka. Inv. br. 10395/I

1487. KOŠULJA — ženska

Platno, vez vunom. Gerzovo, Mrkonjić Grad. Srbi. Prva Polovina XX vijeka. Privatno vlasništvo

1488. POJAS — ženski

Raznobojne perle. Laminci, Bosanska Gradiška. Srbi. Prva polovina XX vijeka. Privatno vlasništvo

1489. PEŠKIR — ukrasni

Kupovno platno, vez svilom. Sarajevo. Oko 1900. godine. Privatno vlasništvo.

1490. ZUBUN ĐINĐUVAŠ

Sukno, aplikacija od čohe, vez perlama. Borak, Kotor Varoš. Srbi. Početak XX vijeka. Inv. br. 11695/I

1491. ZUBUN

Sukno, aplikacija od čohe, vez. Kesići, Bosansko Grahovo. Srbi. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 3649/I

1492. KRSNI KOLAC — obredni hljeb

Blažulj, Sarajevsko polje. Srbi. 1980. godina. Privatno vlasništvo

1493. NARUKVICA — BELENZUKA

Srebro kujundžijski rad. Sarajevsko polje. Prva polovina XX vijeka. Privatno vlasništvo

1494. CURDIJICA

Sukno, vez svilom. Okolina Čapljine. Muslimani. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 11696/I

1495. ENAMLUK — omot za zapis

Koža, zlatovez. Sarajevo. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 8803/VI

1496. KATIJA — deo vojne ili lovačke opreme

Koža, zlatovez. Sarajevo. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 8065/VI

1497. ČEVRMA — svadbeni dar MARAMA

Kupovno platno, zlatovez. Travnik. Muslimani. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 11395/I

1498. ČILIM — „ZILIJA“

Vuna, tkano. Sarajevo. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 3648/I

1499. SERDŽADA — ČILIM

Vuna, tkano. Bosanski Petrovac. Muslimani. Oko 1930. godine. Inv. br. 11158/I

1500. ČILIM

Vuna, tkano. Bosanski Petrovac. Oko 1900. godine. Inv. br. 11156/I

1501. SERDŽADA — ČILIM

Vuna, tkano. Tušila, Bjelašnica. Godina 1950. Inv. br. 10898/I

1502. VEZ sa rukava košulje

Vez pamukom po lanenom platnu. Lkomad, Zapadna Bosna. Hrvati. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 11697/I

1503. ZUBUN

Coha, pokičena dugmičima i perlama. Zapadna Bosna. Srbi. Oko 1900. godine. Inv. br. 11698/I

1504. ČILIM

Vuna, tkano. Prozor. Početak XX vijeka. Inv. br. 8412/I

1505. PAFTE — kopče za pojas

Srebro, cizeliranje. Početak XX vijeka. Inv. br. 8364/I

1506. NAUŠNICE

Srebro, pozlata. Sarajevo. Jevreji. Polovina XIX vijeka. Inv. br. 8365/III

1507. ČILIM

Vuna, tkano. Sarajevo. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 9406/I

1508. ČILIM

Vuna, tkano, Sarajevo. Početak XX vijeka. Inv. br. 7387/I

1509. PEŠKIR — ukrasni

Pamučno platno, vez pamukom. Tešanj. Početak XX vijeka. Inv. br. 11699/I

1510. ORTALUK — deo tavanice

Orahovo drvo, rezbareno. Brestovsko, Kiseljak. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 7985/II

1511. PRAKLJAČA

Drvo, rezbareno. Rama, Prozor. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 5070/II

1512. PASTIRSKA ČAŠA

Drvo, rezbareno. Gerzovo, Mrkonjić grad. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 11282/II

1513. VODIJER

Drvo, rezbareno. Donji Unac, Drvar. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 583/II

1514. VODIJER

Drvo, rezbareno. Osmanlije, Bugojno. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 480/II

1515. VODIJER

Drvo, rezbareno. Ščit, Prozor. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 453/II

1516. VODIJER

Drvo, rezbareno. Rama, Prozor. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 5269/II

1517. VODIJER

Drvo, rezbareno. Bastasi, Drvar. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 595/II

1518. VODIJER

Drvo, rezbareno. Kupreško polje. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 549/II

1519. KUTIJA za duhan

Drvo, rezbareno. Zlo Selo, Bugojno. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 8717/II

1520. ČAŠA PASTIRSKA

Drvo, rezbareno. Osmanlije, Bugojno. XX vijek. Inv. br. 4999/II

1521. KUTIJA za duhan

Rožina i drvo. Sarajevsko polje. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 8792/II i VI

1522. BRITVENICA — kutija za britvu

Drvo, rezbareno. Donji Unac, Drvar. Druga polovina XIX vijeka. Inv. br. 4534/II

1523. BRITVENICA — kutija za britvu

Drvo, rezbareno. Rmanj, Drvar. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 4535/II

1524. TUCALJKA za lešnike

Drvo, rezbareno. Sarajevsko polje. Početak XX vijeka. Inv. br. 8768/II

1525. IGLENICA — kutija za igle

Drvo, rezbareno. Kobilja, Kotor Varoš. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 5795/II

1526. VUNIČARKA — kalem za namotavanje vune

Drvo, rezbareno. Bosansko Grahovo. Početak XX vijeka. Inv. br. 8785/II

1527. PRESLICA

Drvo, rezbareno. Lisovac, Bosanski Petrovac. Početak XX vijeka. Inv. br. 9860/II

1528. ŠTAP

Drvo, rezbareno. Babići, Janj. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 4452/II

1529. ŠTAP

Drvo, rezbareno. Bosanska krajina. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 4459/II

1530. PRESLICA

Drvo, rezbareno. Jasenica, Čapljina. Oko 1900. godine. Inv. br. 667/II

1531. OGLEDALO — djevojačko, okvir

Drvo, rezbareno. Zapadna Bosna. Oko 1900. godine. Inv. br. 4509/II

1532. PRESLICA

Drvo, rezbareno. Laminci, Bosanska Gradiška. Početak XX vijeka. Inv. br. 5302/II

1533. PRESLICA

Drvo, rezbareno. Donji Unac, Drvar. Kraj XIX vijeka. Inv. br. 5519/II

1534. PRESLICA

Drvo, rezbareno. Okolina Bosanskog Petrovca. Početak XX vijeka. Inv. br. 720/II

1535. PRESLICA

Drvo, rezbareno. Sjeverozapadna Bosna. Početak XX vijeka. Inv. br. 649/II

1536. PREŠLIČA

Drvo, rezbareno. Prva polovina XX vijeka. Inv. br. 5398/II

1537. VUNIČARKA — kalem za namotavanje vune
Drvo, rezbareno. Bosansko Grahovo. Prva polovina
XX vijeka. Inv. br. 4816/II

1538. PREŠLIČA

Drvo, rezbareno. Bikovo, Foča. Početak XX vijeka.
Inv. br. 1119/II

1539. PREŠLIČA

Drvo, rezbareno. Bosansko Grahovo. Prva polovina
XX vijeka. Inv. br. 5400/II

1540. PREŠLIČA

Drvo, rezbareno. Okolina Bosanskog Petrovca. Kraj
XIX vijeka. Inv. br. 5982/II

1541. VRATA sa dolapa

Drvo, rezbareno, metalni ukrasi. Tešanj. Prva po-
lovina XIX vijeka. Inv. br. 11700/II

ILUSTRACIJE

LEGENDE

1. Korpa, Jabukovac, Srbija
2. Nadgrobni spomenik, Arilje, Srbija
3. Zubun, Resava, Srbija
4. Drška štapa, Ponišavlje, Srbija
5. Ocilo, Beograd, Srbija
6. Karta za vodu, Stenjevec, Srbija
7. Čilimčić, Bačka, Vojvodina
8. Kuto-oka, Kupinovo, Vojvodina
9. Pljoska, Senta, Vojvodina
10. Kožuh, Banat, Vojvodina
11. Pregača, Banat, Vojvodina
12. Prakljača, Kosovo
13. Lonac, Prizren, Kosovo
14. Pojasevi, Kosovo
15. Prekrivka za kolevku, Kosovo
16. Marama, Slavonija, Hrvatska
17. Ječerma, Hrvatska
18. Glavina od mišnica, otok Krk, Hrvatska
19. Britva, Gospić, Hrvatska
20. Rende, Slavonija, Hrvatska
21. Stolovača, Vrlika, Hrvatska
22. Ženska košulja, Cetinje, Crna Gora
23. Toke na prsluku, Crna Gora
24. Ženski pojas „Jakičar“, Rijeka Crnojevića, Crna Gora
25. Kubura-ledenica, Crna Gora
26. Čemer, Crna Gora
27. Bardak, Debar, Makedonija
28. Rozeta, Ohrid, Makedonija
29. Tepeluk, Makedonija
30. Motika, Skoplje, Makedonija
31. Vaza, Maribor, Slovenija
32. Ženska kapa „Hauba“, okolina Ljubljane, Slovenija
33. Votivni konj, okolina Mengeša, Slovenija
34. Panjska končnica s motivom žene i satane, Hungert, Slovenija
35. Škrinja, Podkoren, Slovenija
36. Bradva, Glamoč, Bosna i Hercegovina
37. Ibrik, Kiseljak, Bosna i Hercegovina
38. Pafte, Bosna i Hercegovina
39. Rog za barut, Slunj, Bosna i Hercegovina

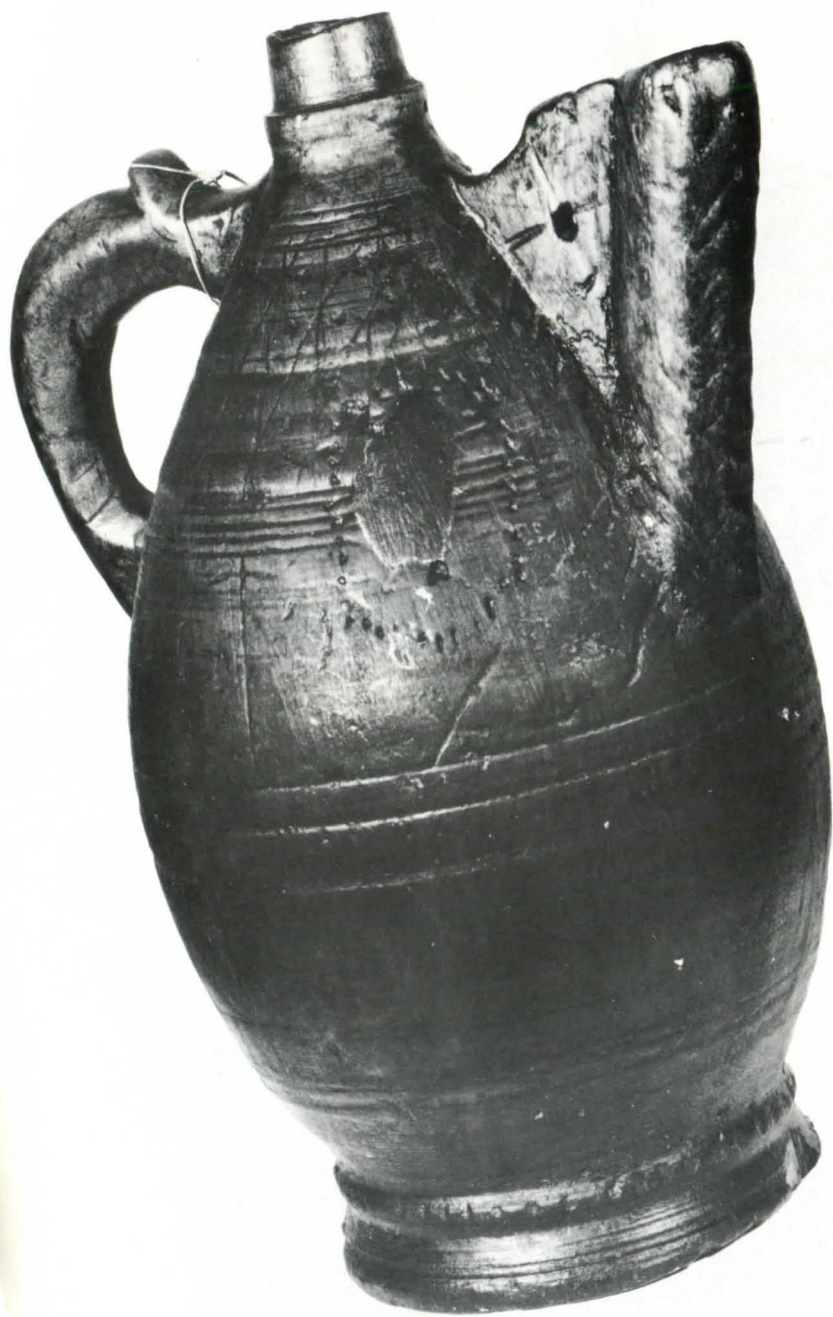

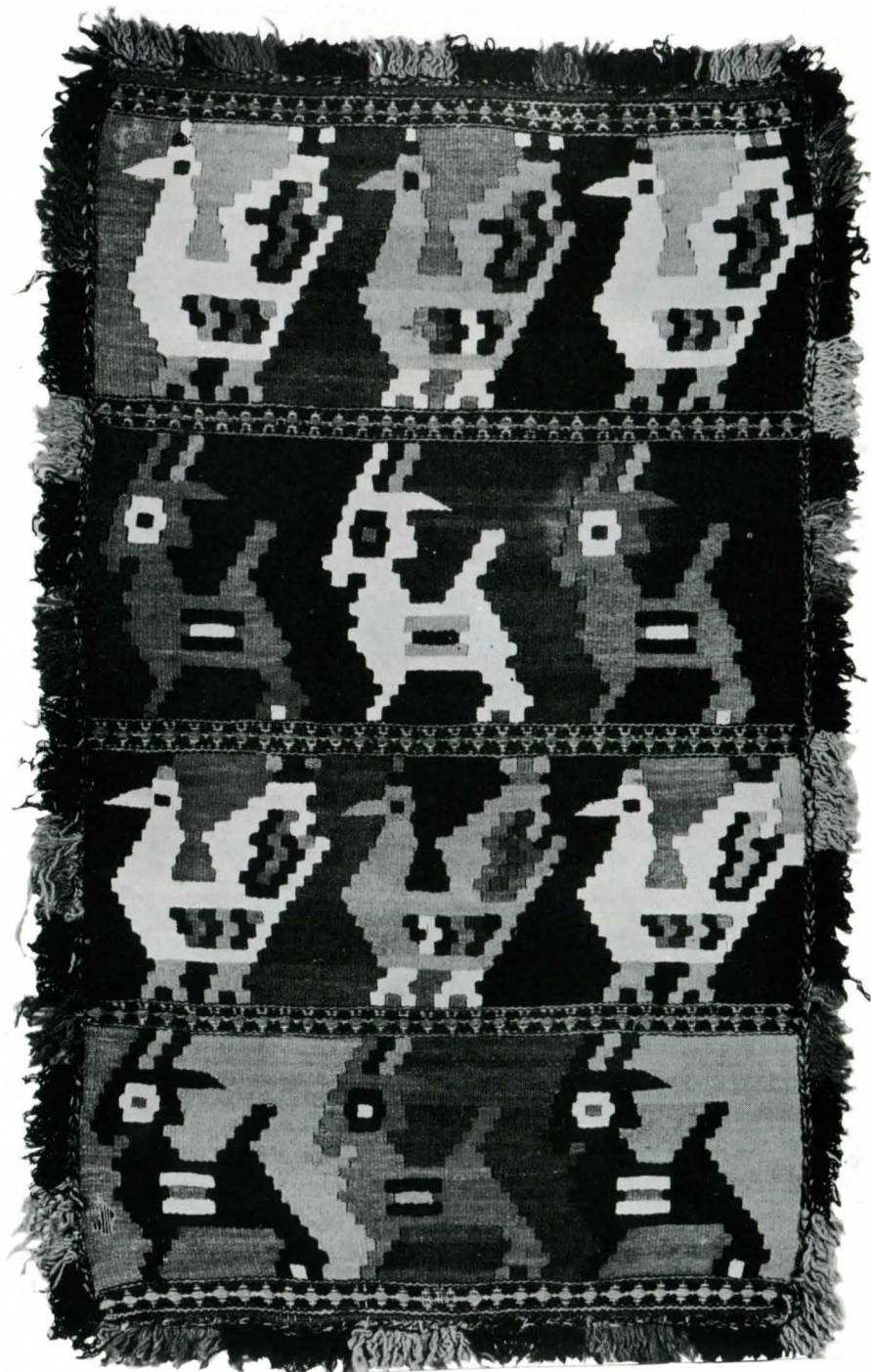

4

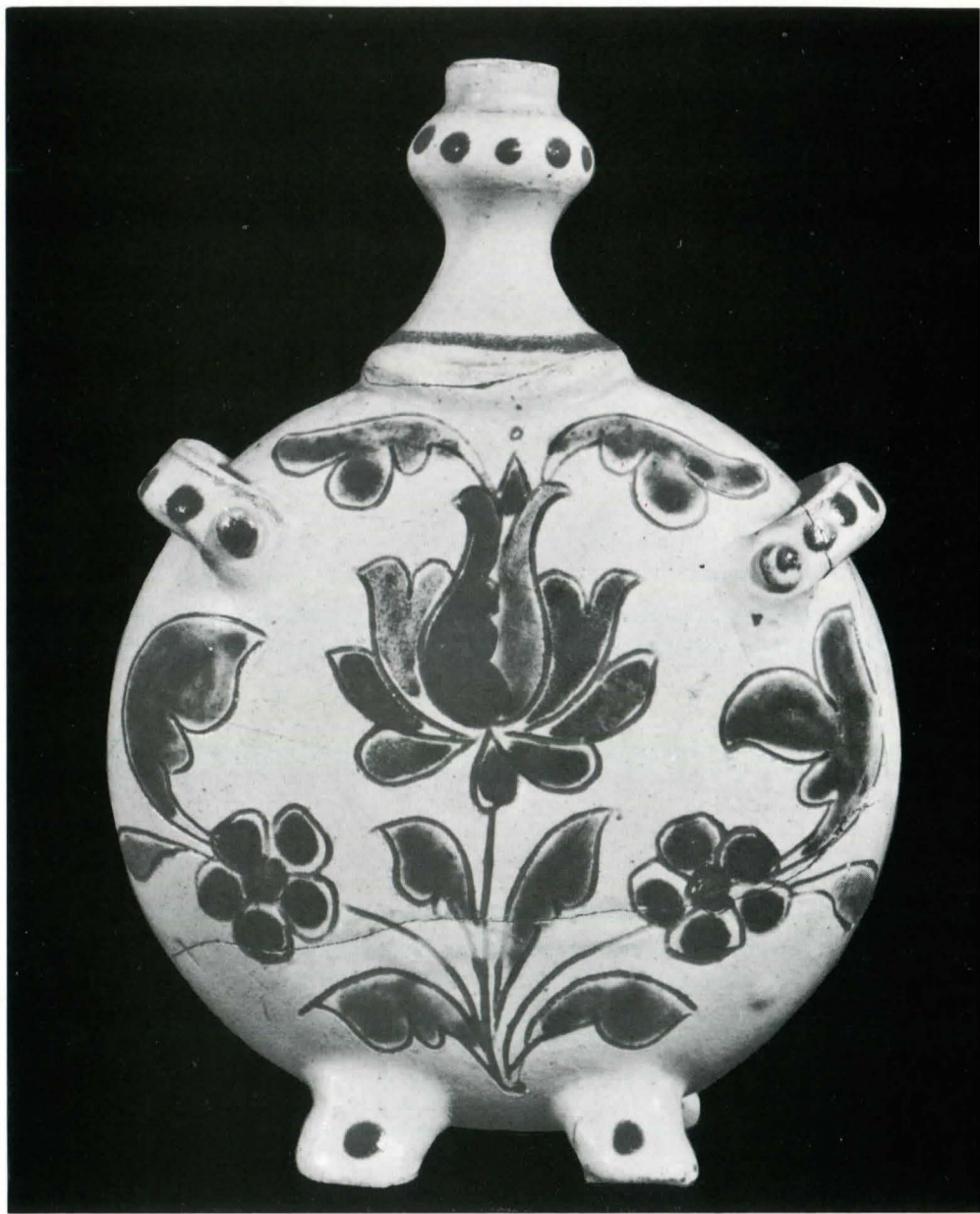

5

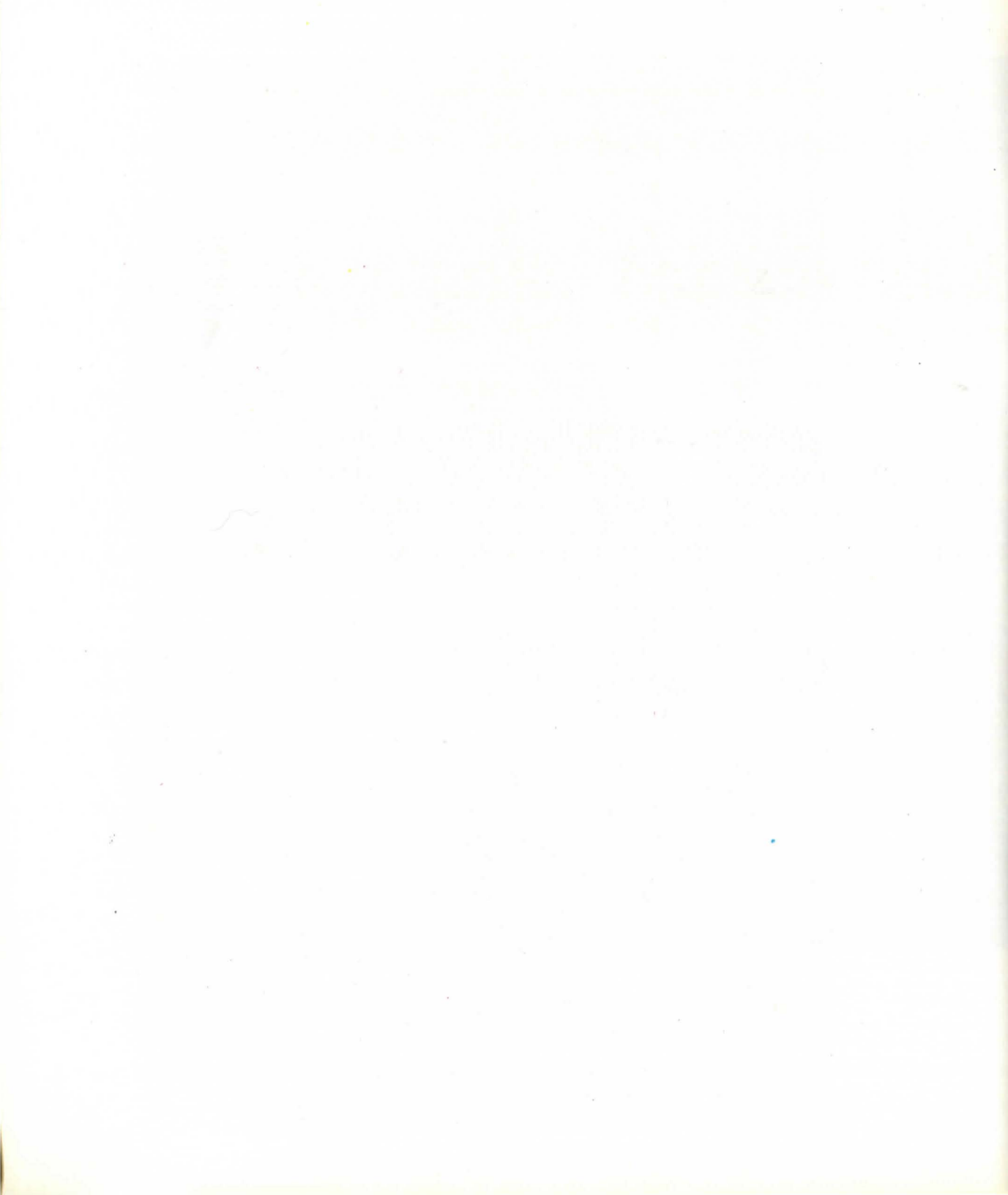

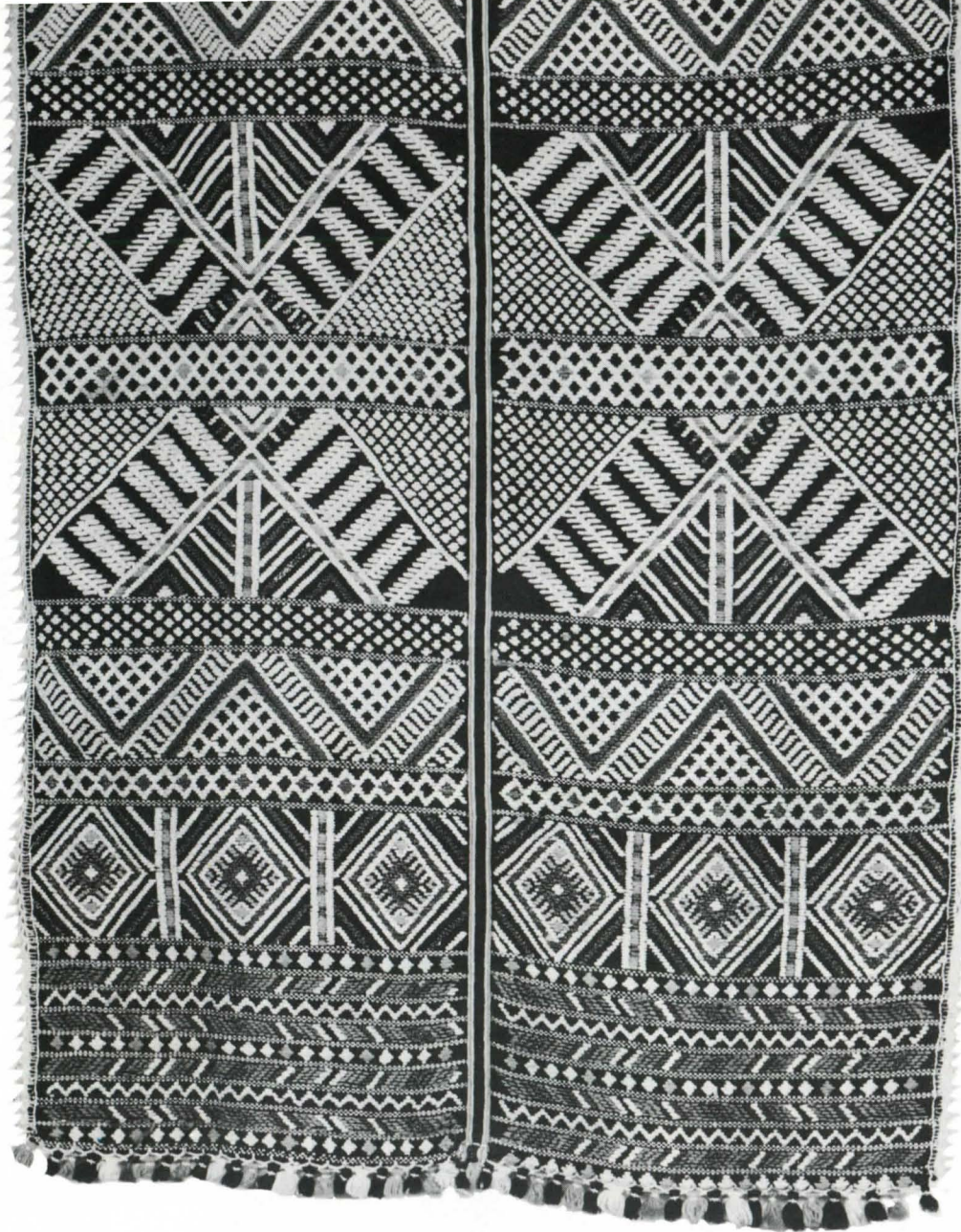

18

19

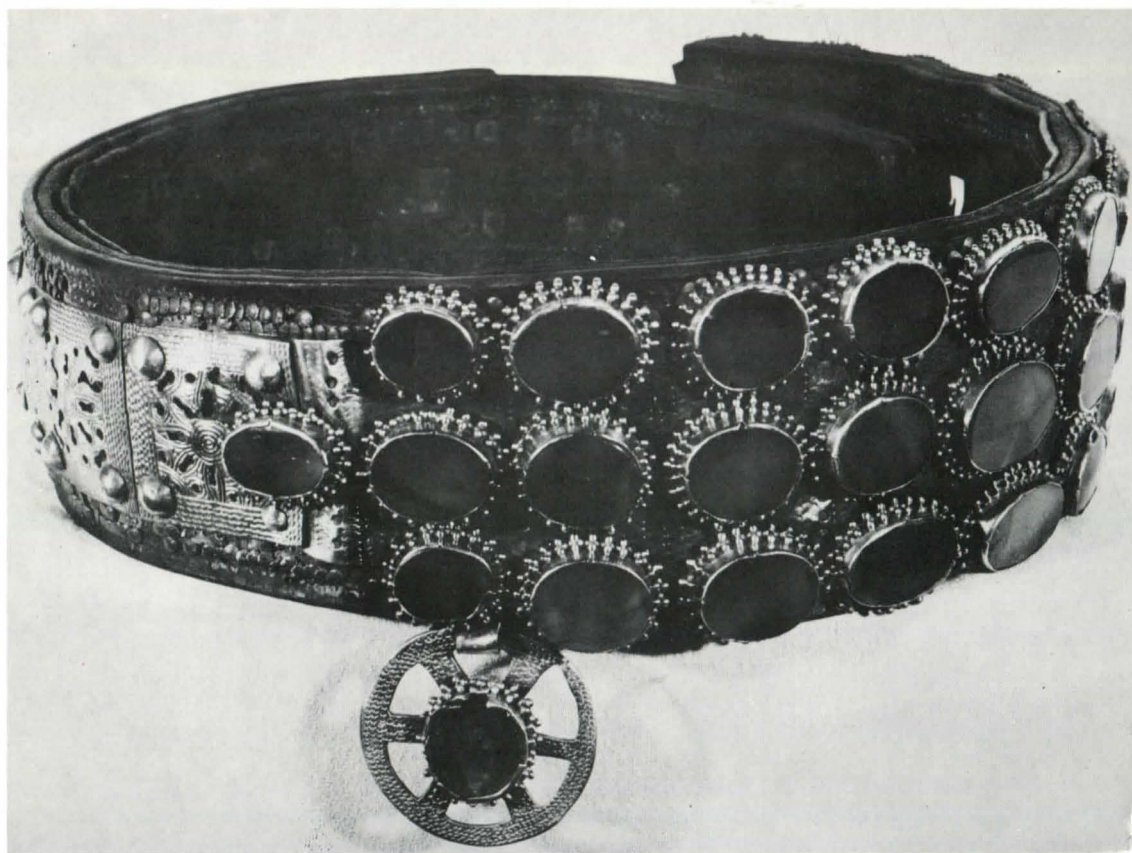

25

26

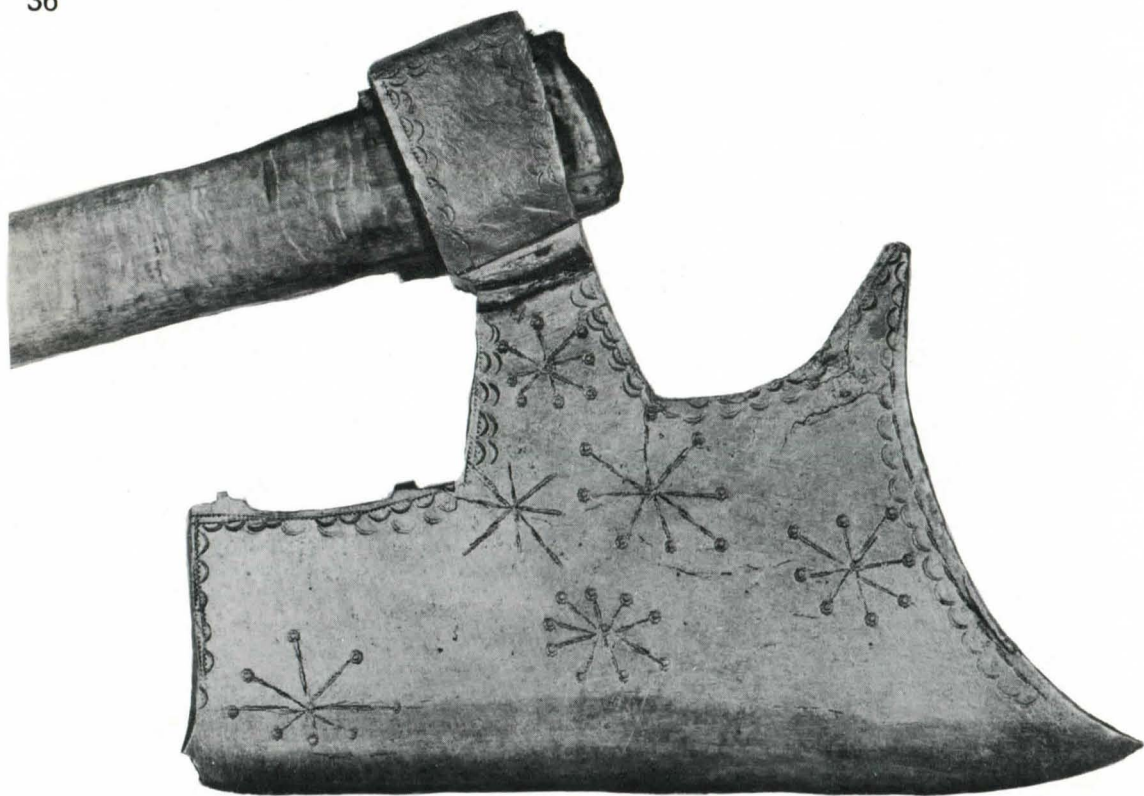

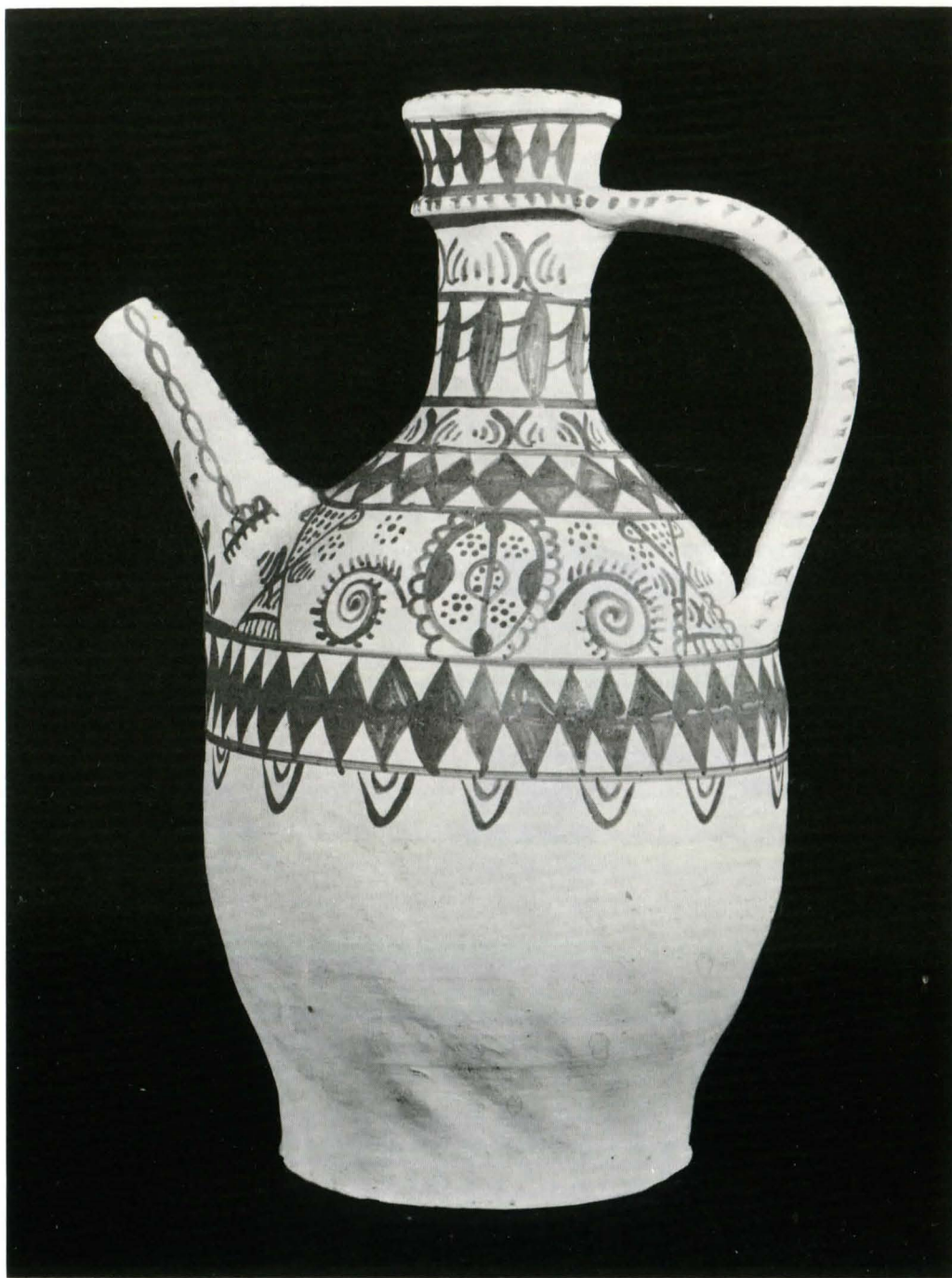
33

34

39

SLOVENSKI
ETNOGRAF-
SKI MUZEJ
LJUBLJANA

K E.01 A.11.02

SEM

1980

020060801

COBISS e